

Rätts- statistisk årsbok 1992

SCB STATISTISKA CENTRALBYRÅN

INLEDNING

TILL

Rättsstatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1975-1993. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1974-1992.

1975-1980 med engelsk parallelltitel: Yearbook of Legal Statistics.

1975-1980 med separat publicerad Appendix.

Föregångare:

Domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1919-1967. – (Sveriges officiella statistik).

Domstolarna / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1968-1975. – (Sveriges officiella statistik).

Kriminalstatistik. Del 1, Polisstatistik / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Liber/Allmänna förlaget, 1968-1976. – (Sveriges officiella statistik).

Kriminalstatistik. Del 2, Domstols och åklagarstatistik / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Liber/Allmänna förlaget, 1969-1976. – (Sveriges officiella statistik).

Brott som kommit till polisens kännedom / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1952-1967. – (Sveriges officiella statistik).

Efterföljare:

Domstolsstatistik / BRÅ – Brottsförebyggande rådet. – Stockholm : BRÅ, 1996-2002.

Rättsstatistik framställs av flera myndigheter och tillhandahålls på deras webbplatser: Sveriges domstolar, www.domstol.se; Kriminalvården, www.kvv.se; Åklagarmyndigheten, www.aklagare.se; Polisen, www.polisen.se; Brottsförebyggande rådet, www.bra.se.

Översiktspublikationer:

Brott och straff i Sverige : historisk kriminalstatistik 1750-2010 / Hanns von Hofer. – Stockholm: Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet, 2011.

Rättsstatistisk årsbok 1992. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2013.

Rättsstatistisk årsbok 1992

Yearbook of Judicial Statistics 1992

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
Stockholm 1992

Tidigare publicering

Publikationen Rättsstatistisk årsbok utges för artonde gången i serien Sveriges officiella statistik (SOS). I årsboken ingår redovisningen som tidigare publicerats i Kriminalstatistik del 1 och del 2 samt i Domstolarna.

Previous publication

The annual report Yearbook of Judicial Statistics is published for the eighteenth time within the series Official Statistics of Sweden (SOS). The Yearbook gives data which earlier were included in the publications Criminal Statistics Part 1 and Part 2 and Courts.

© 1992, Statistiska centralbyrån
Published by
Statistics Sweden, S-115 81 Stockholm

ISBN 91-618-0486-X
ISSN 0347-7541

Kommentus 410 2 074

Gotab 96693, Stockholm 1992

Förord

Statistiska centralbyrån (SCB) framlägger härmed artonde årgången av Rättsstatistisk årsbok. Innehållet utgörs av uppgifter för år 1991 och tidigare.

Årsbokens syfte är att ge en samlad redovisning av rättsstatistiken. Utöver redovisningen i denna bok publiceras preliminär statistik, korttidsstatistik, regionala uppgifter samt mera detaljerade siffersammanställningar i Statistiska meddelanden. Vidare publiceras rättsstatistik i Statistisk årsbok samt i Allmän månadsstatistik. Dessutom finns opublicerat rättsstatistiskt material tillgängligt i olika former hos SCB.

I årsboken redovisas förutom den av SCB framställda rättsstatistiken även statistisk information avseende rättsväsendet som producerats av andra myndigheter. SCB vill härmed rikta ett varmt tack till samtliga myndigheter som bidragit med uppgifter till boken.

Rättsstatistisk årsbok har utarbetats inom SCB:s statistikprogram Kriminalpolitik och rättsväsen.

Statistiska centralbyrån i november 1992

GÖSTA GUTELAND

Torbjörn Israelsson

Översikt

Overview

5	Innehållsförteckning		Contents
11	1	Introduktion till rättsstatistiken	1 Introduction to Judicial Statistics
11	1.1	Allmänt	1.1 General
11	1.2	Rättsstatistikens delområden	1.2 The types of Judicial Statistics
14	1.3	Insamlingen av statistiken	1.3 Collection of statistics
14	1.4	Publiceringssystemet	1.4 Publication
16	2	Offer för våld och egendomsbrott	2 Victims of Violence and Property Crimes
21	3	Kriminalstatistik	3 Criminal Statistics
21	3.1	Kriminalstatistik genom tre sekler	3.1 Criminal Statistics over three centuries
29	3.2	Brott m.m.	3.2 Offences
73	3.3	Gripande, anhållande, häktning och tillfälliga omhändertagande	3.3 Apprehension, arrest, detention and temporary custody
77	3.4	För brott lagförda personer	3.4 Persons found guilty of criminal offences
112	3.5	Kriminalvård	3.5 The Correctional System
130	3.6	Återfall i brott och kohortstatistik	3.6 Recidivism. Criminality among Swedish Birth Cohorts
139	3.7	För narkotikabrott lagförda personer	3.7 Persons found guilty of drug offences
153	3.8	Nordisk kriminalstatistik	3.8 Nordic Criminal Statistics
164	4	Statistik över domstolarnas m.fl. verksamhet	4 Court Statistics
164	4.1	Domstolarnas verksamhet	4.1 Court statistics, overview
169	4.2	Allmänna domstolar	4.2 Ordinary courts
215	4.3	Allmänna förvaltningsdomstolar	4.3 Administrative courts
222	4.4	Hyres- och arrendenämnder samt bostadsdomstolen	4.4 Rent Tribunals, Financy Tribunals, the Housing Court of Appeal
226	4.5	Rättshjälp	4.5 Public legal services
229	4.6	Andra myndigheter inom rättsväsendet	4.6 Various agencies with judicial functions
231	5	Bilaga	5 Appendix
232	6	Sakregister	6 Index

Innehållsförteckning

Contents

5	Innehållsförteckning	
11	1	Introduktion till rättsstatistiken
11	1.1	Allmänt
11	1.2	Rättsstatistikens delområden
14	1.3	Insamlingen av statistiken
14	1.4	Publiceringssystemet
16	2	Offer för våld och egendomsbrott
16	2.1	Bakgrund
17	2.2	Våld eller hot om våld 1990/91
18	2.3	Offer för stöld och skadegörelse 1990/91
21	3	Kriminalstatistik
21	3.1	Kriminalstatistik genom tre sekler
21	3.1.1	Mord och dråp
22	3.1.2	Misshandel
23	3.1.3	Våldtäkt
23	3.1.4	Stöld m.m.
25	3.1.5	Upprepad stöld och rån
26	3.1.6	Samtliga lagföringar för brott
29	3.2	Brott m.m.
29	3.2.1	Några resultat
34	3.2.2	Statistikens syfte, omfattning, insamling och bearbetning
34	3.2.3	Kvalitet och jämförbarhet
36	3.2.4	Definitioner och begrepp
37	3.2.5	Redovisningsenheter i statistiken
37	3.2.6	Tidigare publicering
38	3.2.7	Ytterligare statistik inom området
		<i>Diagram</i>
39	3.2.1	Anmällda brott mot brottsbalken i hela riket, 1950–1991
40	3.2.2	Samtliga anmällda brott per 1 000 av medelfolkmängden i länen 1991
41	3.2.3	Anmällda brott mot brottsbalken efter brottstyp, 1991
41	3.2.4	Antalet brottsdeltaganden per 1 000 av medelfolkmängden för personer i olika ålderskategorier, 1991
42	3.2.5	Personer som misstänkts för brott per 1 000 av medelfolkmängden i länen, 1991

Tabeller

- 43 3.2.1–3.2.3 Anmälda brott i hela riket, 1950–1991
- 52 3.2.4 Anmälda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket, 1991
- 61 3.2.5 Anmälda brott i vissa regioner, 1989–1991
- 62 3.2.6 Brott som klarats upp genom beslut på brottsanmälan efter beslutets innebörd, 1991
- 63 3.2.7 Antal brottsdeltaganden samt beslut i åtalsfrågan, 1991
- 64 3.2.8 Utländska medborgare som misstänkts för olika brott, 1991
- 65 3.2.9 Utländska medborgare som misstänkts för brott efter medborgarskap samt ålder, 1991
- 66 3.2.10 Personer misstänkta för brott efter ålder, kön och antal brott under året, 1991
- 68 3.2.11a Personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder, 1991
- 70 3.2.11b Antalet brottsdeltaganden för personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder vid brottet, 1991
- 72 3.2.12 Personer som misstänkts för brott efter brottsart, kön, ålder, medborgarskap och region, 1991
- 73 **3.3 Gripande, anhållande, häktning och tillfälliga omhändertaganden**
- 73 3.3.1 Gripande, anhållande och häktning
- 76 3.3.2 Tillfälliga omhändertaganden
- 76 3.3.3 Andra tvångsmedel
- 76 3.3.4 Referenser

Diagram

- 74 3.3.1 Anhållanden och häktningsframställningar, 1965–1991
- 75 3.3.2 Inskrivna på häkten, 1980–1991
- 75 3.3.3 Häktningsframställningar och till frihetsstraff dömda personer, 1970–1991

Tabeller

- 74 3.3.1 Anhållanden och häktningsframställningar, 1965–1991
- 76 3.3.2 Personer som omhändertagits för fylleri 1976 samt personer som omhändertagits enligt LOB 1977–1990

77 3.4 För brott lagförda personer

- 77 3.4.1 Några resultat
- 79 3.4.2 Statistikens syfte och omfattning
- 80 3.4.3 Insamling och bearbetning
- 80 3.4.4 Kvalitet och jämförbarhet
- 81 3.4.5 Definitioner och begrepp
- 84 3.4.6 Tidigare publicering
- 84 3.4.7 Förändringar i tabellredovisningen
- 84 3.4.8 Ytterligare statistik inom området

Diagram

- 85 3.4.1 Lagförda, 1831–1990, per 1 000 av folkmängden
- 85 3.4.2 Lagförda (exkl. böter), 1856–1990, per 1 000 av folkmängden
- 86 3.4.3 Lagförda efter huvudpåföljd, kön, ålder och medborgarskap, 1991
- 87 3.4.4 Lagförda efter huvudbrott, kön, ålder och medborgarskap, 1991
- 88 3.4.5 Lagförda efter kön och ålder vid brottet respektive lagföringen, 1991
- 89 3.4.6 Lagförda efter huvudpåföljd i olika brottsgrupper, 1991

Tabeller

- 90 3.4.1 Lagförda 1831–1991
- 91 3.4.2 Lagförda för grövre brott, 1857–1991
- 92 3.4.3 Lagförda, utom åtalsunderlåtelse, efter huvudbrott 1950–1991

93	3.4.4	Lagförda efter huvudpåföljd resp. lagrum, 1950–1991
94	3.4.5	Lagförda efter kön och huvudbrott, 1991
95	3.4.6	Översiktstabell, 1991
96	3.4.7a	Lagförda efter huvudbrott och ålder, 1991
97	3.4.7b	Lagförda kvinnor efter huvudbrott och ålder, 1991
98	3.4.8a	Lagförda efter huvudpåföljd och ålder, 1991
99	3.4.8b	Lagförda kvinnor efter huvudpåföljd och ålder, 1991
100	3.4.9a	Lagförda efter huvudbrott och huvudpåföljd, 1991
102	3.4.9b	Lagförda kvinnor efter huvudbrott och huvudpåföljd, 1991
104	3.4.10a	Dömda till fängelse, efter brott och fängelsestid, 1991
105	3.4.10b	Kvinnor som dömts till fängelse, efter brott och fängelsestid, 1991
106	3.4.11	Lagförda utländska medborgare efter huvudbrott och ålder, 1991
107	3.4.12	Lagförda personer efter huvudbrott, ålder och län, 1991
108	3.4.13	Lagförda 1991, efter huvudpåföljd och antal lagföringar de senaste 10 åren
109	3.4.14	Lagförda 1991, efter huvudbrott och antal lagföringar de senaste 10 åren
110	3.4.15	Dömda till frihetsberövande påföljd 1991, efter huvudbrott och antal lagföringar de 10 senaste åren
111	3.4.16	Dömda efter påföljd, 1991
112	3.5	Kriminalvård
112	3.5.1	Några resultat
115	3.5.2	Statistikens omfattning, insamling och bearbetning
116	3.5.3	Kvalitet och jämförbarhet
116	3.5.4	Definitioner och begrepp
117	3.5.5	Tidigare publicering
		<i>Diagram</i>
117	3.5.1	Intagna och kvarvarande i anstalt, 1836–1991
		<i>Tabeller</i>
118	3.5.1	Genomsnittligt antal personer i anstalts- och frivård, 1965–1991
119	3.5.2–3.5.6	Intagning i anstalt, 1965–1991
123	3.5.7	Avgångna från anstalt, 1965–1991
123	3.5.8	Kvarvarande i anstalt, 1965–1991
124	3.5.9	Rymningar, 1965–1991
124	3.5.10	Permissioner, 1965–1991
125	3.5.11	Avtjänad tid i anstalt, 1965–1991
125	3.5.12	Dygnskostnad, 1966/67–1990/91
126	3.5.13	Personer under övervakning, 1965–1992
126	3.5.14	Påbörjad övervakning, 1965–1991
127		<i>Appendix</i>
130	3.6	Återfall i brott och kohortstatistik
130	3.6.1	Återfall i brott
		<i>Tabeller</i>
132	3.6.1.1	Återfall i brott efter kön, antal tidigare lagföringar och lagföringsår, 1973–1985
133	3.6.1.2	Återfall i brott efter ålder vid lagföringen och lagföringsår, 1973–1985
134	3.6.1.3	Återfall i brott efter antal tidigare lagföringar, 1973–1985
135	3.6.1.4	Återfall i brott efter huvudbrott och antal tidigare lagföringar, 1973–1985
136	3.6.1.5	Återfall i brott efter huvudpåföljd och antal tidigare lagföringar, 1973–1985

137	3.6.2	Kohortstatistik
		<i>Tabeller</i>
137	3.6.2.1	Personer födda 1951–1972, lagförda innan 22 års ålder efter ålder vid brottet
138	3.6.2.2	Personer födda 1951–1969, lagförda innan 22 års ålder efter ålder vid lagföringen
139	3.7	För narkotikabrott lagförda personer
139	3.7.1	Några resultat
141	3.7.2	Statistikens syfte och omfattning
142	3.7.3	Insamling och bearbetning
142	3.7.4	Kvalitet och jämförbarhet
143	3.7.5	Definitioner och begrepp
144	3.7.6	Tidigare publicering
144	3.7.7	Ytterligare statistik inom området
		<i>Diagram</i>
145	3.7.1	Översikt, samtliga narkotikabrott, 1969–1991
145	3.7.2	För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991 efter brottsrubricering
146	3.7.3	För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter typ av medel
146	3.7.4	För narkotikabrott lagförda personer, 1975 och 1991, efter ålder och per 100 000 av den straffmyndiga medelfolkmängden
147	3.7.5	Enbart narkotikastrafflagen efter typ av narkotika och huvudpåföljd, 1991
		<i>Tabeller</i>
148	3.7.1–3.7.8	För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991
153	3.8	Nordisk kriminalstatistik
153	3.8.1	Inledning
153	3.8.2	Definitioner och begrepp
153	3.8.3	Jämförbarhet i allmänhet
154	3.8.4	Jämförbarhet mellan de nordiska länderna
155	3.8.5	Diagrammen
155	3.8.6	Referenser och ytterligare statistik inom området
		<i>Diagram</i>
157	3.8.1	Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut, 1950–1990
164	4	Statistik över domstolarnas m.fl. verksamhet
164	4.1	Domstolarnas verksamhet
165	4.1.1	Allmänt
165	4.1.2	Statistikens syfte och omfattning
165	4.1.3	Insamling och bearbetning
167	4.1.4	Förändringar i jämförelse med föregående år
167	4.1.5	Definitioner och begrepp
168	4.1.6	Tidigare publicering
168	4.1.7	Ytterligare statistik inom området
169	4.2	Allmänna domstolar
169	4.2.1	Tingsrätter
		<i>Tabeller</i>
172	4.2.1.1–4.2.1.2	Översiktstabeller 1960, 1970, 1975, 1980–1991
174	4.2.1.3–4.2.1.6	Tvistemål 1991

177	4.2.1.7–4.2.1.10	Brottmål 1991
179	4.2.1.11–4.2.1.12	Fastighetsdomstolar 1991
180	4.2.1.13	Allmänna domstolsärenden 1991
180	4.2.1.14	Statens va-nämnd 1981–1991
180	4.2.1.15	Vattendomstolar 1981–1991
181	4.2.1.16	Vattendomstolar 1991
182	4.2.1.17	Inskrivningsmyndigheternas ärenden, ärenden i boupptecknings- och avhandlingsprotokollen m.m. 1991
182	4.2.1.18	Sjöfartsregistrets ärenden 1991
183	4.2.1.19	Lagfarter, inskrivning av tomträtt, länsvis 1991
183	4.2.1.20	Lagfarter fördelade efter fång och beskattningsnatur 1991
184	4.2.2	Familjerätt
	<i>Tabeller</i>	
186	4.2.2.1	Äktenskapsskillnader 1960, 1965, 1970–1991
187	4.2.2.2–4.2.2.3	Äktenskapsskillnader 1991
188	4.2.2.4	Äktenskapsskillnader: vårdnadsform 1989
189	4.2.3	Mål och ärenden om ekonomi
	<i>Tabeller</i>	
192	4.2.3.1	Mål om lagsökning, betalningsföreläggande, konkurser m.m. 1991
193	4.2.3.2	Företagskonkurser 1991
194	4.2.3.3	Företagskonkurser 1987–1991
195	4.2.3.4	Förhandlingar om offentligt ackord 1991
196	4.2.3.5	Näringsförbud 1983–1991
197	4.2.3.6	Kronofogdemyndigheter 1990–1991
198	4.2.4	Hovrätter
	<i>Tabeller</i>	
199	4.2.4.1	Översiktstabell 1960, 1970, 1975, 1980, 1985–1991
199	4.2.4.2–4.2.4.7	Hovrätternas verksamhet 1991
205	4.2.5	Högsta domstolen (HD)
	<i>Tabeller</i>	
206	4.2.5.1–4.2.5.2	Översiktstabeller 1960, 1970, 1975, 1980–1991
208	4.2.5.3–4.2.5.6	Högsta domstolens verksamhet 1991
210	4.2.6	Nåd
	<i>Tabeller</i>	
212	4.2.6.1	Översiktstabell 1970, 1975, 1980–1991
212	4.2.6.2–4.2.6.4	Nådeansökningar 1991
215	4.3	Allmänna förvaltningsdomstolar
	<i>Tabeller</i>	
217	4.3.1	Länsrätter: översiktstabell 1980, 1983–1991
217	4.3.2–4.3.3	Länsrätternas verksamhet 1991
218	4.3.4	Kammarrätter: översiktstabell 1960, 1970, 1975, 1980, 1984–1991
219	4.3.5	Kammarrätternas verksamhet 1991
220	4.3.6	Regeringsrätten: översiktstabell 1960, 1970, 1975, 1980, 1984–1991
221	4.3.7	Regeringsrättens verksamhet 1991

222	4.4	Hyres- och arrendenämnder samt bostadsdomstolen
	<i>Tabeller</i>	
223	4.4.1	Hyresnämnder, arrendenämnder, bostadsdomstolen: översiktstabell 1980–1991
224	4.4.2–4.4.4	Hyresnämnder, arrendenämnder, bostadsdomstolen 1991
225	4.4.5	Bostadsdomstolen 1991
226	4.5	Rättshjälp
	<i>Tabeller</i>	
227	4.5.1–4.5.3	Rättshjälp 1991
229	4.6	Andra myndigheter inom rättsväsendet
	<i>Tabell</i>	
230	4.6.1	Översiktstabell 1980–1991
231	5	Bilaga
		Medelfolkmängden år 1951–1991 i hela riket
232	6	Sakregister

Teckenförklaring

Explanation of symbols

»	Upprepning	Repetition
–	Intet finns att redovisa	Magnitude nil
0	Mindre än 0,5 av enheten	Magnitude less than half of unit employed
..	Uppgift ej tillgänglig eller allt för osäker att redovisa	Data not available or too uncertain to be stated
.	Uppgift kan ej förekomma	Category not applicable

1 Introduktion till rättsstatistiken

Introduction to Judicial Statistics

1.1 Allmänt

Den officiella *rättsstatistiken* som räknar sitt upphov från 1830 brukar traditionellt delas upp i *kriminalstatistik* och *statistik över domstolarnas m.fl. verksamhet*.

Syftet med *kriminalstatistiken* är att beskriva brottsligheten i landet och de åtgärder som vidtas mot denna. *Statistiken över domstolarnas verksamhet* har i första hand till syfte att belysa omfånget av verksamheten hos olika myndigheter inom rättsväsendet, dvs. beskriva frekvensen av mål och ärenden m.m.

En sammanfattande redogörelse för kriminalstatistikens successiva uppbyggnad från år 1830 fram till år 1954 ingår i en artikel om rättsstatistik publicerad i Statistisk tidskrift nr 10, 1954, sid 461 ff.

I början av 1960-talet beslutades att kriminalstatistiken skulle byggas ut och att detta skulle ske i två etapper. En redogörelse för utbyggnadsetapperna finns i Statistisk tidskrift 1965, sid 58 ff. Vidare finns i Statistisk tidskrift 1968:1, sid 60 ff en översikt över den svenska kriminalstatistiken i början av 1968.

I Statistisk tidskrift 1979:5, sid 361 ff finns en artikel som beskriver hur kriminalstatistiken utvecklats från slutet av 1960-talet och framgent. I redogörelsen behandlas statistikens anslutning till rättsväsendets informationssystem särskilt utförligt.

Huvudansvarig för rättsstatistiken är Statistiska centralbyrån (SCB). Till övervägande del produceras även rättsstatistiken av SCB. Kriminalvårdsstatistiken utarbetas gemensamt av Kriminalvårdsverket och SCB. Även på andra områden samverkar SCB med olika myndigheter inom rättsväsendets område. Dessa lämnar även underlag för statistik som publiceras av SCB.

Vid sidan av SCB sammanställs löpande rättsstatistik inom andra myndigheter, såsom Domstolsverket (DV), Kriminalvårdsverket (KVV), Rikspolisstyrelsen (RPS) och Riksåklagaren (RÅ).

Dessutom förekommer framställning och analys av rättsstatistik i samband med utredningsarbete inom statliga

kommittéer, Brottsförebyggande rådet (BRÅ), KVV samt vissa universitetsinstitutioner.

1.2 Rättsstatistikens delområden

Kriminalstatistiken brukar indelas i

- brottsstatistik
- statistik över för brott lagförda personer
- kriminalvårdsstatistik
- statistik över återfall i brott
- statistik över tvångsmedel

Brottsstatistiken innehåller uppgifter om brott som registrerats hos polisen, fördelade efter brottstyp och månad då de anmälts. Redovisning ges även av uppklarade brott fördelade efter uppklaringsgrund. Vidare redovisas antalet personer som misstänks för brott med fördelning efter bl.a. ålder, kön och nationalitet.

Statistiken över för brott lagförda personer innehåller uppgifter om personer som fällts till ansvar i brottmål i första instans vid allmän domstol eller som godkänt föreläggande av ordningsbot eller strafföreläggande (förenklade bötesformer) samt personer som meddelats åtalsunderlåtelse. Personerna fördelas efter brott, påföljd, kön, ålder, nationalitet m.m.

Kriminalvårdsstatistiken innehåller uppgifter om personer som dömts till påföljd som leder till kriminalvård. Av redovisningen framgår intagning och avgång från anstaltsvård respektive frivård, rymningar och permissioner. Personerna redovisas efter bl.a. kön, ålder, påföljd och brott.

Statistiken över återfall i brott beskriver personer som lagförts för brott med avseende på registrerade återfall. Personerna fördelas efter bl.a. kön, ålder, brott, tid till återfall och antal återfall.

Den svenska kriminalstatistiken ger en mycket begränsad belysning av *straffprocessuella frihetsberövanden*, såsom häktning, anhållande, gripande samt hämtande eller medtagande till förhör.

Riksåklagaren redovisar kvartalsvisa uppgifter om antalet anhänganden och häktningsframställningar. Kriminalvårdsstyrelsen redovisar månadsvisa uppgifter om beläggningen på häktena. I Domstolsverkets statistik finns uppgifter om mål i vilka häktningsförhandling hållits. Vidare för Rikspolisstyrelsen månadsvis statistik över anhållna och häktade i narkotikamål.

Utgångspunkten för kriminalstatistiken är den brottslighet som definieras genom överträdelser av vissa lagar. I den mån

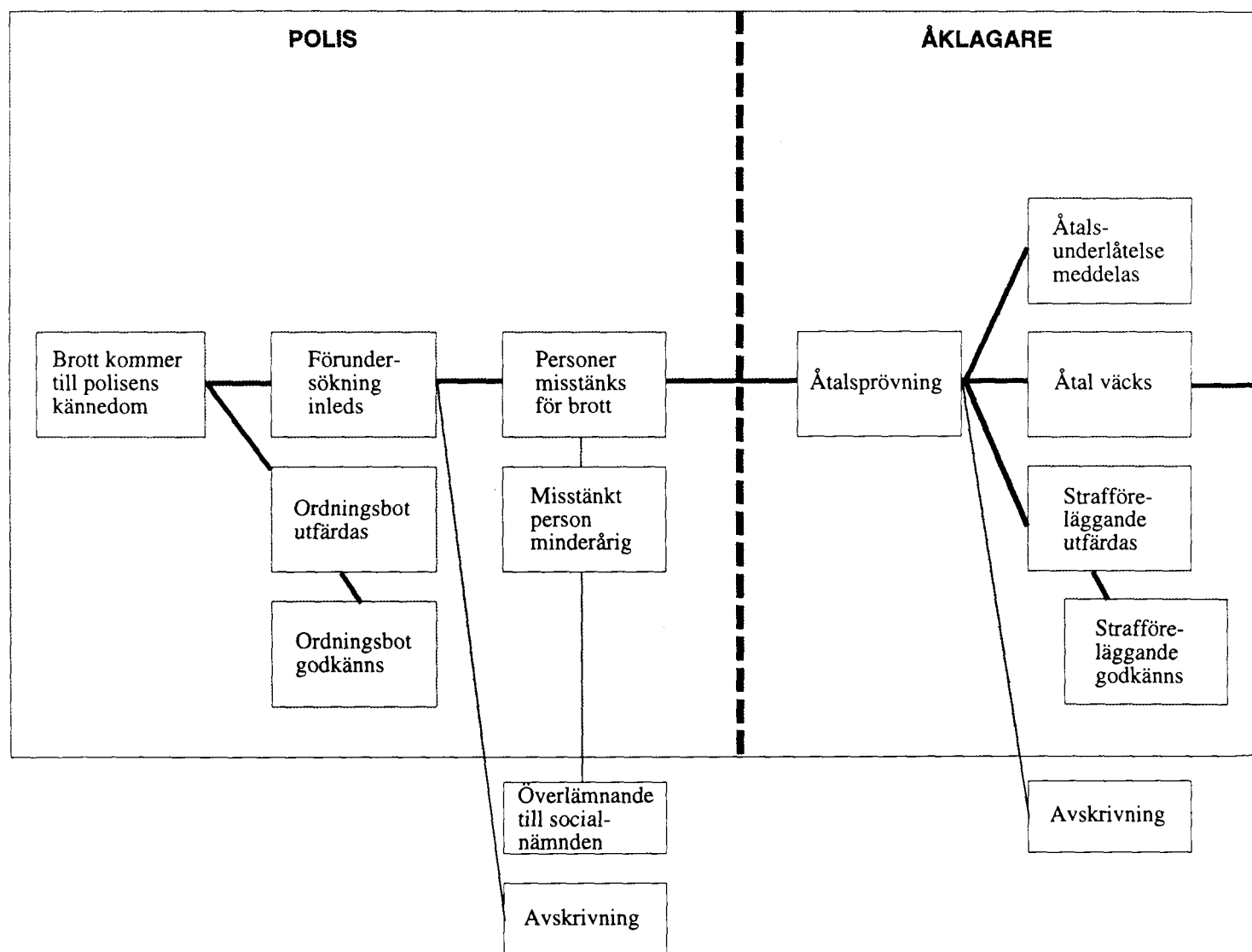
dess kommer till polisens kännedom vidtas åtgärder vilka bl.a. berör polis, åklagare, domstolar och kriminalvård. Ett försök att åskådliggöra sambanden mellan olika led i denna process görs i nedanstående figur.

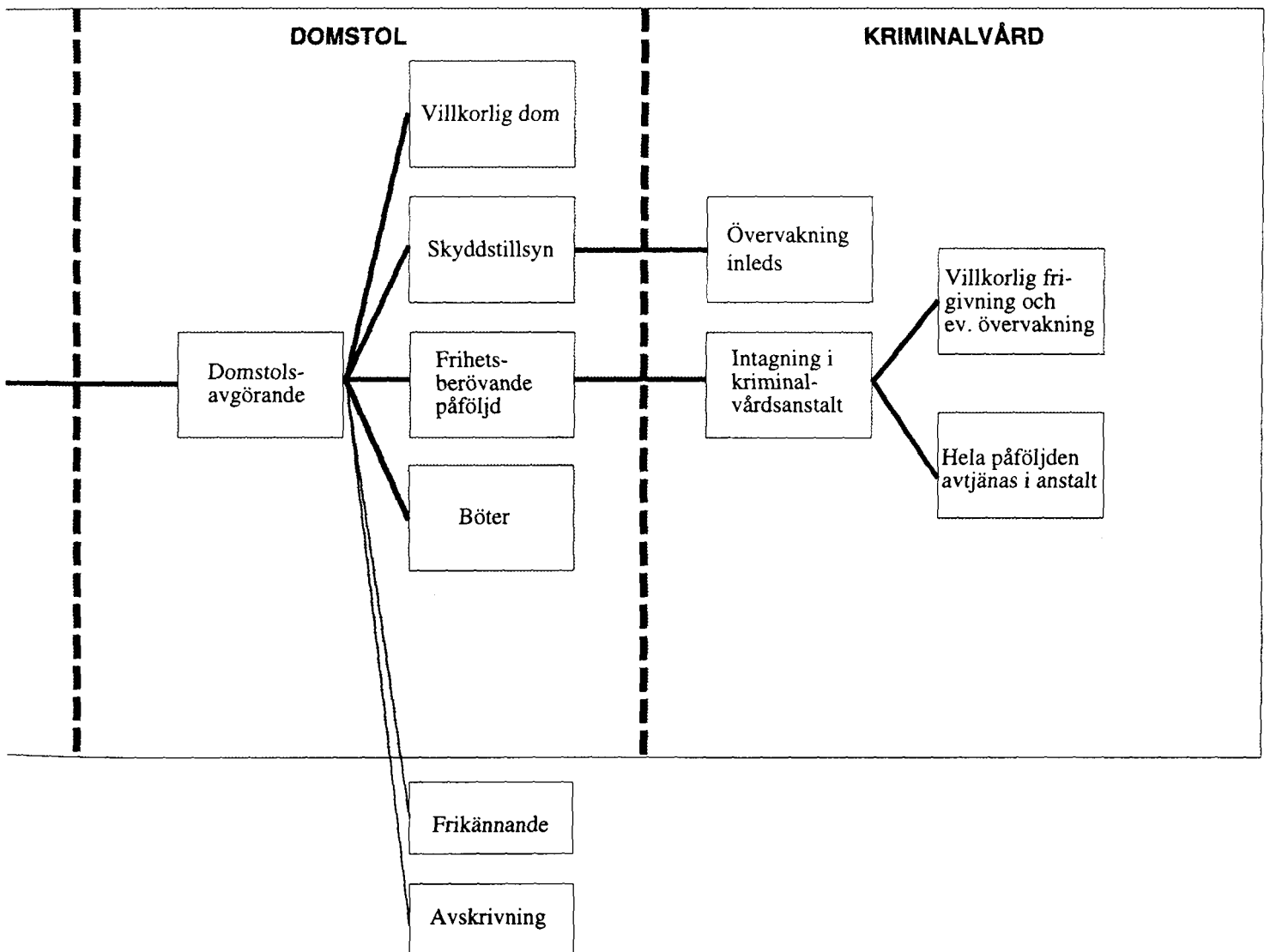
Figuren ger endast en mycket förenklad bild av skeendet. För en mera utförlig beskrivning av brottsligheten och de åtgärder som vidtas mot denna hänvisas till avsnitten 2 och 3.2–3.8.

Figur 1.1

Från brott till kriminalvård - en översikt

From offence to its correction - an overview

Statistiken över domstolarnas verksamhet omfattar verksamheten vid allmänna underrätter, hovrätter och Högsta Domstolen, förvaltningsdomstolar, hyresnämnder, arrendenämnder, bostadsdomstolen, kronofogdemyndigheten samt rätts hjälpsnämnder. Vidare redovisas beslut i nådeärenden.

Statistiken belyser frekvensen av mål och ärenden vid domstolarna, med fördelning på typ av mål/ärende, handläggningstider, fullföljds-, ändringsfrekvens m.m. Statistiken innehåller även uppgifter om inteckningar samt omfattningen av allmän rätts hjälp.

En särskild statistik över konkurser redovisas varje kvartal. Vart tredje år redovisas uppgifter om vårdnad och underhåll

1.3 Insamlingen av statistiken

Rättsstatistiken var tidigare baserad på uppgifter som de olika myndigheterna inom rättsväsendet insände till SCB. Övergången till ADB-teknik inom rättsväsendet har gjort det möjligt att samordna insamlingen av uppgifter till statistiken med insamlingen för administrativa ändamål.

Sedan slutet av 1960-talet pågår inom rättsväsendet uppbyggnaden av Rättsväsendets informationssystem (RI). Syftet med RI är främst att förenkla och förbättra informationsutbytet mellan rättsväsendets myndigheter samt ge information till andra myndigheter och organisationer som har behov av data från rättsväsendet. Ett annat syfte med RI har varit att skapa underlag för planering och uppföljning inom rättsväsendets myndigheter samt att vara ett hjälpmedel i den övergripande samhällsplaneringen och forskningen.

RI omfattar ett antal skilda delsystem på olika dataanläggningar. En närmare beskrivning av RI ges i Rättsstatistisk årsbok 1980, sid 31 ff.

I takt med uppbyggnaden av RI har rättsstatistiken succesivt baserats på uppgifter från RI. Huvuddelen av den officiella rättsstatistiken baseras numera på data från RI.

Uppgiftslämnandet till den officiella rättsstatistiken finns reglerat av särskilda författningar. Detta behandlas i föreliggande publikation i respektive avsnitt över de olika statistikområdena.

1.4 Publiceringssystemet

Publicering hos SCB

Till övervägande del publiceras rättsstatistiken hos SCB. Följande former för publicering förekommer:

- Rättsstatistisk årsbok
- Statistiska meddelanden (SM)
- Promemorior från I/KR
- Statistisk årsbok (SÅ)
- Allmän månadsstatistik (AM)
- Pressmeddelanden

Därutöver publiceras rättsstatistiken i särskilda skrifter som behandlar olika teman. Exempel på sådana publikationer är Brott och rätt i siffror, Kvinnors rätt och orätt samt Ungdomar och brott.

I tidskriften Välfärdsbulletinen publiceras analyser av kriminalstatistiken utifrån olika frågeställningar.

Faktabladet KR-info (tidigare benämnt K-sektionen) informerar och som funnits sedan 1988 är ett hjälpmedel att snabbt nå ut med aktuell statistik. Informationsbladet innehåller även tillrättalägganden av felaktiga tolkningar av rättsstatistiken.

I serien Levnadsförhållanden publiceras uppgifter som belyser i vilken utsträckning befolkningen i Sverige utsätts för brott. Vissa resultat presenteras i avsnitt 2 i föreliggande bok.

Sedan 1974 är publiceringen av rättsstatistiken samordnad genom att rättsstatistik av mera allmänt intresse ges ut samlat i Rättsstatistisk årsbok. Uppläggningsen av innehållet i årsboken har fastställts efter samråd med huvudanvändare av rättsstatistiken. En del av dessa lämnar även underlag till årsboken.

Redovisningen i Rättsstatistisk årsbok kompletteras i sin tur med publicering i Statistiska meddelanden (SM). Avgörande för valet av publicering i Rättsstatistisk årsbok eller i SM är bland annat

- kravet på snabbhet i redovisningen
- redovisningens omfång och detaljeringsgrad
- redovisningens karaktär av preliminär / definitiv statistik

Årsboken kan ej föreligga förrän ca ett år efter det år uppgifterna avser. Därför publiceras statistik där kravet på snabb redovisning är mera uttalat i SM. I denna serie publiceras även preliminär statistik samt viss regional statistik.

Uppgifter som produceras av SCB och endast efterfrågas av ett fåtal användare framställs i form av maskintabeller eller mikrofiche (mikrofilmade tabeller). Dylika uppgifter kan mot ersättning erhållas efter kontakt med SCB:s statistikprogram för kriminalpolitik och rättsväsen.

Vilka uppgifter som finns i SM, i form av maskintabeller eller mikrofiche framgår av respektive avsnitt i Rättsstatistisk årsbok. Numera finns även möjligheter till direkta uttag ur SCB:s databaser. Uppgifter om anmälda brott i olika regioner finns tillgängliga i SCB:s regionalstatistiska databas (RSDB). Fr.o.m. hösten 1992 är även konkursstatistiken tillgänglig via RSDB.

Uppgifter av rättsstatistisk karaktär ingår i socialvårdsstatistikens publikationer inom områdena ungdomsvård och barnavård. Denna statistik innehåller uppgifter om antalet barn och ungdomar som blivit föremål för samhällsåtgärder på grund av kriminalitet.

Det finns även möjligheter för SCB att genom specialbearbetningar av uppgifter som finns tillgängliga redovisa uppgifter som ej framställs i den löpande produktionen.

Publicering hos andra myndigheter

Kriminalvårdsstatistik publiceras löpande av *Kriminalvårdsverket* i deras verksamhetsberättelse *Kriminalvården*.

Riksåklagaren sammanställer årligen en s.k. arbetsstatistik benämnd Statistik (aktuellt år). Utöver uppgifter om antalet mål och ärenden innehåller sammanställningen även uppgifter om antalet anhängna personer och antalet häktningsframställningar.

Domstolsverket gör årliga sammanställningar över antalet mål och ärenden.

Specialundersökningar m.m.

Utöver den löpande publiceringen av rättsstatistik finns ett antal specialundersökningar som innehåller rättsstatistik. Dessa har offentliggjorts i olika publikationsserier. Särskilt kan här nämnas den publicering som sker i BRÅ:s rapportserier BRÅ Forskning, BRÅ Utredning resp BRÅ Information. Vidare kan nämnas Kriminalvårdsstyrelsens rapportserier samt Rikspolisstyrelsens rapportserie RPS Forskning.

Rättsstatistik samt vidarebearbetningar av denna ingår även i Justitiedepartementets promemorieserie.

Inom kriminalstatistikens område pågår ett samarbete de nordiska länderna emellan. Ett av syftena med detta samarbete är att försöka sammanställa jämförbar nordisk kriminalstatistik. En sammanställning av dylika data har gjorts och publicerats i *Nordisk kriminalstatistik 1950–1980*, Tekniska rapporter nr 30, Nordisk statistisk sekretariat. Hösten 1991 publicerades (*Nordisk statistisk skriftserie*, nr 57) en sammanställning över brottsutvecklingen i de nordiska länderna:

Nordic Criminal Statistics, 1950–1989. Vissa resultat finns även publicerade i avsnitt 3.8 i denna publikation samt i *Yearbook of Nordic Statistics 1991*.

I publikationen *Statistik (år)* redovisar SCB årligen en sammanställning över den statistik som centrala myndigheter framställer inom olika ämnesområden. I denna ges *en översikt över hela publiceringen i Sveriges officiella statistik (SOS)*. *SCBs katalog "Färska fakta"*, *Statistikkatalog (år)* visar *SCB:s utgivning under året och tar även upp publikationer som utkommit tidigare*.

Därutöver finns ett antal årliga bibliografier där man kan finna publikationer med anknytning till rättsstatistikens område. Som exempel på dylika bibliografier kan nämnas:

Nordisk kriminologi 1976/77. En bibliografi
Nordiska Samarbetsrådet för kriminologi 1978.

Rättsvetenskapliga undersökningar vid de juridiska fakulteterna
Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, Stockholm.

Svensk bokförteckning
Redigerad av Bibliografiska Institutet vid Kungliga biblioteket i Stockholm. Tidningsaktiebolaget svensk bokhandel, Norstedts tryckeri, Stockholm.

Svenska tidskriftsartiklar
Ett register över innehållet i cirka 400 tidskrifter. Bibliotekstjänst, Lund.

Årsbibliografi över Sveriges offentliga publikationer
Riksdagsbiblioteket.

2 Offer för våld och egendomsbrott

Victims of violence and property crimes

2.1 Bakgrund

Den traditionella redovisningen av kriminalstatistik omfattar huvudsakligen *brott* som anmälts till polisen och *personer* som lagförts för brott.

Denna statistik täcker av naturliga skäl inte alla brott som *faktiskt* begåtts. Sedan 1960-talet har man därför i en rad länder använt sig av speciella metoder för att belysa även brott som inte kommer med i brottsstatistiken (Council of Europe 1986). Ett sätt att belysa den faktiska brottsligheten är att fråga ett urval personer om de varit utsatta för brott. Dessa undersökningar kallas *offerundersökningar*.

I Sverige har sådana undersökningar utförts av Institutet för social forskning (Tham 1984) och av Statistiska centralbyrån (SCB). Inom SCB genomfördes dels en provundersökning 1974–75, dels årliga undersökningar i större skala sedan 1978. Provundersökningen finns publicerad i serien *Promemorior från SCB (1977:7) Offer för tillgrepp, skadegörelse och våld – en redovisning av 1974 års offerundersökning*. De större undersökningarna har utförts inom ramen för de s.k. levnadsnivåundersökningarna och den första finns publicerad i rapporten *Offer för vålds- och egendomsbrott 1978* som utgör nr 24 i serien *Levnadsförhållanden*, Sveriges officiella statistik. Den senaste rapporten heter *Offer för vålds- och egendomsbrott 1978–1989* (Levnadsförhållanden, rapport 66).

Allmänt om SCBs levnadsnivåundersökningar

SCB genomför sedan 1978 årligen levnadsnivåundersökningar i form av intervjuer med mellan 6 000 och 12 000 personer om året. Personerna utgör ett representativt stickprov ur Sveriges befolkning över 15 år. Vid intervjuerna som i regel görs vid ett besök i hemmet ställs ett stort antal frågor om levnadsförhållandena.

Intervjuerna brukar ta ca en timme. Deltagandet i undersökningen är frivilligt. Genomsnittligt ställer sig 83 procent av de utvalda till förfogande för en intervju.

Ett drygt tiotal s.k. välfärdskomponenter har definierats och blivit föremål för undersökning. Exempel på sådana komponenter är

- hälsa
- boende
- sysselsättning
- ekonomi
- utbildning
- sociala relationer
- politiska resurser
- trygghet och säkerhet

Under 1978 och 1984–85 insamlades uppgifter för att utförligt belysa välfärdsdimensionen trygghet och säkerhet. Ett stort antal frågor riktades till de utvalda personerna för att belysa i vilken utsträckning de blivit offer för våldsbrott eller egendomsbrott samt i vad mån de kände oro för att bli utsatta för brott.

I undersökningen, som anlägger ett välfärdsperspektiv, har främst följande bakgrundsvariabler använts: kön, ålder, nationalitet, socioekonomisk grupp, familjetyp, bostadsförhållanden och region.

Nedan ges en sammanfattning av några viktiga resultat beträffande offer för vålds- och egendomsbrott 1990/91. En del uppgifter föreligger även för hela perioden 1978–1991.

Några problem med offerundersökningar

Bortsett från de problem som uppstår i samband med alla intervjuundersökningar, finns några problem som är speciella för just offerundersökningar.

- Kommer man ihåg?
Det är svårt att minnas rätt. Detta kan i offerundersökningar leda till att för många eller för få händelser rapporteras.
Ligger händelserna längre tillbaka än den tid undersökningen avser (t.ex. 1 år), så finns det risk för *överskattning*. Glömmer man händelsen, fast den faller inom årsgränsen, så leder detta till *underberättelse*.
Således lät t.ex. Institutet för social forskning återintervjua en mindre del av de personer som ingick i insti-

tutets undersökning år 1981. Flera personer som i den ordinarie intervjun angivit att de utsatts för allvarliga hot svarade nekande nästa gång och vice versa (Tham 1984:288).

- Kan man avgöra om en händelse är brottslig eller inte? Några enkla exempel: Plånboken är borta. Är den stulen eller förlorad? Bilen är skadad: skadegörelse eller icke brottslig åverkan? Man blir knuffad på gatan: ofredande eller bara en oavsiktlig knuff i trängseln?

Svårigheterna att kunna bedöma en handling "brottsliga" innebär leder till såväl över- som underrapporteringar.

Rent allmänt gäller att den *rättsliga* definitionen av vissa handlingar som brottsliga inte behöver stämma överens med den *sociala* värderingen bland allmänheten. Handlingar som juridiskt framstår som brott, behöver inte uppfattas som brottsliga av vanliga människor och vice versa. Detta har inte enbart betydelse för den vardagliga brottsligheten som misshandel, stöld och bedrägerier, utan det är också av stor betydelse, när den "moderna" brottsligheten diskuteras. I många fall är det – även rent juridiskt – komplicerat att avgöra om vissa förfaranden är brottsliga eller inte.

- Vill man berätta om *alla* brott? Speciellt vad gäller vissa våldsbrott (våldtäkt, brott inom familjen) vill många människor inte berätta om dem för en främmande intervjuare. Underrapporteringar blir följden.
- Är alla befolkningsgrupper med i undersökningen? Det kan hända att vissa grupper med speciellt höga risker att bli utsatta för brott inte finns med i undersökningen eller inte har velat svara på frågorna.

Detta gäller t.ex. barn, som av åldersskäl inte ingår i undersökningen. Barn torde ha en hög risk att bli utsatta för våld (inte enbart s.k barnmisshandel). En annan grupp torde vara de utslagna: svåra missbrukare och hårt kriminellt belastade personer.

2.2 Våld eller hot om våld 1990/91

Frågorna om våld eller hot om våld löd:

"Har Du själv under de senaste 12 månaderna, alltså sedan..., varit utsatt för våld som ledde till sådana skador att de krävde besök hos läkare, tandläkare eller sjuksköterska?"

Har Du (därutöver) blivit utsatt för våld som ledde till synliga märken eller kroppsskada men som ej krävde besök hos läkare, tandläkare eller sjuksköterska.

Har Du (därutöver) blivit utsatt för våld som inte ledde till synliga märken eller kroppsskada?

Har Du (därutöver) blivit utsatt för hot eller hotelser om våld som var så farliga eller så allvarliga att Du blev rädd?

Har det under det senaste året hänt att Du avstått från att ge Dig ut på kvällen av oro för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad?"

Resultat

- 93 procent svarade att de *inte* blivit utsatta för våld eller hot om våld.
- 7 procent svarade jakande på frågan, vilket motsvarar ca 435 000 personer i befolkningen 16–74 år.

Hur allvarligt är våldet?

Om det grövsta våldet (våld som ledde till läkarbesök m.m.) berättade 1 procent av de tillfrågade, om annat våld med kroppsskada 2,5 procent, om våld utan synliga märken 1,8 procent och om hot 4,2 procent. En person kan svara på flera alternativ.

Var inträffar våldet?

Om lägenhetsvåld berättade 1,3 procent av de tillfrågade, om våld i samband med yrkesutövning 1,8 procent, om våld på restaurang 1,5 procent, om våld på gator och torg 2,6 procent och om våld på buss, tåg, o.s.v. 0,6 procent.

Vilka har större risker än genomsnittet att bli utsatta för våld?

- Män
- Ensamstående – med eller utan barn
- Personer i åldrarna 16–24 år
- Personer med utländsk härstamning

Dessa resultat stämmer väl överens med andra undersökningar som visat, att risken att utsättas för våld är större för män än för kvinnor, för yngre än för äldre, i städerna än på landsbygden, för arbetare än för övriga. Dessa överrisker skall emellertid inte skymma det faktum, att det inte är någon vanlig händelse att ha utsatts för våld eller hot om våld, och att ingen av de nämnda riskfaktorerna kan sägas verkligen "förklara" överriskerna. Den klart vanligaste erfarenheten i dessa grupper är, att de *inte* har råkat ut för något brott (Tham 1984:287, 293).

Tre mycket utsatta grupper

Det finns tre mycket klart urskiljbara grupper vilka ofta (minst fyra gånger under året) blivit utsatta för våld och hot.

- Yngre män utsatta för gatuvaldet.
- Ensamstående småbarnsmödrar som drabbas av våld i hemmet.
- Vissa yrkesgrupper (polismän, trafikpersonal, restauranganställda, personal på institutioner) som utsätts för våld i samband med yrkesutövningen.

Våld mot pensionärer

Offerundersökningarna ger inget stöd för påståendet om ett allmänt och utbrett våld mot äldre människor på gator och andra allmänna platser.

Risken att bli utsatt för våld eller hot är minst 10 gånger så hög bland de yngsta som bland de äldsta. Bland de yngsta är dessutom den grövsta formen av våld, våld med kroppsskada, relativt frekvent. Omkring 7 procent berättar om någon sådan händelse – bland de äldsta rör det sig här om 4–5 promille, dvs. omkring 6 000 personer av totalt ca 1,34 miljoner personer (65–84 år gamla).

Oron för våld

15 procent i den vuxna befolkningen (16–84 år) säger sig någon gång under det senaste året ha avstått från att ge sig ut på kvällen av oro för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad. Högst är denna andel bland äldre, kvinnor och bland dem som bor i de större städerna.

Allmänt gäller, att de som oftast blir utsatta för våld, de unga männen, är minst oroliga och de som är minst utsatta är mest oroade, nämligen pensionärerna. Detta har tolkats på olika sätt. Dels att ungdomarna kanske har de mest realistiska uppfattningarna om verkligheten, dels att äldre människors större rädsla kan vara väl befogad, eftersom en eventuell skada kan drabba äldre hårdare än yngre.

Utvecklingen

Som framgår nedan av avsnitt 3.1 "Kriminalstatistik genom tre sekler" ligger misshandelnivån idag troligen på en historiskt sett *lägre* nivå jämfört med förra seklet, även om misshandel har ökat sedan mitten av 1960-talet. Enligt offerundersökningarna var utvecklingen tämligen stabil under perioden 1978–1989, vilket står i kontrast till den polisregistrerade misshandelsbrottsligheten, som under samma tidsperiod ökade med drygt 70 procent.

Skillnaden har delvis förklarats med att anmälningsbenägenheten vid *lindrigare* våldsbrott har ökat (Wikström, 1990:41). För åren 1990 och 1991 uppvisar även offerundersökningarna en tydlig ökning.

År	Procent av befolkningen 16–74 år			
	Våld med kroppsskada	Våld utan kroppsskada	Hot	Orolig för våld
1978	1,9	1,8	3,3	12,6
1979	1,8	2,0	3,4	13,0
1980	2,2	1,3	3,6	11,6
1981	1,8	1,4	3,2	10,6
1982	2,3	1,7	3,7	10,7
1983	2,3	1,5	3,1	10,8
1984	1,8	1,3	3,2	12,4
1985	1,7	1,4	3,0	12,3
1986	1,6	1,2	3,1	..
1987	1,8	1,5	4,0	12,9
1988	1,9	1,2	4,2	13,4
1989	1,7	1,4	3,9	15,0
1990	2,6	1,9	4,3	14,3
1991	2,5	1,7	4,1	13,6

Anm. En person kan svara på flera alternativ.

2.3 Offer för stöld och skadegörelse 1990/91

Frågan om stöld och skadegörelse löd:

"Jag skall nu räkna upp några olika typer av brott. Har Du (eller någon i Ditt hushåll) blivit utsatt för något eller några av följande brott under de senaste 12 månaderna, alltså sedan ...?"

Stölder eller skadegörelse

- i ordinarie bostad
- på vind, i källare, i garage eller annat förvaringsutrymme
- i fritidsbostad
- av bil
- av något i eller från bilen
- av cykel, moped, mc eller delar av dessa
- annan stöld, t.ex. på arbetsplatsen, i samband med resor, av båt etc."

Resultat

- 71 procent av hushållen uppgav att de *inte* varit utsatta för stöld eller skadegörelse under det senaste året.
- 29 procent svarade jakande.

Av dem som 1984/85 varit utsatta för stöld eller skadegörelse hade 81 procent uppgivit någon stöld och 19 procent endast skadegörelse.

Vilka har större risker än genomsnittet att bli utsatta för stöld och skadegörelse?

- Storstadsbor
Ungefär 40 procent av hushållen i storstadsregionerna uppger numera att de varit utsatta för stöld eller skadegörelse.

I övrigt är förekomsten av dessa brott i stort sett relaterad till kommunstorleken; ju större kommunen är desto vanligare är också brotten. 27 procent av de tillfrågade i de större städerna svarade jakande mot 16 procent i norra glesbygden.

- Ensamstående med barn
39 procent av ensamstående med barn har under en ettårsperiod varit utsatta för någon stöld eller skadegörelse. Detta förklaras till en stor del av att de vanligtvis bor i områden där brottsrisken är hög (t.ex. höghusområdena i storstäderna).
- Utländska medborgare
Medborgare med utländsk härstamning är i högre grad utsatta för egendomsbrott än infödda svenskar (36 resp. 29 procent). Även denna skillnad torde i hög grad hänga samman med olikheter i boendet. Invandrarna bor företrädesvis i de större städerna och där ofta i områden med höga flerfamiljshus.
- Tjänstemän oftare än arbetare
Tjänstemannagrupperna och företagare anger en något högre andel (31 procent) utsatta för stölder eller skadegörelse än arbetarna (27 procent), vilket bl.a. kan vara en följd av en ojämn fördelning av stöldbegärligt gods mellan dessa grupper. Lägst ligger lantbrukarna med en andel kring 10 procent. Detta beror på att dessa bor i typiska glesbygdsområden med låg brottsrisk.

Hur vanliga är de olika egendomsbrotten?

Följande rangordning kan sammanställas ur intervju svaren:

Stöld eller skadegörelse...	har uppgetts av de tillfrågade (i procent)		
	1978	1984/85	1990/91
... av cykel, moped, mc eller delar av dessa	8,3	7,6	10,1
... av något i eller från bilen	4,2	5,6	8,6
... annan stöld (t.ex. på arbetsplatsen, i samband med resor, av båt)	4,1	4,2	6,4
... av bil	2,7	2,8	5,6
... på vind, i källare, i garage o.s.v.	4,8	4,3	4,8
... i den ordinarie bostaden	1,5	1,5	2,1
... i fritidshuset	1,0	0,8	1,2

Anm. De intervjuade (16–74 år) kan svara på flera alternativ.

Hur många är försäkrade?

95 procent av den vuxna befolkningen uppgav 1984/85 att de hade hemförsäkring. Vad som framför allt tycks bestämma innehav av hemförsäkring är boendeformen och bostadens standard och utrustning. Bland de som bor i villor eller småhus var det mycket få som saknade hemförsäkring. Bland boende i flerfamiljshus saknade däremot ca 10 procent hemförsäkring. Andelen försäkringstagare var också lägre bland utländska medborgare (76 procent) än bland svenska medborgare.

Hur stor är den ekonomiska förlusten vid egendomsbrott?

Enligt intervjuuppgifterna har den ekonomiska förlusten – utöver den som täckts av försäkringar eller på annat sätt – åren 1984/85 uppskattats till ca 800 miljoner kronor eller i genomsnitt ca 240 kronor per bostadshushåll. *Kommissionen mot ekonomisk brottslighet* (SOU 1984:15) uppskattade däremot vid samma tidpunkt de *totala* omedelbara kostnaderna för den faktiska stöldbrottsligheten till mellan 2 och 3 miljarder kronor.

Oro för inbrott eller skadegörelse i bostaden

22 procent av de tillfrågade kände sig oroliga för inbrott eller skadegörelse i bostaden (avser 1989). Oron är mer utbredd bland kvinnor än bland män (26 resp 18 procent). Ju större befolkningstäthet desto större är andelen som hyser oro. 31 procent i Stockholmsregionen minskar till 12 procent i de norra bygderna. Det råder också ett tydligt samband mellan att hysa oro för att bli utsatt för våld och att vara orolig för inbrott.

Utveckling

Som framgår nedan av avsnitt 3.1 "Kriminalstatistik genom tre sekler" ligger stöldnivån idag på en historiskt sett hög nivå. De största *relativa* ökningarna inträffade av allt att döma under tiden 1940–1970. 1970- och 1980-talet kännetecknas däremot av att ökningarna inte fortsatte i samma takt som tidigare. Detta kommer även till uttryck i offerundersökningar, utförda av Institutet för social forskning 1974 och 1981, vilka bara visade smärre ökningarna mellan de båda måttillfällena (Tham 1984). Även i SCB:s offerundersökningar redovisas relativt stabila frekvenser under större delen av 80-talet. Jämför man däremot den första mätningen (1978) med den senaste mätningen (1991) framträder tydliga ökningarna. Detta gäller speciellt för stöld av och ur bil. Samma utveckling kan utläsas ur polisens brottsstatistik: stöld av och ur bil har ökat kraftigt sedan mitten av 80-talet.

År	Procent av befolkningen 16–74 år som drabbats av				
	Någon stöld/skade-görelse	Stöld/skade-görelse i bostaden	Stöld/skade-görelse av bil	Stöld/skade-görelse av något från bilen	Oro för inbrott/skade-görelse i bostaden
1978	19,9	1,4	2,3	3,6	20,2
1979	20,0	..	..	..	..
1980	..	..	..	..	19,4
1981	..	..	..	..	20,1
1982	24,5	2,0	3,2	6,3	..
1983	25,9	2,0	3,1	6,7	..
1984	22,4	1,4	2,7	5,8	22,1
1985	21,9	1,5	2,8	5,5	22,8
1986	21,3	1,5	3,3	6,0	..
1987	24,2	1,8	3,8	7,4	..
1988	25,4	1,9	4,5	7,8	22,1
1989	24,2	1,8	4,3	7,1	21,7
1990	29,5	1,9	5,5	9,0	..
1991	29,3	2,2	5,7	8,3	..

Referenser

Council of Europe. Research on Victimisation. 16th Criminological Research Conference. Strasbourg 1986.

Häll, Lars. Kriminalitet. Kapitel 13 i SOU 1990:20 "Välfärd och segregation i storstadsregionerna". Underlagsrapport av Storstadsutredningen. Stockholm 1990.

Offer för vålds- och egendomsbrott. Levnadsförhållanden 1978. Rapport 24. Sveriges officiella statistik. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1981.

Offer för vålds- och egendomsbrott 1978–1989. Levnadsförhållanden. Rapport 66. Sveriges officiella statistik. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1991.

Promemorior från SCB (1977:7). Offer för tillgrepp, skadegörelse och våld – en redovisning av 1974 års offerundersökning.

SOU 1984:15. Ekonomisk brottslighet i Sverige. Slutbetänkande av Kommissionen mot ekonomisk brottslighet. Stockholm 1984.

Tham, Henrik. Säkerhet till liv och egendom. I: Robert Eriksson och Rune Åberg (red), Välfärd i förändring. Levnadsvillkor i Sverige 1968–1981. Arlöv 1984, ss 285–302.

Wikström, Per-Olof H. Våldsbrott. I: Lars Dolmén (red), Brottsutvecklingen 1989. BRÅ-rapport 1990:9, ss 37–46. Stockholm 1990.

3 Kriminalstatistik

Criminal Statistics

3.1 Kriminalstatistik genom tre sekler

Criminal statistics over three centuries*

Nedan ges mycket kortfattat några utdrag från SCB:s publikation "Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750–1984". Publikationen ger en samlad bild av svensk kriminalstatistik sedan dess tillkomst under 1700- och 1800-talet fram till våra dagar.

Publikationen tar huvudsakligen upp den *traditionella* brottsligheten – d.v.s. vålds- och stöldbrott – utifrån statistiken över domar, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse, s.k. lagföringsstatistik (jfr. avsnitt 3.4). Mot bakgrund av en utförlig diskussion av kriminalstatistikens tillförlitlighet *beskrivs* utvecklingstendenserna i den lagförda brottsligheten; *diskuteras* olika samhälleliga förklaringar till utvecklingen; och *granskas* påföljdssystemets effekter. Publikationen är dels tänkt som en handbok för den som snabbt vill informera sig om grunddata för kriminalitetsutvecklingen i Sverige, dels har den en aktuell kriminalpolitisk inriktning.

Den som vill ha en fördjupning av resonemangen eller är intresserad av avsnitt som inte tas upp här, kan beställa publikationen. Begär *Urval nr 18* från *Förlaget*, Statistiska centralbyrån, 701 89 Örebro – tel 019–17 60 00.

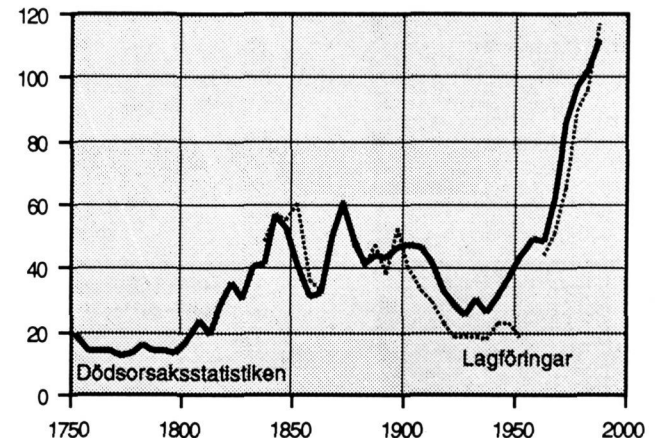
3.1.1 Mord och dråp

Två historiska serier över mord och dråp finns tillgängliga: uppgifter från befolkningsstatistiken resp. dödsorsaksstatistiken (fr.o.m. 1750) och uppgifter från lagföringsstatistiken (sedan 1830-talet). Trots att de två statistikserierna bygger på olika enheter ("mördade" och "mördare"), visar de en hög grad av överensstämmelse. Lagföringsstatistiken angående mord och dråp är ett av de få exempel, där denna typ av statistik är en bra indikator på den *faktiska* brottslighetens utveckling över tid.

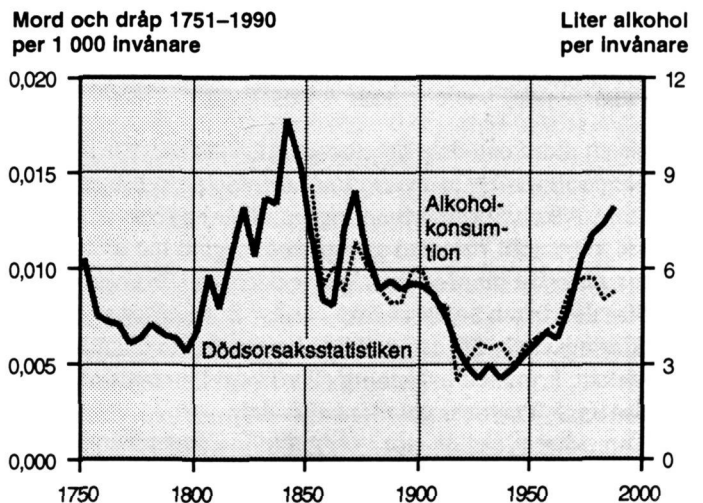
Betraktar man hela den långa perioden från 1750 till våra dagar är det mest iögonfallande, att mord och dråp – relaterat till befolkningens mängden – knappast har ökat under de gångna 240 åren.

* An English summary (RS PM 1991:3) may be obtained from Statistics Sweden, Criminal Statistics, S-115 81 Stockholm, Sweden

Mord och dråp 1751–1990
Absoluta tal

Mord och dråp 1751–1990
per 1 000 invånare

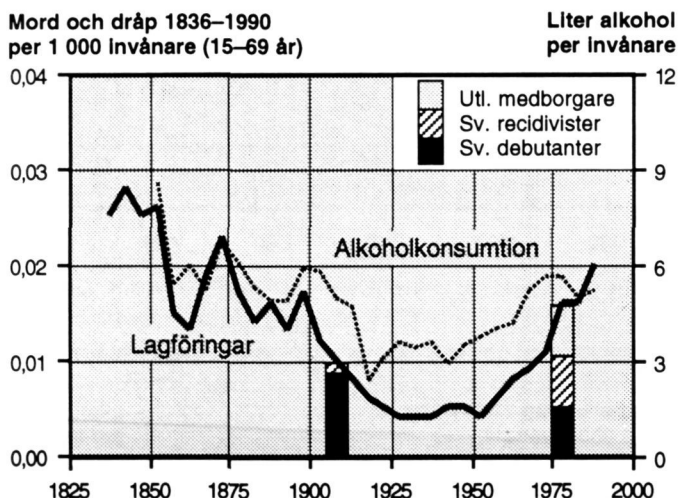
Däremot kännetecknas utvecklingen av stora svängningar:

- en tydlig uppgång under första hälften av 1800-talet
- en låg nivå under tiden mellan de båda världskrigen
- en tydlig ökning efter andra världskriget.

Utvecklingen av alkoholkonsumtionen i samhället liknar mycket utvecklingen av dråp. Alkoholkonsumtionen är högst i mitten av 1800-talet, då också dråp uppnår kulmen. Båda serierna uppvisar den lägsta nivån under mellankrigstiden, då motboken höll alkoholkonsumtionen nere.

Uppgången av lagföringarna för mord och dråp efter andra världskriget kan knytas till tre sociala faktorer (jfr. Wikström, 1992):

- en ökad alkoholkonsumtion och en ändrad konsumtionsfördelning
- utvecklingen av en grupp kriminellt belastade medborgare ("recidivister")
- det faktum att Sverige blivit ett invandringsland.

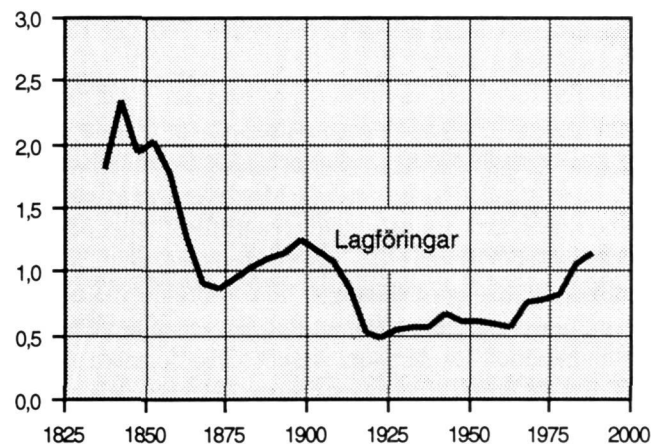
Trots att mord och dråp är extremt sällsynta händelser tycks det ändå finnas en samvariation med socialpolitiken i vid mening. Alkohol- och invandringspolitiken samt uppkomsten av en kriminellt belastad grupp medborgare har av allt att döma påverkat mord- och dråputvecklingen i Sverige under 1900-talet. Ingen av dessa faktorer har dock något egentligt förklaringsvärde för det *enskilda* brottet, eftersom alkoholpåverkan, kriminell belastning eller invandrarstatus endast i undantagsfall mynnar ut i mord eller dråp.

Samtidigt tycks de stora samhälleliga förändringarna – d.v.s. utvecklingen av det svenska samhället från bonde- till industrisamhället – *inte* ge utslag i mord- och dråputvecklingen. 1970 t.ex. registrerades lika många mord och dråp som 1750.

3.1.2 Misshandel

Till skillnad från mord och dråp saknas för misshandel en kontrollserie liknande dödsorsaksstatistiken. Det är därför mycket svårare att bestämma misshandelsstatistikens tillförlitlighet. Men det är inte troligt, att anmälningsbenägenheten för misshandel skulle ha avtagit i ett historiskt perspektiv. Tvärtom torde toleransen mot det *individuella* våldet ha minskat över tid och lett till en ökning av anmälningsbenägenheten. Därför är det mycket sannolikt, att misshandelsbrottsligheten faktiskt varit högre under 1800-talet än under 1900-talet.

Misshandel 1836–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

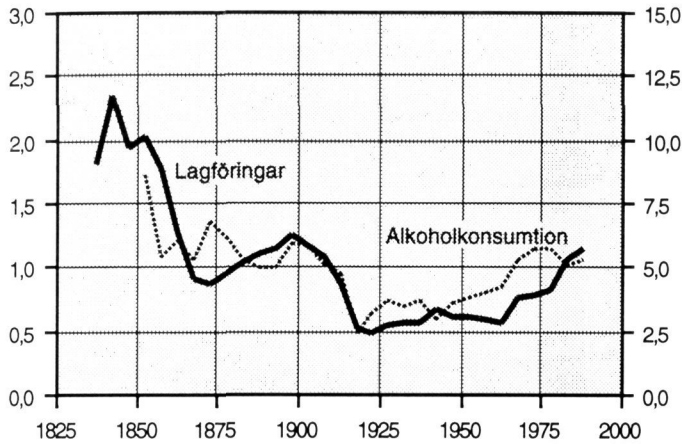

Däremot har den *sociala* innebörden av misshandel som juridisk kategori gått igenom avsevärda förändringar mellan 1800-talet och idag. Den avdömda misshandeln avsåg under 1800-talet mycket sällan misshandel mot barn eller kvinnor. Enligt dåtidens värderingar betraktades detta inte som brott – annat än i mycket grova fall. Idag omfattar en inte obetydlig del av den lagförda misshandeln även kvinnomisshandel. Det finns alltså viktiga inbördes förskjutningar i misshandelsbrottsligheten, såsom den kommer till uttryck i lagföringsstatistiken. Enligt statistiken har misshandelsbrott mot män avtagit, medan misshandelsbrott mot kvinnor har tilltagit.

Man kan visa (Lenke, 1990), att misshandelsutvecklingen *i stort sett* samvarierar med alkoholkonsumtionen i samhället. Detta innebär att mycket av variationen i misshandelsutvecklingen försvinner, när man tar hänsyn till alkoholkonsumtionens förändringar.

Även för misshandel tycks gälla, att de stora förändringar som det svenska samhället genomgått under de gångna 160 åren inte har lett till någon ökning av misshandelsbrottsligheten. Snarare synes motsatsen gälla.

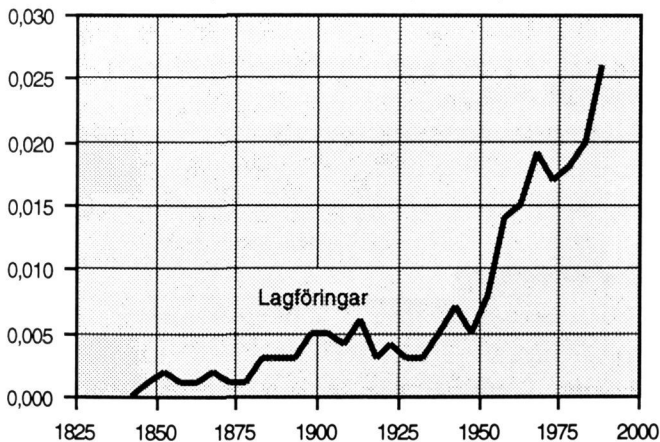
Misshandel 1836–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

3.1.3 Våldtäkt

I motsats till mord/dråp och misshandel, är det *inte* troligt att diagrammet nedan beskriver utvecklingen för våldtäkt korrekt. Det skulle nämligen innebära, att våldtäkt varit mindre vanligt än mord och dråp - vilket är svårt att föreställa sig. Allmänt är det ju så att ju grövre ett brott är desto sällsyntare är det också.

Våldtäkt 1841–1990 per 1 000 invånare (15–69 år)

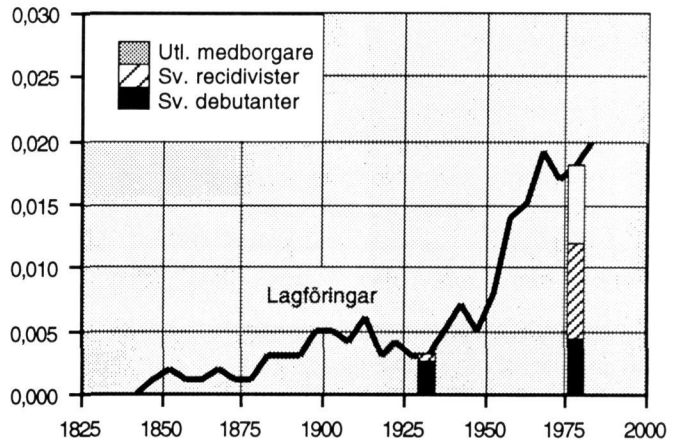

En alternativ tolkning till utvecklingen skulle därför kunna vara, att den straffrättsliga kontrollen av våldtäkt under 1800-talet inte har något riktigt samband med den faktiska förekomsten av detta brott. I stället speglas kvinnornas svaga sociala ställning i samhället, som i de flesta våldtäktsfall *inte* medgav kvinnan möjligheten, att få våldtäktsmannen straffad. Lika litet som hon kunde värja sig mot vanlig misshandel med straffrättsliga medel.

Denna tolkning innebär dock inte, att man skulle kunna "bortförklara" ökningen efter andra världskriget med en för-

skjutning av mörktalet, d.v.s. att lika många våldtäkter begås men att en större del blir känd och leder till lagföring. Våldtäktsutvecklingen efter andra världskriget liknar mycket den för mord och dråp: små ökningar bland tidigare ostraffade personer, men stora förändringar bland redan tidigare straffade personer och utländska medborgare. Nästan hela ökningen faller på dessa två grupper. Men som det framhållits tidigare ger varken tidigare kriminell belastning eller medborgarskap några bra förklaringar av de enskilda fallen, eftersom de allra flesta straffade personer eller utländska medborgare självfallet *inte* lagförs för våldtäkt.

Våldtäkt 1841–1990 per 1 000 invånare (15–69 år)

Uppgången efter andra världskriget kan inte heller förklaras med ändringar i påföljdsvalet för våldtäkt - förr som nu leder våldtäkt i de allra flesta fall till frihetsberövanden antingen på fängelse eller på mentalsjukhus.

3.1.4 Stöld m.m.

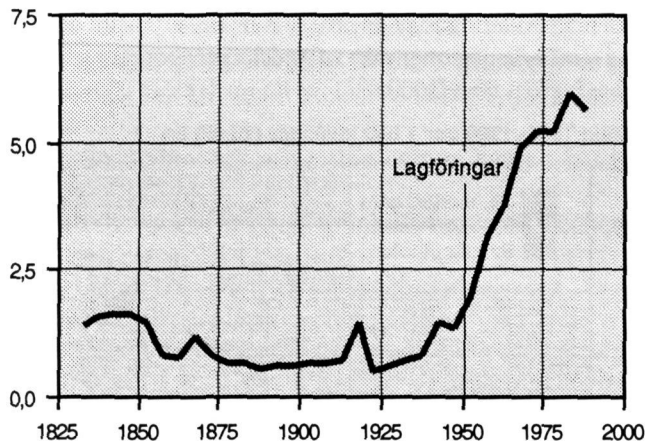
Man kan utgå ifrån, att en mängd stöldbrott – framför allt av lindrigare slag – inte anmäls till polisen och att många anmälda stöldbrott inte leder till lagföring. Trots detta är det mycket troligt, att lagföringsstatistiken ger en ungefärlig beskrivning av stöldbrottslighetens *utveckling*. Detta styrks av

- att den historiska utvecklingen av den polisanmälda stöldbrottsligheten i Stockholm och Göteborg sedan mer än 100 år tillbaka uppvisar ett liknande mönster som lagföringsstatistiken för hela riket;
- att grövre stöldbrott (såsom inbrott och biltillgrepp) har en relativt hög anmälningsfrekvens, vilket kommer till uttryck i såväl offerundersökningar (se ovan avsnitt 2) som försäkringsstatistik; samt
- att lagföringsstatistikens utfall kan ges raka och okonstlade tolkningar.

Utvecklingen

Efter att ha startat på en relativt hög nivå under första hälften av 1800-talet, sjunker lagföringarna för stöld under andra hälften av 1800-talet, når en låg nivå årtiondena kring sekelskiftet för att sedan öka kraftigt mellan 1925 och 1972.

Stöld m.m. 1831–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

I förhållande till huvudtrenden kan man också se ett antal väl markerade avvikelser. De har särskilda förklaringar av typ nödår (1867/68 och 1917/18), alkoholrestriktioner (den låga nivån efter motbokens introduktion under 1920-talet) och krig (1914–1918 och 1940–1945). Dessa plötsliga och i tid begränsade förändringar visar mycket tydligt, att antalet lagföringar för stöld påverkas av händelser i samhället – trots att varje enskilt brott är en mycket personlig och individuell handling.

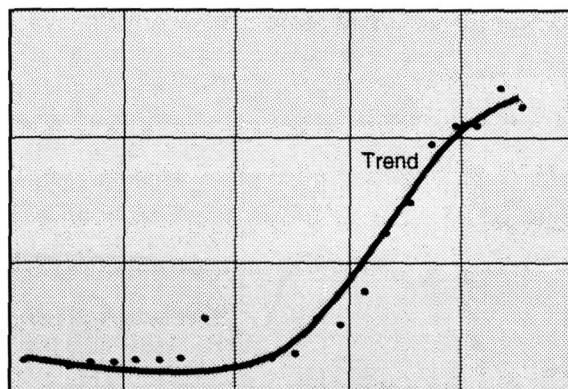
Ökningen under 1980-talet avser uteslutande snatteribrott. Lagföringar för övriga stöldbrott minskar.

Vid närmare granskning kan ökningen under 1900-talet beskrivas som en S-kurva vars förlopp liknar produktionen av konsumtionsvaror i det svenska samhället.

Detta kan tolkas så, att när väl en viss materiell grundtrygghet garanteras (mycket av stöldbrottsligheten i mitten av 1800-talet har förklarats med den nöd som rådde i samhället), följer lagföringarna för stöldbrott tillgången på *konsumtionsvaror*. Med mer att konsumera följer också möjligheten att stjäla mer samtidigt som en riklig tillgång på varor minskar deras relativa värde och den fysiska såväl som den sociala kontrollen för att förhindra stöld avtar.

År 1990 registrerade polisen exempelvis 740 000 tillgreppsbrott. Mer än hälften av dessa brott utgjordes av tillgrepp av och från motorfordon, av cyklar och av tillgrepp i butik eller varuhus. I början av seklet fanns varken bilar eller cyklar i någon större omfattning och inte heller någon försäljning ef-

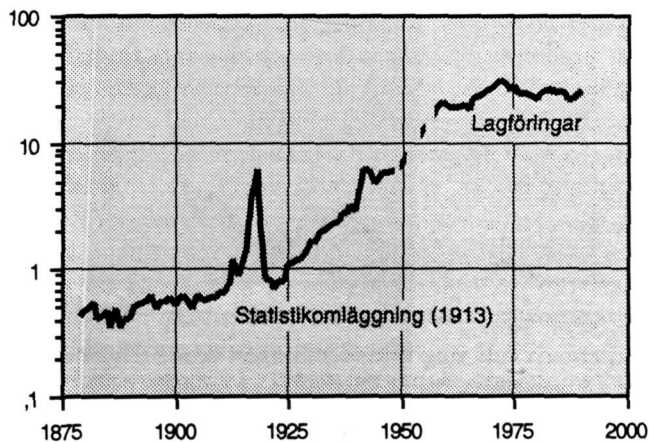
Stöld m.m. 1876–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

ter självbetjäningsprincipen. Tillfällesstrukturen, d.v.s. de fysiska möjligheterna att begå stöld, har förändrats avsevärt sedan dess.

Nedgången mellan åren kring 1850 och 1925 – två extrempunkter i den historiska utvecklingen – faller i huvudsak på kvinnor, äldre män och redan tidigare straffade medborgare. Ungdomskriminaliteten (bland män) ökade redan under andra hälften av 1800-talet och ökningen var speciellt kraftig mellan 1925 och 1959.

Stöld m.m. 1879–1990 per 1 000 invånare (15–17 år)
Logaritmisk skala

Uppgången efter 1925 avser huvudsakligen unga män, tidigare straffade personer (sedan andra världskriget), utländska medborgare (efter andra världskriget) och kvinnor (sedan början av 1960-talet).

Avmattningen av ökningen under 1960-talet och stabiliseringen därefter gäller framför allt unga män, medan däremot

lagföringarna bland kvinnor och tidigare straffade män fortfarande uppvisar ökningstendenser. Eftersom unga män svarar för en så stor del av lagföringarna för stöld, bestämmer de huvudkurvans utseende. Avmattningen är troligen reell att döma av jämförelser mellan den polisrapporterade brottsligheten, försäkringsstatistiken och offerundersökningar. Speciellt biltillgrepp och inbrottsstöld – brott som framför allt begås av unga män och som har ett förhållandevis litet mörktal – ligger på en mer eller mindre stabil nivå sedan 1970-talets början jämfört med de kraftiga ökningarna under tidigare decennier. För biltillgrepp och tillgrepp ur bil bröts dock denna stabila nivå år 1984 – ett år som inledde en ny period med kraftig ökning av just dessa brott.

Påföljdsvalet för stöld har gått igenom dramatiska förändringar under 1900-talet. År 1905 var risken att dömas till fängelse för stöld 100 procent, medan den idag har sjunkit till nära 0 procent, om man är tidigare ostraffad (jfr. nedan Tabell 3.4.15). Trots detta är det mycket svårt att uppbbringa starka kriminalstatistiska belägg för, att förändringen av påföljdsvalet för stöld i någon väsentlig grad skulle ha bidragit till ökningen av stöldbrottsligheten under 1900-talet (se v. Hofer - Tham, 1989).

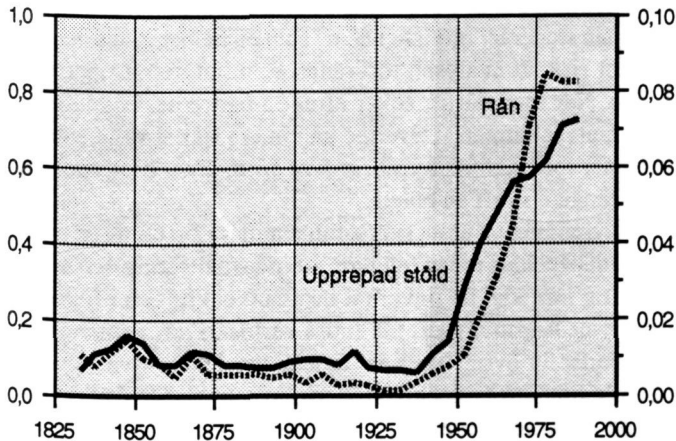
Inte heller bör man överskatta industrialiseringens och urbaniseringens betydelse som sådana. Antalet lagföringar för stöld var i början av 1950-talet lika stort som 100 år tidigare.

3.1.5 Upprepad stöld och rån

På grund av skiftande indelningar i den officiella statistiken har "upprepade stöld" här definierats som antalet personer som lagförts tre eller fler gånger för stöld (1832–1915) samt antalet personer som lagförts för stöld med tre eller fler tidigare domar för s.k. grövre brott (fr.o.m. 1916).

Upprepad stöld 1832–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

Rån 1832–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

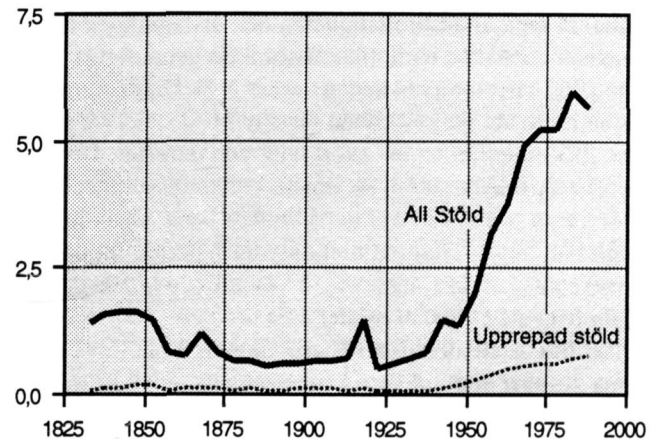
Utvecklingen för upprepade stöld och rån kan beskrivas så här.

Efter 1850 sjunker lagföringarna för upprepade stöld fram till utbrottet av andra världskriget. Utvecklingen sker i vågräta linjer som i stort sammanfaller med alkoholkonsumtionen i samhället (se nedan). Även lagföringar för rån följer ett liknande mönster.

Från andra världskriget ökar antalet lagföringar för upprepade stöld och rån plötsligt mycket kraftigt och en viss avmattning tycks inträffa först under 1970-talet.

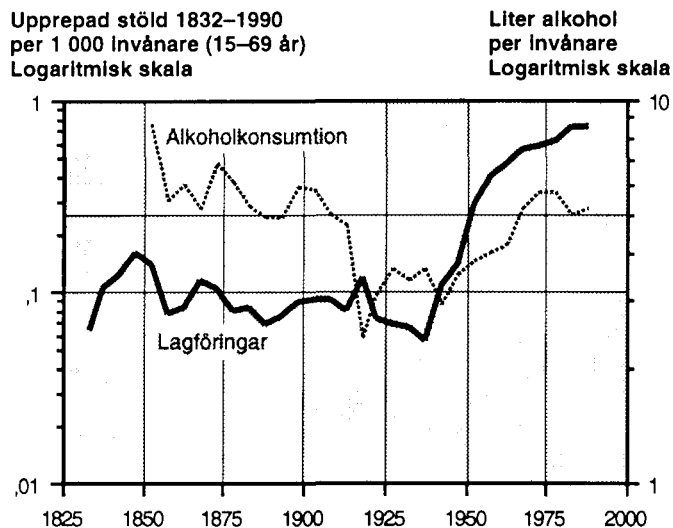
Utvecklingen för upprepade stöld skiljer sig på en avgörande punkt från utvecklingen av övriga stöldbrott. Den kraftiga ökningen inträffar ca 20 år senare än för de övriga stölderna. Mycket talar för att denna utveckling beskrivs korrekt av statistiken – eftersom "brottslingsmörktalet" kan antas vara litet. Redan under 1800-talet liksom under första hälften av 1900-talet var återfallsfrekvenserna höga för personer som straffats flera gånger tidigare, även om själva antalet återfallsbrottslingar var litet.

Stöld m.m. 1831–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

Fram till andra världskriget tycks uppfattningen besannas att ökad välfärd för folkflertalet även minskar brottsligheten bland de fattigaste. Speciellt anmärkningsvärt är, att den ökning av lagföringar bland personer utan tidigare kriminell belastning (framför allt unga män) som inträffade under tiden mellan de båda världskrigen, inte ledde till en ökning av personer med hög kriminell belastning. Alkoholkonsumtionen spelar en stor roll för utvecklingen; det kan dock knappast vara den enda förklaringen till den plötsliga förändringen som inträffade efter andra världskrigets utbrott. Det bör röra sig om händelser som mycket plötsligt förändrade livssituationen för denna grupp utsatta människor. De flesta förklaringar tycks här

komma till korta. Vidare kan man avläsa ur diagrammet, att dagens situation med ett historiskt sett högt antal kriminellt aktiva medborgare, grundlades under 1940- och 1950-talet.

Diagrammet tillåter också en kommentar om narkotikabrukets betydelse för utvecklingen. Den vanliga föreställningen om de senaste 25 åren är att brottsligheten och utslagningen ökade dramatiskt i och med narkotikamissbrukets genombrott i mitten av 1960-talet (se även nedan avsnitt 3.7). Diagrammet visar emellertid att ökningstakten för upprepad stöld var större under 1950-talet än under 1960-talet och därefter. Utvecklingen borde inte ha sett ut så, om narkotikamissbruket drivit en stor grupp *nya* människor in på brottets bana, vilket ju ganska allmänt antas. Diagrammet antyder i stället, att dagens narkotikaproblem inte utgör något väsentligt *nytilfskott*, utan en *pålagring* på ett redan existerande problem. Annan statistik visar också, att allvarigare narkotikamissbruk finns inom samma grupper som tidigare kännetecknats av ett kriminellt livsmönster och ett utbrett alkoholmissbruk. Vad som troligen inträffat är, att socialt utsatta grupper gick över från att vara kriminella och alkoholmissbrukare till att vara alkohol- och narkotikamissbrukare samt ännu mer kriminellt aktiva. Återfalls- och kohortstatistiken (se nedan avsnitt 3.6) visar också, att återfallslagföringar bland unga har *minskat* under senare tid.

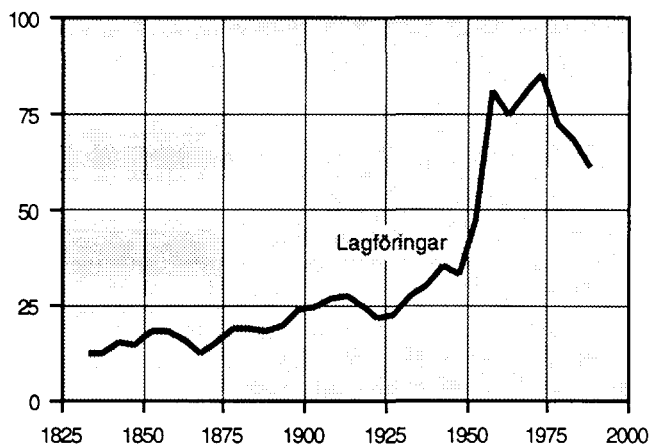
3.1.6 Samtliga lagföringar för brott

Det mest iögonfallande är den kraftiga ökningen under 1950-talet, det lika plötsliga avbrottet omedelbart därefter samt minskningen sedan slutet av 1970-talet.

Diagrammet ger en något annan bild av utvecklingen än vad den tidigare diskussionen av olika brottstyper förmedlade.

Skälet är, att alla brott – oavsett om de rör mord eller trafikförseelser – räknas lika. Ökningen under 1950-talet faller således till stor del på trafikförseelser och ett fördubblat antal fyllerier efter motbokens avskaffande 1955.

Samtliga lagföringar för brott 1831–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

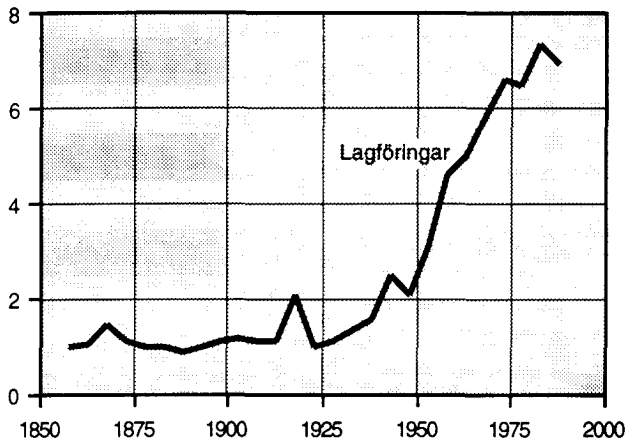
Nedgången under 1960-talet och senare 1970-talet förklaras huvudsakligen av att parkeringsbrotten och fylleriet avkriminaliserades. Under 1980-talet minskar lagföringar för trafikbrott till följd av inskränkt trafikövervakning. Diagrammet är lärorikt genom att det åskådligt visar, att brottsligheten som sådan inte bara är något självklart givet, utan också är resultat av politiska beslut. Ett beslut i riksdagen kan plötsligt höja eller sänka brottsligheten i samhället. Även om traditionella värderingar kräver att vissa handlingar skall vara straffbelagda, finns det stort spelrum för vad som skall kontrolleras med straffrättsliga medel (straff och hot om straff) och/eller på annat sätt.

Lagföringar för grövre brott

När man studerar "brottsligheten" som en helhet, finns det alltid stor risk att analysen förvrängs av inflatorisk småbrottslighet. När man därför söker efter en bättre beskrivning av "brottsutvecklingen" i Sverige kan man i stället välja antalet personer som lagförts för s.k. *grövre brott*, d.v.s. brott som lett till strängare straff än böter.

Diagrammet på nästa sida sammanfattar i sin tur än en gång det som påpekats redan tidigare, att industrialisering och urbanisering *inte* kan ha påverkat brottsutvecklingen i Sverige nämnvärt *negativt* fram till andra världskriget. Samma bild framträder för övrigt när man studerar den lokala utvecklingen i Stockholm och Göteborg med utgångspunkt från den registrerade brottsligheten eller utvecklingen i Danmark och Norge.

Samtliga lagföringar för s.k. grövre brott 1857–1990
per 1 000 invånare (15–69 år)

Eftersom det alltid är vanskligt, att analysera brottsligheten som en enda stor enhet, har ett 25-tal olika brottsgrupper och deras utveckling över tid studerats. Resultatet kan sammanfattas på följande vis:

- Även när man delar upp hela den lagförda brottsligheten i olika delgrupper kvarstår mönstret, att urbanisering och industrialisering i regel inte medfört någon *bruttoökning* av brottsligheten fram till andra världskriget. Nästan alla brottsgrupper ligger t.o.m. *lägre* under mellankrigstiden än under tiden före första världskriget.
- Tre brottsgrupper har stadigt *minskat* sedan 1870-talet: religionsbrott, ärekränkning samt brott mot familj; medan fyra andra brottsgrupper har *ökat* stadigt: grövre sedlighetsbrott, bedrägeribrott, brott av krigsmän (numera avkriminaliserade) och brott mot specialstraffrätten.
- Ökningen av brott mot *specialstraffrätten* återspeglar i första hand de ökande kriminaliseringstendenserna i det moderna svenska samhället. En genomgång av gällande strafflagar år 1989 visade exempelvis, att de allra flesta gällande författningar som stadgar något straffansvar trätt i kraft efter 1960.

Värt att notera är också, att frihetsstraff inom specialstraffrätten var mycket sällsynta under 1800-talet: år 1885 redovisades exempelvis endast 13 fängelsedomar (d.v.s. mindre än 1 procent av samtliga fängelsedomar), medan motsvarande antal år 1985 uppgick till ca 6 600 fängelsedomar (d.v.s. 47 procent av samtliga fängelsedomar). Dessa fängelsedomar avsåg huvudsakligen drogrelaterade brott (rattfylleri, langning m.m. av alkohol och narkotikabrott), skattebrott samt utländska medborgare som vistas olovligt i Sverige.

- Efter andra världskriget ökar alla brottsgrupper med några få undantag. Andra världskriget och tiden därefter är vattendelaren för brottsutvecklingen i Sverige. På endast två decennier utvecklades Sverige från landet med den lägsta brottsligheten i Norden till det med den högsta (se även avsnitt 3.8).

De lagförda för grövre brott

Statistiken över *grövre brott* ger också möjligheten att sammanfattande beskriva några centrala tendenser i den lagförda brottslighetens utveckling med avseende på vissa persongrupper.

Män och kvinnor

Lagföringarna avseende män och kvinnor har under den studerade perioden *i stort sett* följt samma mönster, men kvinnornas totala lagföringsfrekvens har hela tiden varit avsevärt lägre än männens. Andelen kvinnor har varierat mellan 18 procent (1866/70) och 6 procent (1956/60). Sedan 1960-talet ökar lagföringarna bland kvinnorna snabbare än bland männen. En utförlig redovisning av kvinnobrottsligheten finns i SCB:s skrift "Kvinnors rätt och orätt".

Yngre och äldre

I ett historiskt perspektiv har lagföringsfrekvenserna förskjutits nedåt i åldrarna. I mitten av 1800-talet uppvisade 15–17-åringarna den lägsta lagföringsfrekvensen, medan de idag uppvisar den högsta. Denna rang tangerades dock redan i början av 1930-talet. Idag gäller att ca 5 procent i varje födelseårgång debuterar i något grövre brott innan fyllda 22 år. Drygt 65 procent lagförs dock endast en gång (se avsnitt 3.6). En utförlig redovisning av ungdomsbrottsligheten finns i SCB:s skrift "Ungdomar och brott".

Svenska och utländska medborgare

Inslaget av utländska medborgare bland de för grövre brott lagförda personerna är i huvudsak ett efterkrigsfenomen. Före andra världskriget uppgick andelen utländska medborgare lagförda för s.k. straffregisterbrott till mindre än 2 procent; idag ligger andelen vid omkring 17 procent. En utförlig redovisning av utländska medborgare och brottsligheten finns i SCB:s skrift "Utländska medborgare i kriminalstatistiken".

Tidigare belastning

Bortsett från statistiken över personer som dömts upprepade gånger för stöldbrott (se ovan) finns statistik över belastningsfördelningar först sedan 1915. Denna statistik visar

- att* fram till utbrottet av andra världskriget ökade antalet tidigare ostraffade personer och personer med någon tidigare belastning, medan den högsta belastningsgruppen höll sig på en konstant mycket låg nivå;
- att* efter andra världskrigets utbrott ökade samtliga belastningsgrupper, men den högst belastade gruppen ökade mest av alla;
- att* en tydlig avmattning av ökningstakten har inträffat sedan 1960-talet bland de lägre belastade grupperna, medan *lagföringarna* i den högst belastade gruppen fortsätter att öka. Däremot har antalet högbelastade *personer* inte ökat lika mycket sedan slutet av 1960-talet. 1969 lagfördes ca 1 900 personer med exakt tre tidigare anteckningar i kriminalregistret. 1985 uppgick motsvarande antal till ca 2 400. Ökningen avser utländska medborgare och kvinnor.

Sammanfattning: dagens situation

Dagens situation kännetecknas av en historiskt sett hög, men troligen inte längre ökande ungdomskriminalitet (se dock även Ahlberg, 1992). Kvinnokriminalitet av mindre allvarligt slag har ökat. Det finns ett påtagligt inslag av utländska medborgare bland dem som lagförs för allvarligare brott, och en grupp mycket belastade medborgare visar en hög grad av kriminell aktivitet.

Kriminalstatistiken i ett historiskt perspektiv tillåter tolkningen, att de traditionella kriminalpolitiska medlen – fängelsestraff och övervakning – *inte* har gett önskat resultat: varken har de förhindrat uppkomsten av en kriminellt mycket belastad grupp medborgare eller har de hjälpt dessa att hitta vägen tillbaka till ett normalare liv. En av de viktiga kriminalpolitiska uppgifterna idag skulle därför vara att hitta nya – icke-

straffrättsliga – vägar för att minska brottsligheten bland denna mycket belastade grupp.

Referenser

Ahlberg, Jan. Myten om en minskande ungdomsbrottslighet. *Apropå* 1992:1, ss 4–8.

v. Hofer, Hanns. *Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750–1984. Urval Nummer 18.* Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1985.

v. Hofer, Hanns – Tham, Henrik. General deterrence in a longitudinal perspective. A Swedish case: Theft, 1841–1985. *European Sociological Review*, 1989, ss. 25–45.

Lenke, Leif. *Alcohol and criminal violence – Time series analyses in a comparative perspective.* Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 1990.

SCB. *Kvinnors rätt och orätt. Statistik och tankar om kvinnor och brott.* Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1986.

SCB. *Ungdomar och brott.* Örebro: Statistiska centralbyrån, 1992.

SCB. *Utländska medborgare i kriminalstatistiken 1989.* RS-PM 1990:10. Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1990.

Wikström, Per-Olof H. Context-specific Trends in Homicide in Stockholm, 1951–1987. *Studies on Crime and Crime Prevention. Annual Review*, 1992, ss. 88–105.

3.2 Brott m.m.

Offences

3.2.1 Några resultat

1 200 000 brott 1991

- Under 1991 blev 1 200 000 brott registrerade av polisen. En femtedel av dessa (265 000) blev även uppklarade under samma år. Polisen klarade upp ytterligare ca 130 000 brott, vilka anmälts innan 1991.
- I siffrorna ovan ingår ej de ca 200 000 brott som polisen utfärdade böter direkt för, s.k. ordningsbot. Dessa omfattar främst vägtrafikföreseelser och vissa varusmugglingsbrott.
- Antalet registrerade brott låg år 1991 på samma nivå som året innan. Jämfört med läget för 10 år sedan (1981), då 936 000 brott registrerades, är det en märkbar ökning (28 procent).

Traditionella brott såsom misshandel, stöld m.m. ökar medan allt färre brott mot specialstraffrättsliga författningar blir registrerade

- Sedan 1981 har brotten mot brottsbalken ökat från drygt 760 000 till över 1 000 000. Särskilt kraftiga ökningar noteras för stölder av bilar respektive ur bilar.
- Under samma period har brotten mot övriga författningar minskat från 175 000 till 154 000. Det är främst brotten mot narkotikastrafflagen som minskat från 68 000 till 31 000.
- Nivån beträffande våldsbrotten är 1991 drygt 70 procent högre än 1981. Ökningen förklaras främst av att fler misshandelsbrott blir polisanmälda - 24 000 år 1981 jämfört med 40 000 år 1991. I särskilt hög grad gäller det kvinno-misshandel, där ändrade åtalsregler år 1982 omedelbart ledde till en kraftig uppgång av antalet registrerade brott.

Utvecklingen under 80-talet och början av 90-talet för vissa brottstyper (avrundade uppgifter i 1 000-tal brott)

Brottstyp	1980	1982	1984	1986	1988	1990	1991
Brottsbalken	761	806	846	960	955	1 076	1 045
- våldsbrott	29	33	36	38	44	49	49
- inbrottsstöld	139	138	142	152	131	154	156
- tillgrepp av fort-skaffningsmedel	135	145	147	163	160	198	202
- övriga stölder	236	254	282	349	350	377	375
- bedrägerier m.m.	101	94	91	98	102	107	81
- skadegörelse	59	68	72	80	86	97	94
Övriga författningar	167	178	137	135	131	143	154
- trafikbrottslagen	72	71	67	67	66	74	79
- narkotikastrafflag.	59	69	38	38	29	27	31
Samtliga brott	928	984	983	1 095	1 086	1 219	1 199

	Anmälda brott 1991	Upp- klarings- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta		
			Yngre än 21 år	Kvin- nor	Utl. med- borg.
Fullbordat mord, dråp, misshandel med dödlig utgång	141	65	5	13	25
Misshandel, ej med dödlig utgång	40 454	53	23	7	20
Våldtäkt	1 462	42	11	-	39
Rån	6 173	20	37	5	28

- Mord och dråp inträffar oftare i storstadsområdena än i övriga delar av landet. Uppklaringsprocenten är hög. Gärningsmännen - oftast medelålders män - och offret är i de flesta fall bekanta med varandra och inte sällan alkoholpåverkade. Inslaget av tidigare straffade personer och utländska medborgare bland gärningsmännen är framträdande. Antalet fullbordade mord och dråp samt misshandel med dödlig utgång har med smärre årliga variationer varit rela-

tivt stabilt under 1980-talet (i genomsnitt 135 per år). Siffran för 1991 - 141 brott - är således högre än genomsnittet för 1980-talet. Antalet försök till mord och dråp har däremot ökat från 258 år 1981 till 477 år 1991.

- Även misshandel är vanligare i storstäderna än på landsbygden. 60 procent av den registrerade misshandeln riktas mot män, 35 procent mot kvinnor och cirka 5 procent mot barn under 15 år. Andelen kvinnor bland de misstänkta är låg. Nära en fjärdedel av dem som misstänks för misshandel är i åldern 15-20 år.
- Drygt 40 procent av de registrerade våldtäkterna inträffar i storstäderna. Andelen ungdomar bland gärningsmännen är låg medan andelen utländska medborgare är hög. 1 av 3 brott sker utomhus, 3 av 10 brott är försök till våldtäkt och 1 av 10 brott riktas mot kvinnor under 15 år. Sedan 1981 har antalet registrerade våldtäkter ökat med nära 70 procent.
- Rånbroten är koncentrerade till storstäderna. Rån brukar inte uppfattas som ett typiskt ungdomsbrott. Ändå utgör 15-20-åringarna 37 procent av samtliga som misstänks för rånbrott. Rån begås i stor utsträckning av personer med kriminell livsföring, d.v.s. de är tidigare straffade. Sedan 1981 har rånbroten ökat med 94 procent. (En utförligare redovisning av rånbroten ges på närmast följande sida.)

	Anmälda brott 1991	Upp- klarings- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta		
			Yngre än 21 år	Kvin- nor	Utl. med- borg.
Fullbordade biltillgrepp	48 500	15	47	5	13
Inbrottsstöld	156 000	9	42	6	12
- i bostäder	22 000	9	23	8	15
Butikssnatteri	69 600	74	22	37	32

- Biltillgreppen är typiska ungdomsbrott. Nära hälften av dem som misstänks är i åldern 15-20 år. Brotten är vanligast i storstadsområdena. Efter att ha legat på relativt stabil nivå i början av 1980-talet började biltillgreppen öka 1984. Nivån beträffande fullbordade biltillgrepp har mer än fördubblats sedan början av 1980-talet. Knappast någon annan brottstyp uppvisar så stor ökning.

- Endast var tionde inbrottsstöld blir uppklarad. Brotten är koncentrerade till tätorterna. Inbrott är ett typiskt ungdomsbrott. Av dem som misstänks är 4 av 10 i åldern 15-20 år. Efter att ha legat på en relativt stabil nivå perioden 1980-86 minskade inbrottsstölderna under två år. Efter 1988 har inbrotten ökat och siffran för 1991 (155 865 brott) är det högsta antal som registrerats.
- Butikssnatteri synes vara ett typiskt kvinnobrott. Likaså är utländska medborgare överrepresenterade bland de misstänkta. Antalet uppdagade butikssnatterier antas utgöra endast ett fåtal av samtliga sådana brott. Butikssnatterierna har ökat från 37 000 år 1981 till 70 000 år 1991.

	Anmälda brott 1991	Upp- klarings- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta		
			Yngre än 21 år	Kvin- nor	Utl. med- borg.
Bedrägeri	69 300	95	12	24	18
- med betalkort	14 400	69	12	21	20
Skadegörelse	93 800	17	33	7	13

- Utvecklingen av nya betalningsmedel påverkar i hög grad utvecklingen av bedrägeribrotten. Vidare styrs antalet uppdagade brott av olika kontrollinsatser som görs från samhällets sida. Andelen kvinnor är hög bland de som misstänks för bedrägeribrott - särskilt gäller detta bedrägerier mot försäkringskassa. Bedrägeribrotten är vanligare i storstäderna (p.g.a. större anonymitet där). Antalet registrerade bedrägeribrott har uppvisat årliga upp- och nedgångar sedan början av 1980-talet. Det högsta antalet brott (96 000) redovisades 1990. År 1991 minskade bedrägeribrotten till 69 000.
- Skadegörelse anses vara ett typiskt ungdomsbrott - en tredjedel av de misstänkta är i åldern 15-20 år. Andelen kvinnor är låg. Sannolikt blir en betydande del av skadegörelsebroten som begås av unga aldrig polisanmäld. Detta främst beroende på att dessa brott ofta är av bagatellartad karaktär. Enligt statistiken är skadegörelse lika vanlig i övriga delar av landet som i storstadsområdena. Mindre än en femtedel av brotten klaras upp. Skadegörelsebroten har ökat från 63 000 år 1981 till 94 000 år 1991.

	Anmällda brott 1991	Upp- klarings- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta		
			Yngre än 21 år	Kvin- nor	Utl. med- borg.
Rattfylleri/ grovt rattfylleri	26 100	82	10	7	16
Brott mot narkotika- strafflagen	30 800	85	8	13	19

- Antalet rattfylleribrott har uppvisat en påfallande stabil nivå under 1980-talet. Efter en tillfällig nedgång 1985 – en följd av att polisen genomförde färre kontroller – uppgick antalet brott därefter till den tidigare nivån. Efter 1987 har antalet brott ökat och 1991 registrerades 26 100 brott. Brotten upptäcks främst i samband med trafikolyckor eller genom polisens trafikkontroller. Såväl kvinnor som mycket unga är underrepresenterade bland dem som blir misstänkta för rattfylleribrott.
- Utvecklingen av narkotikabrotten enligt statistiken påverkas bl.a. av följande faktorer: hur stora resurser polisen avsätter för bekämpning av denna typ av brott, lagändringar angående vad som räknas som narkotikabrott, Riksåklagarens tillämpningsföreskrifter om åtalsunderlåtelse samt av hur reglerna om antalsräkning av dessa brott tillämpas. Enligt statistiken ökade antalet registrerade brott mycket kraftigt under 1980-talets första år (1980 redovisades drygt 68 000 brott). Därefter har antalet brott minskat och var som lägst 27 000 år 1990. Den kraftiga uppgången fr.o.m. 1980 bör ses i samband med ny åtalspraxis beträffande små mängder narkotika samt ökade satsningar mot den s.k. gatumarknaden. Nedgången i antalet registrerade brott efter 1982 förklaras till en del av ändrade rutiner för antalsräkning av fall av seriebrottslighet. Andelen unga är lägre bland dem som misstänks för narkotikabrott jämfört med de flesta andra brottstyper.

	Anmällda brott 1991	Upp- klarings- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta		
			Yngre än 21 år	Kvin- nor	Utl. med- borg.
Brott mot					
Skattebrottslagen	6 300	74	0	8	9
Uppbördslagen	9 700	86	0	10	5
Förskingring	2 800	72	8	27	12
Borgenärer m.m.	3 100	51	0	9	9

- Utvecklingen och omfattningen av den ekonomiska brottsligheten är särskilt svår att beskriva statistiskt, bl.a. beroende på att det inte föreligger någon gemensam, allmänt accepterad definition av begreppet ekonomisk brottslighet. Brottsstatistiken innehåller uppgifter om vissa brott som torde falla in under begreppet ekonomisk brottslighet. Mörkertalet anses vara stort då det gäller denna typ av brott. Statistiken visar att antalet registrerade brott ökade i början av 1980-talet och har bortsett från en tillfällig nedgång 1984 och 1985 varit relativt stabilt.

Andelen brott som begås av kvinnor ökar

År	Antal brottsdel- taganden	Procent av brotten som begåtts av				
		Kvin- nor	Utl. medb.	Personer i åldern		
				15-20 år	21-39 år	40- år
1981	337 000	12	13	33	54	13
1991	355 000	14	20	23	56	21

- Några mönster framträder: andelen brott begångna av ungdomar (15–20 år) har minskat medan andelen brott begångna av vuxna uppvisar en ökning. Andelen brott begångna av utländska medborgare har ökat kraftigt medan andelen brott begångna av kvinnor ökat svagt.

Rån - en utförligare redogörelse

Under perioden 1981–1991 har rånerna nära nog fördubblats - från 3 200 till 6 200. Rånbroten är främst koncentrerade till storstäderna. Hela 70 procent av rånerna 1991 utfördes i Stor-Stockholm, Stor-Göteborg eller Stor-Malmö.

I tabblån nedan redovisas utvecklingen för vissa typer av rån under den senaste 10-års perioden. Under första delen av 80-talet ökade dessa rån från år till år. Denna trend bröts 1986, då samtliga betraktade råntyper minskade i antal; var-

efter en ny period med årliga ökningar påbörjades. Sålunda fördubblades butiksrånerna under perioden 1986–1991. Och bankrånerna visar en ännu kraftigare ökning.

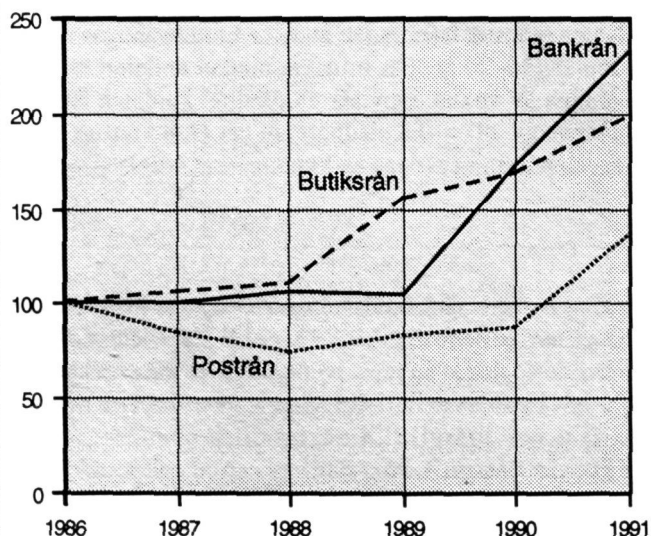
Beträffande butiksrånerna kan också konstateras att de blir allt grövre (om man med detta avser användande av skjutvapen vid brottstillfället). Sålunda ökade andelen av butiksrånerna som genomfördes med skjutvapen från 19 procent 1981 till 42 procent 1991.

Utvecklingen 1981–1991 för vissa typer av rån

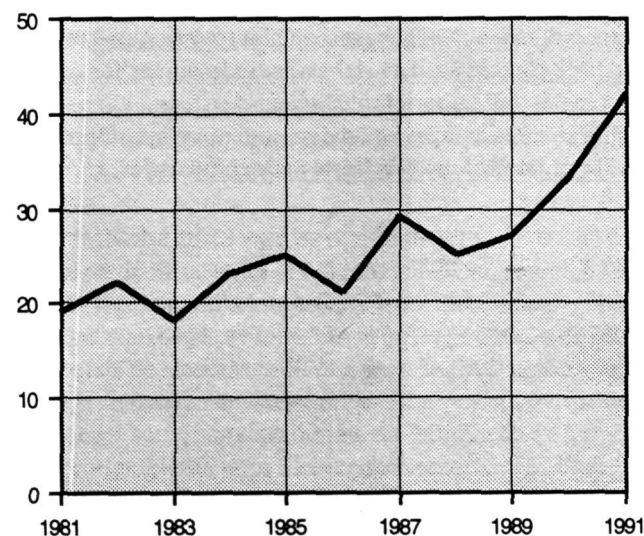
Typ av rån	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Bankrån	72	89	80	126	122	84	85	89	88	145	196
Med användning av skjutvapen	52	64	48	83	75	61	62	60	54	90	124
Utan användning av skjutvapen	20	25	32	43	47	23	23	29	34	55	72
Postrån	77	77	79	96	120	88	75	65	74	77	120
Med användning av skjutvapen	52	49	49	64	66	50	51	42	47	46	83
Utan användning av skjutvapen	25	28	30	32	54	38	24	23	27	31	37
Butiksrån	273	255	290	297	435	352	378	389	546	591	697
Med användning av skjutvapen	51	55	51	69	110	74	111	99	147	195	292
Utan användning av skjutvapen	222	200	239	228	325	278	267	290	399	396	405
Taxirån	24	26	21	21	24	22	33	34	34	46	72
Med användning av skjutvapen	5	9	6	3	5	3	9	5	12	12	22
Utan användning av skjutvapen	19	17	15	18	19	19	24	29	22	34	50

Under den senaste femårsperioden har butiksrånerna fördubblats och bankrånerna mer än fördubblats.

Index: År 1986 = 100

Andel (procent) av butiksrånerna som utfördes med skjutvapen

Brottsuppklaringen

- I och med att ett brott kommer till polisens kännedom inleds förundersökning. Syftet med förundersökningen är att utreda vem som skäligen kan misstänkas för brottet och om tillräckliga skäl för åtal föreligger.

I vissa fall inleds ej någon förundersökning. Det kan mycket snart visa sig att det som anmälts som brott inte var något brott, vilket leder till att ärendet avskrivs.

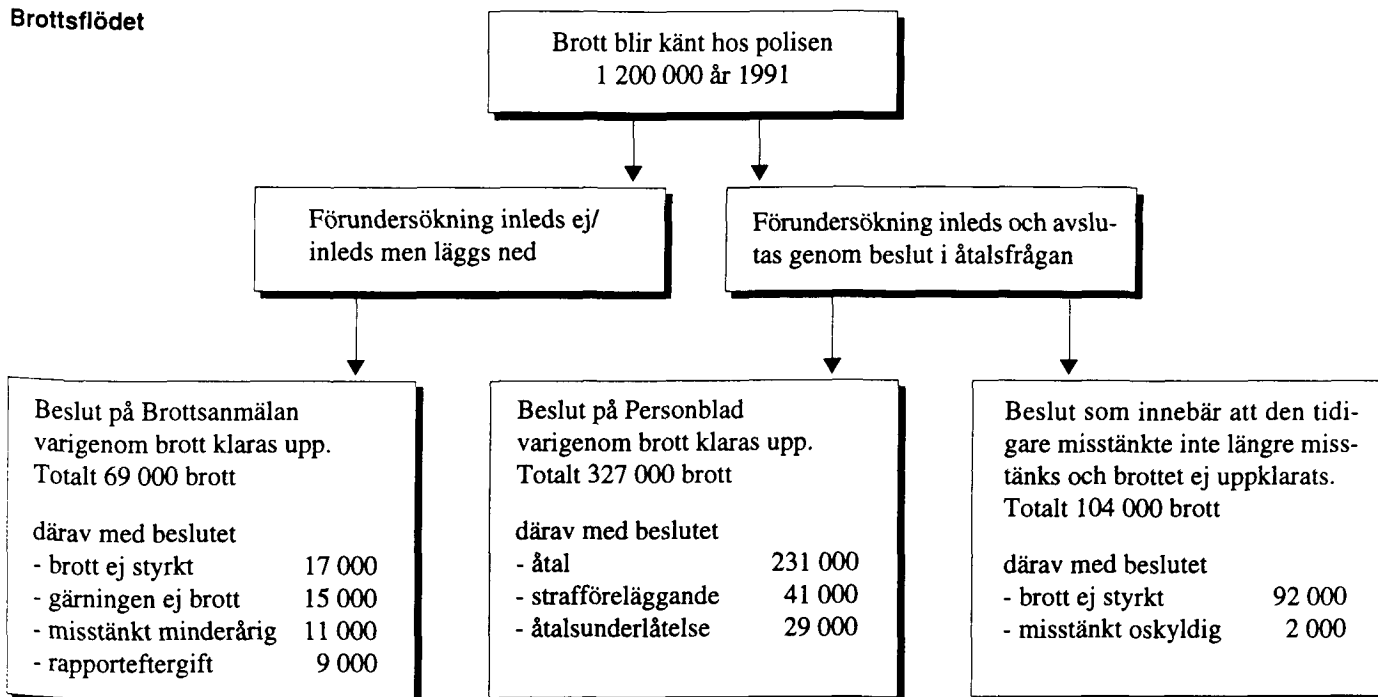
Förundersökningen kan leda till att en eller flera personer misstänks för brottet. Åklagaren prövar om åtal skall väckas och redovisar sitt beslut i åtalsfrågan. Åtalsprövningen kan leda till att åtal väcks, att strafföreläggande utfärdas, att åtalsunderlåtelse meddelas eller att förundersökningen av olika skäl läggs ned. Sådana skäl kan t.ex. vara konstaterandet att det inte var något brott eller att åtal ej anses vara påkallat ur allmän synpunkt.

Det kan även visa sig att den misstänkte inte är straffmyndig varvid ärendet överlämnas till socialnämnden för vidare åtgärder.

Ett brott anses vara uppklat i och med att polis (och i vissa fall åklagare) avslutat sin utredning av brottet. Brott som leder till domstolsprövning blir självfallet inte slutgiltigt uppklat förrän domstolsavgörandet fallit.

- Under 1991 blev drygt 395 000 brott uppklat. Detta skedde vanligtvis genom att en person blev knuten till brottet som skäligen misstänkt. För två tredjedelar av de uppklatade brotten har uppklaringen skett inom 6 månader efter det att de blivit kända av polisen.
- Den s.k. upklaringsprocenten varierar kraftigt mellan olika brottstyper. För spanings- eller ingripandebrott (trafikbrott, narkotikabrott m.fl. brottstyper) är upklaringsandelen hög (ca 90 procent). Detta förklaras av att dessa brott blir registrerade av polisen i och med att det finns en misstänkt gärningsman. Vid s.k. offerbrott (misshandel, stöld m.m.) är sannolikheten för att brottet skall bli uppklat i hög grad beroende på om information om gärningsmannen finns vid anmälningstillfället eller ej. För tillgreppsbrott t.ex. är upklaringsprocenten endast 14 procent. För stulna cyklar endast 2 procent.
- De allra flesta av de uppklatade brotten (ca 90 procent) hade begåtts av en gärningsman. För tillgreppsbrott är det emellertid relativt vanligt att flera personer tillsammans begår brott. Vid nära hälften av de uppklatade inbrottsstölderna har flera gärningsmän medverkat vid ett och samma brott.

Brottsflödet

3.2.2 Statistikens syfte, omfattning, insamling och bearbetning

Syftet med statistiken över brott m.m. är att ge en allmän beskrivning av brottsligheten i landet. Statistiken redovisar brottsligheten såsom den registrerats hos polisen, d.v.s. som anmälda brott, uppklarade brott och vissa uppgifter om personer som misstänks för brott och belyser med dessa uppgifter brottslighetens omfattning, sammansättning och variationer i tid och rum.

Brottslighet kommer till polisens kännedom genom anmälningar från allmänheten, genom polisens spaningsarbete eller på annat sätt.

Uppgiftslämnandet till statistiken regleras genom kungörelsen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem (RI). Statistiken redovisar uppgifter om anmälda brott, uppklarade brott och personer som misstänkts för brott.

Statistiken omfattar följande brott:

- a) brott enligt brottsbalken (BrB) utom vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (BrB 3 kap 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (BrB 8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (BrB 16 kap. 16§).
- b) brott enligt lag om straff för vissa trafikbrott (trafikbrottslagen, TBL) utom 1 § 1 st. (vårdslöshet i trafik) och 2 § (hindrande eller störande av trafik i väsentlig mån). Sålunda ingår grov vårdslöshet i trafik, olovlig körning, rattfylleri, grovt rattfylleri och smitning. För trafikbrotten gäller att det skall finnas för brottet misstänkt person för att redovisning skall ske till statistiken. Brott mot annan trafiklagstiftning än TBL ingår ej i statistiken
- c) brott enligt narkotikastrafflagen, lagen om tillverkning av drycker m.m., valutaförordningen och datalagen.
- d) brott enligt andra specialstraffrättsliga lagar och författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan.

Brott enligt specialstraffrättsliga lagar och förordningar för vilka endast stadgas böter ingår således i allmänhet inte i redovisningen.

Försök eller förberedelse till brott redovisas på samma sätt som fullbordat brott, såvida inte annat angivits i tabellerna.

I de fall straffansvar föreligger för stämpling till brott resp. medverkan till brott används samma brottsbenämningar som vid fullbordat brott.

Statistiken innefattar även en del gärningar som under polis- och åklagarutredningen visar sig inte kunna betraktas som brott. Andelen dylika gärningar är erfarenhetsmässigt ca 5 procent av samtliga uppklarade brott.

Uppgifterna i statistiken är avgränsade i tiden enligt följande:

- a) *anmälda brott*: brott som kommit till polisens kännedom och där registrerats ett visst kalenderår.
- b) *uppklarade brott*: brott som klarats upp ett visst kalenderår oberoende av när de anmälts.
- c) *skäligen misstänkt person*: straffmyndiga personer (15 år eller äldre) för vilka polisen eller åklagaren under ett visst kalenderår redovisat beslut på personblad.

Till grund för statistiken ligger uppgifter från blanketterna Brottanmälan och Personblad. Dessa upprättas av polisen i samband med att brott kommer till polisens kännedom resp. då en person blir skäligen misstänkt för brott. Blanketterna sänds av den lokala polisen till Rikspolisstyrelsen (RPS). Hos RPS granskas de inkomna uppgifterna och registreras maskinellt.

I de fall en person blivit skäligen misstänkt för brottet redovisas så småningom åklagarens beslut i åtalsfrågan; varigenom brottet anses uppklarat. Ett brott kan även klaras upp utan misstänkt person, t.ex. genom konstatandet att gärningen ej är brott, brottet är preskriberat.

Uppgifterna om uppklaring redovisas till RPS där de kopplas ihop med uppgifterna om anmälda brott. RPS framställer därefter för SCB:s räkning magnetband med uppgifter om anmälda brott, uppklarade brott och personer som misstänkts för de uppklarade brotten.

Hos SCB bearbetas uppgifterna varvid tabeller framställs.

3.2.3 Kvalitet och jämförbarhet

Allmänt

Kvaliten i de uppgifter som utgör underlag för brottsstatistiken och statistikens jämförbarhet med andra tidsperioder påverkas av olika förhållanden. Beträffande kvaliteten i de redovisade uppgifterna sammanhänger denna med relationen mellan den av polisen kända och registrerade brottsligheten och den verkliga brottsligheten. Vidare sammanhänger kvaliteten med svårigheterna att räkna och klassificera brott. Statistikens jämförbarhet med tidigare perioder påverkas bl.a. omläggningar av statistikrutinerna, förändringar i lagstiftningen, fördelningen av polisens resursinsatser samt ändrade försäkringsbestämmelser.

Den dolda brottsligheten

Brottsstatistiken redovisar den av polisen kända och registrerade, d.v.s. den synliga brottsligheten. Relationen mellan den synliga och den verkliga brottsligheten kan förete variationer dels i tid och rum, dels mellan olika brottsgrupper, bl.a. till följd av förändringar i allmänhetens anmälningsbenägenhet från en tid till en annan, mellan olika orter samt mellan olika slag av brott. Vidare kan förändringar i bl.a. den polisiära verksamhetens omfattning eller inriktning påverka statistiken.

Storleken av den verkliga brottsligheten kan endast uppskattas genom särskilda undersökningar. Inom ramen för SCB:s levnadsnivåundersökningar genomförs undersökningar av allmänhetens upplevelse av trygghet och säkerhet. Undersökningarna innehåller ny information om vålds- och tillgreppsbrottsligheten och utgör en väsentlig komplettering till den traditionella brottsstatistiken. Se vidare avsnitt 2 sid 16.

Klassificering av brott

Klassificeringen av brotten görs av polis och åklagare med hjälp av regler som utfärdats av SCB i samråd med RPS och RÅ. Kodningen av brotten bygger på gällande lagstiftning. Till skillnad mot lagföringsstatistiken som strikt klassificerar brotten utifrån lagtextens §-indelning används i brottsstatistiken en indelning av brotten som skiljer sig från en brottsart till en annan. Indelningsgrunderna kan vara uppgifter om offer, brottsplats, gärningsmannens tillvägagångssätt m.m.

Vid rubriceringen av brott på brottsanmälan och personblad kan problem uppstå t.ex. på grund av att omständigheterna kring det anmälda brottet ej är tillräckligt kända. Vidare kan det vara svårt att i praktiken avgränsa olika brottstyper från varandra, t.ex. grov misshandel - misshandel annan än grov. Bedömningsprinciperna vid gränsdragningen mellan olika typer av brott kan variera under en tidsperiod och mellan olika polisdistrikt. Vid SCB har genomförts en undersökning med syfte att undersöka vilka fel som förekommer vid polisens kodning av brottsart och brottsantal. Av resultaten från undersökningen, som publicerats i promemorior från SCB 1978:1 framgår bl.a. hur andelen felkodade anmälningar varierar mellan olika brottstyper. En sammanfattning av resultaten har även redovisats i Rättsstatistisk årsbok 1979, sid 43 ff.

Brottsräkningen

På liknande sätt som vid brottsklassificeringen kan även beträffande räkningen av antalet brott förekomma skillnader mellan polisdistrikten. Speciella svårigheter har förelegat då det gäller att skapa en enhetlig praxis vid antalsräkning av narkotikabrotten. För denna brottstyp bör uppgifterna i statistiken användas med viss försiktighet.

Beträffande principer för brottsräkningen, se avsnitt 3.2.4 nedan.

Förändringar i lagstiftningen

Jämförbarheten mellan uppgifter för olika år kan påverkas av förändringar i lagstiftningen. Vissa tabeller i föreliggande redovisning av anmälda brott belyser utvecklingen för perioden 1950–1991. Självfallet påverkas jämförbarheten mellan olika år under en 40-årsperiod av viktigare lagändringar. I viss omfattning har dessa angivits i tabellerna med hjälp av fotnoter. I föreliggande avsnitt ges dock ingen total översikt över dylika lagändringar. Den intresserade hänvisas till tidigare SOS-publikationer. (Se avsnitt 3.2.6.)

Samband mellan polisens spaningsverksamhet och anmälda brott

För vissa brottstyper förekommer ett direkt samband mellan polisens resursinsatser och antalet anmälda brott. Detta gäller särskilt de brott som kommer till polisens kännedom genom bl.a. polisens brottsförebyggande verksamhet. Exempel på sådana brott är häleri, trafikbrott och narkotikabrott. För dessa brott är det därför särskilt svårt att utifrån statistikens uppgifter dra slutsatser om den faktiska brottsutvecklingen.

Omläggningar av statistiken

Brottsstatistiken har sedan sin tillkomst omlagts vid flera tillfällen. Vid olika tillfällen har gjorts smärre förändringar som gällt brottsredovisningens omfattning (den s.k. brottskatalogen). Denna typ av förändringar bör beaktas vid jämförelser mellan olika år men torde ej inverka på jämförbarheten i samma utsträckning som omläggningarna av statistikrutinerna år 1965 och 1968 samt införandet av brottsbalken år 1965. Beträffande förändringar före år 1965 hänvisas till följande publikationer:

1953: Statistisk Tidskrift 1955:1, s 24–25

1957: Statistisk Tidskrift 1959:3, s 18, 181

1959: Brott som kommit till polisens kännedom år 1959, s 1

1961: Brott som kommit till polisens kännedom år 1961, s 2

1964: Brott som kommit till polisens kännedom år 1964, s 20

En mera betydande omläggning av brottsstatistiken genomfördes den 1 januari 1965 i samband med polisväsendets förstatligande. Samma år trädde också ny strafflagstiftning (brottsbalken) i kraft. Detta har fått betydande konsekvenser, vilket bör observeras vid jämförelser med tidigare år. Omläggningen beskrivs utförligt i SOS, "Brott som kommit till polisens kännedom år 1965".

Den 1 januari 1968 genomfördes en ny omläggning av brottsstatistiken i samband med införandet av ADB inom polisväsendets rapporteringssystem. Till följd av helt nya insamlings- och bearbetningsmetoder är statistiken fr.o.m. 1968 ej helt jämförbar med tidigare år. Omläggningen beskrivs i "Kriminalstatistik 1968 och 1969, Del 1, Polisstatistik".

Fr.o.m. 1 januari 1975 började delvis nya rutiner för statistiken att tillämpas. Nya anvisningar för polis- och åklagar-distriktens redovisning av brott till Rikspolisstyrelsen infördes. Rikspolisstyrelsen genomförde en omläggning av systemet för statistiken. SCB genomförde samtidigt en omläggning av sitt system för statistiken varvid bl.a. infördes vissa ändringar i principerna för räkning av antalet uppklarade brott. De nya rutinerna har endast marginellt påverkat statistiken. En utförlig redovisning av statistikomläggningen 1975 finns i Rättsstatistisk årsbok 1976 sid 34 ff samt i Rättsstatistisk årsbok 1977 sid 48 ff.

Övriga faktorer som kan påverka jämförbarheten

Förutom av ändringar i lagstiftningen kan jämförbarheten påverkas av faktorer såsom ändrade försäkringsbestämmelser, ändrad praxis beträffande bankernas inlösningssgaranti för checker m.m.

I den mån villkoren för stöldförsäkringar ändras kan de ha en inverkan på brottsligheten (t.ex. vid nya bestämmelser om stöldskydd) och allmänhetens benägenhet att polisanmäla brott (t.ex. vid ändring av bestämmelserna om självrisk). Under 1991 har dock inga större förändringar skett inom försäkringsområdet.

3.2.4 Definitioner och begrepp

Anmälda brott: Begreppet används som en sammanfattande beteckning på brott som kommit till polisens kännedom - oavsett om detta sker genom angivelse eller på annat sätt - och som registrerats av polisen. I anmälda brott ingår även sådana fall som under utredningens gång av olika skäl inte visar sig vara brott eller lagstridig gärning som ej straffmyndig misstänks ha begått.

Brottsdeltagande: Med brottsdeltagande avses en viss persons delaktighet i ett viss brott. Om en person ensam misstänks för ett brott räknas detta som ett brottsdeltagande. Om flera personer misstänks ha deltagit i ett och samma brott räknas ett brottsdeltagande för varje person.

Brottsräkningen: Huvudprincipen för brottsräkningen är att antalet brott av samma slag beräknas utifrån det antal tillfällen ett visst lagrum har överträtts. Ett brott är då vad som rymms under en enstaka tillämpning av ett lagrum. Vid bedömning av denna fråga tas hänsyn till hur det aktuella lagrummet är formulerat, hur brottet allmänt uppfattas och på vilket sätt det vanligen begås.

Hur brottsräkningen skall göras i de enskilda fallen framgår av SCB:s anvisningar "Kodning av brott".

Ej brott: Med detta begrepp avses anmälda förmenta brottsfall vilka vid utredningen visats sig ej vara brott.

Ej brottsuppklarade beslut: Åklagarbesluten "misstänkt oskyldig" samt "brott ej styrkt" som angivits på personblad anses såsom ej brottsuppklarande.

Kyrkobokföring (folkbokföring fr.o.m. 1 juli 1991): För de personer som är skäligen misstänkta för brott redovisas uppgifter om kyrkobokföring i Sverige. Uppgifterna om kyrkobokföring är sedan 1981 baserade på uppgifter från Registret över totalbefolkningen (RTB).

Medborgarskap: För utländska medborgare redovisas uppgift om medborgarskap genom angivande av statsnamn. Uppgifterna är sedan 1981 baserade på uppgifter från RTB.

Nettoredovisning: I tabellerna över för brott misstänkta personer ges en nettoredovisning av personerna. Detta innebär att en person endast redovisas en gång i tabell 3.2.10 eller högst en gång per rad i tabellerna 3.2.8, 3.2.11a och 3.2.12 oavsett om personen under året misstänkts för olika slag av brott resp. flera brott av samma slag. I tabellerna 3.2.8 och 3.2.11a redovisas personerna även netto på rader för kapitel, BrB o.d. Eftersom en person kan vara redovisad på flera olika brottstyper (=rader) inom ett kapitel, kan det sammanlagda antalet personer på de olika brottstyperna överstiga vad som angivits som nettoantalet personer för hela kapitlet. Motsvarande gäller för redovisningen av brott mot person, förmögenhet etc.

Uppklarade brott: Begreppet omfattar brott för vilka någon person blivit skäligen misstänkt eller brott som polisen av någon anledning kunnat avskriiva. Som uppklarade brott räknas även gärningar som anmälts såsom brott men vilka vid utredningen visats sig ej vara brott.

Ålder: Åldersredovisningen i tabellerna för de personer som misstänkts för brott avser den ålder den misstänkte uppnår år 1991.

3.2.5 Redovisningsenheter i statistiken

För att kunna tolka uppgifterna i tabellerna och diagrammen på ett korrekt sätt är det nödvändigt att känna till vilka redovisningsenheter som förekommer och hur dessa hänger samman inbördes.

Redovisningsenheter

I redovisningen förekommer följande redovisningsenheter, vilka närmare definieras i avsnitt 3.2.4.

1. *Brott*, enligt reglerna för kodning och antalsräkning, med möjlighet till flera gärningsmän knutna till ett och samma brott.
2. *Brottsdeltagande*, som definierats som en viss individs delaktighet i ett visst brott. Genom att flera personer gemensamt kan begå ett och samma brott blir brottsdeltagandena fler än de uppklarade brotten.
Antalet brottsdeltaganden redovisas brutto, d.v.s. samtliga brottsdeltaganden avseende en viss brottstyp som en person misstänkt för under året har räknats.
3. *Misstänkt person*, som i redovisningen förekommer som nettobegrepp. Detta innebär att en person redovisas antingen netto i tabell, d.v.s. förekommer högst en gång i tabellen eller netto per rad, d.v.s. förekommer högst en gång per rad.

3.2.6 Tidigare publicering

Den officiella statistiken över brott som kommer till polisens kännedom påbörjades år 1950. För tidigare år finns sådan statistik endast för vissa städer, nämligen

- Stockholm fr.o.m. år 1866 (se Berättelse angående Stockholms kommunförvaltning år 1869 och följande (f f); fr.o.m. år 1904 Statistisk årsbok för Stockholms stad);
- Göteborg fr.o.m. år 1871 (se Statistisk årsbok för Göteborg 1900 f f);
- Malmö fr.o.m. år 1909 (se Malmö stads årsbok 1913 f f);
- Norrköping fr.o.m. år 1935 (se Statistisk årsbok för Norrköpings stad 1935 f f),
- Helsingborg fr.o.m. år 1933 (se Helsingborgs stads årsbok 1937 f f).

Den första officiella årsredogörelsen för landet i dess helhet, avseende år 1950, presenterades i en särskild publikation: Brott som kommit till polisens kännedom år 1950 av Statistiska centralbyrån (Stockholm 1952). Rapporterna för åren 1951–1958 publicerades i följande nummer av Statistisk Tidskrift (ST):

1951: ST 1952:3
1952: ST 1954:1
1953: ST 1955:1
1954: ST 1955:12
1955: ST 1957:1
1956: ST 1958:4
1957: ST 1959:3
1958: ST 1959:10

Den årliga publiceringen i serien Sveriges Officiella Statistik (SOS) började år 1959 under titeln "Brott som kommit till polisens kännedom". Under perioden 1967 t.o.m. 1973 har titeln "Kriminalstatistik/aktuellt år Del 1, Polisstatistik" använts. Fr.o.m. 1974 ges motsvarande redovisning dels i Rättsstatistisk årsbok, dels i Statistiska meddelanden (SM).

Utöver den årsvisa publiceringen har även redovisats kvartalsvisa uppgifter. För tiden 1950–t.o.m 4:e kvartalet 1951 skedde detta i Sociala meddelanden, för tiden därefter och t.o.m. 3:e kvartalet 1962 i Statistisk tidskrift. Publiceringen i serien Statistiska meddelanden (SM) började fr.o.m. 4:e kvartalet 1962. Åren 1965–1983 skedde publiceringen i SM månadsvis. Fr.o.m. 1983 sker publiceringen kvartalsvis.

3.2.7 Ytterligare statistik inom området

Utöver uppgifterna som redovisas i föreliggande publikation finns ytterligare uppgifter om brott m.m. publicerade i Statistiska meddelanden (SM), eller i form av maskintabeller hos SCB. Av översikten som följer framgår vilka uppgifter som finns samt var dessa eventuellt finns publicerade.

A Publicering i Statistiska meddelanden (SM)

- *Kriminalstatistik. Brott som kommit till polisens kännedom (kvartal, år).*
Innehåller uppgifter om antalet brott i hela riket samt i storstadsregionerna.
- *Kriminalstatistik, brott m.m. (år)*
Anmälda brott, uppklarade brott och för brott misstänkta personer. Definitiva uppgifter.
- *Brottsligheten i länen, åklagar- och polisdistrikten (år).*
Innehåller regional redovisning av bl.a. antalet anmälda brott relaterade till medelfolkmängden, uppklarade brott, andel av brotten som begåtts av kvinnor, ungdomar och utländska medborgare.

B Brottssdatabas

I SCB:s regionalstatistiska databas (RSDB) finns uppgifter om anmälda brott efter brottsart. I databasen finns årsvisa uppgifter fr.o.m. 1968 samt månadsvisa uppgifter fr.o.m. 1987. Regional nedbrytning är möjlig för län och polisdistrikt.

C Opublicerat tabellmaterial

Ett flertal tabeller som framställs löpande publiceras ej men finns tillgängliga hos SCB.

Månadsvisa uppgifter

Anmälda brott efter brottsart, veckodag då brottet begåtts. För riket, län, polisdistrikt och storstadsregioner.

Årsvisa uppgifter

- Anmälda brott efter brottsart, månad för anmälan.
- Uppklarade brott efter brottsart, uppklaringsprocent, beslut i åtalsfrågan, ändrad brottsrubricering i samband med uppkläring.
- Personer som misstänkts för brott efter brottsart, kön, medborgarskap, kyrkobokföring, brottsfrekvens m.m.
- Regionala indelningar: län, polisdistrikt, storstadsregioner och åklagardistrikt.

Diagram 3.2.1

Anmälda brott mot brottsbalken i hela riket, 1950–1991

Reported offences against the Penal Code, 1950–1991

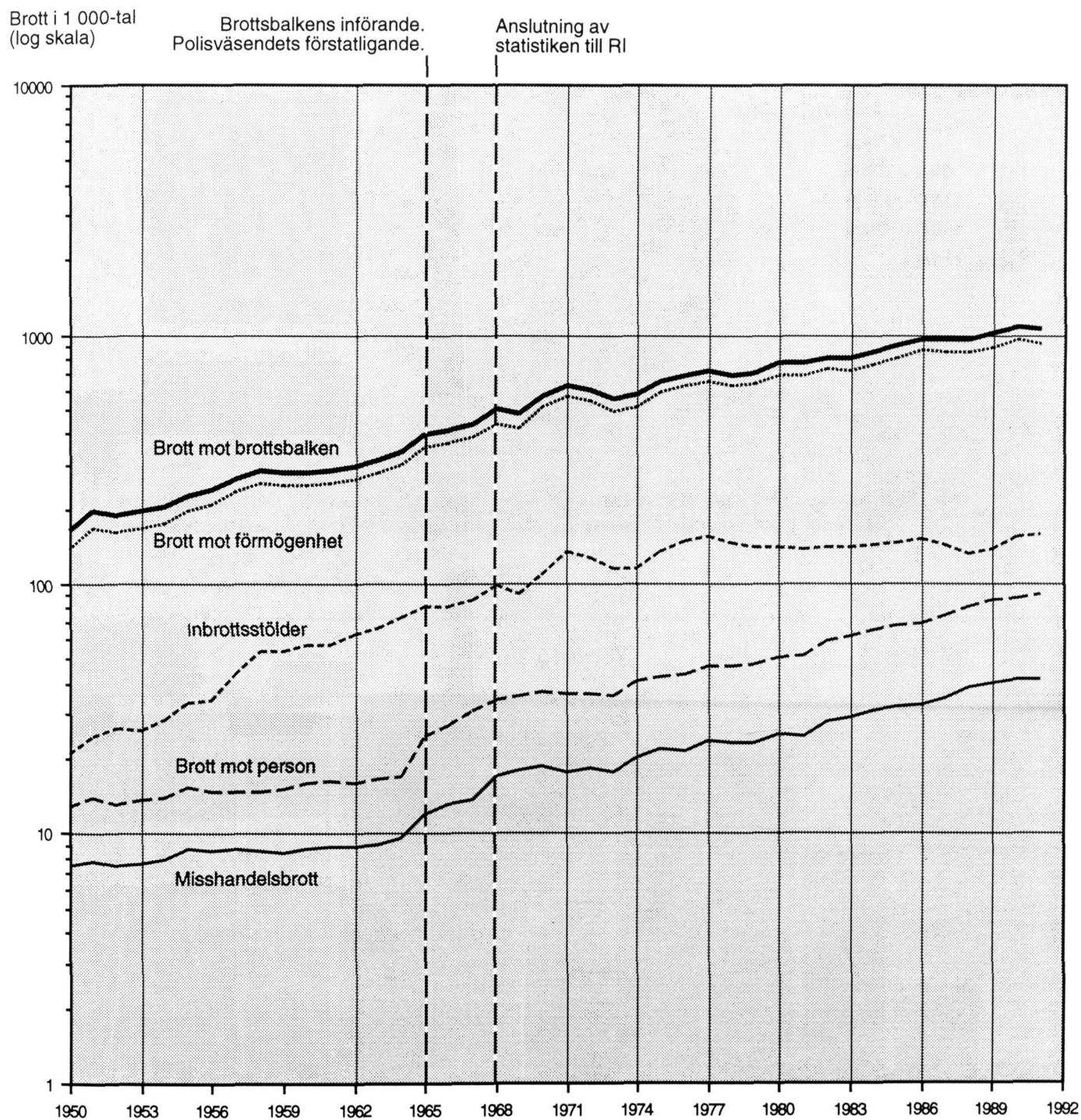

Diagram 3.2.2

Samtliga anmälda brott per 1 000 av medelfolkmängden i länen, 1991

Total reported offences per 1 000 of the mean population in each county, 1991

Antal brott per 1 000
av medelfolkmängden

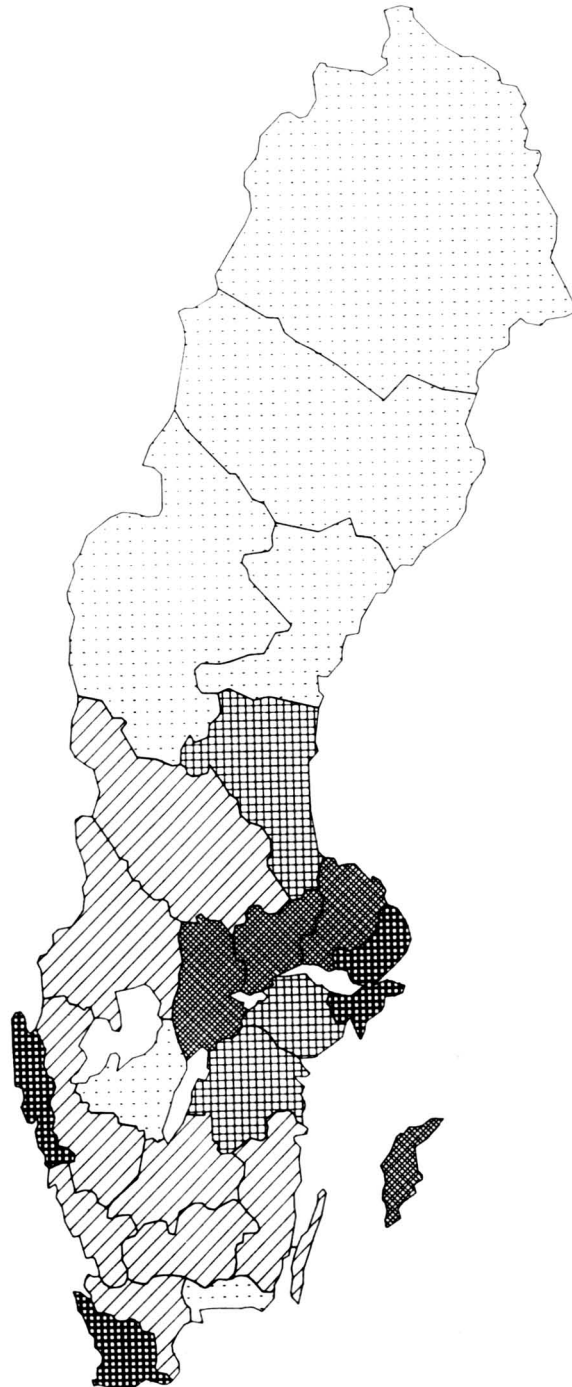
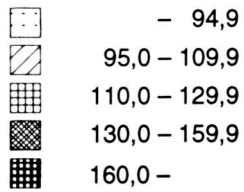

Diagram 3.2.3

Anmällda brott mot brottsbalken efter brottstyp, 1991

Reported offences against the Penal Code, by type of offence, 1991

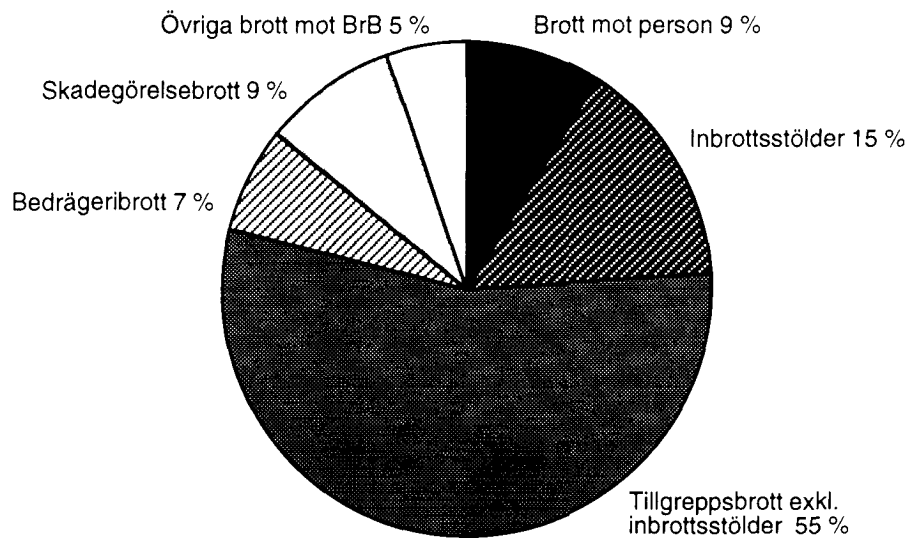

Diagram 3.2.4

Antalet brottsdeltaganden per 1 000 av medelfolkmängden för personer i olika ålderskategorier, 1991

Number of crime participations per 1 000 of the mean population for persons in different age groups, 1991

Per 1 000 av medelfolkmängden

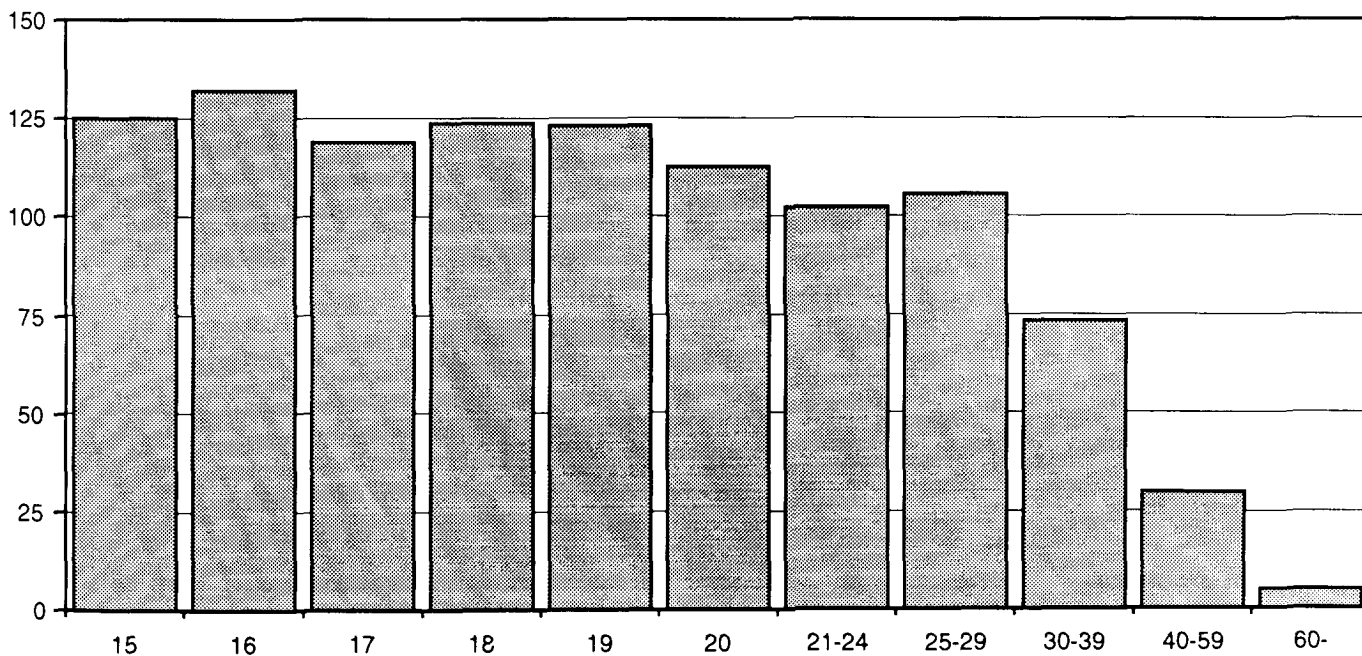
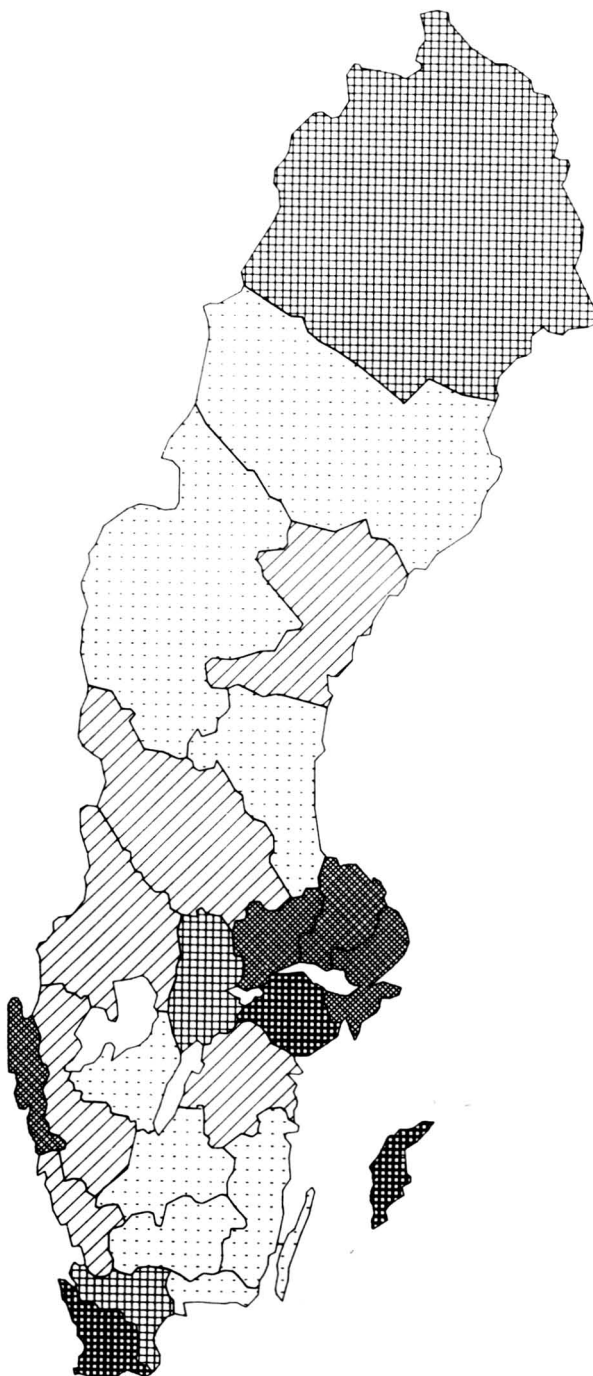
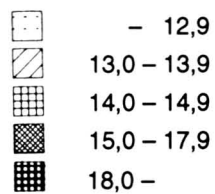

Diagram 3.2.5

Personer som misstänkts för brott per 1 000 av medelfolkmängden i länen, 1991

Persons suspected of offences per 1 000 of the mean population in each county, 1991

Antal misstänkta per 1 000
av medelfolkmängden

Tabell 3.2.1

Översikt över brottsutvecklingen i hela riket, 1950–1991. Antal anmälda brott per 100 000 av medelfolkmängden

Overview of national crime trends, 1950–1991. Number of reported offences per 100 000 of the mean population

År	Brott mot brottsbalken (strafflagen) ¹									Brott mot övriga författningar			Samtliga brott
	Totalt	Därav	Fullbordade mord, Dråp Missh. m. dödlig utgång	Miss-handel (ej med dödlig utgång)	Våld-tåkt, Grov våld-tåkt	Rån	In-brotts-stöld	Övriga till-grepps-brott	Bedrä-geri m.m.	Skade-görelse	Totalt	Därav Narko-tika	Ratt-fylleri, Grovt ratt-fylleri
1950	2 306	1	105	5	3	295	1 280	209	72	477	0	49	2 784
1951	2 755	1	109	6	3	342	1 555	310	73	530	0	66	3 285
1952	2 608	1	104	4	3	372	1 471	217	82	553	0	78	3 581
1953	2 689	1	105	5	4	361	1 565	209	88	220	0	91	2 909
1954	2 791	1	107	5	4	393	1 584	236	101	237	0	103	3 028
1955	3 101	1	118	5	4	459	1 791	236	111	255	0	125	3 357
1956	3 214	1	116	5	6	470	1 888	234	133	273	0	160	3 488
1957	3 518	1	116	5	6	580	2 049	254	155	255	0	163	3 774
1958	3 789	1	113	6	6	724	2 150	254	167	273	1	166	4 064
1959	3 730	1	110	6	6	714	2 072	251	179	299	1	181	4 033
1960	3 694	1	116	7	6	753	1 970	269	176	288	2	170	3 982
1961	3 747	1	116	7	7	751	2 028	256	198	362	..	177	4 108
1962	3 885	1	115	7	7	820	2 080	250	205	378	..	168	4 263
1963	4 062	1	118	7	8	870	2 188	270	203	392	..	166	4 453
1964	4 391	1	124	8	9	947	2 382	294	238	407	..	193	4 799
1965 ²	5 090	3	151	8	12	1 042	2 640	431	297	711	10	213	5 801
1966	5 263	3	166	8	14	1 031	2 691	529	287	800	13	218	6 063
1967	5 555	2	173	8	13	1 086	2 840	548	314	867	51	229	6 421
1968 ³	6 241	1	212	8	15	1 232	2 993	801	364	924	101	201	7 167
1969	6 035	1	223	8	16	1 131	2 995	681	376	1 635	552	231	7 671
1970	7 002	1	228	9	19	1 338	3 518	890	421	1 155	196	212	8 157
1971	7 584	1	218	8	21	1 656	3 938	725	458	1 231	223	231	8 814
1972	7 371	1	223	7	25	1 568	3 942	592	456	1 138	235	223	8 509
1973	6 729	1	215	7	26	1 413	3 438	563	483	1 325	258	242	8 055
1974	6 992	2	243	8	28	1 402	3 538	606	561	1 283	232	256	8 275
1975	7 854	1	263	9	29	1 631	4 050	615	668	1 367	258	265	9 221
1976	8 310	2	260	9	33	1 817	4 282	653	668	1 410	217	253	9 720
1977	8 682	2	286	10	41	1 878	4 431	695	755	1 551	252	269	10 233
1978	8 261	1	276	10	42	1 741	4 220	625	741	1 446	250	274	9 706
1979	8 418	2	279	11	37	1 680	4 192	854	734	1 422	273	262	9 840
1980	9 156	2	297	11	41	1 675	4 511	1 217	711	2 014	715	261	11 170
1981	9 141	2	292	10	39	1 639	4 513	1 169	756	2 106	812	253	11 247
1982	9 676	2	339	11	42	1 662	4 838	1 134	820	2 140	824	255	11 817
1983	9 598	1	351	11	42	1 668	4 812	1 059	816	1 917	577	270	11 515
1984	10 145	1	369	12	44	1 701	5 191	1 093	863	1 649	459	263	11 793
1985	10 710	2	383	12	46	1 731	5 636	1 134	886	1 484	431	237	12 195
1986	11 471	2	392	12	45	1 815	6 155	1 173	957	1 616	454	277	13 087
1987	11 317	2	414	13	47	1 695	6 015	1 203	978	1 703	499	273	13 020
1988	11 320	2	445	16	50	1 552	6 051	1 213	1 016	1 555	344	289	12 875
1989	11 820	2	467	17	61	1 615	6 431	1 085	1 095	1 659	396	308	13 479
1990	12 575	1	475	16	70	1 800	6 781	1 247	1 133	1 665	310	298	14 240
1991	12 131	2	470	17	72	1 809	6 626	805	1 088	1 785	357	303	13 915

1) Fr.o.m. 1965 ersätter brottsbalken (BrB) den tidigare gällande strafflagen (SL). Uppgifterna för åren 1950–1964 har så långt det varit möjligt omrubricerats enligt brottsbalkens terminologi.

2) Fr.o.m. 1965 har statistiken lagts om i samband med att ny

strafflagstiftning (brottsbalken) trätt i kraft. Statistikrutinerna förändrades i samband med polisväsendets förstatligande.

3) Anslutning av statistiken till rättsväsendets informationssystem (RI).

Tabell 3.2.2**Anmälda brott efter brottsart i hela riket, 1950–1991**

Reported offences, by type of offence, 1950–1991

Anmärkning: 5-årsmedeltal avseende åren 1950–1984. Uppgifter för enskilda år under denna period har publicerats i Rättsstatistisk årsbok 1985.

Brottsart	1950-54	1955-59	1960-64	1965-69	1970-74	1975-79	1980-84
Brott mot Brottsbalken (SL)¹	187 297	255 696	299 423	443 302	578 824	684 974	794 451
3 kap. Brott mot liv och hälsa	8 662	9 607	10 004	15 881	19 816	24 171	29 515
därav Fullbordade mord och dråp samt							
misshandel med dödlig utgång	73	77	77	154	112	135	129
Barnadråp	23	14	10	6	4	3	2
Fosterfördrivning	236	126	98	38	7	.	.
Misshandel (ej med dödlig utgång)	7 558	8 450	8 930	14 578	18 275	22 504	27 437
Vållande till annans död	332	352	331	610	616	565	393
4 kap. Brott mot frihet och frid	1 661	2 137	2 354	10 302	13 556	17 357	23 233
6 kap. Sexualbrott	2 995	3 021	3 865	3 713	3 007	2 704	3 525
därav Våldtäkt, grov våldtäkt	356	393	530	626	638	823	922
Sexuellt tvång, utnyttjande m.m.							
med barn under 15 år	898	1 002	1 374	749	525	264	317
Övriga fall	342	272	219	187	114	77	129
Exhibitionism	553	546	949	1 118	1 114	1 054	1 491
8 kap. Stöld, rån och andra tillgreppsbrott	131 558	190 403	224 436	310 572	419 724	496 558	539 750
därav Inbrottsstöld	25 124	43 454	62 683	86 844	119 687	144 283	138 926
Tillgrepp av bilar	..	..	22 994	30 026	33 023	39 589	35 193
Tillgrepp av motorcyklar ²	..	..	2 487	2 229	2 542	1 866	2 134
Tillgrepp av mopeder	..	..	11 028	16 041	18 453	14 921	8 431
Tillgrepp av cyklar	..	..	32 802	37 826	73 055	74 513	89 560
Rån	228	414	555	1 110	1 937	2 989	3 468
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	16 809	18 102	20 285	47 070	54 743	56 795	94 420
därav Håleri	..	..	2 438	4 568	7 742	8 422	11 220
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	5 822	5 901	5 919	6 656	6 617	5 438	7 572
11 kap. Brott mot borgenär m.m.	355	489	411	423	532	476	2 092
12 kap. Skadegörelsebrott	5 928	10 971	15 432	25 771	38 620	58 835	66 032
13 kap. Allmänfarliga brott	2 530	3 833	4 680	5 360	5 179	6 474	7 014
därav mordbrand	228	280	284	401	796	1 199	1 164
14 kap. Förfalskningsbrott	1 380	1 596	1 688	3 249	2 232	1 858	3 557
15 kap. Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	758	1 029	1 552	1 752	1 728	1 276	2 270
16 kap. Brott mot allmän ordning (utom							
fylleri och förargelseväckande beteende)	510	519	394	791	604	1 079	1 729
17 kap. Brott mot allmän verksamhet	3 492	3 792	4 065	5 978	6 585	6 304	8 128
därav Våld eller hot mot tjänsteman o.d.	713	740	872	2 764	3 438	3 378	4 184
Våldsamt motstånd	1 764	1 927	1 981	2 481	2 289	1 860	2 434
20 kap. Tjänstefel m.m.	944	1 069	1 108	853	902	327	491
Övriga BrB-brott	3 893	3 227	3 230	4 931	4 980	5 323	5 122
Övriga brott							
Rattfylleri, grovt rattfylleri							
(4, 4A §§ Trafikbrottslagen, TBL)	5 520	11 713	13 225	17 178	18 885	21 802	21 676
Övriga brott mot TBL, utom 2 §	..	..	..	22 141 ³	28 848	50 518	48 726
Brott mot checklagen	..	..	..	556	381	30	40
Brott mot valutaförordningen/lagen	..	..	..	..	90	292	396
Brott mot skattestrafflagen och							
skattebrottslagen	2 910	3 628	4 868	6 758	5 762	3 462	6 820
Brott mot uppbördslagen	..	..	4 161 ⁴	6 292	11 726	7 535	5 163
Brott mot författningar angående							
tillverkning av resp. handel med drycker	4 130	2 561	3 683	3 527	2 622	4 086	10 993
Brott mot narkotikastrafflagen/förordningen	..	..	..	11 547	18 571	20 602	56 371
Brott mot varusmugglingslagen	..	..	725	6 228	6 128	2 698	3 802
Brott mot vapenförordningen/-lagen	..	..	..	..	1 270	1 703	1 757
Brott mot jaktlagstiftningen	1 246	1 189	1 049	768	947	1 225	1 286
Brott mot fiskelagstiftningen	679	818	899	821	869	866	1 045
Brott mot brandlagen	..	..	..	..	489	..	..
Övriga författningar	..	..	..	2 825	3 185	3 882	5 506
Summa brott	215 941	275 653	327 083	521 116	678 330	803 675	958 032

1) Fr.o.m. 1965 ersätter brottsbalken (BrB) den tidigare gällande strafflagen (SL). Uppgifterna för åren 1950–1964 har så långt det varit möjligt omräddats enligt brottsbalkens terminologi.

2) Åren 1950–1955 innefattar de redovisade uppgifterna endast bilar

och motorcyklar. År 1956 innefattar de redovisade uppgifterna även mopeder. Uppgifter om stulna mopeder redovisades ej före 1956.

3) Endast smitning (5 §) ingår åren 1965–1967.

4) Medeltal för åren 1961–1964.

Brottsart	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Brott mot Brottsbalken (SL)¹	894 396	960 080	949 367	955 043	1 003 910	1 076 289	1 045 306
3 kap. Brott mot liv och hälsa	34 304	34 981	37 029	40 210	42 203	43 152	42 819
därav Fullbordade mord och dråp samt							
misshandel med dödlig utgång	126	147	134	146	150	121	141
Barnadrap	1	-	4	2	1	-	8
Fosterfördrivning							
Misshandel (ej med dödlig utgång)	31 996	32 805	34 757	37 511	39 641	40 690	40 454
Vållande till annans död	344	334	324	375	325	350	292
4 kap. Brott mot frihet och frid	27 180	28 299	30 714	33 505	35 730	36 305	39 761
6 kap. Sexualbrott	4 098	4 132	4 602	5 269	5 568	5 246	5 500
därav Våldtäkt, grov våldtäkt	1 035	1 046	1 114	1 332	1 462	1 410	1 462
Sexuellt tvång, utnyttjande m.m.							
med barn under 15 år	594	523	574	759	971	908	949
Övriga fall	340	274	305	349	253	296	251
Exhibitionism	1 287	1 499	1 553	1 584	1 397	1 194	1 366
8 kap. Stöld, rån och andra tillgreppsbrott	619 040	670 863	651 429	645 607	688 606	740 376	733 023
därav Inbrottsstöld	144 571	151 881	142 331	130 923	137 195	154 030	155 865
Tillgrepp av bilar	44 967	55 429	58 489	60 437	69 033	75 512	70 527
Tillgrepp av motorcyklar	2 829	3 286	3 024	3 231	3 386	3 392	3 307
Tillgrepp av mopeder	5 382	5 568	4 850	5 041	5 796	6 354	6 699
Tillgrepp av cyklar	89 886	91 856	80 264	84 414	94 614	106 672	115 935
Rån	3 851	3 806	3 939	4 177	5 211	5 967	6 173
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet ¹	94 738	98 142	101 005	102 329	92 182	106 699	81 258
därav Håleri	9 808	10 505	10 667	9 933	9 706	9 263	10 226
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	10 286	10 259	10 090	10 261	10 703	11 167	10 458
11 kap. Brott mot borgenär m.m.	2 490	2 804	2 422	2 312	2 607	2 444	3 111
12 kap. Skadegörelsebrott	74 008	80 104	82 221	85 731	92 961	96 963	93 770
13 kap. Allmänfarliga brott	6 860	7 178	7 114	7 581	9 263	8 910	8 658
därav mordbrand	1 452	1 401	1 432	1 475	2 004	2 011	1 837
14 kap. Förfalskningsbrott	3 445	3 809	4 373	4 833	5 707	5 662	6 597
15 kap. Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	2 180	2 714	2 721	2 773	2 757	3 057	3 581
16 kap. Brott mot allmän ordning (utom fylleri och förargelseväckande beteende)	2 099	2 128	2 359	2 187	2 507	2 527	2 821
17 kap. Brott mot allmän verksamhet	8 387	8 804	9 066	9 534	9 823	10 221	10 126
därav Våld eller hot mot tjänsteman o.d.	4 411	4 860	5 031	5 265	5 610	5 932	5 753
Våldsam motstånd	2 552	2 598	2 629	2 741	2 582	2 618	2 621
20 kap. Tjänstefel m.m.	629	691	808	863	1 132	1 326	1 525
Övriga BrB-brott	4 652	5 172	3 414	2 048	2 161	2 234	2 298
Övriga brott							
Rattfylleri, grovt rattfylleri							
(4, 4A §§ Trafikbrottslagen, TBL)	19 769	23 152	22 923	24 351	26 167	25 508	26 100
Övriga brott mot TBL, utom 2 §	41 245	43 426	45 390	41 463	44 490	48 105	52 773
Brott mot checklagen	18	13	15	11	38	21	25
Brott mot valutaförordningen/lagen ²	96	98	109	159	39	8	.
Brott mot skattestrafflagen och skattebrottslagen	5 568	6 503	6 197	6 370	7 014	6 331	6 342
Brott mot uppbördslagen	4 557	7 068	8 122	7 687	7 572	8 894	9 745
Brott mot författningar angående tillverkning av resp. handel med drycker	4 311	5 448	5 431	5 662	5 515	8 665	6 092
Brott mot narkotikastrafflagen/förordningen	35 971	38 028	41 869	29 003	33 607	26 517	30 765
Brott mot varusmuggningslagen	2 704	2 700	3 149	4 049	3 297	3 490	3 570
Brott mot vapenförordningen/-lagen	1 756	1 919	1 834	2 139	2 265	2 685	3 583
Brott mot jaktlagstiftningen	1 145	991	1 114	979	958	905	809
Brott mot fiskelagstiftningen	786	860	789	840	758	797	710
Brott mot brandlagen	..	..	..	..	..	..	..
Övriga författningar	6 027	5 071	6 108	8 455	9 170	10 605	13 281
Summa brott	1 018 349	1 095 357	1 092 417	1 086 211	1 144 800	1 218 820	1 199 101

1) Fr.o.m. 1987 redovisas alla former av s.k. automatmissbruk som bedrägeri. Tidigare redovisades vissa sådana brott som stöld.

2) T.o.m. 1982 enbart valutaförordningen

Tabell 3.2.3A**Översikt över brottsutvecklingen i hela riket, 1950–1991. Anmällda brott**

Overview of national crime trends, 1950–1991. Number of reported offences

År	Brott mot brottsbalken (strafflagen) ¹								
	Totalt	Därav Full- bordade Mord, Dråp, Missh. m. dödlig utgång	Miss- handel (ej med dödlig utgång)	Våld- täkt, Grov våld- täkt	Rån	In- brotts- stöld	Övriga till- grepps- brott	Bedrä- geri m.m.	Skade- görelse
1950	161 778	66	7 382	350	190	20 714	89 756	13 351	5 063
1951	194 753	74	7 718	449	214	24 159	109 951	20 044	5 165
1952	185 787	69	7 378	310	198	26 511	104 821	13 737	5 826
1953	192 851	70	7 557	330	261	25 889	112 215	13 415	6 330
1954	201 317	85	7 753	339	277	28 348	114 284	15 437	7 257
1955	225 231	59	8 605	375	316	33 319	130 088	15 349	8 039
1956	235 153	90	8 496	333	404	34 357	138 088	15 254	9 702
1957	259 176	89	8 542	356	452	42 717	150 891	16 668	11 425
1958	280 917	69	8 384	427	442	53 645	159 298	16 908	12 355
1959	278 004	76	8 224	474	455	53 230	154 313	16 255	13 333
1960	276 314	73	8 684	512	469	56 302	147 373	17 753	13 166
1961	281 752	67	8 742	516	491	56 460	152 475	16 915	14 876
1962	293 763	64	8 718	516	556	62 002	157 244	16 173	15 465
1963	308 850	101	8 988	516	607	66 120	166 408	17 788	15 419
1964	336 435	78	9 516	590	653	72 530	182 491	19 757	18 233
1965 ²	393 660	201	11 689	587	963	80 584	204 144	29 947	22 995
1966	410 904	196	12 997	660	1 066	80 520	210 112	36 730	22 393
1967	437 042	159	13 610	652	1 034	85 469	223 442	38 428	24 721
1968 ³	493 926	100	16 789	603	1 192	97 493	236 784	56 354	28 815
1969	480 979	116	17 803	630	1 297	90 154	238 608	47 283	29 933
1970	563 138	100	18 349	692	1 511	107 578	282 945	63 456	33 882
1971	614 150	117	17 616	617	1 701	134 117	318 915	50 657	37 102
1972	598 681	114	18 083	598	2 027	127 329	320 211	39 054	37 007
1973	547 542	107	17 459	597	2 150	114 984	279 715	36 419	39 338
1974	570 610	125	19 867	684	2 296	114 427	288 712	38 487	45 771
1975	643 045	122	21 509	769	2 336	133 607	331 789	41 701	54 760
1976	683 279	128	21 378	773	2 697	149 399	352 068	43 427	54 901
1977	716 367	131	23 596	800	3 374	154 937	365 646	48 491	62 330
1978	683 646	124	22 868	851	3 461	144 113	349 254	43 513	61 305
1979	698 171	170	23 171	922	3 075	139 358	347 675	61 835	60 877
1980	760 911	135	24 668	885	3 427	139 215	374 915	90 280	59 057
1981	760 614	146	24 314	865	3 228	136 376	375 522	85 682	62 873
1982	805 569	125	28 200	941	3 530	138 343	402 753	80 892	68 278
1983	799 457	121	29 220	923	3 473	138 913	400 841	75 655	67 955
1984	845 706	116	30 785	995	3 681	141 781	432 752	78 755	71 999
1985	894 396	126	31 996	1 035	3 851	144 571	470 618	84 157	74 008
1986	960 080	147	32 805	1 046	3 806	151 881	515 176	86 886	80 104
1987	949 367	134	34 757	1 114	3 939	142 331	505 159	89 415	82 221
1988	955 043	146	37 511	1 332	4 177	130 923	510 507	91 344	85 731
1989	1 003 910	150	39 641	1 462	5 211	137 195	546 200	81 594	92 961
1990	1 076 289	121	40 690	1 410	5 967	154 030	580 379	96 161	96 963
1991	1 045 306	141	40 454	1 462	6 173	155 865	570 985	69 339	93 770

Brott mot övriga författningar			Samtliga brott	År
Totalt	Därav			
	Narkotika	Rattfylleri, Grovt rattfylleri		
33 483	5	3 460	195 261	1950
37 499	9	4 658	232 252	1951
39 382	24	5 530	225 169	1952
15 781	17	6 508	208 632	1953
17 074	27	7 442	218 391	1954
18 555	35	9 071	243 786	1955
19 953	17	11 694	255 106	1956
18 769	33	12 026	277 945	1957
20 218	52	12 286	301 135	1958
22 287	101	13 490	300 291	1959
21 560	146	12 702	297 874	1960
27 200	..	13 329	308 952	1961
28 553	..	12 678	322 316	1962
29 776	..	12 592	338 626	1963
31 214	..	14 822	367 649	1964
54 959	737	16 494	448 619	1965
62 493	1 051	17 031	473 397	1966
68 195	4 043	18 001	505 237	1967
73 137	7 959	15 923	567 063	1968
130 286	43 946	18 442	611 265	1969
92 904	15 803	17 036	656 042	1970
99 672	18 075	18 672	713 822	1971
92 448	19 047	18 108	691 129	1972
107 841	21 005	19 680	655 383	1973
104 666	18 926	20 931	675 276	1974
112 360	21 110	21 685	755 405	1975
115 949	17 879	20 766	799 228	1976
127 993	20 753	22 187	844 360	1977
119 629	20 655	22 671	803 275	1978
117 937	22 615	21 701	816 108	1979
167 366	59 447	21 681	928 277	1980
175 211	67 587	21 065	935 825	1981
178 189	68 566	21 217	983 758	1982
159 670	48 019	22 493	959 127	1983
137 469	38 238	21 925	983 175	1984
123 953	35 971	19 769	1 018 349	1985
135 277	38 028	23 152	1 095 357	1986
143 050	41 869	22 923	1 092 417	1987
131 168	29 003	24 351	1 086 211	1988
140 890	33 607	26 167	1 144 800	1989
142 531	26 517	25 508	1 218 820	1990
153 795	30 765	26 100	1 199 101	1991

1) Fr.o.m. 1965 ersätter brottsbalken (BrB) den tidigare gällande strafflagen (SL). Uppgifterna för åren 1950–1964 har så långt det varit möjligt omrubricerats enligt brottsbalkens terminologi.

2) Fr.o.m. 1965 har statistiken lagts om i samband med att ny strafflagstiftning (brottsbalken) trätt i kraft. Statistikrutinerna förändrades i samband med polisväsendets förstatligande.

3) Anslutning av statistiken till rättsväsendets informationssystem (RI).

Tabell 3.2.3B

Översikt över brottsutvecklingen i hela riket, 1950–1991. Uppklarade brott

Overview of national crime trends, 1950–1991. Number of cleared offences

År	Brott mot brottsbalken (strafflagen) ¹									
	Totalt	Därav	Full- bordade	Miss- handel	Våld- täkt, Grov våld- täkt	Rån	In- brotts- stöld	Övriga till- grepps- brott	Bedrä- geri m.m.	Skade- görelse
		Mord, Dråp, Missh. m. dödlig utgång	(ej med dödlig utgång)							
1950	81 732	55	6 682	259	92	6 304	31 430	12 527	2 336	
1951	79 258	68	6 444	268	100	6 131	27 320	13 858	2 242	
1952	78 544	65	6 703	240	113	8 275	26 605	10 285	2 866	
1953	80 417	66	6 749	252	148	8 512	27 629	10 909	2 933	
1954	83 891	76	6 801	254	129	8 850	27 191	13 416	3 447	
1955	88 806	62	7 561	290	206	10 364	30 064	11 992	3 590	
1956	92 721	76	6 954	255	205	11 236	32 905	13 307	3 984	
1957	92 848	89	7 125	250	217	11 821	34 379	11 302	4 392	
1958	103 517	69	6 637	293	222	15 507	36 979	15 438	4 550	
1959	101 252	67	6 648	380	233	14 518	36 652	12 749	4 503	
1960	105 714	67	6 946	350	249	16 005	35 943	14 858	4 724	
1961	104 717	77	6 749	415	290	16 125	38 084	12 117	4 817	
1962	111 259	65	6 806	391	349	16 763	39 255	14 503	5 039	
1963	110 170	90	6 632	437	316	18 446	40 002	12 460	4 891	
1964	115 357	74	7 019	438	390	18 230	42 598	15 628	5 188	
1965 ²	115 011	135	6 950	384	405	17 339	37 928	18 813	6 078	
1966	161 235	160	9 666	466	522	22 114	54 146	30 483	6 740	
1967	181 058	149	10 766	460	450	22 763	60 512	34 938	7 921	
1968 ³	170 174	66	9 065	307	410	25 637	56 263	36 397	6 780	
1969	163 994	73	11 285	321	453	21 388	54 010	32 357	7 691	
1970	182 573	68	11 694	389	569	22 885	60 418	40 518	8 551	
1971	165 171	80	11 009	313	542	22 936	51 485	37 198	7 900	
1972	151 281	81	10 181	301	591	20 053	51 583	28 853	7 836	
1973	172 469	88	11 281	306	793	23 782	60 992	28 213	9 307	
1974	166 228	94	10 635	335	688	22 627	58 037	29 016	9 559	
1975	180 803	97	13 257	422	799	23 459	63 694	30 705	12 174	
1976	180 249	104	13 199	383	851	22 577	60 367	33 783	12 529	
1977	168 493	107	12 818	359	1 007	19 791	58 546	31 598	12 100	
1978	176 567	88	13 690	403	967	20 459	61 033	30 956	14 051	
1979	174 359	100	13 708	450	777	18 877	58 984	32 522	13 433	
1980	213 252	106	15 632	458	996	19 286	69 662	50 925	14 085	
1981	218 186	107	14 675	392	950	20 531	69 480	55 344	13 574	
1982	240 972	89	15 641	498	964	20 871	76 555	61 724	15 048	
1983	240 236	89	16 431	440	997	19 689	78 130	61 368	14 623	
1984	247 307	94	16 292	465	1 052	16 929	81 432	67 001	14 252	
1985	244 721	88	17 011	415	963	16 220	87 700	57 586	14 920	
1986	250 540	113	16 944	443	882	16 054	86 559	63 097	14 598	
1987	251 815	92	18 436	423	913	14 625	84 102	65 186	14 911	
1988	240 711	110	17 920	488	897	13 200	81 352	61 224	14 523	
1989	245 597	114	18 516	556	938	12 530	83 433	63 406	14 484	
1990	244 394	87	20 179	554	1 141	13 098	83 918	56 174	16 556	
1991	265 983	92	22 056	620	1 207	13 289	88 419	66 107	15 777	

Brott mot övriga författningar			Samt- liga brott	År
Totalt	Därav Narko- tika	Ratt- fylleri, Grovt ratt- fylleri		
30 698	7	3 172	112 430	1950
33 314	12	4 024	112 572	1951
36 258	11	5 036	114 802	1952
14 087	13	5 570	94 504	1953
15 165	16	6 553	99 056	1954
16 613	21	7 992	105 419	1955
18 654	8	11 396	111 375	1956
18 623	20	10 967	111 471	1957
19 760	22	11 072	123 277	1958
22 145	53	12 236	123 397	1959
21 627	97	10 574	127 341	1960
23 801	..	11 655	128 518	1961
27 711	..	13 475	138 970	1962
26 746	..	11 376	136 916	1963
27 039	..	13 044	142 396	1964
25 304	330	11 012	140 315	1965
38 854	766	16 785	200 089	1966
48 047	2 908	18 058	229 105	1967
61 551	5 187	12 701	231 725	1968
113 874	33 982	16 010	277 868	1969
84 595	13 045	15 913	267 168	1970
83 086	13 734	15 710	248 257	1971
78 859	13 218	16 153	230 140	1972
92 628	17 248	17 975	265 097	1973
88 579	13 198	17 178	254 807	1974
96 376	17 087	19 598	277 179	1975
103 966	16 686	18 578	284 215	1976
100 881	14 834	16 887	269 374	1977
102 756	18 555	19 226	279 323	1978
94 394	17 434	17 851	268 753	1979
141 428	53 406	19 361	354 680	1980
143 792	54 811	18 543	361 978	1981
159 619	64 311	19 068	400 591	1982
143 207	46 561	18 941	383 443	1983
125 554	38 181	17 481	372 861	1984
114 313	34 553	16 974	359 034	1985
113 297	32 653	18 413	363 837	1986
123 315	37 855	18 608	375 130	1987
106 451	26 029	18 482	347 162	1988
115 749	30 066	20 381	361 346	1989
115 642	24 008	20 540	360 036	1990
129 566	26 200	21 457	395 549	1991

1) Fr.o.m. 1965 ersätter brottsbalken (BrB) den tidigare gällande strafflagen (SL). Uppgifterna för åren 1950–1964 har så långt det varit möjligt omrubricerats enligt brottsbalkens terminologi.

2) Fr.o.m. 1965 har statistiken lagts om i samband med att ny strafflagstiftning (brottsbalken) trätt i kraft. Statistikrutinerna förändrades i samband med polisväsendets förstatligande.

3) Anslutning av statistiken till rättsväsendets informationssystem (RI).

Tabell 3.2.3C**Översikt över brottsutvecklingen i hela riket, 1950–1991. Uppklaringsprocent¹**

Overview of national crime trends, 1950–1991. Percentage of reported offences that are cleared.

År	Brott mot brottsbalken (strafflagen) ²								
	Totalt	Därav	Miss-handel (ej med dödlig utgång)	Våld-tåkt, Grov våld-tåkt	Rån	In-brotts-stöld	Övriga till-grepps-brott	Bedrä-geri m.m.	Skade-görelse
		Full-bordade Mord, Dråp, Missh. m. dödlig utgång							
1950	51	83	91	74	48	30	35	94	46
1951	41	92	83	60	47	25	25	69	43
1952	42	94	91	77	57	31	25	75	49
1953	42	94	89	76	57	33	25	81	46
1954	42	89	88	75	47	31	24	87	47
1955	39	105	88	77	65	31	23	78	45
1956	39	84	82	77	51	33	24	87	41
1957	36	100	83	70	48	28	23	68	38
1958	37	100	79	69	50	29	23	91	37
1959	36	88	81	80	51	27	24	78	34
1960	38	92	80	68	53	28	24	84	36
1961	37	115	77	80	59	29	25	72	32
1962	38	102	78	76	63	27	25	90	33
1963	36	89	74	85	52	28	24	70	32
1964	34	95	74	74	60	25	23	79	28
1965 ³	29	67	59	65	42	22	19	63	26
1966	39	82	74	71	49	27	26	83	30
1967	41	94	79	71	44	27	27	91	32
1968 ⁴	34	66	54	51	34	26	24	65	24
1969	34	63	63	51	35	24	23	68	26
1970	32	68	64	56	38	21	21	64	25
1971	27	68	62	51	32	17	16	73	21
1972	25	71	56	50	29	16	16	74	21
1973	31	82	65	51	37	21	22	77	24
1974	29	75	54	49	30	20	20	75	21
1975	28	80	62	55	34	18	19	74	22
1976	26	81	62	50	32	15	17	78	23
1977	24	82	54	45	30	13	16	65	19
1978	26	71	60	47	28	14	17	71	23
1979	25	59	59	49	25	14	17	53	22
1980	28	79	63	52	29	14	19	56	24
1981	29	73	60	45	29	15	19	65	22
1982	30	71	55	53	27	15	19	76	22
1983	30	74	56	48	29	14	19	81	22
1984	29	81	53	47	29	12	19	85	20
1985	27	70	53	40	25	11	19	68	20
1986	26	77	52	42	23	11	17	73	18
1987	27	69	53	38	23	10	17	73	18
1988	25	75	48	37	21	10	16	67	17
1989	24	76	47	38	18	9	15	78	16
1990	23	72	50	39	19	9	14	58	17
1991	25	65	55	42	20	9	15	95	17

Brott mot övriga författningar			Samtliga brott	År
Totalt	Därav Narkotika	Rattfylleri, Grovt rattfylleri		
92	140	92	58	1950
89	133	86	48	1951
92	46	91	51	1952
89	76	86	45	1953
89	59	88	45	1954
90	60	88	43	1955
93	47	97	44	1956
99	61	91	40	1957
98	42	90	41	1958
99	52	91	41	1959
100	66	83	43	1960
88	.	87	42	1961
97	.	106	43	1962
90	.	90	40	1963
87	.	88	39	1964
46	45	67	31	1965
62	73	99	42	1966
70	72	100	45	1967
84	65	80	41	1968
87	77	87	45	1969
91	83	93	41	1970
83	76	84	35	1971
85	69	89	33	1972
86	82	91	40	1973
85	70	82	38	1974
86	81	90	37	1975
90	93	89	36	1976
79	71	76	32	1977
86	90	85	35	1978
80	77	82	33	1979
85	90	89	38	1980
82	81	88	39	1981
90	94	90	41	1982
90	97	84	40	1983
91	100	80	38	1984
92	96	86	35	1985
84	86	80	33	1986
86	90	81	34	1987
81	90	76	32	1988
82	89	78	32	1989
81	91	81	30	1990
84	85	82	33	1991

1) Uppklaringsprocenten är beräknad som en relation mellan antalet uppklarade brott ett visst år, oberoende av när de anmälts, och antalet anmällda brott samma år. Denna relation kan för enstaka brottstyper under vissa år överstiga 100.

2) Fr.o.m. 1965 ersätter brottsbalken (BrB) den tidigare gällande strafflagen (SL). Uppgifterna för åren 1950–1964 har så långt det varit möjligt omrubricerats enligt brottsbalkens terminologi.

3) Fr.o.m. 1965 har statistiken lagts om i samband med att ny strafflagstiftning (brottsbalken) trätt i kraft. Statistikrutinerna förändrades i samband med polisväsendets förstatligande.

4) Anslutning av statistiken till rättsväsendets informationssystem (RI).

Tabell 3.2.4**Anmälda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år**

Reported offences, cleared offences and percentage of reported offences that are cleared, by type of offence, 1991; comparisons (in percent) with 1990

Anm. De procentuella förändringarna har erhållits vid jämförelse med dels antalet brott 1990, dels medelvärdet av antalet brott 1988-1990. Jämförelse har endast gjorts i den mån redovisningen av brottsarter varit oförändrad de aktuella åren.

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmälda brott 1991	Proc. förändring jämfört med		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmälda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		1990	1988-1990	Absoluta tal	Procent			
					därav anmälda 1991	1990	Tidigare	
Samtliga brott	1199101	-2	4	395592	67	29	5	33
A. Brott mot brottsbalken.								
Ej 16 kap 16 par	1045306	-3	3	266026	63	32	5	25
Brott mot person (3-7 kap)	90342	4	7	46446	64	31	5	51
<i>3 kap. Brott mot liv och hälsa.</i>	42819	-1	2	23374	59	35	6	55
Mord eller dråp samt misshandel med dödlig utgång (1-3, 5-6)	618	2	1	371	84	15	1	60
Fullbordat mord eller dråp samt miss- handel med dödlig utgång	141	17	1	92	85	13	2	65
Med användning av skjutvapen	32	45	34	16	88	13	-	50
I förening med självmord	7	-22	14	2	50	50	-	29
Ej i förening med självmord	25	92	38	14	93	7	-	56
Ej med användning av skjutvapen	109	10	-6	76	84	13	3	70
I förening med självmord	6	-50	-27	2	100	-	-	33
Ej i förening med självmord	103	18	-5	74	84	14	3	72
Försök till mord eller dråp	477	-1	1	279	83	16	1	58
Med användning av skjutvapen	91	-19	-5	46	78	20	2	51
I förening med självmord	6	-54	-35	4	75	25	-	67
Ej i förening med självmord	85	-15	-2	42	79	19	2	49
Ej med användning av skjutvapen	386	5	3	233	84	15	-	60
I förening med självmord	8	-20	-30	4	100	-	-	50
Ej i förening med självmord	378	5	4	229	84	16	-	61
Barnadråp (3)	8	-	433	5	100	-	-	63
Misshandel (5-6) (ej med dödlig utgång)	40454	-1	3	22056	58	35	6	55
Misshandel mot barn 0-6 år	517	18	45	262	73	24	2	51
Grov misshandel (6)	50	-12	12	39	44	54	3	78
Obekant med offret	8	100	17	5	60	40	-	63
Utomhus	4	-	-23	2	-	100	-	50
Inomhus	4	-	85	3	100	-	-	75
Bekant med offret	42	-21	10	34	41	56	3	81
Utomhus	9	-44	-14	2	50	50	-	22
Inomhus	33	-11	17	32	41	56	3	97
Annan misshandel (5)	467	23	49	223	78	19	2	48
Obekant med offret	108	5	10	53	66	34	-	49
Utomhus	80	-6	4	41	66	34	-	51
Inomhus	28	56	28	12	67	33	-	43
Bekant med offret	359	30	67	170	82	15	3	47
Utomhus	88	33	73	33	79	21	-	38
Inomhus	271	28	65	137	83	13	4	51
Misshandel mot barn 7-14 år	1948	12	26	1216	74	23	3	62
Grov misshandel (6)	153	28	4	114	73	27	-	75
Obekant med offret	41	-2	11	18	72	28	-	44
Utomhus	38	9	25	16	75	25	-	42
Inomhus	3	-57	-56	2	50	50	-	67

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmälda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parantes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmälda brott 1991	Proc. förändring		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmälda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		jämfört med		Absoluta tal	Procent			
		1990	1988-1990		därav anmälda	1991	1990	
Misshandel mot barn 7-14 år (forts)								
Grov misshandel (6)								
Bekant med offret	112	44	1	96	73	27	-	86
Utomhus	46	77	96	25	96	4	-	54
Inomhus	66	27	-25	71	65	35	-	108
Annan misshandel (5)	1795	11	28	1102	75	23	3	61
Obekant med offret	633	8	14	347	69	25	6	55
Utomhus	520	11	17	282	72	24	5	54
Inomhus	113	-5	1	65	60	29	11	58
Bekant med offret	1162	13	37	755	77	22	1	65
Utomhus	498	14	32	343	80	18	2	69
Inomhus	664	12	40	412	74	25	1	62
Misshandel mot kvinna	14285	-1	2	8418	64	31	5	59
Grov misshandel (6)	1027	1	1	621	76	22	2	60
Obekant med offret	197	11	13	83	70	27	4	42
Utomhus	98	7	1	43	72	21	7	44
Inomhus	99	15	28	40	68	33	-	40
Bekant med offret	830	-1	-1	538	78	21	2	65
Utomhus	150	-7	3	88	77	22	1	59
Inomhus	680	-	-2	450	78	21	2	66
Annan misshandel (5)	13258	-1	2	7797	63	31	5	59
Obekant med offret	2947	2	7	1342	56	37	7	46
Utomhus	1716	1	6	705	56	37	7	41
Inomhus	1231	3	7	637	57	36	8	52
Bekant med offret	10311	-2	1	6455	65	30	5	63
Utomhus	1653	-3	2	1009	62	33	5	61
Inomhus	8658	-2	-	5446	65	30	5	63
Misshandel mot man	23704	-1	2	12159	52	40	8	51
Grov misshandel (6)	2034	6	6	1030	65	32	3	51
Obekant med offret	1257	11	14	558	64	32	4	44
Utomhus	871	9	10	378	65	32	3	43
Inomhus	386	16	22	180	63	31	6	47
Bekant med offret	777	-1	-4	472	67	32	2	61
Utomhus	289	-1	-	168	60	38	3	58
Inomhus	488	-1	-6	304	71	28	1	62
Annan misshandel (5)	21670	-2	1	11129	51	41	8	51
Obekant med offret	14683	1	2	6476	51	39	10	44
Utomhus	10124	2	3	4221	52	38	10	42
Inomhus	4559	-2	-	2255	48	42	9	49
Bekant med offret	6987	-7	-1	4653	51	43	6	67
Utomhus	2964	-1	1	1789	56	37	7	60
Inomhus	4023	-11	-3	2864	48	47	5	71
Vållande till annans död (7)	292	-17	-17	209	74	25	1	72
I samband med trafikolycka	215	-22	-22	168	73	27	1	78
I samband med arbetsolycka	11	-45	-56	8	63	38	-	73
Övriga fall	66	25	34	33	82	15	3	50
Vållande till kroppsskada eller sjukdom	539	-18	-31	419	61	31	7	78
I samband med arbetsolycka	193	-41	-57	219	48	42	10	113
Övriga fall								
Ej i samband med trafikolycka	346	5	4	200	76	19	5	58
Framkallande av fara för annan (9)	908	7	9	314	66	29	5	35
Fara som framkallats för arbetstagare	27	-29	-33	19	42	26	32	70
Övriga fall	881	8	11	295	67	29	4	33

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmällda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parantes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmällda brott 1991	Proc. förändring <u>jämfört med</u>		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmällda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		1990	1988-1990	Absoluta tal	Procent <u>darav anmällda</u>			
					1991	1990	Tidigare	
4 kap. Brott mot frihet och frid	39761	10	13	19123	68	28	4	48
Hemfridsbrott, olaga intrång (6)	4925	4	5	3013	66	29	4	61
Olaga hot (5)	20300	11	18	8882	71	26	3	44
Ofredande (7)	13181	10	8	6484	64	30	6	49
Övriga brott mot 4 kap (1-4, 8-9, 9A)	1355	12	21	744	79	19	2	55
5 kap. Årekränkingsbrott	1797	1	5	1366	78	19	3	76
6 kap. Sexualbrott	5500	5	3	2245	75	22	3	41
Våldtäkt, grov våldtäkt (1)	1462	4	4	620	87	12	1	42
Mot person under 15 år	149	-14	-10	82	77	23	-	55
Fullbordad våldtäkt	113	-19	-8	72	76	24	-	64
Utomhus	37	3	-4	11	100	-	-	30
Inomhus	76	-27	-10	61	72	28	-	80
Försök till våldtäkt	36	9	-18	10	80	20	-	28
Utomhus	20	25	-8	4	75	25	-	20
Inomhus	16	-6	-30	6	83	17	-	38
Mot person 15 år eller äldre	1313	6	6	538	89	10	1	41
Fullbordad våldtäkt	917	5	7	417	90	10	1	45
Utomhus	165	-13	-13	45	84	16	-	27
Inomhus	752	10	12	372	90	9	1	49
Försök till våldtäkt	396	8	5	121	87	12	2	31
Utomhus	201	-	-	37	86	14	-	18
Inomhus	195	19	10	84	87	11	2	43
Sexuellt tvång, utnyttjande m m mot person av annat kön	981	-3	-	515	72	25	3	52
Med barn under 15 år (3, 5)	760	-	5	437	72	26	3	58
Nära relation till offret	514	8	9	282	73	24	3	55
Övriga fall	246	-13	-2	155	70	28	2	63
Övriga fall (2, 4, 5)	221	-11	-15	78	73	21	6	35
Sexuellt tvång, utnyttjande m m mot person av samma kön	219	11	11	105	73	22	5	48
Med barn under 15 år (3)	189	26	20	92	76	18	5	49
Nära relation till offret	107	19	49	41	76	24	-	38
Övriga fall	82	37	-5	51	76	14	10	62
Övriga fall (2, 4)	30	-36	-27	13	54	46	-	43
Sexuellt ofredande (6)	2796	7	2	992	69	28	3	35
Exhibitionism	1366	14	-2	442	75	23	2	32
Annat sexuellt ofredande	1430	1	6	550	64	32	4	38
Mot person, under 15 år	677	2	2	292	63	33	4	43
Övriga fall	753	1	10	258	64	31	5	34
Koppleri, främjande av otukt (7)	22	47	11	6	67	17	17	27
Förförelse av ungdom (8)	20	43	-23	7	100	-	-	35
7 kap. Brott mot familj	465	12	20	338	72	23	5	73
Egenmaktighet med barn (4)	455	13	21	330	72	22	5	73
Övriga brott mot 7 kap (1, 3)	10	-23	-15	8	38	63	-	80

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmällda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parantes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmällda brott 1991	Proc. förändring jämfört med		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmällda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		1990	1988-1990	Absoluta tal	Procent därav anmällda			
					1991	1990	Tidigare	
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	921620	-4	3	201045	62	33	5	22
8 kap. Stöld, rån m m	733023	-1	6	102915	76	22	2	14
Tillgrepp av motordrivet fortskaffnings- medel (7, 8)	83855	-5	4	10429	71	27	2	12
Bil	70527	-7	3	8905	71	27	2	13
Försök till biltillgrepp	22036	-10	4	1746	71	27	2	8
Fuillbordat biltillgrepp	48491	-5	3	7159	71	27	2	15
Motorcykel	3307	-3	-1	445	68	30	2	13
Moped	6699	5	17	672	70	27	3	10
Båt	2533	-4	5	232	56	37	7	9
Annat	789	-1	-5	175	63	31	6	22
Tillgrepp av ej motordrivet fortskaff- ningsmedel (1-4, 8)	118512	8	20	2395	76	22	2	2
Cykel	115935	9	22	2246	76	22	2	2
Båt	1862	-7	-2	95	75	23	2	5
Annat	715	9	-44	54	70	24	6	8
Inbrott, stöld, ej av skjutvapen (1-4)	155865	1	11	13289	70	28	2	9
I kassaskåp, kassavalv o d	2446	2	25	211	67	31	2	9
I skola, bibl., undervisn.lokal	11633	5	17	1042	66	32	2	9
I kyrka, museum, hembygdsgrd o d	1025	5	17	92	71	27	2	9
I idrotts-, bad-, sportanläggning	2807	-4	9	247	64	35	1	9
I läkar- o tandl.praktik, sjukhus	2247	5	17	226	81	18	1	10
I biograf, teater, nöjes-, samlings- o ungdomslokal	3397	-1	9	327	59	39	2	10
I hotell, pensionat o d	783	-7	2	78	78	21	1	10
I restaurang, konditori, kafé o d	3926	-2	7	513	71	28	1	13
I apotek o läkemedelsförråd	481	36	61	100	86	14	-	21
I butik, varuhus o d	15335	-3	5	2033	68	30	2	13
I kiosk, automat, skyltskåp	4920	-8	-3	611	66	32	2	12
I kontor	14288	8	29	1044	69	29	2	7
I fabrik, lager, verkstad	7830	-5	8	880	68	29	3	11
I bod, på byggnadsplats o d	6590	-3	16	582	61	30	9	9
I garage, bensinstat., bilverkst.	6285	3	14	576	69	29	2	9
I bostad (lägenhet, villa)	22056	-2	3	1952	78	20	2	9
I källare, vind	24037	5	4	870	77	21	1	4
I fritidshus (sommrastuga o d)	12163	6	19	800	73	25	2	7
Inom militärförläggning o d	824	-10	-8	71	44	46	10	9
Inom hamnområde	181	69	14	14	71	29	-	8
Annan inbrottsstöld	12611	2	17	1020	70	28	3	8
Stöld, även inbrott, stöld av skjutvapen, ammunition och sprängamnen (1-4)	674	-10	-4	165	66	32	2	24
Från militärt förråd	71	-26	-14	10	40	60	-	14
Från militärförläggning	47	-8	-31	13	92	8	-	28
Från skytteorganisation	29	-22	-16	7	57	43	-	24
Från vapenhandlare	23	-28	5	8	63	38	-	35
Från sprängamnesförråd (ej mil.)	35	-10	-22	5	40	60	-	14
Ur bostad (lägenhet, villa)	296	16	22	67	73	22	4	23
Ur fritidshus	36	-10	5	10	20	70	10	28
Ur motorfordon	43	-37	-26	20	45	55	-	47
Ovrig stöld av skjutvapen o d	94	-30	-23	25	88	12	-	27

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmälda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parantes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmälda brott 1991	Proc. förändring <u>jämfört med</u>		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmälda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		1990	1988-1990	Absoluta tal	Procent			
					<u>därav anmälda</u>			
					1991	1990	Tidigare	
Ovrig stöld, snatteri (1-4)	363603	-4	1	72823	79	20	1	20
Fr motordrivet fortskaffn.medel	143908	-9	-7	6729	72	26	2	5
Från cykel	816	15	13	21	81	19	-	3
Från båt	5217	-2	11	294	72	25	3	6
Under yrkesmässig godstransport	7449	-20	-25	270	81	19	1	4
Väskryckning (ej rån)	2003	8	23	148	83	17	-	7
Fickstöld	19358	-5	12	503	83	16	1	3
I skola, bibl., undervisn.lokal	8657	-3	-	695	79	19	2	8
I idrotts-, bad-, sportanläggn.	7312	1	2	362	73	26	1	5
I läkar- o tandl.praktik, sjukhus	4448	-2	-3	494	76	19	5	11
I biograf, teater, nöjes-, samlings- o ungdomslokal	3604	-10	-12	225	83	15	2	6
I kyrka, museum, hembygdsgård o d	783	6	16	67	76	24	-	9
På campingplats, friluftsbad	977	2	-11	32	81	19	-	3
I hotell, pensionat o d	3061	-15	-16	243	75	23	2	8
I butik, varuhus o d	69551	8	14	51494	81	19	1	74
I kontor	5714	-10	-7	549	72	25	3	10
I fabrik, lager, verkstad	3237	-2	-	809	81	17	1	25
I bostad (lägenhet, villa)	13881	-	5	3273	71	25	4	24
Hos handikappad	2132	-5	6	549	72	25	3	26
Ej hos handikappad	11749	1	4	2724	71	25	4	23
I bod, på byggnadsplats o d	2929	-6	1	339	69	29	1	12
I restaurang, konditori, kafé o d	9302	-8	-9	638	76	22	2	7
I källare, på vind o d	1829	-	4	124	78	21	1	7
I militärförläggning o d	441	-5	-9	83	70	28	2	19
Inom hamnområde	247	-2	-2	14	93	7	-	6
Ovrig stöld m m	48879	1	12	5417	75	23	3	11
Rån, grovt rån (5-6)	6173	3	21	1207	77	21	2	20
Bankrån	196	35	82	65	82	12	6	33
Med användning av skjutvapen	124	38	81	38	74	16	11	31
Ej med användning av skjut- vapen	72	31	81	27	93	7	-	38
Postrån	120	56	66	39	72	23	5	33
Med användning av skjutvapen	83	80	82	27	74	19	7	33
Ej med användning av skjut- vapen	37	19	35	12	67	33	-	32
Butiksran	697	18	37	213	77	22	1	31
Med användning av skjutvapen	292	50	98	60	82	18	-	21
Ej med användning av skjut- vapen	405	2	12	153	76	23	1	38
Taxirån	72	57	87	21	90	10	-	29
Med användning av skjutvapen	22	83	116	7	100	-	-	32
Ej med användning av skjut- vapen	50	47	73	14	86	14	-	28
Rån mot handikappad	178	6	14	38	76	21	3	21
Utomhus	100	15	21	19	79	16	5	19
Med användning av skjut- vapen	16	100	32	2	100	-	-	13
Ej med användning av skjutvapen	84	6	19	17	76	18	6	20

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmälda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parantes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmälda brott 1991	Proc. förändring <u>jämfört med</u>		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmälda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		1990	1988-1990	Absoluta tal	Procent			
					<u>därav anmälda</u>			
					1991	1990	Tidigare	
Rån mot handikappad (forts)								
Inomhus	78	-4	6	19	74	26	-	24
Med användning av skjut- vapen	13	63	90	3	100	-	-	23
Ej med användning av skjutvapen	65	-11	-4	16	69	31	-	25
Annat rån	4910	-1	16	831	77	22	1	17
Utomhus	4154	-	17	615	77	22	1	15
Med användning av skjut- vapen	287	30	58	70	86	10	4	24
Ej med användning av skjutvapen	3867	-2	15	545	75	23	1	14
Inomhus	756	-3	9	216	77	22	1	29
Med användning av skjut- vapen	132	16	53	33	85	15	-	25
Ej med användning av skjutvapen	624	-6	2	183	76	23	1	29
Ovriga brott mot 8 kap. (8-10)	4341	-4	-3	2607	61	32	7	60
9 kap. Bedrägeri o. a. oredlighet	81258	-24	-19	73784	43	48	9	91
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende (1-3)	69339	-28	-23	66107	39	51	10	95
Medelst check	12467	-16	-16	9375	47	41	12	75
Overskridet eget checkkonto	4272	-39	-38	5355	37	45	18	125
Annat checkbedrägeri	8195	5	3	4020	61	35	5	49
På annat sätt	56872	-30	-24	56732	38	53	9	100
Datorbedrägeri	37	-38	-25	18	67	28	6	49
Automatmissbruk	2595	-8	-25	861	65	24	11	33
Med betalkort	14426	-14	-24	9956	42	38	20	69
Overskridet eget personkonto	3673	-71	-69	6692	23	58	20	182
Annat bedrägeri med personkonto- blankett	1094	-50	-44	978	27	66	7	89
Mot bank i övrigt (även PK-banken)	3259	-6	-19	2473	53	36	11	76
Mot postverket i övrigt	3007	6	1	1819	54	37	9	60
Mot försäkringskassa	3992	-18	19	4053	47	45	8	102
Mot försäkringsbolag	638	-15	-14	477	51	40	9	75
Mot hotell, restaurang, taxi, buss, tåg, spårvagn o d	6709	8	10	4871	71	26	2	73
Mot handikappad	92	1	7	59	68	27	5	64
Övrigt bedrägeri	17350	-39	-18	24475	28	69	3	141
Utpressning, ocker (4-5)	500	6	40	145	70	28	2	29
Häleri, häleriförseelse (6-7)	10226	10	6	7234	77	21	2	71
Tillfälligt häleri	9139	12	6	6432	77	21	2	70
Vanehäleri, häleri av stor omfattning	1087	-	6	802	82	16	2	74
Övriga brott mot 9 kap (8-10)	1193	48	67	298	58	40	3	25

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmällda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parantes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmällda brott 1991	Proc. förändring jämfört med		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmällda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		1990	1988-1990	Absoluta tal	Procent därav anmällda			
					1991	1990	Tidigare	
10 kap. Forskingring och annan trolöshet	10458	-6	-2	6989	59	34	7	67
Forskingring, även grov, undandr. (1-3)	2795	-15	-8	2001	45	49	6	72
Olovligt förfogande (4)	3385	-5	-10	2102	65	29	7	62
Med avbetalningsgods	498	30	25	328	64	26	10	66
Med annan egendom	2887	-10	-14	1774	65	29	6	61
Trolöshet mot huvudman	289	8	13	148	41	43	16	51
Angående datorteknik	20	18	60	7	57	29	14	35
Ovriga fall	269	8	10	141	40	43	16	52
Olovligt brukande	3198	4	13	2409	66	28	6	75
Datortidsstöld	19	58	70	11	64	27	9	58
Ovrigt olovligt brukande	3179	4	12	2398	66	28	6	75
Fyndförseelse (8)	729	-21	-7	259	76	22	2	36
Behörighetsmissbruk	62	48	43	66	30	30	39	106
11 kap. Brott mot borgenärer m m	3111	27	27	1580	28	45	27	51
12 kap. Skadegörelsebrott	93770	-3	2	15777	64	32	5	17
Skadegörelse, även grov, åverkan (1-3)	93710	-3	2	15755	64	32	5	17
På motorfordon, ej genom brand	32774	-3	-1	3600	65	30	5	11
Genom brand	4111	-3	8	470	78	20	2	11
Datasabotage	13	-28	-20	8	25	25	50	62
Mot stat, kommun, landsting	15112	-2	10	2586	66	32	3	17
Annan skadegörelse	41700	-4	1	9091	62	33	5	22
Tagande av olovlig väg (4)	60	-2	-10	22	59	32	9	37
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	18836	7	12	9022	69	26	5	48
13 kap. Allmänfarliga brott	8658	-3	1	2881	76	21	3	33
Mordbrand, även grov (1-2)	1837	-9	-	453	71	26	4	25
Allmänfarlig vårdslöshet (6)	6394	-2	-	2354	78	20	2	37
Vållande av brand	5641	-2	-1	2058	78	20	2	36
Annan allmänfarlig vårdslöshet	753	4	7	296	75	21	3	39
Ovriga brott mot 13 kap (3-5A, 7-10)	427	8	16	74	66	30	4	17
14 kap. Förfalskningsbrott	6597	17	22	3841	64	31	5	58
Urkundsförfalskning m m (1-4, 9)	5052	6	15	3173	61	33	6	63
Check	223	-15	-16	180	67	32	1	81
Legitimationshandling	1203	-12	12	784	64	33	3	65
Svenskt körkort	53	-50	-38	47	51	45	4	89
Svenskt pass	210	-31	2	138	67	23	9	66
Tjänste- eller ID-kort från AB ID- kort och AB Rollfilms PRID-kort	259	4	-6	197	73	26	1	76
Annan legitimationshandling	681	-4	33	402	60	39	1	59
Annan urkundsförfalskning m m	3626	17	19	2209	60	33	7	61
Signaturförfalskning (5, 9)	307	138	186	148	87	8	5	48
Penningförfalskning m m (6, 9, 10)	554	161	62	110	95	5	-	20
Ovriga brott mot 14 kap (7-8)	684	19	22	410	69	29	2	60
15 kap. Mened, falskt åtal m m	3581	17	25	2300	67	26	7	64
Mened, osann partsutsaga m m (1-3)	200	-3	-3	129	64	26	9	65
Ovriga brott mot 15 kap (5-13)	3381	19	27	2171	67	26	7	64

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmällda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parantes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmällda brott 1991	Proc. förändring		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmällda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		jämfört med		Absoluta tal	Procent			
		1990	1988-1990		därav anmällda			
					1991	1990	Tidigare	
Brott mot staten (16-21 kap)	14508	3	14	9513	59	33	8	66
<i>16 kap. Brott mot allmän ordning (utom förargelseväckande beteende)</i>	2821	12	62	596	66	28	7	21
Falskt larm (15, 1 st)	1498	10	19	135	63	36	1	9
Missbruk av larmanordning (15, 2 st)	152	12	5	43	63	35	2	28
Hets mot folkgrupp (8)	70	59	57	26	85	15	-	37
Olaga diskriminering (9)	56	19	18	38	76	24	-	68
Ovriga brott mot 16 kap (1-5, 8-14)	1045	12	12	354	64	25	11	34
<i>17 kap. Brott mot allmän verksamhet</i>	10126	-1	3	7820	57	35	8	77
Väld mot tjänsteman (1, 5)	3447	-7	-1	2793	53	37	9	81
Mot polisman (1)	1128	-3	-3	967	60	34	6	86
Ringa brott	1079	-3	-3	926	59	34	7	86
Ej ringa brott	49	-	-8	41	71	29	-	84
Mot ordningsvakt (1)	1675	-13	-5	1402	47	40	13	84
Mot annan person (1, 5)	644	7	15	424	59	36	5	66
Hot m m mot tjänsteman (1-2, 5)	2306	3	9	1710	60	32	8	74
Våldsamt motstånd (4)	2621	-	-1	2357	53	37	10	90
Ovriga brott mot 17 kap (7-13, 15)	1752	5	9	960	71	25	4	55
<i>18 kap. Högmålsbrott</i>	19	-21	-50	19	32	68	-	100
<i>19 kap. Brott mot rikets säkerhet</i>	17	31	-17	6	50	50	-	35
<i>20 kap. Tjänstefel m m</i>	1525	15	38	1070	74	24	2	70
B. Trafikbrottslagen (utom 1 par 1 st och 2 par)	78873	7	13	68469	81	19	1	87
Grov vårdslöshet i trafik (1:2 st)	825	10	4	668	73	25	1	81
Olovlig körning, även grov (3:1 st)	45842	12	23	42437	82	17	-	93
Trafikbrottslagen 3:2 st	171	1	-5	141	87	13	-	82
Trafikbrottslagen 3:3 st	2160	11	7	1402	85	15	1	65
Rattfylleri, grovt rattfylleri (4)	26100	2	3	21457	78	21	1	82
Smitning (5)	3775	-9	-12	2364	75	24	1	63
C. Övriga brott för vilka fängelse ingår i straffskalan, utom brott enligt D. nedan	42649	3	14	33731	57	30	12	79
Checklagen (1932:131; 74 par)	25	19	5	6	67	33	-	24
Varusmuggningslagen (1960:418; 1, 3 par)	3570	2	-1	3352	83	16	1	94
Narkotika (1, 3)	1379	-8	-12	1193	85	15	1	87
Annat (1, 3, 4, 6)	2191	10	7	2159	82	16	2	99
Brott mot lagen om handel med drycker (1977:293)	4621	-40	-19	3192	90	8	2	69
Skattebrottslagen (1971:69)	6342	-	-4	4682	30	38	32	74
Uppbördslagen (1953:272; 81 par)	9745	10	21	8413	33	43	24	86
Vapenlagen (1973:1176)	3583	33	52	2597	76	23	2	72
Olaga innehav av pistol, kpist	1022	18	27	754	79	20	2	74
Olaga innehav av jaktvapen	520	8	12	372	72	25	3	72
Olaga innehav av annat vapen	1553	62	100	1127	76	23	1	73
Annat brott mot vapenlagen	488	27	52	344	73	24	3	70

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmällda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1991 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmällda brott 1991	Proc. förändring <u>jämfört med</u>		Uppklarade brott 1991				Antal brott uppklarade 1991 (anmällda 1991 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1991
		1990	1988-1990	Absoluta tal	Procent			
					<u>darav anmällda</u> 1991 1990 Tidigare			
C. Övriga brott (forts)								
Jaktlagstiftn. (Jaktl. 1988:259; Jaktstadgan 1938:279)	809	-11	-15	379	52	41	7	47
Fiskelagstiftn. (Lagen om rätt t. fiske 1950:596, Fiskeristadgan 1954:607, Fiskeriförordningen 1982:126)	710	-11	-11	447	57	38	5	63
Naturvårdslagen (1964:822)	622	-11	-12	313	58	32	10	50
Miljöskyddslagen (1969:387)	459	-6	4	300	50	38	12	65
Arbetsmiljölagen (1977:1160)	334	2	-50	305	54	33	13	91
Utlänningslagen (1980:376)	653	1	7	458	65	27	9	70
Besöksförbud (1990:1160)	723	83	102	594	93	7	-	82
Övriga lagar och författningar utom nedan under D. redovisade	10453	30	55	8692	67	29	4	83
D. Brott mot vissa författningar även om endast böter ingår i straff- skalan								
32273	17	5	27366	85	14	1	85	
Narkotikastrafflagen (1968:64)	30765	16	4	26200	85	14	1	85
Brott mot regler ang den legala narkotikahanteringen	19	-10	3	11	82	18	-	58
Framställning	57	-49	-37	33	79	21	-	58
Överlåtelse m m	12137	24	-6	10638	91	9	-	88
Innehav	18552	12	11	15518	82	17	1	84
Olovlig sprittillverkning (1977:292)	1471	45	60	1160	78	21	1	79
Datalagen	37	42	83	6	33	50	17	16
Integritetsskyddsbrott	-	-	-	-	-	-	-	-
Dataintrång	37	42	83	6	33	50	17	16

Tabell 3.2.5**Anmälda brott i vissa regioner 1989-1991 per 100 000 av medelfolkmängden**

Reported offences in certain regions by type of offence, 1989-1991, per 100 000 by the mean population

Brottsart	Stor-Stockholm			Stor-Göteborg			Stor-Malmö			Övriga riket			Hela riket		
	Antal brott			Antal brott			Antal brott			Antal brott			Antal brott		
	1989	1990	1991	1989	1990	1991	1989	1990	1991	1989	1990	1991	1989	1990	1991
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	19677	20910	21231	15539	16533	16451	19216	18680	18227	11173	11909	11492	13467	14240	13915
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	3	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	2
Misshandel (ej med dödlig utgång)	710	723	747	472	488	493	581	613	611	395	400	388	467	475	469
Olaga hot	280	298	366	226	252	257	327	336	354	173	178	192	205	214	236
Ofredande	204	193	203	170	111	121	194	171	199	129	128	141	149	140	153
Våldtäkt, grov våldtäkt	27	24	24	22	23	20	22	27	23	14	13	14	17	16	17
Fullbordade biltillgrepp	1273	1348	1359	931	1074	955	589	591	533	335	348	325	563	597	563
Inbrottsstöld därav i lägenhet eller villa	2493 439	2685 513	2758 487	2161 511	2177 441	2392 505	2366 458	2448 416	2457 371	1265 155	1476 164	1456 160	1615 251	1800 262	1809 256
Övrig stöld, snatteri därav i butik, varuhus	7006 1077	7357 1095	7162 1218	5423 755	5518 825	5334 834	6099 1064	5996 1103	5634 1068	3275 575	3392 631	3259 684	4262 705	4406 754	4219 807
Rån	166	190	206	103	109	120	97	111	96	27	31	31	61	70	72
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	1410	1532	1134	988	1258	941	1488	1193	998	801	998	693	961	1124	805
Skadegörelsebrott	1357	1384	1399	1119	1183	1119	1329	1302	1239	1006	1049	997	1095	1133	1088
Våld mot tjänsteman	80	91	87	40	36	39	39	44	39	30	32	29	40	43	40
Våldsamt motstånd	64	71	77	24	19	19	21	27	25	23	22	21	30	31	30
Olovlig körning, även grov	736	835	925	439	430	561	425	564	590	357	389	429	434	480	532
Rattfylleri, grovt rattfylleri	334	308	329	336	308	333	275	283	302	301	296	293	308	298	303
Brott mot varusmuggningslagen därav narkotika	25 11	17 5	26 7	31 15	39 18	35 12	157 63	178 54	185 67	34 17	36 18	35 15	39 18	41 18	41 16
Brott mot skattebrottslagen	105	146	156	48	49	57	139	80	98	77	58	54	83	74	74
Brott mot uppbördslagen	128	215	230	49	92	121	159	113	142	79	77	82	89	104	113
Brott mot narkotikastrafflagen därav framställning	278 -	268 1	369 1	203 -	224 -	425 -	735 1	490 10	403 1	422 1	316 1	342 1	396 1	310 1	357 1
överlåtelse m m innehav	66 212	52 216	71 297	96 106	104 119	265 160	361 374	230 250	212 190	201 220	122 194	137 204	177 217	114 194	141 215

Tabell 3.2.6**Uppklarade brott totalt samt brott som klarats upp på brottsanmälan efter brottsart samt beslutets innebörd, 1991**

Selected types of offences cleared through decisions recorded on crime report forms, in totals and by grounds for decision (in percent), 1991

Brottsart	Antal uppklarade brott		Procentuell andel med följande beslut							Totalt
	Totalt	Därav genom beslut på brottsanmälan	Brott ej styrkt	Gärningen ej brott	Misstänkt minderårig, yngre än 15 år	An-givelse saknas eller återkallad	Brott preskriberat	Rapport- eftergift	Annat	
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	395592	69057	25	22	16	2	1	13	20	100
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	92	17	18	41	-	-	-	-	41	100
Misshandel (ej med dödlig utgång)	22056	7332	48	10	9	2	1	1	29	100
Olaga hot	8882	2450	55	17	7	2	-	-	19	100
Ofredande	6484	2828	33	20	5	18	3	-	21	100
Våldtäkt, grov våldtäkt	620	176	44	24	5	2	1	-	26	100
Fullbordade biltillgrepp	7159	1502	18	58	6	4	-	-	15	100
Inbrottsstöld	13289	1556	32	18	35	1	-	1	13	100
därav i lägenhet eller villa	1952	322	35	30	16	3	-	1	15	100
Övrig stöld, snatteri	72823	23654	10	14	27	1	-	37	10	100
därav i butik, varuhus	51494	17087	4	3	33	-	-	51	9	100
Rån	1207	233	30	20	24	1	-	1	23	100
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	66107	4914	34	21	2	1	1	1	39	100
Skadegörelsebrott	15777	4210	26	20	30	2	3	2	17	100
Våld mot tjänsteman	2793	182	43	4	9	1	3	1	38	100
Våldsam motstånd	2357	116	34	10	7	3	8	1	37	100
Olovlig körning, även grov	42437	16	19	-	44	-	-	-	38	100
Rattfylleri, grovt rattfylleri	21457	4	75	-	25	-	-	-	-	100
Brott mot varusmuggningslagen	3352	44	48	20	14	-	2	-	16	100
därav narkotika	1193	22	41	32	5	-	-	-	23	100
Brott mot skattebrottslagen	4682	158	60	8	-	-	6	-	26	100
Brott mot uppbördslagen	8413	178	47	6	-	-	8	-	39	100
Brott mot narkotikastrafflagen	26200	2012	27	62	1	-	1	-	10	100
därav framställning	33	4	25	75	-	-	-	-	-	100
överlåtelse m m	10638	300	45	41	-	-	-	-	13	100
innehav	15518	1703	23	65	1	-	1	-	9	100

Tabell 3.2.7

Brottsdeltaganden efter brottsart samt beslut i åtalsfrågan, för vissa brottsarter, 1991

Crime-participations for selected types of offences cleared through decisions as recorded on suspect report forms, by grounds for decision (in percent), 1991

Brottsart	Totalt antal	Procentuell andel med följande beslut					Ej brottsupp- klarande beslut		Totalt
		Brottsuppklarande beslut					Misstänkt oskyldig	Brott ej styrkt	
		Åtals- beslut	Straff- före- läggande	Åtals- under- låtelse	Gär- ningen ej brott	Övriga brottsupp- klarande beslut			
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	465533	54	10	7	1	5	1	22	100
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	134	57	-	1	1	5	18	18	100
Misshandel (ej med dödlig utgång)	27476	45	2	2	1	4	1	45	100
Olaga hot	14345	36	-	2	2	4	-	56	100
Ofredande	6554	32	5	7	2	14	1	39	100
Våldtäkt, grov våldtäkt	852	42	-	-	3	3	3	48	100
Fullbordade biltillgrepp	11473	53	-	13	1	5	1	27	100
Inbrottsstöld	24440	61	-	12	-	3	1	22	100
darav i lägenhet eller villa	3305	60	-	3	1	5	1	30	100
Övrig stöld, snatteri	70152	44	17	14	1	4	-	19	100
darav i butik, varuhus	41276	39	28	18	1	4	-	10	100
Rån	2019	56	-	2	1	4	3	34	100
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	77373	72	-	3	1	6	-	16	99
Skadegörelsebrott	20196	43	7	7	1	9	1	33	100
Våld mot tjänsteman	3532	61	2	4	2	7	-	25	100
Våldsamt motstånd	2866	56	9	7	1	11	-	16	100
Olovlig körning, även grov	44514	56	31	9	-	1	-	3	100
Rattfylleri, grovt rattfylleri	23374	57	32	1	2	1	-	7	100
Brott mot varusmuggningslagen	4406	75	5	2	1	4	2	11	100
darav narkotika	1759	63	10	2	2	4	4	14	99
Brott mot skattebrottslagen	8122	50	-	2	4	10	2	33	100
Brott mot uppbördslagen	12047	64	-	2	5	7	2	19	100
Brott mot narkotikastrafflagen	27805	68	9	5	1	5	1	10	99
darav framställning	38	45	21	3	3	-	-	29	100
överlåtelse m m	11208	85	1	2	-	5	-	7	100
innehav	16553	57	14	7	2	4	1	13	98

Tabell 3.2.8**Personer som misstänkts för brott efter brottsart samt medborgarskap, kyrkobokföring i Sverige och antal brottsdeltaganden, för vissa brottstyper, 1991**

Persons suspected of selected types of offences, 1991; in total and by citizenship or domicile in Sweden and by number of crime-participations

Anm. Om en person ensam misstänks för ett brott räknas ett brottsdeltagande; misstänks personen för flera brott räknas varje sådant brott som ett brottsdeltagande. Om flera personer misstänks ha deltagit i ett och samma brott räknas ett brottsdeltagande för varje person. Se vidare avsnitt 3.2.5.

Brottsart	Antal misstänkta personer		Medborgare i Sverige		Övriga nordiska länder				Övriga länder			
	Totalt	Därav kyrko-bokförda i Sverige	Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden	Kyrko-bokförda i Sverige		Ej kyrko-bokförda i Sverige		Kyrko-bokförda i Sverige		Ej kyrko-bokförda i Sverige	
					Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden	Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden	Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden	Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	108374	102063	85950	282335	5641	22016	1589	14620	10472	27776	4722	8226
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	79	77	59	64	10	10	-	-	8	8	2	2
Misshandel (ej med dödlig utgång)	10637	10382	8531	11664	616	903	62	75	1235	1736	193	243
Olaga hot	4098	3945	3097	4607	275	350	25	31	573	846	128	203
Ofredande	1950	1920	1675	3448	82	113	7	7	163	225	23	42
Våldtäkt, grov våldtäkt	213	196	130	273	12	21	1	1	54	65	16	20
Fullbordade biltillgrepp	4159	4102	3615	7262	286	509	44	63	201	331	13	26
Inbrottsstöld	7736	7598	6788	16826	459	1079	60	91	351	625	78	160
därav i lägenhet eller villa	1279	1228	1087	1903	74	118	15	26	67	98	36	103
Övrig stöld, snatteri	29880	26872	21480	41670	1513	2873	321	538	3879	6366	2687	4258
därav i butik, varuhus	22909	20189	15565	24926	1153	2018	234	388	3471	5529	2486	3879
Rån	939	879	679	943	76	103	16	19	124	153	44	50
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	8028	7794	6560	42380	569	4592	102	11813	665	4635	132	409
Skadegörelsebrott	9096	8949	7925	11618	573	766	54	57	451	563	93	118
Våld mot tjänsteman	2193	2115	1739	2051	155	192	22	26	221	266	56	65
Våldsamt motstånd	2084	1996	1650	1861	153	193	31	33	193	226	57	65
Olovlig körning, även grov	20650	20266	16245	34686	1625	3683	188	222	2396	4118	196	304
Rattfylleri, grovt rattfylleri	18396	17799	15537	17951	1270	1625	262	282	992	1128	335	351
Brott mot varusmuggningslagen	3167	2143	1675	2102	137	157	341	375	331	418	683	738
därav narkotika	1071	848	701	940	68	75	142	170	79	128	81	102
Brott mot skattebrottslagen	841	839	762	4478	56	378	2	4	21	108	-	-
Brott mot uppbördslagen	954	949	907	8278	28	362	5	43	14	202	-	-
Brott mot narkotikastrafflagen	7052	6733	5729	20532	395	1252	183	535	609	1859	136	174
därav framställning	24	24	23	25	-	-	-	-	1	1	-	-
överlåtelse m m	1896	1764	1461	8715	85	471	55	91	218	981	77	93
innehav	6130	5928	5087	11789	351	781	135	444	490	877	67	81

Tabell 3.2.9

Utländska medborgare som misstänkts för brott efter kyrkobokföring, medborgarskap samt ålder, 1991

Foreign citizens suspected of offences, by domicile in Sweden, nationality and age, 1991

Ålder Medborgarskap	15-20 år	21-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	därav kvinnor
Kyrkobokförda personer									
Norden	877	633	770	1681	1210	346	124	5641	908
Ovriga Europa inkl fd Sovjetunionen och Turkiet	806	523	796	1301	656	291	77	4450	981
Afrika	114	148	326	312	79	12	2	993	127
Nordamerika	17	14	31	40	19	6	1	128	13
Syd- och Mellanamerika	272	180	362	515	169	33	20	1551	325
Asien	364	357	720	1054	275	68	35	2873	622
Australien och Oceanien	7	3	2	5	4	2	0	23	1
Statslösa och okant	98	89	88	120	38	16	5	454	62
Totalt	2555	1947	3095	5028	2450	774	264	16113	3039
Ej kyrkobokförda personer									
Norden	230	271	318	414	234	84	38	1589	206
Ovriga Europa inkl fd Sovjetunionen och Turkiet	364	596	633	839	359	109	52	2952	580
Afrika	101	268	302	140	12	2	1	826	57
Nordamerika	3	5	5	10	2	1	2	28	1
Syd- och Mellanamerika	13	50	52	70	21	5	3	214	51
Asien	68	100	183	161	49	26	12	599	108
Australien och Oceanien	4	1	2	0	0	1	0	8	1
Statslösa och okant	11	28	25	21	6	2	2	95	13
Totalt	794	1319	1520	1655	683	230	110	6311	1017

Tabell 3.2.10

Personer som misstänkts för brott efter kön, antal brott personen misstänkts för under året samt ålder, 1991

Persons suspected of offences, by sex, number of offences per person and age, 1991

Kön	Totalt	1	2	3	4	5	6-10	11-15	16-20	21-50	51-100	101-
Antal brott		brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott
Män												
Totalt	90418	53023	14616	6342	3720	2385	5560	2021	979	1431	227	114
15 år	1357	1060	166	50	28	18	23	8	3	1	-	-
16 år	4038	2610	600	277	134	73	207	47	24	50	10	6
17 år	4153	2407	701	336	166	110	226	80	41	70	14	2
18 år	3632	2041	624	285	152	109	221	95	40	53	9	3
19 år	3535	1909	640	270	145	104	239	84	56	76	12	-
20 år	3565	1981	638	272	145	109	226	84	33	63	13	1
21 år	3431	1945	586	240	152	94	219	76	40	63	13	3
22 år	3172	1804	527	244	143	91	211	69	29	43	6	5
23 år	3073	1787	484	238	124	80	202	61	29	57	8	3
24 år	3179	1828	506	246	138	93	213	75	24	41	8	7
25 år	3105	1754	553	243	128	77	196	68	30	43	6	7
26 år	3060	1703	497	237	146	110	201	78	31	41	11	5
27 år	2930	1626	499	218	139	88	203	67	30	53	2	5
28 år	2627	1469	380	200	140	88	188	64	31	52	9	6
29 år	2480	1362	423	171	107	63	180	74	37	52	7	4
30-39 år	20141	10798	3340	1502	944	631	1583	602	289	381	47	24
40-49 år	13740	8293	2167	899	548	352	773	296	148	216	34	14
50-59 år	5631	3781	872	299	197	84	187	77	54	54	12	14
60- år	3569	2865	413	115	44	11	62	16	10	22	6	5
Kvinnor												
Totalt	17957	12622	2391	907	432	286	637	232	150	226	50	24
15 år	279	216	35	12	7	1	7	1	-	-	-	-
16 år	884	632	129	55	22	12	22	7	-	5	-	-
17 år	856	617	117	42	31	9	25	6	3	5	1	-
18 år	721	521	98	38	20	6	22	11	2	1	2	-
19 år	635	451	94	24	14	13	24	4	3	7	-	1
20 år	599	413	81	36	17	8	23	8	4	7	1	1
21 år	539	367	74	25	14	12	20	5	5	12	3	2
22 år	538	369	76	28	14	11	19	4	6	9	2	-
23 år	517	352	80	26	9	13	17	4	3	11	1	1
24 år	547	348	83	28	24	9	27	8	9	9	1	1
25 år	499	315	73	35	19	9	22	12	6	6	1	1
26 år	560	366	80	42	12	9	25	8	10	6	-	2
27 år	470	297	66	29	15	12	31	4	5	5	5	1
28 år	471	291	82	23	16	11	25	8	2	12	1	-
29 år	447	289	66	21	17	16	12	15	1	8	1	1
30-39 år	3962	2565	547	251	102	74	196	75	54	74	18	6
40-49 år	2759	1921	379	127	60	52	96	41	29	38	12	4
50-59 år	1260	1011	130	47	17	9	20	7	6	10	-	3
60- år	1414	1281	101	18	2	-	4	4	2	1	1	-

Tabell 3.2.10 (forts)

Personer som misstänkts för brott efter kön, antal brott personen misstänkts för under året samt ålder, 1991

Kön	Totalt	1	2	3	4	5	6-10	11-15	16-20	21-50	51-100	101-
Antal brott		brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott
Båda könen												
Totalt	108375	65645	17007	7249	4152	2671	6197	2253	1129	1657	277	138
15 år	1636	1276	201	62	35	19	30	9	3	1	-	-
16 år	4922	3242	729	332	156	85	229	54	24	55	10	6
17 år	5009	3024	818	378	197	119	251	86	44	75	15	2
18 år	4353	2562	722	323	172	115	243	106	42	54	11	3
19 år	4170	2360	734	294	159	117	263	88	59	83	12	1
20 år	4164	2394	719	308	162	117	249	92	37	70	14	2
21 år	3970	2312	660	265	166	106	239	81	45	75	16	5
22 år	3710	2173	603	272	157	102	230	73	35	52	8	5
23 år	3590	2139	564	264	133	93	219	65	32	68	9	4
24 år	3726	2176	589	274	162	102	240	83	33	50	9	8
25 år	3604	2069	626	278	147	86	218	80	36	49	7	8
26 år	3620	2069	577	279	158	119	226	86	41	47	11	7
27 år	3400	1923	565	247	154	100	234	71	35	58	7	6
28 år	3098	1760	462	223	156	99	213	72	33	64	10	6
29 år	2927	1651	489	192	124	79	192	89	38	60	8	5
30-39 år	24103	13363	3887	1753	1046	705	1779	677	343	455	65	30
40-49 år	16499	10214	2546	1026	608	404	869	337	177	254	46	18
50-59 år	6891	4792	1002	346	214	93	207	84	60	64	12	17
60- år	4983	4146	514	133	46	11	66	20	12	23	7	5

Tabell 3.2.11 a
Personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder, 1991
 Persons suspected of offences, by type of offence and age, 1991

Anm. Antalet personer redovisas *netto per rad* dvs varje person kan förekomma högst en gång per rad.

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Darav kvinnor
Samtliga brott	1636	4922	5009	4353	4170	19160	16649	24103	16498	6891	4983	108374	17957
Brott mot brottsbalken.													
Ej 16 kap 16 par	1000	3726	3963	3524	3211	13047	10769	15289	9727	3945	3413	71614	14544
Brott mot person (3-7 kap)	150	728	726	706	696	3059	2762	4084	2784	1031	503	17229	1521
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	87	462	490	512	512	2213	1905	2610	1629	545	242	11207	793
Därav													
Mord, dråp, barnadrap och misshandel med dödlig utgång	-	6	5	2	7	33	40	68	56	26	7	250	25
därav fullbordade brott	-	-	-	-	1	12	14	17	20	13	2	79	10
Misshandel, även grov ej med dödlig utgång	84	443	476	501	496	2116	1821	2490	1521	483	206	10637	735
mot barn 0-6 år	-	2	-	2	1	9	31	34	18	4	-	101	22
mot barn 7-14 år	26	91	43	16	11	20	19	99	99	32	7	463	64
mot kvinna	14	69	82	77	82	528	697	1219	875	248	104	3995	448
mot man	47	312	375	429	422	1679	1191	1299	630	224	100	6708	234
Vållande till annans död	1	1	3	5	7	44	27	42	26	16	21	193	29
Brott mot frihet o frid (4 kap)	66	318	314	249	222	1120	1240	2033	1416	492	240	7710	697
Ärekränkingsbrott (5 kap)	1	5	4	5	4	46	43	75	85	51	30	349	109
Sexualbrott (6 kap)	8	19	13	19	19	110	101	225	217	99	50	880	18
därav våldtäkt, grov våldtäkt	1	4	1	9	8	33	39	62	40	12	4	213	-
Brott mot familj (7 kap)	-	-	-	-	-	6	21	48	43	4	1	123	42
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	876	3258	3327	2803	2573	10206	8238	11691	7051	2898	2840	55761	12561
Stöld, rån m m (8 kap)	730	2649	2658	2184	1944	6983	5437	7805	4342	2014	2490	39236	9861
Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	95	509	693	635	540	1391	760	846	221	34	3	5727	253
därav bil, fullbordade brott	53	272	471	472	388	1026	589	679	177	29	3	4159	206
bil, försök	20	153	177	190	188	370	149	159	43	5	-	1454	50
motorcykel	7	57	57	51	31	80	36	21	3	-	-	343	2
moped	22	131	105	51	28	38	19	13	3	1	-	411	3
Tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	28	90	67	77	59	238	174	214	68	18	5	1038	72
därav cykel	27	87	64	69	56	220	154	196	65	17	3	958	68
Inbrottsstöld exkl skjutvapen	129	683	725	623	568	1939	1130	1347	503	78	11	7736	439
därav i lägenhet och villa	13	43	55	61	66	271	213	386	146	23	2	1279	108
i källare, vind	5	33	27	24	22	98	74	140	62	12	2	499	49
i fritidshus	9	35	37	38	19	108	74	77	45	6	3	451	46
i butik, varuhus o d	25	184	228	187	229	649	281	276	102	16	4	2181	89
Stöld av skjutvapen	5	7	15	12	8	50	23	21	11	1	2	155	3
Övr stöld, snatteri	513	1792	1715	1355	1227	4738	4205	6370	3718	1823	2424	29880	9251
därav fickstöld	2	13	12	8	7	51	40	63	23	6	1	226	29
våskryckning	7	22	20	1	1	13	11	15	2	2	-	94	7
i butik, varuhus o d	413	1347	1192	835	692	2951	3161	5147	3137	1657	2377	22909	8532
från motorfordon	25	225	299	320	376	979	451	529	157	24	2	3387	146
under yrkesmässig transp	-	4	18	4	11	28	22	17	6	1	-	111	9

Tabell 3.2.11 a (forts)
Personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder, 1991

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Darav kvinnor
Rån, grovt rån	15	64	85	57	58	220	161	191	69	17	2	939	49
Bankrån	-	-	-	-	4	19	14	14	13	5	1	70	2
Postrån	-	-	1	-	3	8	10	18	4	-	-	44	3
Butiksran	4	8	16	11	16	62	38	40	11	1	1	208	9
Taxirån	1	-	-	3	1	12	6	1	-	-	-	24	2
Rån mot äldre, handikappade m fl	1	2	-	1	1	11	8	7	2	1	-	34	2
Annat rån	9	56	71	46	38	129	94	118	39	11	-	611	32
Bedrägeri och annan oredlighet (9 kap)	65	328	397	388	448	2358	2261	3210	1810	467	167	11899	2381
därav bedrägeri, grovt bedrägeri													
bedrägligt beteende	17	125	144	187	204	1466	1587	2333	1446	377	142	8028	1891
därav med check	-	3	5	7	27	165	179	339	178	37	9	949	277
med konto/kreditkort	-	1	5	15	14	114	100	122	62	14	2	449	94
mot försäkringskassa	-	-	-	5	10	180	216	269	128	24	5	837	276
håleri, håleriforseelse	48	200	255	216	262	976	782	1035	418	90	24	4306	576
Förskingring mm (10 kap)	19	106	176	136	123	569	546	781	468	167	65	3156	557
Brott mot borgenärer mm (11 kap)	-	-	-	-	-	34	140	414	467	201	78	1334	118
Skadegörelsebrott (12 kap)	130	641	620	549	525	2121	1385	1825	948	251	101	9096	635
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	17	99	318	326	204	690	640	848	457	131	88	3818	915
Allmänfarliga brott (13 kap)	8	25	27	22	18	76	60	97	83	34	52	502	103
därav mordbrand	1	11	17	14	8	37	24	42	29	9	3	195	47
Förfalskningsbrott (14 kap)	6	42	186	152	104	351	389	549	277	64	20	2140	501
Mened, falskt åtal mm (15 kap)	3	36	121	159	86	291	227	239	110	34	17	1323	339
Brott mot staten (16-20 kap)	18	96	156	164	213	1105	976	1319	751	216	76	5090	436
Brott mot allm ordning (16 kap)	4	25	17	9	10	57	40	42	37	19	11	271	33
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	14	72	140	156	203	1038	930	1258	677	175	56	4719	389
därav våld mm mot tjänsteman (1,2,5 §)	9	49	110	121	168	743	735	1007	483	119	36	3580	309
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	9	1	1	-	-	-	11	-
Brott m rikets säkerh. (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	5	8	22	37	23	9	104	15
Trafikbrottslagen (TBL)	683	1479	1430	1190	1263	6120	5511	8167	5833	2326	1203	35205	2868
Därav rattfylleri, grovt rattf. smitning	46	164	253	300	507	3205	2914	4618	3975	1676	738	18396	1366
olovlig körning, även grov	9	21	37	42	102	449	356	468	298	171	231	2184	298
Övriga lagar och författningar	81	300	466	444	556	4053	4298	6339	3362	1162	498	21559	2000
Därav mot varusmuggningslagen	4	18	29	53	81	591	683	967	505	169	67	3167	456
narkotikastrafflagen	3	35	85	90	167	1188	1739	2728	859	134	24	7052	905
framställning	-	-	-	-	2	3	7	5	7	-	-	24	2
överlåtelse m m	2	3	15	19	47	320	493	718	228	41	10	1896	269
innehav	1	34	75	83	146	1028	1501	2380	753	110	19	6130	771
skattebrottslagen	-	-	-	-	-	11	52	253	321	147	57	841	80
naturvårdslagen	1	5	10	4	5	36	28	38	32	21	20	200	12
miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	2	4	18	41	15	8	88	3

Tabell 3.2.11 b

Antal brottsdeltaganden för personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder vid brottet, 1991
Number of crime-participations among persons suspected of offences, by type of offence and age at offence, 1991

Anm. Om en person ensam misstänks för ett brott räknas detta som ett brottsdeltagande. Om flera personer misstänks ha deltagit i ett och samma brott räknas ett brott för varje person.

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år	Totalt	Darav kvinnor
Samtliga brott	13057	14560	13390	14085	14253	61793	66015	84810	47830	16279	8901	354973	49076
Brott mot brottsbalken. Ej 16 kap 16 par	10762	11396	10177	10798	9930	42261	43917	47232	25682	8637	6012	226804	35831
Brott mot person (3-7 kap)	1261	1238	1124	1104	977	5227	4573	7539	4910	1926	752	30631	2781
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	620	690	768	772	653	3010	2370	3623	2039	585	254	15384	955
Därav													
Mord, dråp, barnadrap och misshandel med dödlig utgång	5	5	5	5	13	30	44	73	57	27	7	271	26
därav fullbordade brott	-	-	-	1	3	10	15	20	20	13	2	84	11
Misshandel, även grov ej med dödlig utgång	588	676	753	757	618	2868	2270	3449	1904	519	219	14621	892
mot barn 0-6 år	2	-	2	1	1	25	46	47	20	3	-	147	34
mot barn 7-14 år	119	58	29	10	5	32	23	177	102	32	9	596	104
mot kvinna	84	92	118	142	121	745	965	1850	1108	269	116	5610	498
mot man	383	526	604	604	491	2066	1236	1375	674	215	94	8268	256
Vållande till annans död	3	-	3	7	10	45	22	49	22	17	20	198	29
Brott mot frihet o frid (4 kap)	603	525	326	296	283	1957	1956	3344	2312	1143	387	13132	1630
Årekränkingsbrott (5 kap)	5	5	4	5	8	50	40	95	83	50	30	375	117
Sexualbrott (6 kap)	33	18	26	31	33	199	184	416	440	144	81	1605	29
därav våldtäkt, grov våldtäkt	2	4	5	12	5	39	72	88	126	20	7	380	-
Brott mot familj (7 kap)	-	-	-	-	-	11	23	61	36	4	-	135	50
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	9213	9595	8281	9097	8301	34451	36920	36386	18963	6191	5047	182445	31034
Stöld, rån m m (8 kap)	7185	7681	6327	6199	5405	17143	12522	16254	7206	2751	3121	91794	16864
Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	1319	1962	1658	1325	955	2347	1284	1148	288	32	21	12339	348
därav bil, fullbordade brott	674	1263	1088	893	634	1572	924	880	227	25	11	8191	266
bil, försök	340	424	388	296	236	507	230	179	45	5	6	2656	65
motorcykel	86	85	72	46	35	82	38	18	3	-	-	465	2
moped	181	136	53	34	17	35	18	10	3	1	4	492	3
Tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	131	98	87	85	81	294	223	330	68	21	4	1422	97
därav cykel	127	95	81	70	75	269	204	313	65	20	2	1321	92
Inbrottsstöld exkl skjutvapen	1734	1887	1413	1704	1512	4553	2522	2424	870	109	53	18781	911
därav i lägenhet och villa	87	108	80	104	168	466	495	525	190	23	2	2248	187
i källare, vind	53	59	36	32	37	194	142	256	134	18	5	966	89
i fritidshus	92	119	74	169	47	291	207	119	75	6	12	1211	117
i butik, varuhus o d	276	354	321	355	295	799	354	317	121	19	6	3217	108
Stöld av skjutvapen	17	19	14	14	14	42	23	20	12	3	2	180	3
Övr stöld, snatteri	3714	3489	2920	2874	2668	9305	8005	11700	5603	2432	2995	55705	15199
därav fickstöld	19	11	8	11	11	65	49	81	20	11	-	286	43
väskryckning	49	51	5	3	1	16	8	15	3	2	-	153	10
i butik, varuhus o d	2477	1825	1400	1077	1184	5026	5472	8790	4555	2083	2851	36740	13330
från motorfordon	552	919	983	1200	1000	2145	906	823	200	24	64	8816	341
under yrkesmässig transp	20	16	15	11	8	57	18	64	9	11	-	229	10

Tabell 3.2.11 b (forts)

Antal brottsdeltaganden för personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder vid brottet, 1991

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Darav kvinnor
Rån, grovt rån	127	112	105	85	79	271	178	216	71	22	2	1268	54
Bankrån	-	-	-	5	6	20	16	20	17	8	1	93	2
Postrån	-	1	-	3	1	10	12	17	2	-	-	46	3
Butiksrån	10	19	21	16	17	76	40	48	10	1	1	259	11
Taxirån	1	-	3	2	3	14	4	1	-	-	-	28	2
Rån mot äldre, handikappade m fl	3	-	1	1	2	9	10	7	2	1	-	36	2
Annat rån	113	92	80	58	50	142	96	123	40	12	-	806	34
Bedrägeri och annan oredlighet (9 kap)	560	563	739	1919	2030	13858	21871	16276	9184	2829	1518	71347	12503
därav bedrägeri, grovt bedrägeri													
bedrägligt beteende	216	236	389	1563	1654	12413	20523	14501	8242	2641	1451	63829	11524
därav med check	7	21	16	196	328	1766	2091	3300	1421	326	177	9649	2987
med konto/kreditkort	9	6	88	572	484	3802	1393	1922	783	280	78	9417	1357
mot försäkringskassa	-	8	33	104	84	828	642	1019	973	134	20	3845	1118
håleri, håleriförseelse	305	292	348	355	369	1425	1291	1674	906	177	61	7203	937
Förskingring mm (10 kap)	146	199	190	173	191	706	685	967	1010	172	92	4531	673
Brott mot borgenärer mm (11 kap)	-	-	2	5	10	141	227	599	459	182	26	1651	137
Skadegörelsebrott (12 kap)	1322	1152	1023	801	665	2603	1615	2290	1104	257	290	13122	857
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	142	325	450	253	272	950	916	1256	793	269	133	5759	1368
Allmänfarliga brott (13 kap)	57	39	29	35	17	111	64	102	91	41	50	636	135
därav mordbrand	29	27	17	21	12	58	27	48	34	13	3	289	75
Förfalskningsbrott (14 kap)	60	192	213	129	157	438	611	784	581	153	33	3351	766
Mened, falskt åtal mm (15 kap)	25	94	208	89	98	401	241	370	121	75	50	1772	467
Brott mot staten (16-20 kap)	146	238	322	344	380	1633	1508	2051	1016	251	80	7969	648
Brott mot allm ordning (16 kap)	43	32	15	7	13	60	35	47	36	21	10	319	50
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	103	206	307	337	365	1558	1465	1975	934	202	64	7516	583
därav våld mm mot tjänste- man (1,2,5 §)	59	121	199	193	208	879	875	1157	515	121	38	4365	369
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	1	9	-	1	-	-	-	11	-
Brott m rikets säkerh. (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	1	6	8	28	44	28	6	121	15
Trafikbrottslagen (TBL)	1844	2477	2319	2361	2412	11051	11383	18761	11179	3597	1394	68778	5210
Därav rattfylleri, grovt rattf. smitning	140	251	293	531	618	3613	3368	5522	4524	1765	712	21337	1470
olovlig körning, även grov	28	34	40	92	126	436	367	462	298	168	230	2281	303
Övriga lagar och författningar	451	687	894	926	1911	8481	10715	18817	10969	4045	1495	59391	8035
Därav mot varusmuggningslagen	20	43	55	84	113	764	810	1100	569	165	67	3790	547
narkotikastrafflagen	144	268	432	450	1241	4165	6282	7912	2446	727	285	24352	4136
framställning	-	-	-	2	-	3	8	5	8	-	-	26	2
överlåtelse m m	94	124	188	95	565	1815	2422	3225	1011	577	235	10351	2083
innehav	50	144	244	353	676	2345	3852	4682	1427	150	49	13972	2051
skattebrottslagen	-	-	1	1	27	183	557	1906	1639	528	126	4968	633
naturvårdslagen	5	6	9	7	7	39	26	41	34	21	17	212	12
miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	2	8	27	40	15	8	100	4

Tabell 3.2.12**För brott misstänkta personer efter brottsart, kön, ålder, medborgarskap och region, 1991**

Persons suspected of offences by type of offence, sex, age citizenship and region, 1991

Brottsart	Totalt antal	därav 15-20 år		Kvinnor		Utländska medborgare		I storstads- länen	
		Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	108374	24254	22	17957	17	22424	21	45684	42
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	79	4	5	10	13	20	25	35	44
Misshandel (ej med dödlig utgång)	10637	2451	23	735	7	2106	20	4457	42
Olaga hot	4098	472	12	193	5	1001	24	1845	45
Ofredande	1950	300	15	324	17	275	14	735	38
Våldtäkt, grov våldtäkt	213	28	13	-	-	83	39	92	43
Fullbordade biltillgrepp	4159	1951	47	206	5	544	13	2013	48
Inbrottsstöld	7736	3220	42	439	6	948	12	3106	40
därav i lägenhet eller villa	1279	300	23	108	8	192	15	552	43
Övrig stöld, snatteri	29880	7695	26	9251	31	8400	28	12759	43
därav i butik, varuhus	22909	5070	22	8532	37	7344	32	10052	44
Rån	939	343	37	49	5	260	28	528	56
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	8028	928	12	1891	24	1468	18	3578	45
Skadegörelsebrott	9096	2980	33	635	7	1171	13	3436	38
Våld mot tjänsteman	2193	378	17	236	11	454	21	1112	51
Våldsam motstånd	2084	366	18	132	6	434	21	1034	50
Olovlig körning, även grov	20650	5938	29	1294	6	4405	21	9424	46
Rattfylleri, grovt rattfylleri	18396	1925	10	1366	7	2859	16	7462	41
Brott mot varusmuggningslagen	3167	289	9	456	14	1492	47	1111	35
därav narkotika	1071	127	12	130	12	370	35	383	36
Brott mot skattebrottslagen	841	1	-	80	10	79	9	425	51
Brott mot uppbördslagen	954	-	-	96	10	47	5	439	46
Brott mot narkotikastrafflagen	7052	583	8	905	13	1323	19	3846	55
därav framställning	24	2	8	2	8	1	4	8	33
överlåtelse m m	1896	127	7	269	14	435	23	947	50
innehav	6130	521	8	771	13	1043	17	3350	55

3.3 Gripande, anhållande, häktning och tillfälliga omhändertaganden

Apprehension, arrest, detention and temporary custody

3.3.1 Gripande, anhållande och häktning

Sammanfattning av gällande rätt¹

De viktigaste tvångsmedlen i brottmål, riktade mot personer (s.k. *personella* tvångsmedel) är gripande, anhållande och häktning. Dessa regleras i Rättegångsbalkens (RB) 24:e kapitel.

Gripande får förekomma, om det finns skäl att anhålla någon. Gripande får i brådska fall utföras även *utan* anhållningsbeslut antingen av *polisman* eller i vissa fall av *envar* och innebär, att den misstänkte tas eller behålls i förvar. För att annan än polisman ska få gripa en misstänkt krävs antingen att denne är *efterlyst* eller att vederbörande *grips på bar gärning* eller *flyende fot* för brott, för vilket *fängelse* kan följa (t.ex. butikssnatteri). Sådant gripande sker numera oftast av *bevakningspersonal*. Gripandet ska skyndsamt anmälas till åklagaren, så att denne kan besluta om den gripne ska anhållas eller frigges.

Anhållande får beslutas av åklagare (24:6 RB). Det är ett provisoriskt frihetsberövande, som ofta föregriper häktning. Finns det inte fulla skäl till häktning, men personen i fråga är *skäligen misstänkt* för brottet, får denna anhållas, om det är av synnerlig vikt att vederbörande tas i förvar i avvaktan på ytterligare utredning. Anhållandebeslutet ska hävas av åklagaren, så snart det inte längre finns skäl för det och senast, när fristen för framställning om häktning är utgången.

Häktning beslutas av *rätten* (en lagfaren domare) på framställning av åklagaren. Den skriftliga eller muntliga framställningen ska göras samma dag som anhållningsbeslutet meddelas, eller senast dagen därefter. Om det finns synnerliga skäl, får den göras senast tredje dagen efter anhållningsbeslutet. Förhandlingen ska äga rum *samma dag* eller senast dagen efter framställningen. Om det finns synnerliga skäl, får förhandlingen hållas senare, dock *aldrig senare än fjärde dagen* efter det att den misstänkte greps eller anhållningsbeslutet verkställdes. Någon exakt angivelse av hur lång tid en person som längst får sitta häktad finns inte i lagen. I princip ska dock åtal

vara väckt inom två veckor från häktningsbeslutet. I annat fall ska ny häktningsförhandling hållas.

Bakgrunden till de nu gällande reglerna om anhållande och häktning, vilka trätt i kraft 1988-04-12, är en anpassning till *Europakonventionen* angående skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna. Tidigare var anhållningsfristen längre (maximalt 9 respektive 12 dagar).

Häktning (och i princip anhållande) förutsätter enligt 24:1 RB, att vederbörande är på *sannolika skäl* misstänkt för brott, för vilket i lagen är föreskrivet *fängelse ett år* eller däröver. Dessutom ska det finnas *risk* för att personen i fråga

- avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff (*flyktfara*)
- undanröjer bevis eller på något annat sätt försvårar sakens utredning (*kollusionsfara*) eller
- fortsätter sin brottsliga verksamhet (*recidivfara*).

Den som på sannolika skäl är misstänkt för brott, får med stöd av 24:2 RB häktas *oberoende* av brottets beskaffenhet

- om vederbörande är *okänd* och vägrar uppge namn och hemvist eller om uppgiften om detta kan antas vara osann, eller
- om vederbörande *saknar hemvist* inom riket och det finns risk för att han/hon genom att bege sig från riket undandrar sig lagföring eller straff.

Det finns även möjlighet (24:3 RB) att besluta om s.k. *utredningshäktning*, när frihetsberövande påkallas av särskilt komplicerade omständigheter i förundersökningen, vilket mycket sällan är fallet.

1) Framställningen följer Nelson (1990, ss. 162–164).

Är minimistrafvet för brottet fängelse i två år (t.ex. mord, dråp, våldtäkt, grovt rån) ska enligt 24:1 RB häktning beslutas, om det inte är uppenbart, att skäl till häktning saknas. Omvänt gäller, att häktning inte får beslutas, om det kan antas att den misstänkte kommer att dömas endast till böter. 1989 infördes också uttryckligen en s.k. *proportionalitetsregel*, enligt vilken skälen för frihetsberövandet ska ställas i relation till de olägenheter frihetsberövandet innebär för den misstänkte eller något annat motstående intresse.

Tabell 3.3.1**Anhållanden och häktningsframställningar, 1965–1991.****Absoluta tal och index**

Arrests and applications for detention orders, 1965–1991.

Absolute numbers and index

År	Anhållanden		Häktningsframställningar		Andel häktningssamfund, Procent	Frihetsstraff, 2 mån- antal
	Antal	Index 1965=100	Antal	Index 1965=100		
1965	16 671	100	7 380	100	44	..
1966	19 062	114	8 134	110	43	..
1967	20 733	124	8 706	118	42	..
1968	22 094	133	9 468	128	43	..
1969	24 158	145	9 290	126	38	..
1970	26 049	156	9 755	132	37	9 770
1971	26 712	160	9 429	128	35	9 030
1972	26 228	157	9 418	128	36	10 361
1973	24 901	149	9 073	123	36	9 604
1974	24 347	146	8 077	109	33	8 711
1975	26 962	162	8 297	112	31	8 711
1976	26 135	157	8 341	113	32	8 753
1977	27 272	164	8 641	117	32	9 474
1978	24 569	147	8 122	110	33	9 470
1979	23 955	144	7 804	106	33	9 087
1980	27 559	165	9 362	127	34	9 678
1981	29 271	176	9 920	134	34	10 292
1982	30 360	182	9 914	134	33	10 615
1983	28 747	172	9 455	128	33	10 289
1984	26 388	158	8 855	120	31	9 894
1985	25 448	153	8 720	118	34	9 423
1986	26 172	157	8 286	112	32	9 574
1987	26 648	160	9 275	126	35	10 334
1988	26 264	158	11 546	156	44	11 228
1989	25 943	156	11 953	162	46	11 033
1990	27 221	163	12 135	164	45	11 491
1991	27 583	165	12 256	166	44	11 115

Källa: Åklagarväsendets arbetsstatistik för resp. år.

Alternativ till häktning är övervakning (24:4 RB), reseförbud och anmälningsskyldighet (kap 25 RB), vilka meddelas av åklagaren. Ungdomar, som inte fyllt 18 år, får häktas bara när *synnerliga* skäl föreligger (24:4 RB). I stället anordnas i dessa fall placering på mottagningsavdelning vid särskilt ungdomshem.

Statistik över gripande, anhållande och häktning

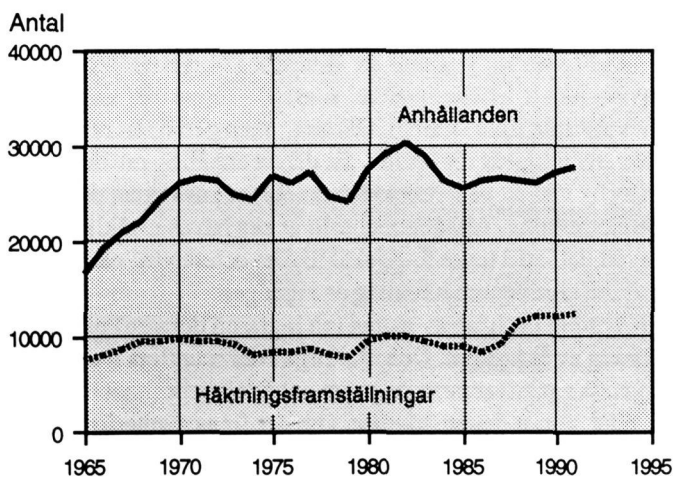
Statistiken när det gäller de personella tvångsmedlen är mycket ofullständig. Inom *åklagarväsendet* insamlas kvartalsvisa uppgifter om antalet anhållanden och häktningsframställningar. Dessa uppgifter har publicerats sedan 1965. *Kriminalvårdsstyrelsen* redovisar månadsvisa uppgifter om beläggningen på häktena. Statistiken förbättrades 1991. I *Domstolsverkets* statistik finns uppgifter om mål i vilka häktningsförhandling har hållits. Slutligen för *Rikspolisstyrelsen* löpande statistik över antalet anhållna och häktade i narkotikamål.

Utvecklingen 1965–1991

Uppgifter om hur många personer som årligen grips av polisen finns inte. Antalet anhållanden och häktningsframställningar beskrivs nedan i *Diagram 3.3.1*. Det visar, att antalet anhållanden har legat tämligen stabilt sedan början av 70-talet. *Andelen* häktningsframställningar sjönk däremot fram till 1988, då trenden bröts.

Diagram 3.3.1**Anhållanden och häktningsframställningar, 1965–1991**

Arrests and applications for detention orders 1965–1991

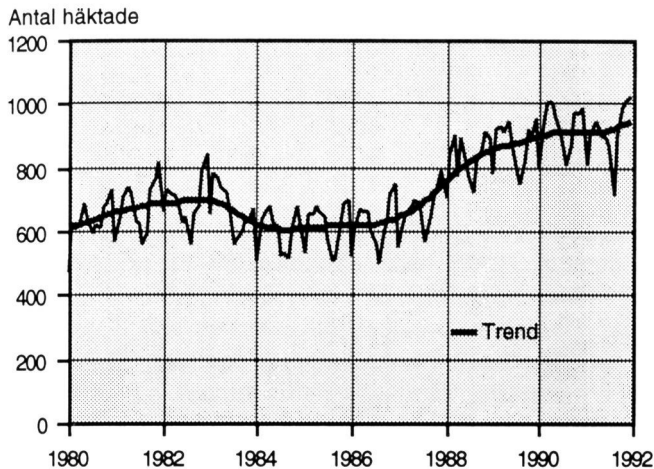
Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen visar, att antalet häktade ökade redan före häktningsreformens ikraftträdande (*Diagram 3.3.2*). De exakta skälen härtill är inte kända.

Allmänt gäller dock att antalet häktningsframställningar och antalet dömda till frihetsstraff överstigande en månad följer varandra väl (*Diagram 3.3.3*).

Diagram 3.3.2

Inskrivna på häkten. Månadsdata, januari 1980– december 1991

Remanded, detained or arrested persons in prison facilities. Monthly data, January 1980–December 1991

Tvärsnittundersökning 1989

Hur häktningsreglerna används i praktiken kan beskrivas med hjälp av en undersökning som Domstolsverket genomförde avseende år 1989 (DV-Rapport 1989:9).

Uppgifter om hur många personer som årligen grips av polisen, finns inte tillgängliga. Antalet anhållna personer kan uppskattas till 25 000 årligen. I omkring 45 procent av fallen inger åklagaren en häktningsframställning. Rätten häktar i ca 90 procent av fallen. Som skäl anges (kumulativt) flyktfara i 20-25 procent av fallen, kollusionsfara (45 procent) och recidivfara (75 procent). *Skälig misstanke* anges i 95 procent av fallen; *enkel misstanke* enligt 24:3 RB förekommer ensamt eller i kombination med skälig misstanke i omkring 5 procent av fallen.

De vanligaste brotten, för vilken någon person häktas, är förmögenhetsbrott (60 procent), brott mot person (21 procent) och narkotikabrott (16 procent).

De häktade personernas ålder skiljer sig inte från åldern på de som intas på fängelserna för ett fängelsestraff i 2 månader eller därutöver: ca 75 procent är mellan 21 och 40 år gamla. Kvinnornas andel bland de häktade är mindre än 10 procent.

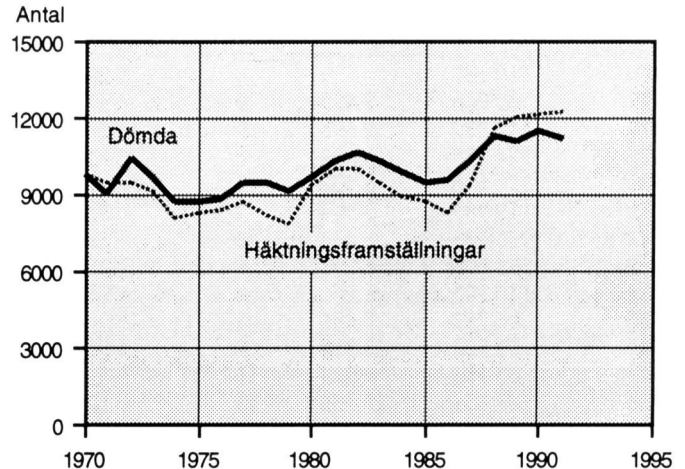
Från tidpunkten för gripandet till att åklagaren beslutar om anhållandet tar det i hälften av fallen mindre än 3 timmar; 85 procent av fallen avgörs inom 6 timmar. I mindre än 5 procent av fallen tar det mer än 12 timmar.

Häktningsförhandlingen äger rum i knappt 10 procent av fallen *samma* dag som häktningsframställningen har ingivits till rätten. 45 procent avgörs nästa dag och ytterligare 40 pro-

Diagram 3.3.3

Häktningsframställningar och till frihetsstraff (2- månader) dömda personer, 1970–1991

Applications for detention orders and numbers of persons sentenced to imprisonment (2- months), 1970–1991

cent på tredje dagen. De resterande 5 procenten avgörs på fjärde dagen, ofta p.g.a. transportproblem eller svårigheter att finna en advokat eller tolk.

I 60 procent av fallen tar häktningsförhandlingen högst en halv timme. Drygt 90 procent avgörs inom en timme.

Häktningsbeslutet överklagas i 10-15 procent av fallen. I ca 1 av 10 fall hävs då häktningsbeslutet av hovrätten p.g.a. att häktningsskäl inte finns eller har fallit bort.

I 90 procent av fallen förblir den misstänkte häktad tills förhandlingen i tingsrätten börjar. Domstolsförhandlingen äger rum i 60 procent av fallen inom högst 3 veckor efter gripandet. 90 procent av fallen avgörs inom 6 veckor. Längre häktningstider förekommer dock undantagsvis. Överslagsberäkningar ger vid handen, att tidsrymden mellan gripande och tingsrättsförhandling har minskat sedan mitten av 70-talet.

I omkring 80 procent av fallen dömer tingsrätten de häktade till fängelse, i mindre än 5 procent av fallen frikänns den häktade.

En undersökning avseende år 1985 visade (Nordlöf, 1987:156 ff), att endast 30 procent av de häktade inte hade ålagts inskränkningar i sina rättigheter (angående besök, post, telefon, tidningar m.m.). Det visade sig också, att närmare hälften av de häktade inte förhöordes under häktningstiden. 80 procent av de häktade fick inget besök under häktningstiden.

I *internationellt* perspektiv hör Sverige till de länder som redovisar häktningssiffror som ligger under genomsnittet för de stater som anslutit sig till Europarådet (se nedan avsnitt 3.5).

Tabell 3.3.2

Personer som omhändertagits för fylleri 1976 samt personer som omhändertagits enligt LOB 1977–1990, med särredovisning av kvinnor och ungdomar under 20 år

Persons taken into custody for drunkenness 1976–1990; of whom were women and youth under 20 years

År	Samtliga omhändertaganden	Därav		Kvinnor		Ungdomar		Överlämnade för vård		Storstadsdistrikt	
		Ej identifierade									
		Antal	Proc.	Antal	Proc.	Antal	Proc.	Antal	Proc.	Antal	Proc.
1976	110 187	.	.	5 206	5	9 226	8	.	.	43 203	39
1977	82 966	7 495	9	4 467	5	6 376	8	4 580	6	29 350	35
1978	112 239	9 898	9	6 298	6	8 705	8	5 065	5	41 024	37
1979	124 278	4 269	3	6 831	5	9 301	7	9 033	7	47 365	38
1980	126 636	3 403	3	7 492	6	8 991	7	13 320	11	48 015	38
1981	119 985	3 884	3	6 811	6	8 095	7	18 722	16	42 237	35
1982	125 833	5 233	4	7 396	6	8 875	7	21 824	17	45 713	36
1983	118 000	6 948	6	7 282	6	8 225	7	20 425	17	43 815	37
1984	110 285	8 866	8	6 985	6	7 581	7	20 198	18	39 434	36
1985	96 712	8 136	9	5 941	7	6 565	7	16 678	18	34 395	36
1986	97 522	8 318	9	5 964	6	7 356	8	15 612	16	32 767	34
1987	93 555	9 925	11	6 013	6	6 870	7	11 715	13	32 322	35
1988	87 451	11 768	13	6 128	7	6 819	8	10 988	13	26 360	30
1989	81 767	12 698	16	6 079	7	6 418	8	10 647	13	23 152	28
1990	75 399	13 395	18	5 587	7	6 206	8	10 735	14	20 872	28

Källa: Socialstyrelsen, Alkoholbyrån.

3.3.2 Tillfälliga omhändertaganden

Till denna grupp kan räknas tillfälliga omhändertaganden enligt

- polislagen (1984:387)
- lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB, 1976:511)
- lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU, 1990:52)
- lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM, 1988:870)
- lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall (LSPV, 1966:293; fr.o.m. 1 januari 1992 gäller 1991:1128)
- smittskyddslagen (1988:1472)
- utlänningslagen (1989:529)
- terroristlagen (1989:530; fr.o.m. 1 juli 1991 gäller 1991:572)

Statistiken över dessa mer eller mindre kortvariga frihetsberövanden är knapphändig eller obefintlig. Uppgifter om personer som omhändertagits enligt LVU och LVM finns i SCB:s socialtjänststatistik (se t.ex. *Socialtjänststatistik 1982-1989*). Löpande uppgifter angående personer som omhändertagits enligt LOB sammanställs av Socialstyrelsen. Jämfört med den tidigare statistiken över fylleriomhändertaganden är LOB-redovisningen mycket knapphändig. Den har också kvalitetsbrister, eftersom den omhändertagne inte behöver identifiera sig. Själva lagen innebär bl.a. att en person får omhändertas, om han på allmän plats är så berusad att han inte kan

ta vård om sig eller utgör en fara för sig själv eller andra. Vid behov ska han föras till sjukhus eller också ska läkare tillkallas. Den omhändertagne ska frigges så snart som möjligt och får i allmänhet inte kvarhållas längre än åtta timmar.

3.3.3 Andra tvångsmedel

Uppgifter om andra tvångsmedel är helt obefintliga i rättsstatistiken. Det gäller kroppsbesiktning, blod- eller utandningsprov, tagande av fingeravtryck, kroppsvisitation, telefonavlyssning, husrannsakan, beslag m.m.

3.3.4 Referenser

Domstolsverket. Häkttingsreformen. DV-rapport 1989:9. Jönköping, 1989.

Nelson, Alvar. Kriminalpolitik och ingripanden vid brott. 1990 års upplaga. Uppsala: Iustus Förlag, 1990.

Nelson, Alvar. "Restrictions of Liberty before Trial", i: *Cahiers de Défense Sociale*, 1989, ss. 78-93.

Nordlöf, Kerstin. Straffprocessuella tvångsmedel: gripande, anhållande och häktning. Akademisk avhandling. Stockholms universitet. Edsbruk: Akademitryck, 1987.

Nordlöf, Kerstin. "Restriktioner vid gripande, anhållande och häktning", i: *Brottsutvecklingen 1987*. Brå Forskning 1987:5, ss 159-173. Stockholm: Allmänna förlaget.

Statistiska centralbyrån. Socialtjänststatistik 1982–1989. Sveriges officiella statistik. Stockholm 1991.

3.4 För brott lagförda personer

Persons found guilty of criminal offences

3.4.1 Resultat

Under 1991 registrerades drygt 385 000 lagföringar för brott, 4 procent fler än föregående år, vilket främst beror på en ökning av antalet personer som fått ordningsbot med 15 702 (8 procent). Minskningen av åtalsunderlåtelse 1990 är tekniskt betingad. Den beror på att uppgifter om åtalsunderlåtelse vid lindriga brott – framför allt mot vägtrafikkörfattningar – inte längre lämnas till SCB.

År	Domar	Åtals- under- låtelse	Straff- föreläg- gande (SF)	Ord- nings- bot (OF)	Summa
1980–84 ¹	75 792	21 225	92 625	212 168	401 810
1985	67 069	23 149	77 900	177 138	345 256
1986	65 841	21 618	75 820	182 915	346 194
1987	67 241	20 348	74 392	189 284	351 265
1988	67 958	19 347	75 544	195 008	357 857
1989	68 886	19 200	78 889	208 570	375 545
1990	69 808	17 459	79 801	202 648	369 716
1991	71 525	17 695	78 139	218 350	385 709

1) Årsgenomsnitt

Böter är den vanligaste påföljden

I 85 procent av lagföringarna blev påföljden böter. Vanligast är *ordningsbot* som nästan uteslutande avser lindriga vägtrafikbrott. *Dagsböterna* utgjorde 22 procent av alla böter varav knappt hälften låg under 30 dagsböter. 3 procent uppgick till 100 dagsböter eller fler.

De villkorliga domarna har ökat med 10 procent. En fjärdedel av ökningen beror på den nya rattfyllerilagstiftningen (se nästa avsnitt).

Skyddstillsyn med samhällstjänst provas i fem tingsrätter: Uppsala, Linköpings, Helsingborgs, Malmö och Gävle. Påföljden har under 1991 tillämpats i 94 domar.

Färre fängelsedomar till följd av den nya rattfyllerilagstiftningen

Totalt sett har antalet fängelsestraff minskat med 14 procent mellan 1989 och 1991. Nedgången beror på den nya rattfyllerilagstiftningen som trädde i kraft den 1 juli 1990. Syftet med lagändringen var bl.a. att minska fängelsestraffets användning vid grovt rattfylleri och resultatet har blivit det förväntade. Av samtliga påföljder för grovt rattfylleri har andelen fängelsedomar minskat från 71 procent 1989 till 42 procent 1991.

Huvudpåföljd	Antal lagföringar							
	1980–84 ¹	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Böter genom dom, SF,OF	343 943	286 810	288 508	294 042	300 703	317 835	313 102	328 330
Åtalsunderlåtelse	21 225	23 149	21 618	20 348	19 347	19 200	17 459	17 695
Fängelse	14 573	13 959	14 525	15 640	16 520	16 635	15 527	14 313
Villkorlig dom	9 865	10 432	10 624	10 432	10 319	10 957	12 281	13 532
Skyddstillsyn	6 437	6 133	6 336	6 272	6 461	6 424	6 729	6 833
Övriga påföljder	5 767	4 773	4 583	4 531	4 507	4 494	4 618	5 006
Summa lagföringar	401 810	345 256	346 194	351 265	357 857	375 545	369 716	385 709
Index 1980 = 100	103	89	89	90	92	97	95	99

1) Årsgenomsnitt

Huvudbrott	Antal lagföringar							
	1980–84 ¹	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Brottsbalksbrott	67 470	68 856	66 205	65 266	64 578	64 301	65 474	67 904
Brott mot person	9 303	10 232	9 894	10 277	10 655	10 704	11 000	11 206
Brott mot förmögenhet	49 783	51 432	48 736	47 734	47 555	47 454	48 241	50 241
Brott mot allmänheten	1 546	1 638	1 805	2 196	2 060	2 470	2 630	2 692
Brott mot staten	6 838	5 554	5 770	5 059	4 308	3 673	3 603	3 765
Brott mot andra lagar	334 340	276 400	279 989	285 999	293 279	311 244	304 242	317 805
Trafikbrottslagen	38 243	34 238	33 877	34 434	36 913	39 041	39 727	41 243
Övriga vägtrafikbrott	260 583	213 594	218 145	223 431	227 511	241 111	230 246	242 717
Narkotikastrafflagen	4 923	4 052	4 288	4 087	4 375	4 580	4 665	4 799
Varusmugglingslagen	15 504	12 576	12 748	12 964	13 640	15 138	18 179	17 064
Skattebrottslagen	879	936	704	717	471	426	421	374
Övriga	14 208	11 004	10 227	10 366	10 369	10 948	11 004	11 608
Samtliga lagföringar	401 810	345 256	346 194	351 265	357 857	375 545	369 716	385 709

1) Årsgenomsnitt

Samtidigt har andelen villkorliga domar för samma brott ökat från 5 till 28 procent. Andelen fängelsestraff för brottsbalksbrott (13 procent) är dock oförändrad under samma period.

49 procent av fängelsedomarna har korta strafftider på mellan 14 dagar och 2 månader. 32 procent av dessa avser grovt rattfylleri.

10 procent av fängelsedomarna har längre strafftider än 1 år. Drygt hälften (53 procent) av dessa avser grova våldsbrott (Kap 3–7 BrB) eller brott mot narkotikastrafflagen. Domar med strafftider över två år har ökat mellan 1980 och 1991 från 329 till 732. 40 procent av ökningen avser narkotikabrott. 6 personer dömdes i tingsrätt till livstids fängelse för mord.

Den genomsnittligt ådömda strafftiden uppgick 1991 till 6,4 månader för samtliga brott och till 7,7 månader om man undantar brott mot trafikbrottslagen.

Frihetsstraff väljs oftast för våldtäkt, mord, dråp och rån. De längsta frihetsstraffen utdöms för mord, dråp, våldtäkt, mordbrand och grova narkotikabrott.

Trafikbrott är den vanligaste brottstypen

Brott mot vägtrafikförfattningar inkl. trafikbrottslagen var huvudbrott i 74 procent av lagföringarna. 13 procent av de som lagfördes hade förmögenhetsbrott, t.ex. stöld eller bedrägeri, som sitt grövsta brott. Brott mot person, där bl.a. våldsbrotten ingår, svarade för 3 procent. En procent lagfördes för brott mot narkotikastrafflagen.

Antalet mord, dråp och de flesta sexualbrott har minskat. Totalt sett visar dock lagföringar avseende *brott mot person*

ingen nedgång. *Brott mot förmögenhet* visar en ökning, som främst snatteribrotten svarar för. Antalet *brott mot allmänheten* är ungefär samma som året innan. *Brott mot staten* ökade med 4 procent.

Antalet lagföringar för brott enligt *narkotikastrafflagen* har ökat de tre senaste åren men är fortfarande mindre än toppåret 1982 (5 997 lagföringar).

Lagföringarna enligt *skattebrottslagen* fortsätter att minska och var 1991 bara 40 procent av antalet år 1985. Statistiken bekräftar olika rapporter om att kampen mot modern och ekonomisk brottslighet kom av sig under 80-talet. (Jfr även RS-PM 1990:6, *Modern brottslighet*).

OBS! Ordningsbot ingår inte i den fortsatta redovisningen

En femtedel av de lagförda är ungdomar

Ungdomar lagförs oftare än vuxna för traditionella brott, speciellt förmögenhetsbrott. Typiska ungdomsbrott (dvs. brott där *andelen* 15–20-åringar är stor) är tillgrepp av fortskaffningsmedel, åverkan samt missbruk av urkund.

Tendensen sedan mitten av 70-talet att färre ungdomar lagförs kvarstår även på 80-talet. Mellan 1980 och 1991 sjönk andelen ungdomar (15–20 år) lagförda för alla typer av brott från 25 till 21 procent. En utförlig redovisning av ungdomsbrottsligheten finns i SCB:s skrift *Ungdomar och brott* (Stockholm 1992).

15–20-åringar lagförda för våldsbrott, 1975 samt 1980–1991

År	Huvudbrott									
	Mord, dråp		Misshandel, inkl. grov		Våldtäkt, inkl. grov		Rån, inkl. grovt		Våld mot tjänsteman m.m.	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
1975	8	10	1 351	30	30	28	150	36	893	30
1980	5	5	1 252	26	22	19	181	38	625	23
1981	6	6	1 168	23	14	16	221	42	667	22
1982	14	13	1 306	23	31	27	150	35	670	21
1983	13	15	1 421	21	17	13	129	28	706	20
1984	12	13	1 549	23	27	22	149	31	692	21
1985	6	8	1 605	25	19	15	172	34	567	19
1986	21	16	1 619	26	19	12	161	32	505	18
1987	3	3	1 534	24	20	17	145	34	585	18
1988	7	5	1 716	26	18	11	195	40	598	20
1989	12	12	1 755	26	19	12	183	41	523	18
1990	14	11	1 780	25	22	13	243	44	525	17
1991	9	10	1 851	25	20	14	277	44	619	20

Vad gäller det mycket omdiskuterade ungdomsvåldet kan även lagföringsstatistiken bidra med en del information (se tabblån ovan). Under perioden visar den både *antals-* och *andels-*mässiga ökningar för rån, medan den för misshandel visar endast *antalsmässiga* ökningar.

Kvinnornas andel av de lagförda stabil

Kvinnornas andel bland de lagförda personerna var under 1991 15 procent. Sett i ett längre perspektiv har kvinnornas andel ökat. En utförlig redovisning av kvinnobrottsligheten finns i SCB:s skrift *Kvinnors rätt och orätt* (Stockholm 1986). Brott med höga andelar kvinnor är snatteri, bedrägeri, missbruk av urkund och urkunds förfälskning.

Utländska medborgares andel ökar

De utländska medborgarnas andel bland för brott lagförda personer låg under större delen av 80-talet stabilt på 14 procent. De senaste åren har andelen dock ökat och ligger nu på 18 procent. En tredjedel av dem (34 procent) är nordiska medborgare främst från Finland. Ca 2 av 3 av de lagförda utländska medborgarna är kyrkobokförda i Sverige. Brott med höga andelar utländska medborgare är mord, dråp, våldtäkt samt varusmuggling. Antalet utvisningar i samband med dom sjönk under första hälften av 80-talet från 487 år 1980 till 189 år 1985 men har sedan stigit och var 463 år 1991. Ytterligare uppgifter om utlänningarnas brottslighet finns i RS-promemoria 1990:10 *Utländska medborgare i kriminalstatistiken*.

3.4.2 Statistikens syfte och omfattning

Syftet med statistiken över för brott lagförda personer är främst att för ett visst år ge en bild av tillämpningen av olika påföljder. Fr.o.m. 1973 ges även en redovisning av tillämpade brottslagrum. Dessutom belyser statistiken i viss mån sambandet mellan brott och påföljd och beskriver olika kategorier av lagförda personer. Statistiken över för brott lagförda personer är också underlag för statistiken över återfall i brott och kohortstatistiken (avsnitt 3.6).

Statistikens omfattning

I statistiken över lagförda personer ingår *personer som:*

- dömts i brottmål i första instans
- meddelats *åtalsunderlåtelse*, d.v.s. de har av olika skäl inte åtalats (t. ex. på grund av sin ungdom), trots att åklagaren funnit dem skyldiga till brott)
- *godkänt strafföreläggande*, dvs. böter som utfärdas av åklagare utan domstolsförhandling
- *godkänt föreläggande av ordningsbot*, dvs. böter som utfärdas direkt av framför allt polisman.

Föreläggande av ordningsbot (ca 218 000 år 1991) avser till allra största delen förseelser mot vägtrafikförfattningar. Ordningsbot redovisas summariskt till SCB och ingår därför endast i tabellerna 3.4.1, 3.4.3–3.4.5.

Frikända personer ingår inte i redovisningen och inte heller personer under 15 år (de får inte lagföras). Utländska medborgare, både kyrkobokförda och ej kyrkobokförda i Sverige, ingår.

Domar i högre instans liksom domar i tvistemål redovisas i statistiken över domstolarnas verksamhet, se avsnitt 4.

Redovisningsenhet i tabellerna är den *person* som lagförts för brott under kalenderåret. Om *samma* person lagförs flera gånger under året räknas denne som en person varje gång. Om flera *olika* personer ingår i en och samma lagföring redovisas var och en av dessa personer som en enhet för sig. Se vidare *Brutto- och nettoredovisning* i avsnitt 3.4.5.

Brottsredovisningen

Brottsredovisningen omfattar brottsbalken samt s.k. specialstraffrättsliga lagar som innehåller en straffparagraf. Varje år görs en uppdatering av redovisningen där nya lagar med straffparagraf läggs till samt aktuella ändringar görs i gällande lagar. Brottsredovisningen omfattar alltså inte exakt samma lagar år från år.

Försök, förberedelse, stämpling och medverkan till brott ingår, men särredovisas inte. I de fall en person vid ett tillfälle dömts för flera brott väljs det brott som har det strängaste straffet i sin straffskala till s.k. huvudbrott (se vidare avsnitt 3.4.5).

Påföljdsredovisningen

I denna statistik ingår de påföljder som framgår av t.ex. tabell 3.4.8. Dessutom ges i tabell 3.4.6 en redovisning efter huvudbrott av utländska medborgare som av domstolen utvisats ur riket. Beslut om skadestånd, beslag m.m. ingår däremot inte i redovisningen. Ej heller ingår förordnanden med undantag av BrB 34 kap. 1 § punkt 1 (se avsnitt 3.4.5). I påföljdsredovisningen förekommer i huvudsak den s.k. huvudpåföljden (se avsnitt 3.4.5).

Statistikens avgränsning i tiden

I denna årsbok redovisas i huvudsak personer som lagförts under kalenderåret 1991. Uppgifter om dessa personer har redovisats till SCB mellan januari 1991 och mars 1992. Därutöver redovisas några tidsserier i tabell 3.4.1–3.4.4.

3.4.3 Insamling och bearbetning

Insamling

Fr.o.m. 1972 har SCB fått uppgifter om lagförda personer (åtalsunderlåtelse fr.o.m. 1973) från Rättsväsendets informationssystem (RI). Det är ett ADB-system som är gemensamt för rättsväsendets myndigheter. Den del av RI varifrån uppgifterna om lagförda personer hämtas, sköts av Rikspolisstyrelsen (RPS). Uppgiftslämnandet regleras genom olika kungörelser, kungörelsen (1970:517) om Rättsväsendets informa-

tionssystem (RI), rättsstatistikkungörelsen (1971:933), straffföreläggandekungörelsen (1970:60) och ordningsbetskungörelsen (1968:199).

T.o.m. 1989 lämnade åklagarmyndigheterna direkt till SCB uppgifter om åtalsunderlåtelse för vissa lindriga brott. Fr.o.m. 1990 ingår de av besparingsskäl inte längre i statistiken.

Bearbetning hos Rikspolisstyrelsen (RPS)

De blanketter som kommer in från polis, åklagare och domstolar granskas till en början manuellt hos RPS. Vidare görs kompletteringar av uppgifterna. Därefter databehandlas uppgifterna. I databehandlingen av uppgifterna ingår maskinella kontroller samt upprättning av de fel som då upptäcks.

Varje månad skickar RPS magnetband till SCB, med uppgifter om domar och straffförelägganden. Åtalsunderlåtelse levereras varannan månad. Domar som lett till påföljd som skall antecknas i kriminalregistret och åtalsunderlåtelse avseende grövre brott har före uttaget till SCB kompletterats med uppgifter om tidigare belastning från person- och belastningsregistret inom RI.

Bearbetning hos SCB

Uppgifterna från RPS databehandlas hos SCB i ett antal program i vilka bl.a. granskning, bestämning av huvudbrott, rättning och dublettkontroll sker. Materialet kompletteras med uppgifter om folkbokföring för utländska medborgare. Detta material utgör sedan grunden för tabellproduktionen.

3.4.4 Kvalitet och jämförbarhet

Allmänt

Ingen systematisk kontroll har gjorts av kvalitén på uppgifterna i lagförda registret. I och med anslutningen till RI 1972 ligger primärhandlingen direkt till grund för statistiken, vilket innebär en förbättring jämfört med tidigare rutiner. Dessutom har möjligheterna att påträffa och åtgärda fel utökats p.g.a. att många myndigheter (användare) utnyttjar uppgifter från RI i sin verksamhet.

När man gör jämförelser över tid måste man känna till om det skett förändringar i lagarnas innehåll och tillämpning eller i de statistiska insamlings- och bearbetningsrutinerna under den period man studerar. I "Nordisk kriminalstatistik 1950–1980" diskuteras detta närmare (NUK, Stockholm 1982). Där finns också en utförlig beskrivning av bl. a. den svenska statistiken över lagförda personer under nästan 30 år samt över hur påföljdssystemet varit utformat under samma period. I Rättsstatistisk årsbok ingick också t.o.m. 1981 års årgång

förteckningar över var man kan läsa om statistikomläggningar och viktigare lagändringar från 1949 och framåt. Dessa kvalitetsaspekter behandlas också nedan, men mycket kortfattat.

Omläggningar av statistiken

År 1949 genomfördes en större omläggning av statistiken. Statistikomläggningen beskrivs utförligt i publikationen *Brottsligheten år 1949 och 1950*, s. 1 ff.

Mellan åren 1951 och 1960 förekom endast mindre förändringar i rutinerna.

Åren 1961 och 1965 genomfördes större förändringar vilka beskrivs utförligt i:

Brottsligheten 1961, s. 20–34.

Brottsligheten 1965 och 1966, s. 19, 25–28.

I samband med omläggningen av statistiken 1961 infördes begreppet "Grövre brott" i den statistiska redovisningen. En allmän bakgrund till detta begrepp ges i Rättsstatistisk årsbok 1975 t.o.m. 1980. I föreliggande publikation redovisas inte den grövre brottsligheten särskilt. Detta sker sedan 1965 i serien Statistiska meddelanden, "Den grövre brottsligheten".

Anslutningen till RI fr.o.m. 1972 (åtalsunderlåtelse fr.o.m. 1973) innebar en omfattande omläggning av statistiken. Den beskrivs utförligt i *SOS Kriminalstatistik Del 2*, 1972 resp. 1973. Även sättet att bestämma huvudbrott ändrades.

Statistikåren 1979–1989 innehöll uppgifter om åtalsunderlåtelse för vissa lindriga brott tillsammans med övriga åtalsunderlåtelse i samtliga aktuella tabeller. Undantag är dock de fåtaliga fall av åtalsunderlåtelse enligt Rättegångsbalken 20:7 1 st. 3 p. (gammal lydelse). En närmare beskrivning av denna omläggning finns i Rättsstatistisk årsbok 1980.

År 1982 genomfördes ändringar i redovisningen av påföljder och åtalsunderlåtelse, se Rättsstatistisk årsbok 1984, s. 69–71.

Fr.o.m. 1987 redovisas endast godkända strafförelägganden *utfärdade* mot tidigare *godkända* under statistikåret. Se nedan avsnitt 3.4.5 *Strafförelägganden*.

Utländska medborgare

Uppgifterna om medborgarskap och kyrkobokföring för de utländska medborgare som lagförts kontrollerades t.o.m. statistikåret 1981 mot registret över totalbefolkningen, RTB. Det visade sig att denna kontroll inte var tillräcklig. Därför sambearbetas fr.o.m. 1982 uppgifterna om samtliga lagförda med RTB, dvs. även de som är markerade som svenskar. I stora drag innebär dessa ändrade kontroller att uppgifterna om lagförda utländska medborgare är något underskattade t.o.m. 1981.

Förändringar i lagstiftningen

- Ny lagstiftning angående rattfylleri trädde i kraft den 1 juli 1990. Promillegränsen sänktes från 0,5 till 0,2 promille. Rattfylleri döptes om till grovt rattfylleri och rattonykterhet till rattfylleri. Lagändringen syftade bl.a. till att minska användningen av fängelse som påföljd för grovt rattfylleri. 1991 är det första *hela* statistikåret med den nya lagstiftningen.

3.4.5 Definitioner och begrepp

BrB 30 kap. 6 § (tidigare *BrB 33 kap. 2 §*). Enligt denna paragraf skall för brott som någon begått under inflytande av sinnessjukdom eller motsvarande ej tillämpas annan påföljd än överlämnande till särskild vård enligt *BrB 31 kap.*, eller i vissa fall, böter eller skyddstillsyn. Om nämnda påföljder inte anses kunna användas ska personen vara fri från påföljd. I tabellerna särredovisas *BrB 30:6* endast i kombination med skyddstillsyn och under rubriken "fri från påföljd".

BrB 34 kap. 1 § punkt 1. Detta lagrum tillämpas i de fall en person som dömts till fängelse, skyddstillsyn eller villkorlig dom, under tiden före domen, eller innan påföljden helt verkställts, begått annat brott. Enligt lagrummet kan rätten förordna att den tidigare ådömda påföljden även skall avse det nya brottet. Förordnande enligt *BrB 34:1 p. 1* betraktas som en självständig påföljd i statistiken fr.o.m. 1972. I tabell 3.4.4. redovisas också vilka tidigare ådömda påföljder som återopats vid förordnandet. Då förordnandet enligt *BrB 34:1 p. 1* förekommer i kombination med andra påföljder, och referenser saknas, redovisas förordnandet som huvudpåföljd.

En tabell avseende förordnanden enligt *BrB 34:1 p. 1* efter dels huvudbrott vid förordnandet och dels den tidigare ådömda påföljden som avses vid förordnandet finns att få från SCB.

Brutto- och netto-redovisning. I de flesta tabellerna redovisas en person vid varje tillfälle som denne under redovisningsåret lagförts för brott – bruttoredovisning. I tabell 3.4.8 ges en kolumn med "Netto per rad", där en person redovisas endast en gång per påföljd.

Det kan förekomma att en person begått flera brott av olika slag antingen samtidigt eller vid olika tillfällen och att denne blir lagförd för dessa vid ett och samma tillfälle. I samtliga tabeller i denna årsbok redovisas dylika personer på endast ett av dessa brott, det s.k. *huvudbrottet*, se nedan. Ett undantag är dock tabell 3.4.10 som redovisar det brott för vilket fängelse utdömts.

Böter. Fr. o.m. 1 januari 1992 gäller att dagsböter utdöms till ett antal av minst 30 och högst 150 eller, när böterna avser gemensamt straff för flera brott, till högst 200. Beloppet för varje dagsbot är beroende av den tilltalades ekonomiska situation. Det fastställs till mellan 30 kronor och 1 000 kronor.

Vid s.k. penningböter är ett visst högsta belopp bestämt, f.n. 2 000 kr. Avser penningböterna flera brott får de som mest uppgå till 5 000 kronor. Därutöver kan böter för vissa brott bestämmas efter särskilda beräkningsgrunder, s.k. normerade böter. Detta är mycket ovanligt.

Böter kan utdömas av domstol. Betydligt vanligare är att de utfärdas direkt av åklagare i form av ett strafföreläggande eller av polis i form av en ordningsbot (se vidare "Ordningsbot").

Dom. Härmed avses fällande dom i brottmål som en person meddelats i första instans. Överklagande ingår alltså inte.

Fängelse. Fängelse utdöms på viss tid beroende på vilka straffgränser som är stadgade för brottet. Kortaste tid är 14 dagar och längsta tio år (under speciella omständigheter även längre) eller livstid. Vanligen är det skillnad mellan den tid som dömts ut och den tid som faktiskt avtjänas. Nästan ingen som dömts till en längre strafftid än 2 månader avtjänar hela den utdömda tiden utan villkorlig frigivning sker.

Den som begått brott innan han fyllt arton år får ej dömas till fängelse annat än om det finns synnerliga skäl till detta. Den som är mellan arton och tjuogoett år vid brottet får dömas till fängelse endast om det med hänsyn till gärningens straffvärde eller annars finns särskilda skäl till detta.

Huvudbrott. Om en lagföring avser flera brott av varierande svårhetsgrad räknas som huvudbrott det brott som har det strängaste straffet i sin straffskala. I de fall lagföringen gäller flera brott med samma straffskala väljs ett av dessa brott som huvudbrott, om inget annat brott ingår som har ett strängare straff i sin straffskala.

För att avgöra vilken straffskala som är strängast används ett s.k. rangnummer som är baserat på de straffgränser mellan vilka en påföljd kan utdömas. Vid bestämningen av rangnumret har i första hand hänsyn tagits till maximigränsen i straffskalan.

Rangnumren har setts över under statistikåren 1986 och 1987. Ändringarna påverkar inte jämförbarheten över tid.

Huvudbrott under året. Om en person lagförts mer än en gång under ett år har huvudbrottet under året bestämts på motsvarande sätt som huvudbrottet i en lagföring. Av samtliga brott

som ingår i lagföringarna under året räknas det som har det strängaste straffet i sin straffskala som huvudbrott.

Huvudpåföljd. Om en och samma dom innehåller flera olika påföljder och referenser saknas mellan påföljd och brott, räknas den strängaste påföljden i domen som huvudpåföljd. Vid bestämningen av huvudpåföljden, vilken sker maskinellt, följs nedanstående prioriteringsordning (från högsta till lägsta prioritet):

- fängelse
- sluten psykiatrisk vård
- vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda
- öppen psykiatrisk vård
- skyddstillsyn
- villkorlig dom
- vård inom socialtjänsten
- vård enligt lagen om vård av missbrukare
- böter
- fri från påföljd
- påföljd eftergiven

I de fall en person meddelats förordnande enligt brottsbalken 34 kap. 1 § punkt 1 och referenser saknas, räknas detta alltid som huvudpåföljd. I tabell 3.4.16 ges en redovisning av de påföljdskombinationer som utdömts under kalenderåret. I ca 1 procent av domarna finns referenser angivna mellan huvudbrott och påföljd. I dessa fall redovisas den påföljd som huvudbrottet lett till som huvudpåföljd, även om det i domen finns en annan påföljd med högre rang.

Exempel: Någon döms till skyddstillsyn för stöld och till fängelse för grovt rattfylleri. Tidigare, innan referenserna infördes, redovisades ett sådant fall med huvudbrottet stöld (högst rang) och "felaktigt" med huvudpåföljden fängelse (högst prioritet). Med referensernas hjälp kan domen alltså redovisas på "rätt" sätt. Det blir alltså *huvudbrottets påföljd* (dvs. skyddstillsyn) och inte domens huvudpåföljd som kommer att redovisas.

Kriminalregistret. I kriminalregistret antecknas de personer som dömts till följande påföljder:

- fängelse
- skyddstillsyn
- villkorlig dom
- överlämnande till sluten psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda
- överlämnande till öppen psykiatrisk vård samt
- vård enligt lagen om vård av missbrukare, om för brottet är stadgat fängelse

Tillämpningar av BrB 34:1 p. 1 räknas också hit eftersom dessa refererar till någon av påföljderna fängelse, skyddstillsyn eller villkorlig dom.

Kyrkobokföring (fr. o. m 1 juli 1992, folkbokföring): Uppgifterna om kyrkobokföring avseende utländska medborgare är baserade på uppgifter ur registret över totalbefolkningen (RTB).

Lagföring. Sammanfattande benämning för meddelad åtalsunderlåtelse, godkänt föreläggande av ordningsbot eller straffföreläggande eller dom i brottmål. I statistiken över lagförda personer ingår endast domar i tingsrätt. Vidare ingår ej frikännande domar i den statistiska redovisningen.

Medelfolkmängd. Se redovisningen i slutet av boken i avsnitt 5 Bilaga.

Ordningsbot. Detta är en typ av böter som i regel utfärdas direkt av t.ex. polisen för brott av lindrigare slag. Riksåklagaren bestämmer i samråd med Rikspolisstyrelsen vilka brottsarter föreläggande av ordningsbot skall omfatta. Riksåklagaren bestämmer även med vilka belopp ordningsbot skall utgå. Högst belopp är 900 kronor för enkelt brott. Endast föreläggande av ordningsbot som godkänts av den misstänkte under statistikåret, ingår.

Övervägande delen av föreläggande av ordningsbot gäller brott mot vägtrafikkörfattningar. Ordningsbot redovisas endast summariskt till SCB och ingår därför endast i tabellerna 3.4.1–3.4.5.

Person. I de flesta tabellerna räknas varje lagförd person som en person vid varje tillfälle som vederbörande lagförts under statistikåret. Se ovan *Brutto- och netto-redovisning*.

Straffföreläggande. Detta är en form av böter som utfärdas direkt av åklagare utan domstolsförhandling. Straffföreläggande får utfärdas för brott som inte har strängare straff än böter i sin straffskala eller i vissa fall för brott i vilkas straffskalor ingår fängelse i högst sex månader, t.ex. snatteri och skadegörelse. Denna begränsning gäller dock inte 15–17-åringar (LUL 6a §, SFS 1988:822). Fr.o.m 1 januari 1992 är högsta straff som kan ges genom straffföreläggande 120 dagsböter. Fr.o.m. 1987 redovisas endast godkända straffföreläggande *utfärdade* under statistikåret (mot tidigare godkända under statistikåret). Effekten av denna ändring är att något färre straffförelägganden redovisas än tidigare. Detta beroende på att tiden mellan utfärdade och godkännande kan vara lång.

Ålder. Uppgifterna om ålder avser åldern vid tiden för åklagarbeslutet, straffföreläggandet respektive domen. Före 1972 redovisades åldern vid tiden för brottet.

Åtalsunderlåtelse. Åklagaren kan besluta att inte åtala trots att en person funnits skyldig till brott. Detta beslut om åtalsunderlåtelse fattas enligt någon av följande lagar:

- LUL (lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, 1964:167), 1 §. Denna paragraf kan tillämpas på ungdomar under 18 år, om annan samhällsvård vidtas eller om brottet skett av okynne e.d. och om inte något väsentligt allmänt eller enskilt intresse därigenom åsidosätts.

- LUL, 6 §. Enligt detta lagrum kan åklagaren ge åtalsunderlåtelse för brott som begåtts av ungdomar som vistas i hem som avses i 12 § LVU.

- LVM (lag om vård av missbrukare i vissa fall, 1988:870), 46 §. Lagrummet motsvarar det som tidigare fanns i LVM (1981:1243), 31 § och avser personer som begått lindrigare brott före eller under tiden de undergår vård för sitt missbruk.

- Rättegångsbalken 20 kap. 7 §, som ändrades den 1 april 1985. De nya reglerna innebär att åklagarnas möjligheter att underlåta åtal vidgades. Här sägs att åklagare får besluta om åtalsunderlåtelse under förutsättning att något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts:

1. om det kan antas att brottet inte skulle föranleda annan påföljd än *böter* (20:7 1 st. 1 p.);
2. om det kan antas att påföljden skulle bli *villkorlig dom* och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse (20:7 1 st. 2 p.);
3. om den misstänkte *begått annat brott* och det utöver påföljden för detta brott inte krävs påföljd med anledning av det föreliggande brottet (20:7 1 st. 3 p.);
4. om brottet uppenbarligen begåtts under inflytande av sådan *själslig abnormitet*, som avses i 30:6 § brottsbalken, samt psykiatrisk vård eller vård enligt lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda kommer till stånd utan lagföring (20:7 1 st. 4 p.);
5. om det av *särskilda skäl* är uppenbart att det inte krävs någon påföljd för att avhålla den misstänkte från vidare brottslighet och att det med hänsyn till omständigheterna inte heller krävs av andra skäl att åtal väcks (20:7 2 st.)

Som en följd av de nya reglerna ökade också utrymmet för *förundersökningsbegränsning*. Förundersökning får enligt rättegångsbalken 23:4a 2 st. nedläggas om det kan antas att åtal för brott inte skulle komma att ske till följd av bestämmelser om åtalsunderlåtelse i 20 kap. rättegångsbalken eller om särskild åtalsprövning samt något väsentligt allmänt eller enskilt intresse ej åsidosätts genom att förundersökningen läggs ned. Dylika beslut redovisas emellertid inte i föreliggande statistik, utan i brottsstatistiken (se ovan avsnitt 3.2).

3.4.6 Tidigare publicering

Den officiella statistiken över för brott lagförda personer påbörjades år 1830. Rapporterna för åren 1830 t.o.m. 1912 har publicerats i *Bidrag till Sveriges Officiella Statistik* under titeln *B. Rättsväsendet. Ny följd. Sammandrag af Justitie- Statsministrernas underdåniga Embetsberättelser för år* utgiven i Stockholm 1861 ff.

Fr.o.m. 1913 finns denna statistik publicerad i *Sveriges Officiella Statistik* under titeln *Rättsväsen. Brottsligheten år....* utgiven av Kungliga Statistiska Centralbyrån fr.o.m. 1920 ff.

Sedan 1967 ingår dessa uppgifter i *Sveriges Officiella Statistik* under titeln *Kriminalstatistik Del 2. Domstols- och åklagarstatistik* utgiven av Statistiska centralbyrån.

Vissa sammanfattande och översiktliga tabeller har publicerats i *Statistisk tidskrift*, årgångarna 1871 t.o.m. 1913, under rubriken *Sveriges Officiella Statistik i sammandrag*, och fr.o.m. 1914 i *Statistisk årsbok* under rubriken *Rättsväsen*.

Vissa längre tidsserier för tiden före 1950 har publicerats i *Historisk statistik för Sverige* utgiven av Statistiska centralbyrån 1960.

Vidare finns uppgifter över brottslighetens utveckling åren 1913–1947 publicerade av SCB i *Statistiska meddelanden, Serie A år 1949*.

Utöver dessa publikationer har SCB fr.o.m. 1965 i serien *Statistiska meddelanden (SM)* redovisat uppgifter om den s.k. *grövre brottsligheten*. En sammanfattning av den historiska kriminalstatistiken finns nu i SCB:s publikation *Brott och straff i Sverige* (Urval nr 18), se ovan avsnitt 3.1.

Fr.o.m. statistikomläggningen 1972 publiceras dels uppgifter om *huvudbrott och huvudpåföljd* och dels uppgifter om de enskilda *brottslagrum* som tillämpats under det aktuella året. Dessutom finns för 1974 en publikation med uppgifter om vissa påföljder. Motsvarande uppgifter för åren därefter återfinns i publikationen med uppgifter om huvudbrott och huvudpåföljd för respektive år. Närmare uppgifter om aktuella publikationer m.m. ges i avsnitt 3.4.8

3.4.7 Förändringar i tabellredovisningen

Tabellen 3.4.15 är ny för i år. Den visar personer som dömts till frihetsberövande påföljd. Tabellen är fördelad efter huvudbrott och tidigare belastning (antal lagföringar under de senaste 10 åren). Upprepade lagföringar under statistikåret beaktas dock inte.

Tabell 3.4.16 hette 3.4.15 förra året och 3.4.13 tidigare år.

3.4.8 Ytterligare statistik inom området

Utöver uppgifterna i denna bok finns ytterligare uppgifter om lagförda personer publicerade i Statistiska meddelanden (SM) och RS-promemorior. I följande översikt framgår vilka uppgifter som finns samt var dessa eventuellt finns publicerade.

A Publicering i Statistiska meddelanden (SM) Serie R11 Kriminalstatistik.

För brott lagförda personer. Brott och påföljd 1991

För brott lagförda personer. Grövre brott 1991

För brott lagförda personer. Tillämpade lagrum, 1991

För narkotikabrott lagförda personer, 1991

B Opublicerat tabellmaterial

Alla tabeller publiceras inte men kan beställas från SCB. Tidigare ingick de flesta av dessa i Appendix till Rättsstatistisk årsbok (t.o.m. statistikåret 1979). Opublicerade tabeller finns inom följande områden.

Kvinnor

Redovisningen av kvinnor i årsboken har fr.o.m. RSÅ 1984 gjorts utförligare. Fortfarande finns dock vissa opublicerade tabeller. Dessutom kan ytterligare tabeller tas fram på beställning.

Utländska medborgare

Särredovisning finns av utländska medborgare efter brott, påföljd, ålder, kön och kyrkobokföring. Ytterligare tabeller kan tas fram på beställning.

Övrigt

- Netto-redovisning av åtalsunderlåtelser och domar efter brott och ålder.
- Åtalsunderlåtelser efter brott och lagrum.
- BrB 34:1, punkt 1, efter huvudbrott i den aktuella domen och huvudpåföljd i den tidigare domen.
- Samtliga påföljder, dvs. motsvarande tabell 3.4.9 men istället för huvudpåföljd redovisas alla påföljder.

Diagram 3.4.1

Personer som lagförts, 1831–1990, per 1 000 av folkmängden (15–69 år). 5-års medeltal

Persons found guilty, 1831–1990, per 1 000 of the population (15–69 years of age). 5-year averages

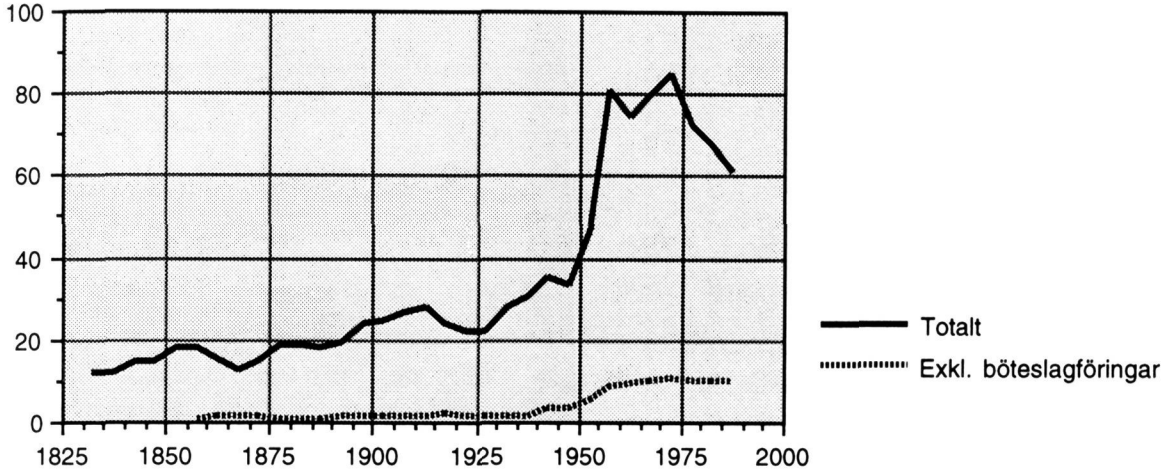
Per 1 000 invånare
15–69 år

Diagram 3.4.2

Personer som lagförts (exkl. böteslagföringar), 1856–1990, per 1 000 av folkmängden (15–69 år). 5-års medeltal

Persons found guilty (excl. fines), 1856–1990, per 1 000 of the population (15–69 years of age). 5-year averages

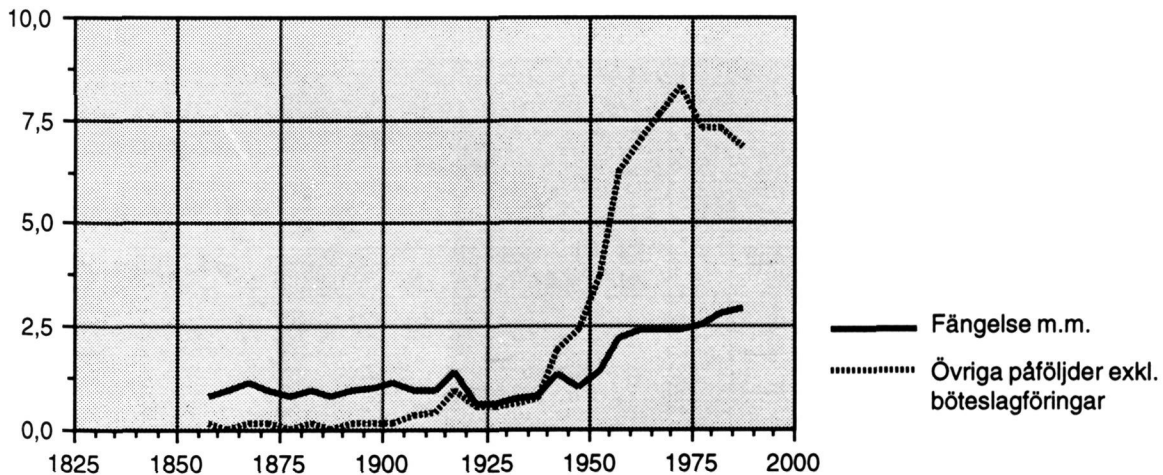
Per 1 000 invånare
15–69 år

Diagram 3.4.3

Personer som lagförts, efter huvudpåföljd, 1991. Påföljderna fördelade efter kön, ålder och medborgarskap. Procentuell fördelning

Persons found guilty, by principal sanction, 1991. Sanction categories distributed by sex, age and citizenship. In percent

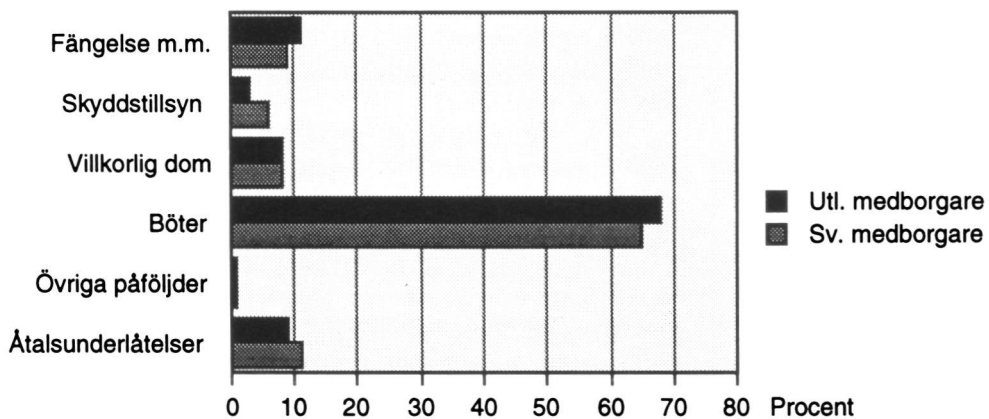
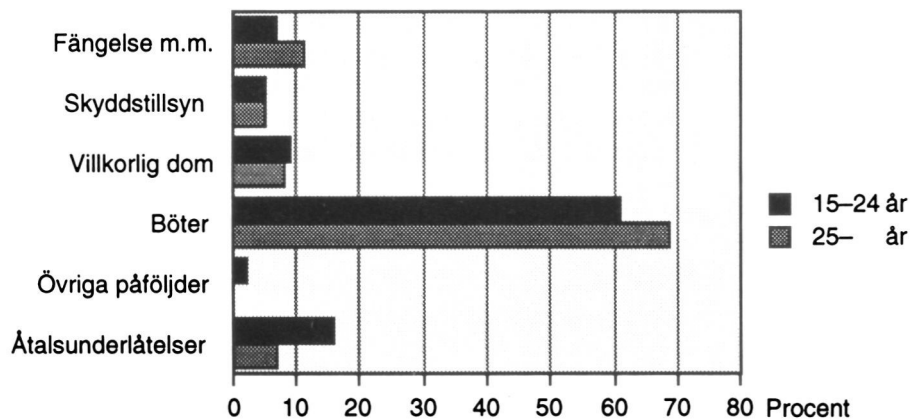
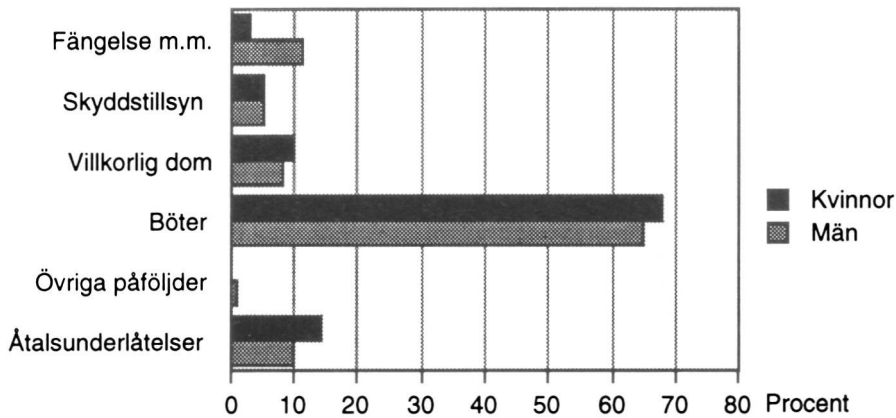

Diagram 3.4.4**Personer som lagförts, efter huvudbrott, 1991. Brottsgrupperna fördelade efter kön, ålder och medborgarskap. Procentuell fördelning**

Persons found guilty, by principal offence, 1991. Offence categories distributed by sex, age and citizenship. In percent

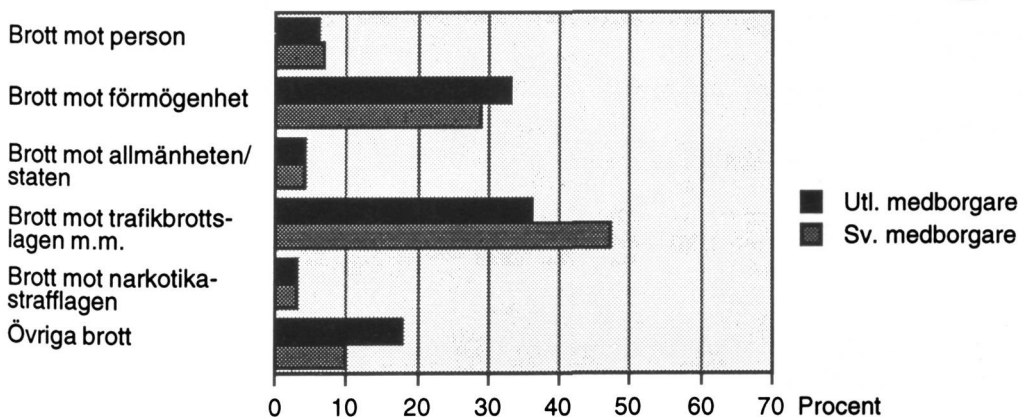
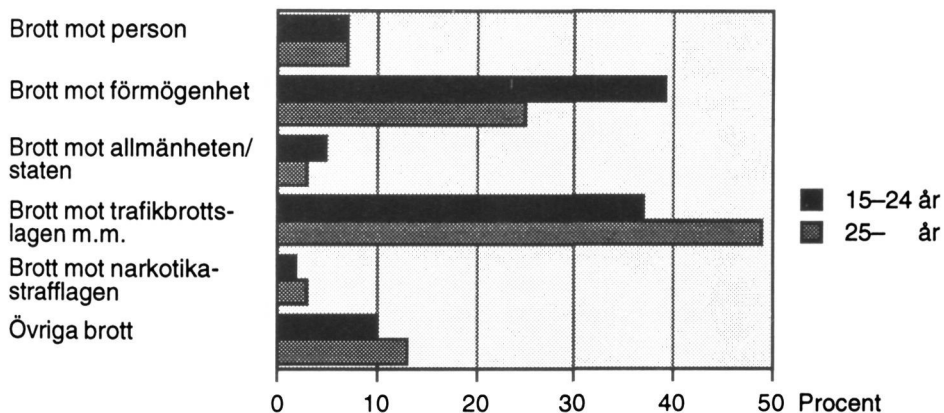
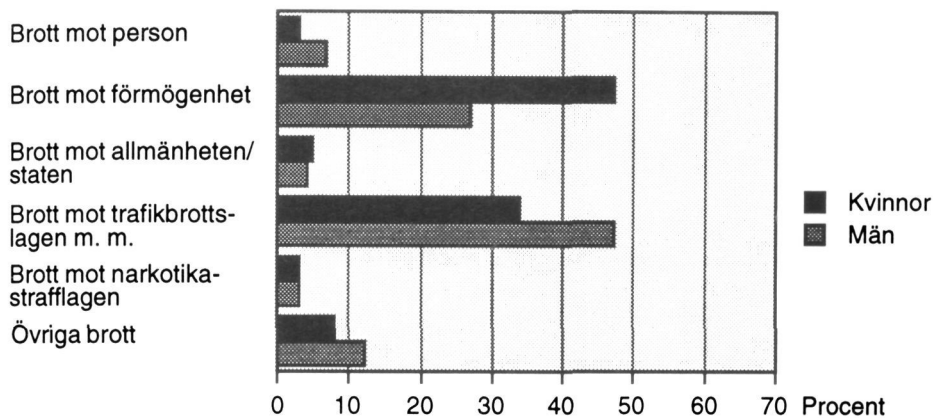
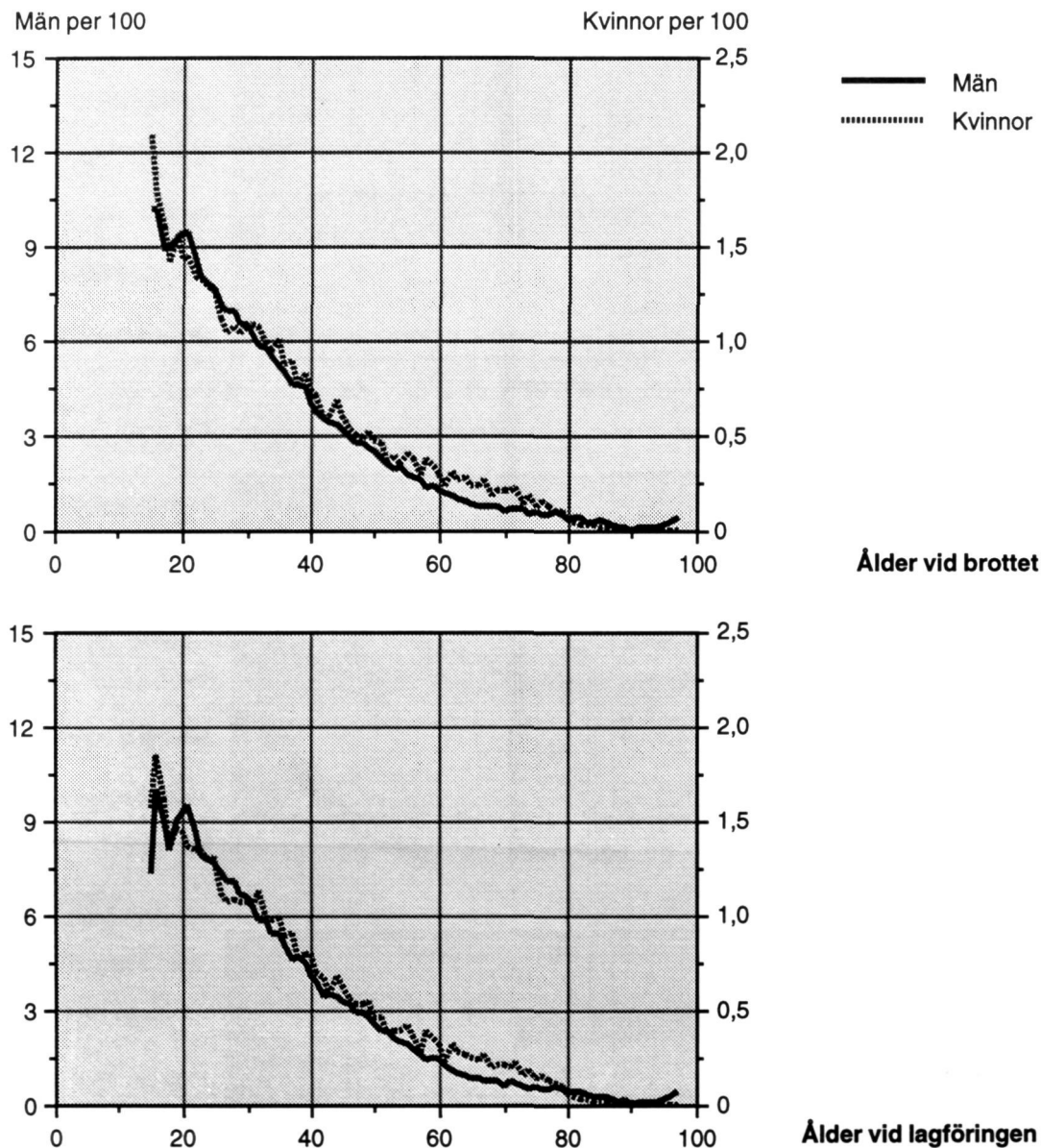

Diagram 3.4.5

Personer som lagförts, efter kön och ålder vid brottet respektive lagföringen, per 100 av medelfolkmängden, 1991

Persons found guilty, by sex and age at the time of the offence and decision respectively. Per cent of the mean population, 1991

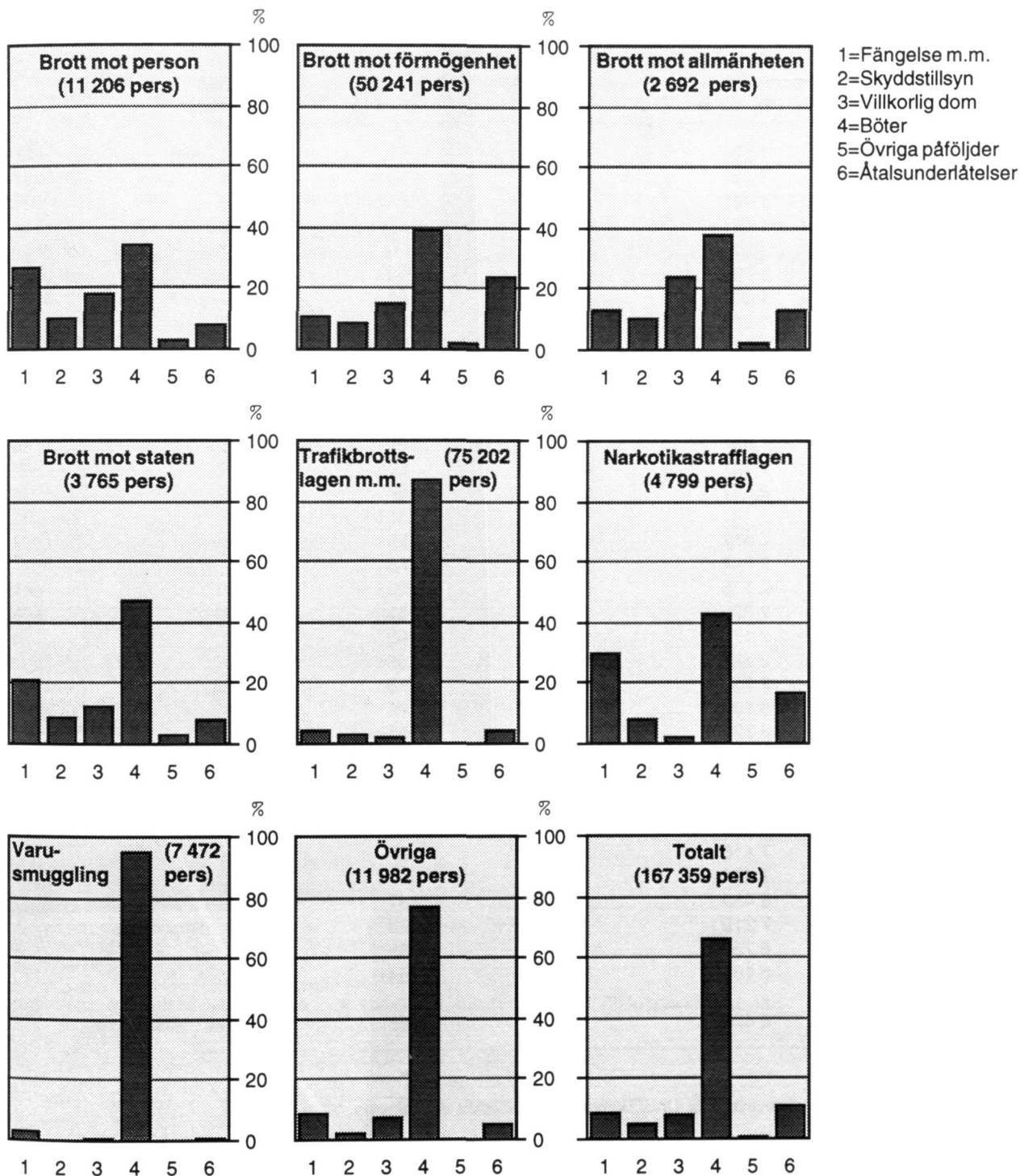
Kommentar

Diagrammen visar att risken för brott och lagföring är starkt knutet till personernas ålder. De högsta riskerna har tonåringarna, de lägsta pensionärerna. Någon skillnad mellan män och kvinnor finns inte bortsett från det viktiga faktum att kvinnornas risker är ca 6 gånger lägre än männens.

Diagram 3.4.6

Personer som lagförts, efter huvudpåföljd, i olika brottsgrupper, 1991. Procentuell fördelning

Persons found guilty, by principal sanction in different offence categories, 1991. In percent

Tab 3.4.1**Personer som lagförts för brott, 1831–1991, efter påföljd**

Persons found guilty of criminal offences, 1831–1991, by sanctions

Anm. Samtliga påföljder ingår.

År ¹	Antal lagförda personer	Per 100 000 av befolkningen 15–69 år	Därav andel (i procent)		
			Frihets- straff	Böter	Övriga påföljder
1831–35	21 817	1 197	..	..	..
1836–40	23 120	1 197	..	..	..
1841–45	30 583	1 482	..	..	..
1846–50	31 272	1 431	..	..	..
1851–55	40 285	1 762	..	..	..
1856–60	43 145	1 801	5	95	0
1861–65	39 033	1 547	6	94	0
1866–70	32 264	1 239	9	90	1
1871–75	39 825	1 478	6	93	1
1876–80	53 199	1 868	4	95	1
1881–85	53 963	1 830	5	95	0
1886–90	53 857	1 809	4	95	1
1891–95	58 183	1 927	5	95	0
1896–00	74 376	2 377	4	95	1
1901–05	79 225	2 432	4	95	1
1906–10	89 704	2 644	4	95	1
1911–15	97 936	2 753	3	95	2
1916–20	89 985	2 399	6	91	3
1921–25	86 062	2 171	3	95	2
1926–30	91 585	2 199	3	95	2
1931–35	120 362	2 752	3	95	2
1936–40	139 190	3 032	3	95	2
1941–45	167 881	3 528	4	91	5
1946–50	161 238	3 303	3	90	7
1951–55	233 797	4 679	3	89	8
1956–60	417 821	8 093	3	90	7
1961–65	399 920	7 416	3	87	10
1966–70	446 557	7 974	3	87	10
1971–75	483 180	8 489	3	87	10
1976–80	413 982	7 210	3	86	11
1981–85	393 154	6 759	4	85	11
1986–90	360 115	6 108	5	84	11
1991	385 709	6 470	4	85	11

1) Årsgenomsnittsvärden.

Källa: Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik. Urval Nummer 18. Statistiska centralbyrån.
Stockholm 1985. Tab 5.1 och 6.3.

Tab 3.4.2

Personer som lagförts för grövre brott, 1857–1991, efter kön, ålder, medborgarskap och tidigare belastning

Persons found guilty of serious offences, 1857–1991, by sex, age, citizenship and previous sentences

Anm. Med grövre brott avses i princip brott som lett till strängare påföljd än böter samt vissa åtalsunderlåtelser.

År ¹	Antal lagförda personer	Per 100 000 av befolkningen 15–69 år	Därav andel (i procent)		Utl. medborgare	Tidigare dömda ³
			Kvinnor	15–20 år ²		
1857–60	2 270	95	17	12	..	..
1861–65	2 581	102	15	11	..	..
1866–70	3 663	141	18	13	..	..
1871–75	2 912	108	15	16	..	..
1876–80	2 763	97	14	21	..	..
1881–85	2 871	97	14	21	..	..
1886–90	2 561	86	12	20	..	..
1891–95	2 944	97	12	25	..	..
1896–00	3 316	106	10	26	..	..
1901–05	3 634	112	9	25	..	..
1906–10	3 731	110	9	25	..	..
1911–15	3 841	108	10	25	..	..
1916–20	7 608	203	10	38	..	..
1921–25	3 804	96	9	29	..	36
1926–30	4 448	107	9	31	..	32
1931–35	5 630	129	10	29	..	30
1936–40	7 002	153	8	31	..	28
1941–45	11 760	247	12	31	..	31
1946–50	10 023	205	9	27	..	..
1951–55	15 395	308	7	30	..	..
1956–60	23 577	457	6	38	5	..
1961–65	26 913	499	6	43	7	44
1966–70	32 596	582	7	41	11	46
1971–75	37 348	656	8	42	13	46
1976–80	37 115	646	9	36	16	50
1981–85	42 230	726	11	32	14	52
1986–90	40 857	693	11	26	15	50
1991	42 884	719	11	26	17	49

1) Årsgenomsnittsvärden.

2) Ålder vid brottet.

3) Avser domar för grövre brott.

Källa: Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik. Urval Nummer 18. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1985. Tab 5.5–5.8.

Tabell 3.4.3

Personer som godkänt föreläggande av ordningsbot eller strafföreläggande eller som dömts, 1950–1991, efter huvudbrott

Persons who consented to summary fines by police or prosecutor or who were sentenced, 1950–1991, by principal offence

Anm. Åtalsunderlåtelse ingår inte. 1-års uppgifter finns publicerade i RSA 1977 och 1985.

Brottsart	År ¹									
	1950–54 ²	1955–59 ²	1960–64 ²	1965–69 ³	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991
Strafflagen (SL)/Brottsbalken (BrB)³										
3 kap Brott mot liv och hälsa	3 259	3 306	3 252	4 229	4 705	4 671	5 883	6 670	7 208	7 393
därav Mord och dråp	7	14	15	51	55	83	95	104	123	88
Barnadrap	3	2	1	1	-	-	-	0	-	-
Misshandel, inkl. grov	2 922	2 908	2 835	3 696	4 174	4 221	5 415	6 218	6 731	6 956
Vållande till annans död	201	257	303	363	277	203	152	132	122	128
4 kap Brott mot frihet och frid	255	309	292	1 237	1 491	1 512	2 112	2 120	2 229	2 301
5 kap Årekränkning	57	34	18	16	10	22	35	23	26	26
6 kap Sexualbrott	542	614	747	570	445	369	446	561	615	558
därav Våldtäkt, inkl. grov	30	51	63	91	94	93	111	143	172	148
Sexualbr. mot pers. under 15 år	..	..	..	172	116	76	83	157	190	194
Sexualbr. mot pers. 15 år el. äldre	..	..	..	119	107	114	142	176	190	166
Sexuellt ofredande	269	280	303	262	202	144	198	220	232	195
7 kap Brott mot familj	2	0	-	5	6	6	8	18	17	25
8 kap Tillgreppsbrott	7 075	9 533	13 742	18 365	19 002	20 164	23 050	23 691	24 666	26 647
därav Stöld, inkl. grov	4 007	5 525	7 950	10 595	9 516	8 829	10 032	9 479	9 752	10 242
Rån, inkl. grovt	50	87	148	198	335	419	441	445	533	602
9 kap Bedrägeri och annan oredlighet	2 611	3 549	4 792	5 855	6 267	6 019	7 681	6 229	5 904	5 903
10 kap Förskingring och annan trolöshet	1 217	1 232	1 126	936	896	731	889	969	1 026	1 168
11 kap Brott mot borgenärer m.m.	149	192	183	173	227	168	660	981	691	760
12 kap Skadegörelsebrott	486	805	1 098	1 266	1 895	3 102	4 044	3 648	3 842	3 805
13 kap Allmänfarliga brott	498	562	472	295	232	243	254	233	274	253
därav Mordbrand, inkl. grov	9	15	17	36	55	79	76	99	125	105
14 kap Förfalskningsbrott	277	344	362	291	339	481	664	999	1 274	1 330
15 kap Mened, falskt åtal m.m.	232	338	615	513	491	233	368	477	711	750
16 kap Brott mot allmän ordning ⁴	38 776	67 170	69 762	70 682	65 450	26 680	1 588	948	501	541
därav Fylleri	34 871	63 097	64 616	66 102	62 810	25 239 ⁵	..	..	..	..
Förargelseväckande beteende	3 766	3 948	5 029	3 836	2 536	1 323	1 401	765	403	397
17 kap Brott mot allmän verksamhet	2 592	2 708	2 675	2 440	2 556	2 431	2 862	2 695	2 805	2 888
därav Våld eller hot mot tjänsteman	1 014	986	970	786	1 027	1 303	1 643	1 672	1 831	1 931
Våldsamt motstånd	1 438	1 516	1 487	1 104	900	745	834	720	619	613
18 kap Högmålsbrott	29	36	35	32	21	22	12	7	1	1
19 kap Brott mot rikets säkerhet	..	..	..	4	3	1	2	1	-	-
20 kap Tjänstefel m.m.	177	151	122	106	86	19	19	24	29	38
21 kap Brott av krigsmän ⁶	1 516	1 494	1 504	1 543	1 958	2 074	1 967	865	-	1
Summa brott mot SL/BrB	59 750	92 377	100 798	108 560	106 079	68 950	52 542	51 159	51 819	54 388
Trafikbrottslagen	23 306	43 732	44 152	35 727	36 950	36 063	35 497	32 868	37 228	38 609
därav Rattfylleri, inkl. grovt	2 720	6 974	7 554	9 634	10 978	11 711	11 631	12 041	13 746	14 584
Övriga brott	20 586	36 758	36 598	26 093	25 972	24 352	23 866	20 827	23 482	24 025
Andra lagar och författningar	119 102	223 799	245 309	262 379	291 482	305 618	292 546	250 464	263 210	275 017
därav Vägtrafikförfattningar	68 698	177 504	190 646	211 366	246 289	267 236	258 688	222 821	230 156	242 631
Skattestaff-/Skattebrottslagen	..	2 284	3 128	4 386	3 992	613	835	607	398	346
Övriga stadganden	50 404	44 011	51 535	46 627	41 201	37 769	33 023	27 036	32 656	32 040
Totalt	202 158	359 908	390 259	406 666	434 511	410 631	380 585	334 491	352 257	368 014

1) Årsgenomsnittsvärden.

2) T.o.m. 1964 ingår inte personer som dömts till sinnessjukvård enl. SL 5:5.

3) Brottsbalken jämte följdförfattningar ersatte strafflagen 1 jan 1965. Brottsbenämningarna för åren 1950–1964 har därför anpassats till den nya lagstiftningen.

4) Uppgifterna t.o.m. 1971 stickprovsberäknade.

5) Fylleri avkriminaliserades 1 jan 1977.

6) Lagändring 1 jan 1988.

Tabell 3.4.4

Personer som lagförts, 1950–1991, efter huvudpåföljd

Persons found guilty, 1950–1991, by principal sanction

Anm. Samtliga påföljder ingår. 1-års uppgifter finns publicerade i RSA 1977 och 1985.

Lagrum enligt vilket åklagarens beslut meddelats/huvudpåföljd ¹	År ²									
	1950–54	1955–59	1960–64	1965–69 ³	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991
Åtalsunderlåtelse enligt										
RB 20:7 st. 1 p. 1	6 408	10 445	12 235	7 918	6 689	7 704	4 470	5 317	2 616	2 799
RB 20:7 st. 1 p. 2	.	.	.	.	.	.	.	219	72	81
RB 20:7 st. 1 p. 3 ⁴	..	..	..	..	5 286	8 637	8 527	9 325	7 591	7 929
RB 20:7 st. 1 p. 4	..	..	709	741	841	667	474	372	316	292
RB 20:7 st. 2 ⁵	..	..	..	6	16	17	10	7	9	8
LUL, 1 par. ⁶	3 582	4 693	5 086	6 255	8 242	6 744	6 915	5 143	6 628	6 332
LUL, 6 par. ⁷	841	1 435	1 620	2 136	2 393	1 631	781	333	214	234
under vård i ungdomsfängelse ⁸	206	325	537	597	605	402	.	.	.	.
LVM, 46 par. ⁹	1 160	5 013	8 835	9 569	5 870	2 116	58	16	13	20
Summa åtalsunderlåtelser	12 197	21 911	29 022	27 221	29 938	27 918	21 235	20 732	17 459²¹	17 695
Dömda till										
Fängelse ¹⁰	5 669	9 615	11 309	11 090	11 872	12 773	15 118	15 929	16 026	14 885
därav BrB 34:1 p. 1	.	.	.	272	323	417	545	473	499	572
Ungdomsfängelse ¹¹	155	252	417	506	405	225	2	.	.	.
därav BrB 34:1 p. 1	.	.	.	188	213	156	2	.	.	.
Internering ¹²	253	328	460	676	577	392	82	.	.	.
därav BrB 34:1 p. 1	.	.	.	551	517	362	78	.	.	.
Sluten psykiatrisk vård/ vård i specialsjukhus ¹³	398	502	535	394	437	375	340	298	322	290
Öppen psykiatrisk vård	.	.	.	60	27	14	16	14	9	11
Villkorlig dom	.	.	.	3 273	5 130	6 008	10 006	10 696	12 410	13 708
därav BrB 34:1 p. 1	5 082	5 686	7 693	19	40	65	141	143	129	176
Skyddstillsyn	.	.	.	7 484	9 109	9 317	9 923	9 043	9 047	9 273
därav BrB 34:1 p. 1	.	.	.	1 189	2 578	3 331	3 486	2 718	2 318	2 440
med fängelse ¹⁴	.	.	.	456	362	315	894	801	687	598
med kontraktsvård	.	.	.	.	.	.	.	126	305	311
Vård inom socialtjänsten ¹⁵	12	223	456	944	985	796	835	809	1 242	1 423
Vård enligt LVM ¹⁶	.	.	.	271	349	241	101	26	40	38
Böter ¹⁷	189 870	342 596	368 871	381 070	405 144	381 222 ²⁰	343 943	297 580	313 102	328 330
därav genom dom	75 473	84 870	100 376	89 638	58 412	48 617	39 150	30 488	30 653	31 841
strafföreläggande	114 397	257 726	268 495	230 842	174 562	149 435	92 625	76 509	79 801	78 139
ordningsbot ¹⁸	.	.	.	60 590	172 170	182 170	212 168	190 583	202 648	218 350
Disciplinstraff	1 108	1 186	1 039	795	377	176	120	31	.	.
Avsättning/suspension ¹⁹	9	22	15	18	16	3	.	.	.	.
Fri från påföljd	.	.	.	25	14	12	13	9	13	5
Påföljd eftergiven	.	.	.	61	67	75	86	56	46	51
Summa domar, strafföreläggande, ordningsbot	202 556	360 411	390 794	406 666	434 511	410 631	380 585	334 491	352 257	368 014
därav BrB 34:1 p. 1	.	.	.	2 218	3 671	4 332	4 252	3 334	2 946	3 188
Totalt	214 753	382 321	419 816	433 887	464 449	438 548	401 820	355 223	369 716	385 709
därav domar	88 171	102 684	122 299	115 234	87 779	79 025	75 792	67 399	69 808	71 525

1) Senaste lydelsen. 2) Årsgenomsnittsvärden. 3) Brottsbalken jämte följdförfattningar ersatte Strafflagen 1 januari 1965. 4) T.o.m. 31 mars 1985 RB 20:7 p. 2. 5) T.o.m. 31 mars 1985 RB 20:7 p. 3. 6) Lag om unga lagöverträdare. T.o.m. 1981 kallades den 1964 års lag. T.o.m. 1964 gällde Lagen 19 maj 1944 eftergift av åtal mot vissa underåriga. 7) Lag om unga lagöverträdare. T.o.m. 1981 gällde Barnavårdslagen, 69 par. T.o.m. 1960 gällde lagen 6 juni 1924 om samhällets barnavård. 8) RB 20:7 p. 2 (äldre lydelse). 9) Lag om vård av missbrukare. T.o.m. 1981 gällde Nykterhetsvårdslagen, 57 par. Före 1 oktober 1955 gällde Lagen 12 juni 1931 om behandling av alkoholister. 10) T.o.m. 1964 inkl. straffarbete. 11) Ungdomsfängelse avskaffades 1 januari 1980. 12) Internering avskaffades den 1 juli 1981. T.o.m. 1964 inkl. förvaring. 13) T.o.m. 1964 gällde strafflagen 5:5 samt Lagen 19 september 1929, sinnessjuklagen. 14) Skyddstillsyn med anstaltsbehandling ersattes 1 januari 1980 av skyddstillsyn med fängelse. 15) T.o.m. 1960 avser uppgiften personer som överlämnats för samhällsvård resp. skyddsuppföstran, därefter t.o.m. 1981 gällde vård enligt Barnavårdslagen. 16) T.o.m. 1981 gällde Nykterhetsvårdslagen. 17) T.o.m. 1971 är uppgifterna ang. BrB 16 kap. (motsv.) stickprovsräknade. 18) Ordningsbot infördes genom Lag 28 maj 1968 som trädde i kraft i juli samma år. Uppgifterna inkluderar samtliga ordningsbot. 19) 1 januari 1976 togs avsättning och suspension bort som påföljd för brott. 20) Fylleriet avkriminaliserades 1 januari 1977. 21) Statistikomläggning med följd att färre åtalsunderlåtelser redovisas fr.o.m 1990.

Tabell 3.4.5

Personer som lagförts, efter huvudbrott, lagföringstyp och kön 1991, totalt och per 100 000 av den straffmyndiga medelfolkmängden

Persons found guilty by principal offence, type of adjudication and sex, 1991, in totals and per 100 000 of mean population 15 years of age and over

Huvudbrott	Åtalsunderlåtelse		Ordningsbot		Strafföreläggande		Dom		Totalt	
	M+Kv	Kv	M+Kv	Kv	M+Kv	Kv	M+Kv	Kv	M+Kv	Kv
<i>Brottsbalken</i>										
Brott mot person	903	110	-	-	962	102	9 341	604	11 206	816
därav										
Mord, dråp	3	1	-	-	-	-	88	13	91	14
Misshandel, inkl. grov	343	42	-	-	485	44	6 471	384	7 299	470
Våldtäkt, inkl. grov	-	-	-	-	-	-	148	-	148	-
Övriga sexualbrott	27	-	-	-	3	-	407	8	437	8
Förmögenhetsbrott	11 958	2 734	-	-	11 856	4 491	26 427	4 271	50 241	11 496
därav										
Stöld, inkl. grov	2 975	341	-	-	34	9	10 208	1 490	13 217	1 840
Tillgrepp av fortskaffningsmedel	798	43	-	-	10	1	2 108	73	2 916	117
Rån, inkl. grovt	25	3	-	-	-	-	602	19	627	22
Bedrägeri och annan oredlighet	1 308	237	-	-	317	76	5 586	1 197	7 211	1 510
Brott mot allmänheten	359	123	-	-	596	245	1 737	461	2 692	829
Brott mot staten	296	23	-	-	637	27	2 832	224	3 765	274
<i>Summa brott mot BrB</i>	13 516	2 990	-	-	14 051	4 865	40 337	5 560	67 904	13 415
Trafikbrottslagen	2 634	259	-	-	25 278	3 523	13 331	1 346	41 243	5 128
därav										
Rattfylleri, inkl. grovt	211	7	-	-	6 614	589	7 970	652	14 795	1 248
Övriga vägtrafikförfattningar	86	6	208 758	34 894	26 314	2 686	7 559	521	242 717	38 107
Narkotikastrafflagen	805	111	-	-	1 363	167	2 631	369	4 799	647
Varusmuggningslagen	64	12	9 592	.. ¹	5 296	806	2 112	338	17 064	1 156
Skattebrottslagen	28	1	-	-	3	-	343	18	374	19
Övriga stadganden	562	35	-	-	5 834	573	5 212	298	11 608	906
Totalt	17 695	3 414	218 350	34 894¹	78 139	12 620	71 525	8 450	385 709	59 378
Per 100 000 av den straff-										
myndiga medelfolkmängden										
<i>Brottsbalken</i>										
Brott mot person	13	3	-	-	14	3	132	17	159	23
därav										
Mord, dråp	0	0	-	-	-	-	1	0	1	0
Misshandel inkl. grov	5	1	-	-	7	1	92	11	103	13
Våldtäkt, inkl. grov	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-
Övriga sexualbrott	0	-	-	-	0	-	6	0	6	0
Förmögenhetsbrott	170	76	-	-	168	125	375	119	712	319
därav										
Stöld, inkl. grov	42	9	-	-	0	0	145	41	187	51
Tillgrepp av fortskaffningsmedel	11	1	-	-	0	0	30	2	41	3
Rån inkl. grovt	0	0	-	-	-	-	9	1	9	1
Bedrägeri och annan oredlighet	19	7	-	-	4	2	79	33	102	42
Brott mot allmänheten	5	3	-	-	8	7	25	13	38	23
Brott mot staten	4	1	-	-	9	1	40	6	53	8
<i>Summa brott mot BrB</i>	192	83	-	-	199	135	572	154	963	373
Trafikbrottslagen	37	7	-	-	358	98	189	37	585	142
därav										
Rattfylleri, inkl. grovt	3	0	-	-	94	16	113	18	210	35
Övriga vägtrafikförfattningar	1	0	2 959	969	373	75	107	14	3 440	1 059
Narkotikastrafflagen	11	3	-	-	19	5	37	10	68	18
Varusmuggningslagen	1	0	136	.. ¹	75	22	30	9	242	32
Skattebrottslagen	0	0	-	-	0	-	5	1	5	1
Övriga stadganden	8	1	-	-	83	16	74	8	165	25
Totalt	251	95	3 095	969¹	1 108	351	1 014	235	5 467	1 650

1) Vid ordningsbot för ringa varusmuggling saknas uppgift om kön.

Tabell 3.4.6

Översiktstabell. Lagförda personer efter kön, ålder, medborgarskap m m, 1991

A Summary table. Persons found guilty 1991, by sex, age etc

Anm. Ordningsbot ingår ej. Till de frihetsberövande påföljderna räknas alla påföljder som innebär fängelse, antingen enbart eller i kombination med annan påföljd, samt slutna psykiatrisk vård.

Huvudbrott	Totalt	Därav										
		Kvinnor		Ungdomar 15-20 år		Utländska medborgare		Utvä- sade	I storstads- länen		Frihets- berövade	
		Antal	%	Antal	%	Antal	%		Antal	%	Antal	%
Brott mot brottsbalken	67904	13415	20	20432	30	13282	20	362	29891	44	9937	15
Brott mot person (3-7 kap)	11206	816	7	2618	23	1983	18	80	4408	39	3031	27
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	7749	512	7	1929	25	1395	18	42	3041	39	2368	31
därav mord och dråp	91	14	15	9	10	36	40	17	42	46	86	95
misshandel inkl grov	7299	470	6	1851	25	1333	18	25	2863	39	2246	31
vållande till annans död	132	15	11	21	16	16	12	-	42	32	23	17
Brott mot frihet och frid (4 kap)	2814	287	10	618	22	449	16	14	1124	40	356	13
Arekränkning (5 kap)	31	3	10	4	13	2	6	-	19	61	-	-
Sexualbrott (6 kap)	585	8	1	67	11	127	22	24	209	36	294	50
därav våldtäkt inkl grov	148	-	-	20	14	66	45	20	66	45	138	93
Brott mot familj (7 kap)	27	6	22	-	-	10	37	-	15	56	13	48
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	50241	11496	23	15993	32	10183	20	261	22656	45	5724	11
Tillgreppsbrott (8 kap)	36090	9239	26	12208	34	8309	23	232	16789	47	4171	12
därav snatteri	17439	6951	40	4203	24	5136	29	1	8631	49	43	-
stöld	11526	1703	15	4968	43	2114	18	109	4977	43	1957	17
grov stöld	1691	137	8	505	30	314	19	68	812	48	991	59
tillgrepp av fortskaffnmedel	2916	117	4	1713	59	334	11	3	1368	47	690	24
rån inkl grovt	627	22	4	277	44	187	30	49	399	64	436	70
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	7211	1510	21	1507	21	1106	15	28	3213	45	1263	18
därav bedrägeribrott (1-3 par)	4617	1161	25	609	13	723	16	8	2058	45	693	15
hälteri, haleriförseelse	2540	334	13	880	35	379	15	19	1138	45	555	22
Förskingring m m (10 kap)	1578	331	21	481	30	192	12	1	782	50	134	8
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	810	64	8	3	-	56	7	-	269	33	106	13
Skadegörelsebrott (12 kap)	4552	352	8	1794	39	520	11	-	1603	35	50	1
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	2692	829	31	1014	38	461	17	10	1114	41	364	14
Allmänfarliga brott (13 kap)	299	68	23	85	28	24	8	3	96	32	80	27
därav mordbrand inkl grov	125	31	25	46	37	17	14	3	48	38	73	58
Forfalskningsbrott (14 kap)	1508	439	29	473	31	298	20	5	659	44	178	12
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	885	322	36	456	52	139	16	2	359	41	106	12
Brott mot staten (16-20 kap)	3765	274	7	807	21	655	17	11	1713	45	818	22
Brott mot allmän ordning (16 kap)	557	23	4	188	34	75	13	-	205	37	9	2
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	3166	246	8	619	20	580	18	11	1494	47	806	25
därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	2934	221	8	582	20	520	18	11	1388	47	758	26
Högmålsbrott (18 kap)	2	-	-	-	-	-	-	-	1	50	1	50
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	38	5	13	-	-	-	-	-	12	32	1	3
Brott av krigsman (21 kap)	2	-	-	-	-	-	-	-	1	50	1	50
Brott mot andra lagar	99455	11069	11	14844	15	17404	17	101	43973	44	6182	6
Trafikbrottslagen	41243	5128	12	8342	20	6419	16	2	16202	39	3383	8
därav rattfylleri inkl grovt	14795	1248	8	1697	11	2139	14	-	5897	40	2654	18
smitning	1355	219	16	232	17	194	14	-	557	41	29	2
olovlig körning	13902	1144	8	4620	33	3139	23	-	6410	46	589	4
Narkotikastrafflagen	4799	647	13	452	9	885	18	64	2910	61	1456	30
Varusmuggningslagen	7472	1156	15	786	11	3757	50	28	5343	72	213	3
Tillverkning av/handel med drycker	660	64	10	84	13	56	8	-	176	27	72	11
Skattebrottslagen	374	19	5	-	-	30	8	-	153	41	73	20
Miljöskyddslagen	33	-	-	-	-	-	-	-	15	45	-	-
Naturvårdslagen	156	10	6	30	19	7	4	-	15	10	-	-
Vägrattfylleriförfattningar	33959	3213	9	3373	10	4732	14	-	14042	41	3	-
Ovrigt	10759	832	8	1777	17	1518	14	7	5117	48	982	9
Totalt	167359	24484	15	35276	21	30686	18	463	73864	44	16119	10

Tabell 3.4.7 a

Personer som lagförts, efter huvudbrott och ålder, 1991

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, 1991, by principal offence and age

Huvudbrott	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-	
Brott mot brottsbalken	11237	9195	9637	9767	13865	8114	3196	2893	67904
Brott mot person (3-7 kap)	1308	1310	1602	1674	2580	1817	603	312	11206
Brott mot liv och hals (3 kap)	925	1004	1218	1206	1743	1128	343	182	7749
darav mord och drap	2	7	7	19	20	21	13	2	91
misshandel inkl grov	896	955	1148	1148	1659	1047	296	150	7299
vållande till annans död	2	19	27	12	31	18	7	16	132
Brott mot frihet och frid (4 kap)	348	270	318	382	683	522	201	90	2814
Arekrankning (5 kap)	3	1	6	11	4	3	3	-	31
Sexualbrott (6 kap)	32	35	56	72	141	153	56	40	585
darav våldtakt inkl grov	7	13	19	31	38	29	8	3	148
Brott mot familj (7 kap)	-	-	4	3	9	11	-	-	27
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	9154	6839	6926	6985	9898	5586	2353	2500	50241
Tillgreppsbrott (8 kap)	7208	5000	4728	4726	6714	3681	1731	2302	36090
darav snatteri	2825	1378	1582	2051	3594	2413	1402	2194	17439
stöld	2798	2170	1948	1661	1945	771	173	60	11526
grov stöld	217	288	324	289	392	154	25	2	1691
tillgrepp av fortskaffnmedel	955	758	461	333	321	81	7	-	2916
rån inkl grovt	136	141	107	98	100	34	10	1	627
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	709	798	1184	1318	1846	991	277	88	7211
darav bedrägeribrott (1-3 par)	214	395	758	899	1314	744	217	76	4617
hälteri, hälteriförseelse	480	400	420	414	520	238	56	12	2540
Förskingring m m (10 kap)	267	214	215	223	316	226	90	27	1578
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	-	3	15	80	250	297	130	35	810
Skadegörelsebrott (12 kap)	970	824	784	638	772	391	125	48	4552
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	505	509	418	384	501	251	83	41	2692
Allmänfarliga brott (13 kap)	55	30	40	27	61	36	23	27	299
darav mordbrand inkl grov	29	17	16	13	30	13	6	1	125
Förfalskningsbrott (14 kap)	225	248	244	246	318	168	49	10	1508
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	225	231	134	111	122	47	11	4	885
Brott mot staten (16-20 kap)	270	537	691	724	886	460	157	40	3765
Brott mot allmän ordning (16 kap)	63	125	122	104	69	40	25	9	557
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	207	412	564	614	812	409	120	28	3166
darav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	197	385	526	571	765	367	101	22	2934
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	2	5	5	11	12	3	38
Brott av krigsmän (21 kap)	-	-	1	1	-	-	-	-	2
Brott mot andra lagar	6210	8634	14208	16785	23657	17433	7346	5182	99455
Trafikbrottslagen	3989	4353	5346	5743	8553	6663	3223	3373	41243
darav rattfylleri inkl grovt	457	1240	1912	2183	3502	3362	1474	665	14795
smitning	35	197	203	191	244	169	107	209	1355
olovlig körning	3191	1429	1643	2077	3145	1660	548	209	13902
Narkotikastrafflagen	110	342	693	1169	1825	554	94	12	4799
Varusmuggningslagen	183	603	1000	1317	2091	1385	594	299	7472
Tillverkning av/handel med drycker	26	58	97	103	158	130	55	33	660
Skattebrottslagen	-	-	3	22	116	133	75	25	374
Miljöskyddslagen	-	-	-	2	6	13	8	4	33
Naturvårdslagen	16	14	21	20	32	27	11	15	156
Vägtrafikförfattningar	1136	2237	4940	6501	8535	6854	2665	1091	33959
Ovrigt	750	1027	2108	1908	2341	1674	621	330	10759
Totalt	17447	17829	23845	26552	37522	25547	10542	8075	167359

Tabell 3.4.7 b

Kvinnor som lagförts, efter huvudbrott och ålder, 1991

Women against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, 1991, by principal offence and age

Huvudbrott	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-	
Brott mot brottsbalken	2284	1396	1565	1711	2635	1788	858	1178	13415
Brott mot person (3-7 kap)	128	102	111	105	169	135	46	20	816
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	88	65	71	73	113	69	20	13	512
därav mord och dråp	1	-	-	5	2	2	4	-	14
misshandling inkl grov	86	62	64	66	106	62	16	8	470
vållande till annans död	-	3	4	-	3	2	-	3	15
Brott mot frihet och frid (4 kap)	39	35	37	31	54	58	26	7	287
Arekränkning (5 kap)	1	-	2	-	-	-	-	-	3
Sexualbrott (6 kap)	-	2	-	1	-	5	-	-	8
därav våldtäkt inkl grov	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot familj (7 kap)	-	-	1	-	2	3	-	-	6
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	1910	1089	1295	1459	2281	1537	784	1141	11496
Tillgreppsbrott (8 kap)	1664	844	899	1095	1732	1186	705	1114	9239
därav snatteri	1253	526	561	732	1224	939	628	1088	6951
stöld	318	238	241	276	386	173	53	18	1703
grov stöld	16	25	21	21	34	18	2	-	137
tillgrepp av fortskaffnmedel	39	25	19	11	17	6	-	-	117
rån inkl grovt	3	1	3	7	6	2	-	-	22
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	128	157	279	268	393	226	45	14	1510
därav bedrägeribrott (1-3 par)	47	111	227	213	316	196	38	13	1161
hälteri, hälteriförseelse	75	46	49	54	75	28	6	1	334
Förskingring m m (10 kap)	43	48	58	47	58	52	20	5	331
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	-	-	3	6	24	26	4	1	64
Skadegörelsebrott (12 kap)	75	40	56	43	74	47	10	7	352
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	217	178	117	92	124	72	16	13	829
Allmänfarliga brott (13 kap)	6	7	9	7	16	9	4	10	68
därav mordbrand inkl grov	3	3	4	3	11	5	2	-	31
Förfalskningsbrott (14 kap)	77	79	69	63	87	49	12	3	439
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	134	92	39	22	21	14	-	-	322
Brott mot staten (16-20 kap)	29	27	42	55	61	44	12	4	274
Brott mot allmän ordning (16 kap)	6	4	3	3	-	5	1	1	23
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	23	23	39	52	60	37	9	3	246
därav våld mot tjänst (1-2, 4-5 par)	22	19	37	49	56	32	5	1	221
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	1	2	2	-	5
Brott av krigsmän (21 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot andra lagar	391	990	1569	1717	2778	2069	871	684	11069
Trafikbrottslagen	127	554	693	702	1188	915	464	485	5128
därav rattfylleri inkl grovt	23	106	166	174	338	308	108	25	1248
smitning	3	29	27	40	44	33	18	25	219
olovlig körning	61	132	168	216	380	145	31	11	1144
Narkotikastrafflagen	25	59	82	158	240	72	10	1	647
Varusmuggningslagen	23	90	159	145	308	227	129	75	1156
Tillverkning av/handel med drycker	5	9	9	7	12	13	7	2	64
Skattebrottslagen	-	-	-	-	6	8	4	1	19
Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naturvårdslagen	1	2	2	3	1	1	-	-	10
Vägrattfylleriförordningar	159	198	482	563	818	693	207	93	3213
Ovrigt	51	78	142	139	205	140	50	27	832
Totalt	2675	2386	3134	3428	5413	3857	1729	1862	24484

Tabell 3.4.8 a

Personer som lagförts, efter huvudpåföljd och ålder, 1991

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines or who were sentenced, by principal sanction and age, 1991

Lagrum enligt vilket åklagarens beslut meddelats/huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt	Netto per rad
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-		
Åtalsunderlåtelse enligt										
LUL, 1 par	6061	271	-	-	-	-	-	-	6332	5969
LUL, 6 par	182	51	1	-	-	-	-	-	234	145
RB 20:7 st 1 p 1	309	230	269	307	491	387	263	543	2799	2792
RB 20:7 st 1 p 2	-	5	11	20	17	20	7	1	81	81
RB 20:7 st 1 p 3	316	772	1079	1563	2693	1169	267	70	7929	5995
RB 20:7 st 1 p 4	-	11	29	40	117	63	25	7	292	273
RB 20:7 st 2	-	1	1	-	3	2	1	-	8	8
LVM, 46 par	-	-	1	6	12	1	-	-	20	17
Summa åtalsunderlåtelser	6868	1341	1391	1936	3333	1642	563	621	17695	15042
Domar och strafförelägganden										
Fängelse	22	785	2513	3094	4545	2460	707	187	14313	12786
Sluten psyk vård	2	13	33	65	82	68	14	7	284	280
Vård i specialsjukhus för psyk utvecklingsstörda	-	1	1	2	1	-	1	-	6	6
Öppen psyk vård	-	-	-	1	4	3	2	1	11	11
Skyddstillsyn	183	1062	1065	1122	1712	1193	383	113	6833	6821
därav med fängelse	20	130	141	110	129	55	12	1	598	598
med kontraktsvård	-	12	44	66	98	67	20	4	311	311
BrB 30:6 tillämpad	-	1	-	-	10	2	3	-	16	16
Villkorlig dom	278	2215	2851	2302	2836	1896	756	398	13532	13502
Vård inom socialtjänsten	1233	190	-	-	-	-	-	-	1423	1268
Vård enligt lagen om vård av missbrukare	-	1	1	7	10	13	5	1	38	36
Böter	8785	11576	15361	17427	24122	17946	8036	6727	109980	..
därav genom dom	2032	3265	4359	5270	7509	5632	2344	1430	31841	31003
genom strafföre- läggande (SF)	6753	8311	11002	12157	16613	12314	5692	5297	78139	..
BrB 34:1 p 1 tillämpad	72	644	626	588	867	315	64	12	3188	2928
därav avs fängelse	1	29	91	136	211	85	16	3	572	557
avs skyddstillsyn	66	584	487	416	621	212	46	8	2440	2200
avs villkorlig dom	5	31	48	36	35	18	2	1	176	176
Fri från påföljd	1	1	-	-	3	-	-	-	5	5
Påföljd eftergiven	3	-	3	8	7	11	11	8	51	51
Summa domar och SF	10579	16488	22454	24616	34189	23905	9979	7454	149664	..
därav domar	3826	8177	11452	12459	17576	11591	4287	2157	71525	65336
Summa åtalsunderlåtelse, domar och SF										
därav åtalsunderlåtelser och domar	17447	17829	23845	26552	37522	25547	10542	8075	167359	..
	10694	9518	12843	14395	20909	13233	4850	2778	89220	75263

Tabell 3.4.8 b

Kvinnor som lagförts, efter huvudpåföljd och ålder, 1991

Women against whom prosecution was waived, who consented to summary fines or who were sentenced, by principal sanction and age, 1991

Lagrum enligt vilket åklagarens beslut meddelats/huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt	Netto per rad
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-		
Åtalsunderlåtelse enligt										
LUL, 1 par	1548	64	-	-	-	-	-	-	1612	1564
LUL, 6 par	26	2	-	-	-	-	-	-	28	24
RB 20:7 st 1 p 1	102	63	67	65	122	103	83	224	829	828
RB 20:7 st 1 p 2	-	1	2	7	10	9	4	1	34	34
RB 20:7 st 1 p 3	13	42	124	194	332	127	14	7	853	627
RB 20:7 st 1 p 4	-	4	3	9	21	13	5	2	57	54
RB 20:7 st 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LVM, 46 par	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
Summa åtalsunderlåtelser	1689	176	196	276	485	252	106	234	3414	3101
Domar och strafförelägganden										
Fängelse	1	12	83	153	265	134	27	6	681	631
Sluten psyk vård	-	1	3	7	11	10	3	-	35	34
Vård i specialsjukhus för psyk utvecklingsstörda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Öppen psyk vård	-	-	-	-	2	1	-	-	3	3
Skyddstillsyn	6	93	148	184	281	208	47	9	976	976
därav med fängelse	1	8	9	19	15	11	1	-	64	64
med kontraktsvård	-	1	3	6	10	6	-	-	26	26
BrB 30:6 tillämpad	-	1	-	-	-	-	1	-	2	2
Villkorlig dom	30	291	484	405	614	354	110	43	2331	2329
Vård inom socialtjänsten	72	25	-	-	-	-	-	-	97	94
Vård enligt lagen om vård av missbrukare	-	1	1	3	2	-	-	-	7	5
Boter	875	1761	2164	2299	3614	2853	1432	1568	16566	..
därav genom dom	211	452	523	580	956	702	318	204	3946	3894
genom strafföreläggande (SF)	664	1309	1641	1719	2658	2151	1114	1364	12620	..
BrB 34:1 p 1 tillämpad	1	26	54	97	138	44	2	1	363	338
därav avs fängelse	-	-	-	12	17	4	-	-	33	31
avs skyddstillsyn	1	24	52	77	112	37	-	-	303	280
avs villkorlig dom	-	2	2	8	9	3	2	1	27	27
Fri från påföljd	1	-	-	-	1	-	-	-	2	2
Påföljd eftergiven	-	-	1	4	-	1	2	1	9	9
Summa domar och SF	986	2210	2938	3152	4928	3605	1623	1628	21070	..
därav domar	322	901	1297	1433	2270	1454	509	264	8450	8059
Summa åtalsunderlåtelser, domar och SF										
därav åtalsunderlåtelser och domar	2675	2386	3134	3428	5413	3857	1729	1862	24484	..
	2011	1077	1493	1709	2755	1706	615	498	11864	10688

Tabell 3.4.9 a

Personer som lagförts, efter huvudbrott och huvudpåföljd, 1991

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, by principal offence and principal sanction, 1991

Huvudbrott	Domda till			Skyddstillsyn				Villkorlig dom	Vård	
	Fängelse	Sluten psyk vård m m	Öppen psyk vård	Totalt	Därav				inom socialtjänsten	enligt lagen om vård av missbrukare
					Med fängelse	Med kontraktsvård	BrB 30:6 tillämpad			
1 Brott mot brottsbalken	8514	274	10	4679	502	162	15	10719	1338	33
2 Brott mot person (3-7 kap)	2669	147	4	905	120	25	6	2031	339	9
3 Brott mot liv och hälsa (3 kap)	2094	98	3	693	104	19	3	1798	306	6
4 därav mord och dråp	57	28	-	1	1	-	-	-	2	-
5 misshandel inkl grov	2003	69	2	682	103	19	3	1684	303	6
6 vållande till annans död	22	-	-	2	-	-	-	91	1	-
7 Brott mot frihet och frid (4 kap)	302	24	-	153	11	4	1	192	25	3
8 Arekränkning (5 kap)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
9 Sexualbrott (6 kap)	261	25	1	58	5	2	2	38	8	-
10 därav våldtäkt inkl grov	117	16	1	10	5	1	-	2	2	-
11 Brott mot familj (7 kap)	12	-	-	1	-	-	-	2	-	-
12 Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	4848	68	2	3315	328	122	4	7589	881	19
13 Tillgreppsbrott (8 kap)	3501	50	2	2410	259	105	2	4236	783	17
14 därav snatteri	15	-	-	16	-	-	-	12	4	5
15 stöld	1655	23	2	1507	87	50	1	3548	354	12
16 grov stöld	839	6	-	358	102	33	-	175	84	-
17 tillgrepp av fortskaffnmedel	573	5	-	427	38	15	-	435	253	-
18 rån inkl grovt	378	14	-	78	32	7	1	25	82	-
19 Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	1106	13	-	793	62	15	1	2400	52	2
20 därav bedrägeribrott (1-3 par)	609	10	-	541	32	11	-	1761	12	2
21 häleri, häleriförseelse	482	3	-	250	30	4	1	630	38	-
22 Förskingring m m (10 kap)	120	1	-	65	3	2	1	378	5	-
23 Brott mot borgenärer m m (11 kap)	104	-	-	15	-	-	-	540	-	-
24 Skadegörelsebrott (12 kap)	17	4	-	32	4	-	-	35	41	-
25 Brott mot allmänheten (13-15 kap)	286	32	1	196	20	6	3	649	30	2
26 Allmänfarliga brott (13 kap)	43	29	1	21	7	2	2	16	11	-
27 därav mordbrand inkl grov	39	28	1	17	6	2	2	9	10	-
28 Förfalskningsbrott (14 kap)	149	1	-	146	8	3	1	557	14	2
29 Mened, falskt åtal m m (15 kap)	94	2	-	29	5	1	-	76	5	-
30 Brott mot staten (16-20 kap)	711	27	3	263	34	9	2	450	88	3
31 Brott mot allmän ordning (16 kap)	9	-	-	-	-	-	-	50	3	-
32 Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	699	27	3	263	34	9	2	396	85	3
33 därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	656	26	3	256	33	9	1	384	83	3
34 Högmålsbrott (18 kap)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35 Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36 Tjänstefel m m (20 kap)	1	-	-	-	-	-	-	4	-	-
37 Brott av krigsmän (21 kap)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38 Brott mot andra lagar	5799	16	1	2154	96	149	1	2813	85	5
39 Trafikbrottslagen	3196	8	1	1658	14	110	-	1815	31	3
40 därav rattfylleri inkl grovt	2600	8	-	1552	11	106	-	1735	15	2
41 smitning	28	-	-	10	-	-	-	9	-	-
42 olovlig körning	462	-	-	76	1	2	-	43	14	1
43 Narkotikastrafflagen	1323	5	-	358	71	36	-	87	17	2
44 Varusmuggningslagen	206	-	-	18	1	-	-	77	-	-
45 Tillverkning av/handel med drycker	64	1	-	18	1	1	-	55	1	-
46 Skattebrottslagen	70	-	-	5	1	-	-	97	-	-
47 Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48 Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
49 Vägtrafikförfattningar	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-
50 Övrigt	939	2	-	97	8	2	1	678	36	-
51 Totalt	14313	290	11	6833	598	311	16	13532	1423	38

Boter Totalt	Darav genom		BrB 34:1 p 1 tillämpad		Fri från på- följd	På- följd efter- given	Åtals- under- låtelse (=ÅU)	Summa domar, SF och ÅU	Darav domar	
	dom	straff- förelag- gande	Totalt	Darav avseende fängelse						
26301	12250	14051	2493	334	5	22	13516	67904	40337	1
3844	2882	962	345	55	2	8	903	11206	9341	2
2130	1620	510	259	42	1	5	356	7749	6883	3
-	-	-	-	-	-	-	3	91	88	4
1947	1462	485	254	42	1	5	343	7299	6471	5
10	10	-	2	-	-	-	4	132	128	6
1524	1082	442	75	11	-	3	513	2814	1859	7
25	18	7	-	-	-	-	5	31	19	8
157	154	3	9	1	1	-	27	585	555	9
-	-	-	-	-	-	-	-	148	148	10
8	8	-	2	1	-	-	2	27	25	11
19641	7785	11856	1911	234	1	8	11958	50241	26427	12
14230	3861	10369	1412	151	1	5	9443	36090	16278	13
12030	2525	9505	91	28	-	1	5265	17439	2669	14
648	615	33	912	91	1	1	2863	11526	8630	15
14	13	1	103	1	-	-	112	1691	1578	16
164	154	10	261	23	-	-	798	2916	2108	17
5	5	-	20	-	-	-	25	627	602	18
1186	869	317	350	51	-	1	1308	7211	5586	19
730	485	245	205	23	-	1	746	4617	3626	20
448	378	70	144	28	-	-	545	2540	1925	21
547	443	104	51	7	-	1	410	1578	1064	22
89	39	50	12	1	-	-	50	810	710	23
3589	2573	1016	86	24	-	1	747	4552	2789	24
1032	436	596	102	16	-	3	359	2692	1737	25
127	71	56	4	1	-	1	46	299	197	26
-	-	-	1	-	-	-	20	125	105	27
389	230	159	70	12	-	2	178	1508	1171	28
516	135	381	28	3	-	-	135	885	369	29
1784	1147	637	135	29	2	3	296	3765	2832	30
478	106	372	1	-	-	-	16	557	169	31
1273	1008	265	134	29	2	3	278	3166	2623	32
1135	874	261	130	26	2	2	254	2934	2419	33
-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	34
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35
33	33	-	-	-	-	-	-	38	38	36
-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	37
83679	19591	64088	695	238	-	29	4179	99455	31188	38
31468	6190	25278	420	153	-	9	2634	41243	13331	39
8490	1876	6614	181	26	-	1	211	14795	7970	40
1181	562	619	4	1	-	-	123	1355	613	41
10825	1511	9314	229	124	-	3	2249	13902	2339	42
2062	699	1363	140	44	-	-	805	4799	2631	43
7098	1802	5296	8	6	-	1	64	7472	2112	44
474	438	36	17	4	-	-	30	660	594	45
171	168	3	3	2	-	-	28	374	343	46
31	31	-	-	-	-	-	2	33	31	47
135	39	96	-	-	-	3	17	156	43	48
33859	7545	26314	2	2	-	8	86	33959	7559	49
8381	2679	5702	105	27	-	8	513	10759	4544	50
109980	31841	78139	3188	572	5	51	17695	167359	71525	51

Tabell 3.4.9 b

Kvinnor som lagförts, efter huvudbrott och huvudpåföljd, 1991

Women against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, by principal offence and principal sanction, 1991

Huvudbrott	Domda till			Skyddstillsyn				Villkorlig dom	Vård inom socialtjänsten	enligt lagen om vård av missbrukare
	Fängelse	Sluten psykisk vård m m	Öppen psykisk vård	Totalt	Därav					
					Med fängelse	Med kontraktsvård	BrB 30:6 tillämpad			
1 Brott mot brottsbalken	366	34	3	657	48	10	2	2061	94	5
2 Brott mot person (3-7 kap)	40	14	-	61	6	-	2	141	25	1
3 Brott mot liv och hälsa (3 kap)	30	11	-	48	6	-	1	127	25	-
4 därav mord och dråp	8	4	-	-	-	-	-	-	1	-
5 misshandel inkl grov	20	7	-	46	6	-	1	115	24	-
6 vållande till annans död	2	-	-	1	-	-	-	12	-	-
7 Brott mot frihet och frid (4 kap)	7	3	-	9	-	-	-	13	-	1
8 Arekränkning (5 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Sexualbrott (6 kap)	2	-	-	4	-	-	1	-	-	-
10 därav våldtäkt inkl grov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11 Brott mot familj (7 kap)	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
12 Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	280	7	-	509	36	8	-	1656	53	3
13 Tillgreppsbrott (8 kap)	172	4	-	287	24	5	-	857	44	3
14 därav snatteri	4	-	-	7	-	-	-	4	2	-
15 stöld	103	2	-	211	9	2	-	803	30	3
16 grov stöld	45	1	-	43	10	2	-	22	5	-
17 tillgrepp av fortskaffnmedel	12	-	-	18	3	-	-	18	7	-
18 rån inkl grovt	7	1	-	6	2	1	-	2	-	-
19 Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	91	2	-	200	11	3	-	632	6	-
20 därav bedrägeribrott (1-3 par)	66	2	-	156	8	3	-	541	4	-
21 häleri, häleriförseelse	23	-	-	44	3	-	-	88	2	-
22 Förskingring m m (10 kap)	13	1	-	16	1	-	-	116	-	-
23 Brott mot borgenärer m m (11 kap)	4	-	-	1	-	-	-	47	-	-
24 Skadegörelsebrott (12 kap)	-	-	-	5	-	-	-	4	3	-
25 Brott mot allmänheten (13-15 kap)	26	11	1	63	5	1	-	220	6	1
26 Allmänfarliga brott (13 kap)	4	11	1	5	2	1	-	1	-	-
27 därav mordbrand inkl grov	4	11	1	5	2	1	-	1	-	-
28 Förfalskningsbrott (14 kap)	12	-	-	47	3	-	-	201	4	1
29 Mened, falskt åtal m m (15 kap)	10	-	-	11	-	-	-	18	2	-
30 Brott mot staten (16-20 kap)	20	2	2	24	1	1	-	44	10	-
31 Brott mot allmän ordning (16 kap)	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
32 Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	20	2	2	24	1	1	-	40	9	-
33 därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	17	2	2	23	-	1	-	36	9	-
34 Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35 Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36 Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
37 Brott av krigsman (21 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38 Brott mot andra lagar	315	1	-	319	16	16	-	270	3	2
39 Trafikbrottslagen	157	-	-	226	2	9	-	196	-	-
40 därav rattfylleri inkl grovt	114	-	-	212	1	8	-	193	-	-
41 smitning	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
42 olovlig körning	41	-	-	9	1	-	-	2	-	-
43 Narkotikastrafflagen	125	1	-	83	13	7	-	32	2	2
44 Varusmuggningslagen	23	-	-	3	-	-	-	8	-	-
45 Tillverkning av/handel med drycker	3	-	-	2	-	-	-	10	-	-
46 Skattebrottslagen	1	-	-	-	-	-	-	4	-	-
47 Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48 Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49 Vagtrafikförfattningar	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
50 Övrigt	6	-	-	5	1	-	-	19	1	-
51 Totalt	681	35	3	976	64	26	2	2331	97	7

Boter	Darav genom		BrB 34:1 p 1		Fri från på-följd	På-följd efter-given	Åtals- under-låtel-ser (=ÅU)	Summa domar, SF och ÅU	Darav domar	
	dom	straff-förelag-gande	Totalt	Darav avseende fängelse						
6895	2030	4865	302	16	2	6	2990	13415	5560	1
403	301	102	19	1	-	2	110	816	604	2
212	164	48	16	-	-	-	43	512	421	3
-	-	-	-	-	-	-	1	14	13	4
200	156	44	16	-	-	-	42	470	384	5
-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	6
186	133	53	2	-	-	2	64	287	170	7
2	1	1	-	-	-	-	1	3	1	8
2	2	-	-	-	-	-	-	8	8	9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
1	1	-	1	1	-	-	2	6	4	11
6002	1511	4491	250	13	-	2	2734	11496	4271	12
5344	1032	4312	163	11	-	1	2364	9239	2563	13
4985	854	4131	21	2	-	-	1928	6951	892	14
101	92	9	117	9	-	1	332	1703	1362	15
1	1	-	11	-	-	-	9	137	128	16
10	9	1	9	-	-	-	43	117	73	17
-	-	-	3	-	-	-	3	22	19	18
266	190	76	75	2	-	1	237	1510	1197	19
189	130	59	56	2	-	1	146	1161	956	20
76	59	17	18	-	-	-	83	334	234	21
111	92	19	9	-	-	-	65	331	247	22
8	3	5	-	-	-	-	4	64	55	23
273	194	79	3	-	-	-	64	352	209	24
354	109	245	22	1	-	2	123	829	461	25
27	9	18	1	-	-	-	18	68	32	26
-	-	-	-	-	-	-	9	31	22	27
104	65	39	16	1	-	2	52	439	348	28
223	35	188	5	-	-	-	53	322	81	29
136	109	27	11	1	2	-	23	274	224	30
19	10	9	-	-	-	-	2	23	12	31
115	97	18	11	1	2	-	21	246	207	32
99	82	17	11	1	2	-	20	221	184	33
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35
2	2	-	-	-	-	-	-	5	5	36
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37
9671	1916	7755	61	17	-	3	424	11069	2890	38
4254	731	3523	34	14	-	2	259	5128	1346	39
710	121	589	12	1	-	-	7	1248	652	40
202	74	128	-	-	-	-	14	219	77	41
834	109	725	22	13	-	1	235	1144	184	42
269	102	167	22	1	-	-	111	647	369	43
1109	303	806	1	1	-	-	12	1156	338	44
40	37	3	1	-	-	-	8	64	53	45
13	13	-	-	-	-	-	1	19	18	46
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47
9	2	7	-	-	-	-	1	10	2	48
3205	519	2686	-	-	-	1	6	3213	521	49
772	209	563	3	1	-	-	26	832	243	50
16566	3946	12620	363	33	2	9	3414	24484	8450	51

Tabell 3.4.10 a

Personer som dömts till fängelse, efter brott och fängelsetidens längd, 1991

Persons sentenced to imprisonment, by offence and duration of imprisonment, 1991

Anm. I denna tabell redovisas samtliga personer som dömts till fängelse, antingen enbart eller i kombination med annan påföljd.

Brott	Fängelsetidens längd i månader													Totalt	Genom- snittlig fängelse- tid i må- nader
	Mind- re än 1	Exakt 1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	Exakt 6	Mer än 6 mindre än 12	Exakt 12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48	Livs- tid		
Brott mot brottsbalken	203	1543	1589	1173	936	186	1039	1072	523	680	299	103	6	9352	7.2
Brott mot person (3-7 kap)	64	664	497	335	235	54	217	183	148	239	142	62	6	2846	8.5
Brott mot liv och hals (3 kap)	48	578	409	280	192	46	173	140	114	154	55	47	6	2242	7.4
darav mord och dråp	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2	7	41	6	58	81.6
misshandel inkl grov vållande till annans död	48	574	401	272	188	46	171	138	112	146	46	6	-	2148	5.3
Brott mot frihet o frid (4 kap)	14	80	77	48	32	7	20	13	9	15	7	2	-	24	8.3
Arekränkning (5 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	324	4.8
Sexualbrott (6 kap)	2	6	10	5	10	1	21	28	25	67	80	13	-	268	22.3
darav våldtäkt inkl grov	-	1	3	1	-	-	1	4	11	35	57	9	-	122	29.6
Brott mot familj (7 kap)	-	-	1	2	1	-	3	2	-	3	-	-	-	12	8.1
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	81	604	876	717	594	110	714	795	345	415	138	37	-	5426	7.0
Tillgreppsbrott (8 kap)	58	440	686	560	442	84	496	571	240	272	89	32	-	3970	6.8
darav snatteri	4	4	5	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	15	1.7
stöld	41	306	444	319	289	57	233	120	27	8	-	-	-	1844	3.5
grov stöld	3	33	47	79	35	4	171	350	130	117	15	-	-	984	8.9
tillgrepp av fortsk medel	10	83	171	122	105	18	67	56	19	10	-	-	-	661	3.9
rån inkl grovt	-	4	13	33	6	3	18	39	63	137	74	32	-	422	21.3
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	14	108	156	138	131	24	184	195	88	119	41	4	-	1202	7.7
darav bedrägeribrott (1-3 par)	4	49	68	55	51	13	89	128	68	92	40	4	-	661	9.8
hälteri, haleriforseelse	10	58	87	78	77	11	95	63	20	26	1	-	-	526	5.2
Förskringring m m (10 kap)	3	9	22	10	14	1	18	17	8	18	6	-	-	126	8.6
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	2	44	11	5	6	1	12	9	8	5	2	1	-	106	5.4
Skadegörelsebrott (12 kap)	4	3	1	4	1	-	4	3	1	1	-	-	-	22	4.5
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	9	32	56	37	40	7	38	42	14	19	18	4	-	316	8.3
Allmänfarliga brott (13 kap)	-	2	1	6	-	-	4	2	2	15	14	4	-	50	26.2
darav mordbrand inkl grov	-	1	1	4	-	-	4	2	2	15	12	4	-	45	27.4
Förfälskningsbrott (14 kap)	5	15	39	15	25	4	19	31	6	3	3	-	-	165	5.2
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	4	15	16	16	15	3	15	9	6	1	1	-	-	101	4.6
Brott mot staten (16-20 kap)	49	243	160	84	67	15	70	52	16	7	1	-	-	764	3.1
Brott mot allmän ordning (16 kap)	-	4	-	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	9	3.0
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	48	238	160	81	67	15	69	50	16	7	1	-	-	752	3.1
darav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	46	228	150	73	59	15	64	49	15	7	1	-	-	707	3.1
Högmålsbrott (18 kap)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.5
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	9.0
Brott av krigsman (21 kap)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1.0
Brott mot andra lagar	679	2579	970	370	388	73	208	220	92	147	203	121	-	6050	5.3
Trafikbrottslagen	95	2179	664	181	100	22	46	19	3	2	-	-	-	3311	1.5
darav rattfylleri inkl grovt smitning	45	1865	526	125	70	17	29	13	-	-	-	-	-	2690	1.5
olovlig körning	-	15	9	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	28	1.8
Narkotikastrafflagen	47	274	103	38	15	4	3	-	-	-	-	-	-	484	1.5
Varusmuggningslagen	44	179	184	139	111	37	123	148	69	122	166	88	-	1410	13.9
Tillverkning av/handel med drycker	29	44	26	5	7	2	6	13	1	12	31	33	-	209	21.8
Skattebrottslagen	1	22	17	10	5	-	6	5	5	-	-	-	-	71	3.5
Skattebrottslagen	-	6	7	5	6	2	8	12	10	9	6	-	-	71	10.3
Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vagtrafikförfattningar	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1.0
Övrigt	510	148	72	30	159	10	19	23	4	2	-	-	-	977	1.8
Totalt	882	4122	2559	1543	1324	259	1247	1292	615	827	502	224	6	15402	6.4

Tabell 3.4.10 b**Kvinnor som dömts till fängelse, efter brott och fängelsetidens längd, 1991**

Women sentenced to imprisonment, by offence and duration of imprisonment, 1991

Anm. I denna tabell redovisas samtliga personer som dömts till fängelse, antingen enbart eller i kombination med annan påföljd.

Brott	Fängelsetidens längd i månader													Totalt	Genomsnittlig fängelse-tid i månader
	Mind- re an 1	Exakt 1	Mer an 1 högst 2	Mer an 2 högst 3	Mer an 3 högst 4	Mer an 4 mindre an 6	Exakt 6	Mer an 6 mindre an 12	Exakt 12	Mer an 12 högst 24	Mer an 24 högst 48	Mer an 48	Livs- tid		
Brott mot brottsbalken	12	70	70	66	41	9	47	63	21	28	6	7	-	440	6.9
Brott mot person (3-7 kap)	-	7	9	6	4	2	-	-	6	4	4	7	-	49	19.0
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	-	4	9	4	3	1	-	-	5	3	3	7	-	39	21.6
darav mord och dråp	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	7	-	8	72.0
misshandel inkl grov	-	4	8	4	3	1	-	-	4	2	3	-	-	29	8.3
vållande till annans död	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	13.0
Brott mot frihet o frid (4 kap)	-	3	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	7	3.7
Arekränkning (5 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sexualbrott (6 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	30.0
darav våldtäkt inkl grov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot familj (7 kap)	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4.0
Brott mot formogenhet (8-12 kap)	8	56	45	52	33	6	45	56	15	18	2	-	-	336	5.4
Tillgreppsbrott (8 kap)	7	41	37	33	27	4	26	27	3	5	2	-	-	212	4.5
darav snatteri	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1.0
stöld	4	35	22	19	15	3	11	5	-	1	-	-	-	115	3.0
grov stöld	1	3	3	10	9	1	12	18	2	2	-	-	-	61	6.0
tillgrepp av forsk medel	-	2	10	-	3	-	1	3	-	-	-	-	-	19	3.5
rån inkl grovt	-	-	-	4	-	-	1	1	1	2	2	-	-	11	14.9
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	1	13	6	17	4	2	17	28	9	9	-	-	-	106	6.8
darav bedrägeribrott (1-3 par)	1	6	5	11	-	2	11	25	8	8	-	-	-	77	7.5
haleri, haleriforseelse	-	7	1	5	3	-	6	3	1	1	-	-	-	27	5.1
Forskingring m m (10 kap)	-	1	-	2	2	-	1	1	3	4	-	-	-	14	10.1
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	2.8
Skadegörelsebrott (12 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	1	3	9	5	1	-	2	6	-	5	-	-	-	32	6.9
Allmänfarliga brott (13 kap)	-	-	-	2	-	-	-	-	-	4	-	-	-	6	17.0
darav mordbrand inkl grov	-	-	-	2	-	-	-	-	-	4	-	-	-	6	17.0
Förfalskningsbrott (14 kap)	-	1	7	2	1	-	1	4	-	-	-	-	-	16	4.2
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	1	2	2	1	-	-	1	2	-	1	-	-	-	10	5.3
Brott mot staten (16-20 kap)	3	4	7	3	3	1	-	1	-	1	-	-	-	23	2.9
Brott mot allmän ordning (16 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	3	4	7	3	3	1	-	1	-	1	-	-	-	23	2.9
darav våld mot tjänst (1-2, 4-5 par)	1	4	7	2	2	1	-	1	-	1	-	-	-	19	3.1
Hogmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott av krigsmän (21 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot andra lagar	15	141	55	22	18	-	8	14	13	17	27	10	-	340	8.0
Trafikbrottslagen	10	115	30	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	165	1.3
darav rattfylleri inkl grovt	3	93	19	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120	1.2
smitning	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1.5
olovlig körning	7	21	10	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	43	1.4
Narkotikastrafflagen	3	15	20	13	13	-	8	12	11	14	23	8	-	140	15.0
Varusmuggningslagen	1	5	3	-	3	-	-	2	-	3	4	2	-	23	15.8
Tillverkning av/handel med drycker	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4	4.0
Skattebrottslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	12.0
Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vagtrafikförfattningar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övrigt	1	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1.5
Totalt	27	211	125	88	59	9	55	77	34	45	33	17	-	780	7.4

Tabell 3.4.11

Personer som lagförts, efter medborgarskap, huvudbrott och ålder, 1991

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, by citizenship, principal offence and age, 1991

Medborgare från	Huvudbrott							Totalt	Ålder vid tiden för domen/åklagarbeslutet/ strafforeläggandet				
	Brott mot brottsbalken				Brott mot andra lagar				15-17	18-20	21-24	25-39	40-
	Brott mot person	För- mogen- hets- brott	Brott mot allm o staten	Summa	Samt- liga	Darav Ratt- fyll- ri inkl grovt	Narko- tika- straff- lagen						
Norden	682	2944	356	3982	6447	1070	360	10429	789	779	1360	4722	2779
Övriga Europa inkl Sovjet och Turkiet	540	3610	255	4405	6652	699	184	11057	663	983	1550	5311	2550
Afrika	200	812	126	1138	667	78	112	1805	82	163	408	1046	106
Nordamerika	14	50	6	70	150	20	10	220	13	13	36	117	41
Syd- och Mellanamerika	164	803	83	1050	1078	117	54	2128	188	204	265	1167	304
Asien	322	1696	242	2260	2025	138	153	4285	222	316	626	2624	497
Australien och Oceanien	3	12	4	19	16	4	-	35	4	6	4	18	3
Statslösa och okänt	58	256	44	358	369	13	12	727	64	72	158	332	101
Samtliga utländska medborgare	1983	10183	1116	13282	17404	2139	885	30686	2025	2536	4407	15337	6381
Sverige	9223	40058	5341	54622	82051	12656	3914	136673	15421	15293	19438	48737	37784
Totalt	11206	50241	6457	67904	99455	14795	4799	167359	17446	17829	23845	64074	44165
Därav kyrkobokförda													
Norden	578	2460	291	3329	3686	856	232	7015	718	521	858	3002	1916
Övriga Europa inkl Sovjet och Turkiet	479	2138	192	2809	3285	441	157	6094	572	602	766	2751	1403
Afrika	139	363	72	574	502	66	72	1076	73	64	171	681	87
Nordamerika	13	42	5	60	112	16	6	172	11	9	26	94	32
Syd- och Mellanamerika	154	667	79	900	1017	106	50	1917	183	190	223	1046	275
Asien	297	1353	193	1843	1784	130	140	3627	202	269	497	2261	398
Australien och Oceanien	2	6	4	12	11	3	-	23	4	2	3	12	2
Statslösa och okänt	53	202	29	284	297	10	9	581	62	58	128	254	79
Samtliga kyrkobokf utländska medborgare	1715	7231	865	9811	10694	1628	666	20505	1825	1715	2672	10101	4192

Tabell 3.4.12**Personer som lagförts, efter län, huvudbrott och ålder, 1991**

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, by county, principal offence and age, 1991

Län	Huvudbrott							Totalt	Ålder vid tiden för domen/åklagarbeslutet strafforeläggandet				
	Brott mot brottsbalken				Brott mot andra lagar				15-17	18-20	21-24	25-39	40-
	Brott mot person	För- mogen- hets- brott	Brott mot allm o staten	Summa	Samt- liga	Därav Rätt- fyll- ri inkl grovt	Narko- tika- straff- lagen						
Stockholms	2159	11478	1596	15233	18723	2970	1472	33956	3305	3382	4596	14398	8275
Uppsala	417	1578	202	2197	3134	441	83	5331	602	493	719	2004	1513
Södermanlands	424	1845	324	2593	4281	515	152	6874	686	759	1041	2548	1840
Östergötlands	544	2136	254	2934	3599	519	137	6533	747	690	844	2536	1716
Jönköpings	364	1606	159	2129	2292	376	88	4421	509	528	601	1612	1171
Kronobergs	168	751	78	997	1740	285	63	2737	273	302	402	971	789
Kalmar	165	687	108	960	1759	258	63	2719	308	317	417	888	789
Gotlands	89	367	39	495	459	142	29	954	180	153	97	300	224
Blekinge	199	670	122	991	1339	216	41	2330	248	313	385	759	625
Kristianstads	329	1372	153	1854	3077	409	43	4931	735	592	750	1535	1319
Malmöhus	1259	6156	735	8150	12929	1434	760	21079	2056	2008	2981	8493	5541
Hallands	244	1204	113	1561	2910	471	56	4471	415	454	591	1648	1363
Göteborgs o Bohus	990	5022	496	6508	8742	1493	678	15250	1548	1556	2165	6231	3750
Älvsborgs	487	2005	236	2728	5028	797	186	7756	810	821	1149	2797	2179
Skaraborgs	244	1335	133	1712	2295	389	101	4007	536	501	599	1323	1048
Värmlands	323	1250	167	1740	2713	572	103	4453	370	498	650	1811	1124
Örebro	442	1524	242	2208	2777	404	131	4985	532	628	769	1796	1260
Västmanlands	382	1591	255	2228	2510	452	119	4738	572	550	653	1828	1135
Kopparbergs	412	1546	216	2174	2555	533	84	4729	527	528	719	1595	1360
Gävleborgs	378	1425	159	1962	2179	462	106	4141	496	458	621	1416	1150
Västernorrlands	274	1303	166	1743	2552	514	73	4295	503	468	662	1401	1261
Jämtlands	150	531	88	769	968	251	35	1737	199	185	293	561	499
Västerbottens	254	1189	163	1606	2476	321	49	4082	478	474	596	1383	1151
Norrbottnens	375	1395	192	1962	2882	458	97	4844	618	674	719	1653	1180
Tullverksåklagare	-	-	-	-	5084	-	-	5084	141	414	677	2244	1608
Regionåklagare	5	15	7	27	17	1	6	44	2	2	3	19	18
Hela riket	11206	50241	6457	67904	99455	14795	4799	167359	17446	17829	23845	64074	44165

Tabell 3.4.13

Personer som lagförts 1991, efter huvudpåföljd och antal lagföringar under de senaste 10 åren

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines or who were sentenced 1991, by principal sanction and number of adjudications during the last 10 years

Anm. % avser procent inom raden.

Lagrum enligt vilket åklagarens beslut meddelats/huvudpåföljd	Antal lagföringar under de senaste 10 åren (1981-90)										Totalt
	0		1-2		3-4		5-9		10-		
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	
Åtalsunderlåtelse enligt											
LUL, 1 par	5282	83	901	14	116	2	32	1	1	-	6332
LUL, 6 par	61	26	69	29	55	24	38	16	11	5	234
RB 20:7 st 1 p 1	1789	64	563	20	179	6	161	6	107	4	2799
RB 20:7 st 1 p 2	42	52	19	23	2	2	10	12	8	10	81
RB 20:7 st 1 p 3	593	7	1062	13	906	11	1683	21	3685	46	7929
RB 20:7 st 1 p 4	94	32	68	23	41	14	40	14	49	17	292
RB 20:7 st 2	3	38	4	50	-	-	-	-	1	13	8
LVM, 46 par	-	-	3	15	3	15	4	20	10	50	20
Summa åtalsunderlåtelser	7864	44	2689	15	1302	7	1968	11	3872	22	17695
Domar och strafförelägganden											
Fängelse	2695	19	2750	19	1704	12	2861	20	4303	30	14313
Sluten psyk vård	61	21	73	26	40	14	56	20	54	19	284
Vård i specialsjukhus för psyk utvecklingsstörda	-	-	-	-	2	33	2	33	2	33	6
Öppen psyk vård	7	64	2	18	1	9	1	9	-	-	11
Skyddstillsyn	1197	18	2036	30	1213	18	1441	21	946	14	6833
därav med fängelse	66	11	158	26	113	19	151	25	110	18	598
med kontraktsvård	30	10	47	15	42	14	68	22	124	40	311
BrB 30:6 tillämpad	5	31	6	38	2	13	-	-	3	19	16
Villkorlig dom	6796	50	4434	33	1293	10	801	6	208	2	13532
Vård inom socialtjänsten	655	46	505	35	182	13	68	5	13	1	1423
Vård enligt lagen om vård av missbrukare	-	-	3	8	4	11	16	42	15	39	38
Böter	66072	60	26081	24	7742	7	6441	6	3644	3	109980
därav genom dom	16432	52	8610	27	2919	9	2547	8	1333	4	31841
genom strafföre- läggande (SF)	49640	64	17471	22	4823	6	3894	5	2311	3	78139
BrB 34:1 p 1 tillämpad	75	2	535	17	602	19	1057	33	919	29	3188
därav avs fängelse	9	2	53	9	49	9	148	26	313	55	572
avs skyddstillsyn	39	2	391	16	521	21	888	36	601	25	2440
avs villkorlig dom	27	15	91	52	32	18	21	12	5	3	176
Fri från påföljd	4	80	1	20	-	-	-	-	-	-	5
Påföljd eftergiven	35	69	10	20	5	10	1	2	-	-	51
Summa domar och SF	77597	52	36430	24	12788	9	12745	9	10104	7	149664
därav domar	27957	39	18959	27	7965	11	8851	12	7793	11	71525
Summa åtalsunderlåtelser, domar och SF											
därav åtalsunderlåtelser och domar	85461	51	39119	23	14090	8	14713	9	13976	8	167359
	35821	40	21648	24	9267	10	10819	12	11665	13	89220

Tabell 3.4.14

Personer som lagförts 1991, efter huvudbrott och antal lagföringar under de senaste 10 åren

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines or who were sentenced 1991, by offence and number of adjudications during the last 10 years

Anm. % avser procent inom raden.

Huvudbrott	Antal lagföringar under de senaste 10 åren (1981-90)										Totalt
	0		1-2		3-4		5-9		10-		
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	
Brott mot brottsbalken	29312	43	16128	24	6835	10	7799	11	7830	12	67904
Brott mot person (3-7 kap)	4448	40	3211	29	1349	12	1328	12	870	8	11206
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	2986	39	2279	29	967	12	954	12	563	7	7749
darav mord och dråp	35	38	22	24	10	11	12	13	12	13	91
misshandel inkl grov	2718	37	2176	30	938	13	924	13	543	7	7299
vållande till annans död	94	71	20	15	6	5	8	6	4	3	132
Brott mot frihet och frid (4 kap)	1119	40	758	27	324	12	328	12	285	10	2814
Arekränkning (5 kap)	10	32	8	26	4	13	6	19	3	10	31
Sexualbrott (6 kap)	321	55	156	27	52	9	39	7	17	3	585
darav våldtakt inkl grov	72	49	42	28	14	9	12	8	8	5	148
Brott mot familj (7 kap)	12	44	10	37	2	7	1	4	2	7	27
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	22140	44	11373	23	4780	10	5742	11	6206	12	50241
Tillgreppsbrott (8 kap)	16640	46	7505	21	3235	9	4066	11	4644	13	36090
darav snatteri	9897	57	3301	19	1289	7	1456	8	1496	9	17439
stöld	4305	37	2596	23	1171	10	1606	14	1848	16	11526
grov stöld	373	22	303	18	186	11	328	19	501	30	1691
tillgrepp av fortskaffnmedel	836	29	688	24	366	13	457	16	569	20	2916
rån inkl grovt	190	30	136	22	83	13	107	17	111	18	627
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	2514	35	1870	26	807	11	963	13	1057	15	7211
darav bedrägeribrott (1-3 par)	1614	35	1265	27	547	12	598	13	593	13	4617
hälteri, haleriförseelse	874	34	596	23	253	10	356	14	461	18	2540
Förskingring m m (10 kap)	689	44	407	26	143	9	181	11	158	10	1578
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	360	44	320	40	83	10	39	5	8	1	810
Skadegörelsebrott (12 kap)	1937	43	1271	28	512	11	493	11	339	7	4552
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	1442	54	558	21	220	8	225	8	247	9	2692
Allmänfarliga brott (13 kap)	158	53	74	25	28	9	30	10	9	3	299
darav mordbrand inkl grov	56	45	30	24	16	13	18	14	5	4	125
Förfalskningsbrott (14 kap)	749	50	334	22	137	9	132	9	156	10	1508
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	535	60	150	17	55	6	63	7	82	9	885
Brott mot staten (16-20 kap)	1282	34	986	26	486	13	504	13	507	13	3765
Brott mot allmän ordning (16 kap)	290	52	158	28	56	10	33	6	20	4	557
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	955	30	824	26	430	14	470	15	487	15	3166
darav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	858	29	761	26	404	14	449	15	462	16	2934
Högmålsbrott (18 kap)	1	50	-	-	-	-	1	50	-	-	2
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	34	89	4	11	-	-	-	-	-	-	38
Brott av krigsmän (21 kap)	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Brott mot andra lagar	56149	56	22991	23	7255	7	6914	7	6146	6	99455
Trafikbrottslagen	21489	52	9417	23	3272	8	3337	8	3728	9	41243
darav rattfylleri inkl grovt	6725	45	4423	30	1537	10	1365	9	745	5	14795
smitning	774	57	342	25	98	7	72	5	69	5	1355
olovlig körning	5282	38	2772	20	1312	9	1712	12	2824	20	13902
Narkotikastrafflagen	738	15	879	18	693	14	1201	25	1288	27	4799
Varusmuggningslagen	5609	75	1174	16	291	4	270	4	128	2	7472
Tillverkning av/handel med drycker	252	38	189	29	99	15	87	13	33	5	660
Skattebrottslagen	221	59	117	31	22	6	11	3	3	1	374
Miljöskyddslagen	20	61	9	27	2	6	1	3	1	3	33
Naturvårdslagen	94	60	34	22	12	8	12	8	4	3	156
Vägtrafikkörfattningar	22045	65	8346	25	1975	6	1224	4	369	1	33959
Övrigt	5681	53	2826	26	889	8	771	7	592	6	10759
Totalt	85461	51	39119	23	14090	8	14713	9	13976	8	167359

Tabell 3.4.15

Personer som dömts till frihetsberövande påföljd 1991, efter huvudbrott och antal lagföringar under de senaste 10 åren

Persons convicted to a prison-sentence 1991, by offence and number of adjudications during the last 10 years

Anm. Antal anger antalet dömda, medan % avser andelen frihetsberövade av samtliga lagförda för resp brott

Huvudbrott	Antal lagföringar under de senaste 10 åren (1981-90)											
	0		1-2		3-4		5-9		10-		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Brott mot brottsbalken	1385	5	1616	10	1163	17	2254	29	3519	45	9937	15
Brott mot person (3-7 kap)	706	16	736	23	444	33	625	47	520	60	3031	27
Brott mot liv och hals (3 kap)	487	16	584	26	367	38	525	55	405	72	2368	31
darav mord och dråp	32	91	21	95	10	100	11	92	12	100	86	95
misshandel inkl grov	451	17	551	25	352	38	505	55	387	71	2246	31
vållande till annans död	3	3	7	35	3	50	6	75	4	100	23	17
Brott mot frihet och frid (4 kap)	54	5	71	9	53	16	77	23	101	35	356	13
Arekränkning (5 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sexualbrott (6 kap)	159	50	77	49	24	46	22	56	12	71	294	50
darav våldtäkt inkl grov	66	92	40	95	13	93	11	92	8	100	138	93
Brott mot familj (7 kap)	6	50	4	40	-	-	1	100	2	100	13	48
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	500	2	689	6	558	12	1359	24	2618	42	5724	11
Tillgreppsbrott (8 kap)	334	2	388	5	377	12	1023	25	2049	44	4171	12
darav snatteri	1	-	-	-	4	-	15	1	23	2	43	-
stöld	103	2	138	5	147	13	498	31	1071	58	1957	17
grov stöld	116	31	116	38	94	51	237	72	428	85	991	59
tillgrepp av fortskaffnmedel	16	2	47	7	67	18	167	37	393	69	690	24
rån inkl grovt	95	50	84	62	59	71	94	88	104	94	436	70
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	105	4	216	12	142	18	291	30	509	48	1263	18
darav bedrägeribrott (1-3 par)	70	4	150	12	86	16	160	27	227	38	693	15
hälteri, haleriförseelse	33	4	64	11	53	21	126	35	279	61	555	22
Förskingring m m (10 kap)	30	4	23	6	13	9	25	14	43	27	134	8
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	26	7	53	17	15	18	9	23	3	38	106	13
Skadegörelsebrott (12 kap)	5	-	9	1	11	2	11	2	14	4	50	1
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	60	4	61	11	43	20	78	35	122	49	364	14
Allmänfarliga brott (13 kap)	27	17	19	26	15	54	14	47	5	56	80	27
darav mordbrand inkl grov	26	46	19	63	12	75	12	67	4	80	73	58
Förfalskningsbrott (14 kap)	21	3	24	7	15	11	39	30	79	51	178	12
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	12	2	18	12	13	24	25	40	38	46	106	12
Brott mot staten (16-20 kap)	119	9	130	13	118	24	192	38	259	51	818	22
Brott mot allmän ordning (16 kap)	5	2	2	1	-	-	1	3	1	5	9	2
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	112	12	128	16	118	27	190	40	258	53	806	25
darav våld mot tjänst (1-2, 4-5 par)	105	12	118	16	111	27	178	40	246	53	758	26
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	50
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
Brott av krigsmän (21 kap)	1	50	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50
Brott mot andra lagar	1455	3	1479	6	813	11	1103	16	1332	22	6182	6
Trafikbrottslagen	772	4	811	9	462	14	597	18	741	20	3383	8
darav rattfylleri inkl grovt	739	11	755	17	403	26	453	33	304	41	2654	18
smitning	7	1	10	3	5	5	4	6	3	4	29	2
olovlig körning	4	-	21	1	40	3	114	7	410	15	589	4
Narkotikastrafflagen	234	32	223	25	176	25	346	29	477	37	1456	30
Varusmuggningslagen	120	2	38	3	20	7	22	8	13	10	213	3
Tillverkning av/handel med drycker	15	6	20	11	17	17	12	14	8	24	72	11
Skattebrottslagen	32	14	26	22	8	36	6	55	1	33	73	20
Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vagtrafikförfattningar	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	3	-
Ovrigt	282	5	360	13	129	15	120	16	91	15	982	9
Totalt	2840	3	3095	8	1976	14	3357	23	4851	35	16119	10

Tabell 3.4.16

Personer som dömts, efter påföljd 1991

Persons who were sentenced 1991, by sanction

Påföljd	Domar	Påföljd	Domar
Endast en påföljd	55 739	Dagsböter + öppen psyk vård	–
Fängelse	14 254	Dagsböter + skyddstillsyn	2 309
Sluten psykiatrisk vård	284	Dagsböter + villkorlig dom	11 502
Vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstorda	6	Dagsböter + vård inom socialtjänsten	611
Öppen psykiatrisk vård	11	Dagsböter + vård enl LVM	–
Skyddstillsyn	4 446	Dagsböter + normerade böter	–
därav		BrB 34:1 p 1 tillämpad + fängelse	395
med fängelse	598	därav avseende	
med kontraktsvård	285	fängelse	10
BrB 30:6 tillämpad	15	skyddstillsyn	384
Villkorlig dom	1 992	villkorlig dom	1
Vård inom socialtjänsten	812	BrB 34:1 p 1 tillämpad + dagsböter	809
Vård enligt lagen om vård av missbrukare	38	därav avseende	
Dagsböter	24 374	fängelse	13
Normerade böter	7	skyddstillsyn	692
Penningböter	7 456	villkorlig dom	104
BrB 34:1 p 1 tillämpad	2 003	BrB 34:1 p 1 tillämpad + annan påföljd	1
därav avseende		därav avseende	
fängelse	553	fängelse	1
skyddstillsyn	1 379	skyddstillsyn	–
villkorlig dom	71	villkorlig dom	–
Fri från påföljd	5	Övrigt	4
Påföljd eftergiven	51	Flera påföljder	14
Två påföljder	15 772	därav	
Fängelse + skyddstillsyn	100	fängelse + annan påföljd	14
Fängelse + villkorlig dom	34	Summa	71 525
Fängelse + dagsböter	5	därav försöksverksamhet med samhällstjänst	94
Fängelse + annan påföljd	2		

3.5 Kriminalvård

The Correctional System

3.5.1 Några resultat

Kriminalvård – fängelse och frivård

Kriminalvård innebär

- antingen *intagning* i fängelse, även kallad anstaltsvård eller
- frivård, d.v.s. *övervakning* av dem som dömts till skyddstillsyn eller som villkorligt frigivits ur fängelset.

Kriminalvården sysselsätter ungefär 6 000 personer på anstalterna; 750 inom frivården och 240 personer vid Kriminalvårdsstyrelsen. Hela kriminalvården kostade ca 2,9 miljarder kronor budgetåret 1991/92. En ny organisation gäller fr.o.m. 1991.

Fängelserna

Den 1 oktober 1991 fanns 80 fängelser (19 riksanstalter och 61 lokalanstalter) samt 29 häkten.

År 1991 togs ca 51 000 personer¹ in i fängelser och häkten. Medelbeläggningen 1991 uppgick till knappt 5 000 personer.

De vanligaste brotten bland dem som påbörjar ett fängelsestraff är stöld, grovt rattfylleri, misshandel, narkotikabrott samt bedrägeri.

Antalet kvinnor har fyrdubblats sedan mitten av 60-talet

Få unga personer (15–20 år) och få kvinnor tas in i fängelserna. Antalet nyintagna 15–17-åringar har varierat under perioden 1965–1990 mellan som mest 52 (1989) och som minst 9 (1975). År 1991 var antalet nyintagna 15–17-åringar 35. Antalet kvinnor har däremot fyrdubblats sedan mitten av 60-talet: 1965 togs 163 kvinnor in; 1991 var antalet intagna kvinnor 624. Det genomsnittliga antalet kvinnor i fängelserna är idag omkring 240 (inkl. häktade).

År 1991 var strafftiden högst 2 månader för 44 procent av de nyintagna. För 17 procent var den 1 år eller längre. Räknar man däremot strafftiden *en given dag* blir bilden annorlunda.

1) Dubbelräkningar av personer förekommer i statistiken, d.v.s. en och samma person kan ha tagits in flera gånger under året.

Den 1 mars 1991 hade

- 9 procent en strafftid på mindre än 2 månader
- 20 procent på 2 månader och upp till 6 månader
- 38 procent på 6 månader och upp till 2 år
- 34 procent på 2 år och därutöver.

Långa strafftider har ökat

Antalet fångar med långa strafftider har ökat kraftigt sedan mitten av 70-talet. Cirka en tredjedel av dem avser utländska medborgare. 1991 registrerades 4 nykomna livstidsfångar.

År	Strafftid för intagna den 1 mars		
	2–4 år	5 år eller mer	Summa
1976	455	128	583
1980	617	255	872
1985	702	376	1 078
1990	832	470	1 302
1991	967	528	1 495

Ökningen bör bl.a. ses mot bakgrund av att internering avskaffats 1981, ökade insatser mot narkotikabrottsligheten samt fler grövre våldsbrott.

Trots att fångar med långa strafftider blir allt fler ökar inte den genomsnittliga vistelsetiden. Det beror huvudsakligen på de generösa reglerna angående villkorlig frigivning. Gränsen för villkorlig frigivning har sänkts tre gånger sedan 1980. Fr.o.m. 1 juli 1983 gäller att den som har en strafftid understigande två år i regel ska friges villkorligt när *halva tiden*, dock minst två månader, har avtjänats.

Fängelsevistelsen varar i genomsnitt i 3–4 månader

Den genomsnittliga vistelsetiden var 3,6 månader 1991. Räknar man bort rattfyllerister, som vanligtvis döms till 1 à 2 månaders fängelse, ökar den genomsnittliga vistelsetiden till ungefär 4 månader. Utvecklingen har sett ut på följande vis:

Genomsnittlig vistelse- tid i månader	1965	1970	1975	1980	1985	1991
	4,9	4,5	3,7	3,5	3,2	3,6

Den 1 januari 1992 var 4 500 fångar (inkl. häktade) inskrivna på fängelserna.

Cirka 10 procent av de inskrivna brukar dock inte vara närvarande av olika skäl: vissa har permission, andra är sjuka, vistas på behandlingshem eller är på rymmen o.s.v.

Drygt 70 procent av fångarna (inkl. häktade) är inskrivna på slutna anstalter. Där är bevakningen strängare än på de öppna anstalterna.

En vanlig dag har omkring 130 intagna frigång, d.v.s. de får vistas utanför fängelset på dagen för att arbeta eller studera. Nätterna ska emellertid tillbringas i fängelset. Frigång har funnits sedan 1943, men användes inte i någon större utsträckning före 1974. Frigången brukar pågå i drygt en månad. 8 av 10 fullföljer frigången utan anmärkning (KVS-rapport 1988:3).

En vanlig dag vistas omkring 145 intagna enligt § 34 *kriminalvårdslagen* utanför fängelse; på behandlingshem eller i familjevård, på folkhögskolor eller i militärtjänst. I genomsnitt varar dessa vistelser i knappt 2 månader och drygt hälften av vistelserna brukar fullföljas (KVS-rapport 1985:1 och 1991:3).

Rymningar och missbruk av permission har minskat

År 1991 inträffade knappt 1 000 rymningar och 2 procent av de drygt 53 000 beviljade permissionerna missköttes. Missbruk av permissioner minskade under 70- och 80-talet trots att allt fler permissioner beviljades. Antalet rymningar har halverats sedan toppåret 1977 och pendlat kring 1 100 rymningar per år under 80-talet (se även KVS PM 1990:2). År 1991 uppgick antalet rymningar till 984. De disciplinära bestraffningarna har utvecklats på följande sätt (se även KVS PM 1985:4):

Disciplinåtgärd	1975	1980	1985/86	1990/91
Varning	3 601	2 013	2 456	3 163
Tidstillägg enligt 47 § Kval	601	2 040	2 086	2 232
Förflyttning	1 566	1 826	1 554	1 303
Inneslutning i enrum	132	.	.	.
Summa	5 900	5 879	6 096	6 698

Tung narkotika förekommer sällan på anstalterna

Sedan 1968 insamlas årligen statistik över antalet *kända* narkotikamissbrukare på anstalterna. Fram till början av 80-talet har antalet legat kring 1 000 intagna eller mellan en tredjedel och en fjärdedel av samtliga fångar. I samband med ändrad ingripandepaxis mot narkotikabrottsligheten i början av 80-talet (se nedan avsnitt 3.7) ökade antalet och det uppgick den 1 april 1991 till knappt 1 600 kända fall.

År	Antal intagna	Antal missbrukare	Andel (i procent)
1970	4 994	1 090	22
1975	3 333	849	25
1980	3 795	962	25
1985	3 617	1 336	37
1990	4 036	1 597	40
1991	3 803	1 586	42

Under budgetåret 1990/91 bedömdes 31 procent av de *nyintagna* fångarna som narkotikamissbrukare, dvs. de hade använt narkotika under de senaste två månaderna före intagningen. Av dem som hade en strafftid över två månader bedömdes 45 procent vara narkotikamissbrukare (se även KVS-rapport 1990:4).

Cannabis är det preparat som är vanligast i fängelserna. Opiater är däremot sällsynta (KVS-rapport 1983:1). Vidare kan sägas att 2 av 3 anstalter uppger att omfattningen av missbruket på anstalten varit av ingen eller ganska liten omfattning (KVS PM 1990:1).

Många undersökningar om fångarnas sociala situationer har visat att...

... deras uppväxtmiljö i stor utsträckning varit dålig;
 ... utbildning utöver grundskola är mycket ovanlig hos dem;
 ... arbets- och bostadslöshet förekommer ofta;
 ... många har alkohol- och narkotikaproblem;
 ... över hälften har tidigare fängelseerfarenhet.

Att ha människor i fängelse kostade 1990/91, beroende på anstaltstyp, mellan 832 kr (öppna rixanstalter) och 1 497 kr (slutna rixanstalter) per person och dygn. Den genomsnittliga dygnskostnaden uppgick till 1 206 kr budgetåret 1990/91.

Frivården

Frivården har till uppgift att anpassa straffade till samhället genom övervakning, vilket innebär kontroll, sociala insatser och personlig påverkan. För varje dömd person inom frivården utses därför en övervakare. Tanken är att den dömda regelbundet ska träffa sin övervakare.

Övervakning är billigt

Idag får man övervakning antingen omedelbart efter domen (skyddstillsyn) eller efter villkorlig frigivning från fängelset.

Övervakningen pågår i regel under 1 år och kostar 73 kronor per person och dygn.

Den 1 januari 1992 stod 12 900 personer under övervakning. Antalet övervakade har minskat kraftigt sedan 1 juli 1983, då övervakningstiden förkortades till i regel 1 år. Det finns knappt 5 000 lekmanövervakare, d.v.s. vanliga medborgare som ställer upp som övervakare. Dessutom finns omkring 500 tjänstemannaövervakare.

Övervakaruppgiften är inte lätt. Den 1 oktober 1990 hade endast 33 procent av de övervakade arbete i öppna marknaden och var fjärde saknade stadigvarande bostad.

Fängelse bättre än skyddstillsyn?

Eftersom domstolarna *inte* väljer olika påföljder "slumpmässigt" utan bl.a. tar hänsyn till de tilltalades olika prognoser, är frågan om fängelse är bättre än skyddstillsyn för att förhindra återfall inte lätt att besvara. Den kan dock belysas genom att studera påföljdsvalet och återfallsfrekvenserna för *samtliga* lagförda personer under en längre tidsperiod. Om fängelserna är bättre för att förhindra återfall än skyddstillsyn och andra mindre ingripande påföljder, borde återfallsfrekvenserna öka när användningen av fängelse minskar.

Tablån nedan visar att återfallsfrekvenserna inte har ökat, utan snarare minskat under den studerade perioden – trots en påtaglig nedtrappning av fängelsestraffets användning. Ett undantag gäller emellertid personer med minst 5 tidigare

lagföringar. Här har andelen som återfallit *minst 3 gånger inom 3 år* ökat. Färre och kortare fängelsevistelser har ökat deras tid i frihet och därmed också de praktiska möjligheterna att begå nya brott.

Nordisk jämförelse 1990

Norge har få fångar, Finland många

Medelantalet fångar (inkl. häktade) var lägst i Norge (56 fångar per 100 000 invånare). I Sverige var motsvarande antal 58, i Danmark 67 och i Finland 69. Medelantalet fångar ökade de senaste 5 åren i Norge och Sverige, det var stabilt i Danmark och minskade kraftigt i Finland.

Den genomsnittliga vistelsetiden för dömda fångar kan uppskattas till 1 månad i Danmark och Norge, till drygt 3 månader i Sverige och till omkring 5 månader i Finland.

Europeisk jämförelse 1989

Sverige har få fångar

Jämfört med övriga europeiska stater som anslutit sig till *Europarådet* var det svenska fångantalet den 1 februari 1989 *lägre* än genomsnittet för samtliga stater. Detta gäller även för andelen häktade, unga personer och den genomsnittliga vistelsetiden. Däremot var andelen utländska medborgare bland fångarna i Sverige *högre* än det europeiska genomsnittet.

Antal tidigare lagföringar för grövre brott	Antal lagförda personer					Andel som dömts till frihetsstraff				
	1966	1970	1975	1980	1985	1966	1970	1975	1980	1985
0	11 290	12 278	12 116	12 978	13 149	26	26	28	25	25
1-2	6 531	6 844	6 240	6 438	6 938	43	34	34	36	35
3-4	2 089	2 733	2 669	2 752	3 101	69	48	41	44	45
5-9	2 981	3 065	3 148	3 304	3 502	84	63	51	56	57
10-	-	1 337	2 247	2 959	3 451	-	80	65	69	70
Totalt	22 891	26 257	26 420	28 431	30 141	43	38	37	38	38

Antal tidigare lagföringar för grövre brott	Andel som återfallit (samtliga påföljder)					Därav minst 3 gånger				
	1966	1970	1975	1980	1985	1966	1970	1975	1980	1985
0	26	27	25	24	19	6	6	6	4	2
1-2	49	44	43	41	36	15	11	11	9	7
3-4	57	61	59	58	50	17	20	19	16	12
5-9	70	71	69	66	62	18	29	28	22	21
10-	-	78	83	82	79	-	32	43	44	39
Totalt	41	43	43	42	38	11	13	14	13	11

Anmärkning. Statistiken avser endast svenska medborgare lagförda för grövre brott. Första lagföring under respektive år.

Tablå 1
Fångantalet per 100 000 av befolkningen den 1 februari 1983–1989 i medlemsstaterna i Europarådet

Rang 1989	Land	Fångantal per 100 000 av befolkningen							Därav andel (i procent)				Genom- snittlig vistelse- tid 1986 (i mån.)
		1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	Häk- tade	Kvin- nor	Ung- domar (under 21 år)	Utl. med- borg- are	
1	Luxemburg	72	78	69	92	99	103	104	36	6	7	42	7,2
2	England & Wales	87	83	88	92	94	97	98	22	4	22	1	3,7
3	Västtyskland	103	104	100	92	84	87	87	23	4	..	14	6,9
4	Turkiet	182 ¹	171	147	130	100	90	86	37	3	..	1	5,3
5	Portugal	53	69	87	96	85	84	84	33	6	10	9	9,0
6	Frankrike	68	74	80	81	89	92	83	44	4	11	27	6,3
7	Österrike	114	114	112	109	103	96	80	23	4	..	7	..
8	Finland	97	93	90	86	90	93 ²	77	10	3	5	0	4,8
9	Spanien	60	38	51	61	67	69	75	42	7	8	16	3,6 ⁴
10	Schweiz	58	62	68	71	..	78	75	37	5	..	37	1,9 ³
11	Danmark	63	70	68	69	69	69	73	27	..	..	12	1,0 ⁴
12	Belgien	53	72	67	64	69	71	65	52	5	..	30	3,7
13	Sverige	65	57	58	56	57	61	61	20	5	4	20	3,0⁵
14	Italien	65	76	78	77	57	62	60	44	5	..	8	5,5
15	Irland	37	48	47	52	54	56	57	6	2	..	1	3,0
16	Norge	52	48	51	51	50	47	51	28	3	8	12	0,8
17	Grekland	35	40	37	37	40	43	45	27	4	5	22	4,3 ³
18	Nederländerna	28	31	34	35	36	36	43	35	4	..	22	2,4
19	Island	35	32	34	36	37	41	40	9	5	8	1	2,8
20	Cypern	30	39	33	32	38	42	36	3	4	18	31	4,1
21	Malta	29	30	28	27	28	20	..	81	2	..	38	5,3
Genomsnitt		66	68	68	69	67	68	67	30	4	10	17	4,2

1) Beräknad uppgift.

2) Avser 1988-09-01.

3) Avser 1984.

4) Avser 1985.

5) Jämför med tabell 3.5.11.

Anmärkningar. Liechtenstein ingår inte i redovisningen. Tablån bör läsas översiktligt eftersom jämförelser mellan olika stater kan störas av delvis kraftiga säsongsvariationer. För eventuellt vetenskapligt bruk hänvisas till de tekniska kommentarerna i originalkällan.

Källa: Council of Europe. Prison Information Bulletin.

3.5.2 Statistikens omfattning, insamling och bearbetning

Kriminalvårdsstatistiken omfattar i huvudsak uppgifter om personer som p.g.a. brott har berövats friheten eller som står under övervakning.

Statistiken omfattar dock inte de personer som p.g.a. brott har berövats friheten eller som står under övervakning

- inom socialtjänsten¹
- enligt lagen om vård av missbrukare²
- enligt BrB 31:3 (sluten psykiatrisk vård m.m.)

Kriminalvårdsstatistik framställs av Kriminalvårdsstyrelsen (KVS) och fr.o.m. 1973 är uppgiftsinsamlingen integrerad i

rättsväsendets informationssystem (RI). Kriminalvårdsstatistiken erhålles genom bearbetningar av det centrala kriminalvårdsregistret. Det centrala kriminalvårdsregistret innehåller dels uppgifter från RI:s domsrutin, dels rapporter från kriminalvårdsanstalterna samt interneringsnämnden³, ungdomsfängelsenämnden³, kriminalvårdsnämnden och de lokala övervakningsnämnderna.

1) T.o.m. 31 december 1981 vård enligt barnavårdslagen.

2) T.o.m. 31 december 1981 nykterhetsvårdslagen.

3) Internering avskaffades 1 juli 1981. Ungdomsfängelse avskaffades 1 januari 1980.

3.5.3 Kvalitet och jämförbarhet

Tidigare årgångar av Rättsstatistisk årsbok (1974–1980) innehåller uppgifter även för perioden 1950–1964. Av utrymmesskäl har redovisningen sedan 1981 inskränkts till perioden efter brottsbalkens ikraftträdande 1965. Samtidigt omredigerades vissa tabeller, vilket dock inte påverkar jämförbarheten med tidigare år.

Vissa uppgifter har ej varit möjliga att erhålla för samtliga år. Kvaliteten i redovisningen torde ha höjts fr.o.m. 1973 genom att uppgifterna sedan detta år hämtats från det centrala kriminalvårdsregistret inom RI.

3.5.4 Definitioner och begrepp

Fängelse (26 kap BrB) är ett tidsbestämt frihetsstraff. Strafftiden är fr.o.m. 1 juli 1981 minst 14 dagar (tidigare 1 månad) och högst 10 år. Tiden kan dock ökas till 12 år (i undantagsfall även över 12 år) om straffet är gemensamt för flera brott.

Fängelse på livstid kan utdömas för ett mindre antal mycket grova brott.

Förvandlingsstraff för böter (BrB 25:7). Före den 1 juli 1983 kunde obetalda böter förvandlas till fängelse. Förvandlingsstraffets längd beräknades efter antalet ådömda dagsböter. Minimum var 10 dagars och maximum 90 dagars fängelse. Sedan 1 juli 1983 får förvandling av bötesstraff endast äga rum i mycket speciella fall. Förvandlingsstraffet bestäms av rätten till fängelse i lägst 14 dagar och högst 3 månader. Någon särskild förvandlingsskala gäller inte längre. Angående böter se avsnitt 3.4.5.

Gripna, anhållna, häktade. En person som är misstänkt för brott kan *gripas* av polisman, förklaras *anhållen* av åklagare och slutligen *häktas* genom beslut av domstol. Se vidare avsnitt 3.3.

Huvudbrott har fram till 1989 bestämts utifrån den dom som legat närmast före den aktuella intagningen i anstalt. I de fall när flera brott angivits i domen har som huvudbrott i första hand det brott valts som har längsta angivna strafftid i straffskalan. När två eller flera brott med samma maximigräns förekommit i domen har det brott angivits som har högsta minimistrafftid. I de fall där strafflatituderna för de brott som redovisas i domen varit lika har något huvudbrott ej bestämts.

OBS! Huvudbrottsbegreppet har fr.o.m. 1990 anpassats till SCB:s standard (se avsnitt 3.4.5).

Internering (tidigare 30 kap BrB) avskaffades den 1 juli 1981. Internering var en brottspåföljd vid allvarliga brott, då ett lång-

varigt och tidsobestämt frihetsstraff ansågs lämpligt för att förebygga *fortsatt* allvarlig brottslighet.

Påföljden verkställdes i och utom anstalt. Den började i anstalt och fortgick där under minst 1 år. Någon maximitid för internering fanns inte stadgad, men anstaltstiden kunde bestämmas till högst 12 år.

Beslut om övergång till vård utom anstalt fattades av interneringsnämnden. Under frivården stod den dömde under övervakning. Efter 5 år utom anstalt upphörde påföljden.

Skyddstillsyn (28 kap BrB) är en påföljd som innebär kriminalvård i frihet med övervakning och eventuellt med skyldighet att följa särskilda – av rätten – meddelade föreskrifter.

Skyddstillsyn pågår under en *prövotid* om 3 år. I vissa fall kunde före 1974 prövotiden förlängas till högst 5 år. Fr.o.m. 1974 upphör *övervakningen* automatiskt efter 2 år (fr.o.m. 1 juli 1983 efter 1 år) om inte den dömde av särskilda skäl anses vara i behov av förlängd övervakning.

Skyddstillsyn med anstaltsbehandling (BrB 28:3). Före 1980 kunde anstaltsvistelse under en eller två månader ingå i skyddstillsynen.

Skyddstillsyn med fängelse (BrB 28:3). Sedan 1 januari 1980 kan skyddstillsyn förenas med ett fängelsestraff på högst 3 månader.

Villkorlig frigivning (BrB 26:6). Före 1966 var villkorlig frigivning efter *fem sjättedelar* av strafftiden obligatorisk för dem som dömts till mer än sex månaders fängelse. Därefter gällde fram till 30 juni 1983, att villkorlig frigivning kunde ske sedan *två tredjedelar* av strafftiden eller, om särskilda skäl förelåg, *halva tiden* avtjänats.

Fr.o.m. 1 juli 1983 gäller att den som har en strafftid understigande 2 år i regel ska friges villkorligt när *halva tiden*, dock minst två månader, har avtjänats. För den som villkorligt friges gäller en prövotid av ett år (i undantagsfall högst 3 år). Under prövotiden kan den frigivne ställas under övervakning.

Ungdomsfängelse (tidigare 29 kap BrB) avskaffades den 1 januari 1980.

Ungdomsfängelse var ett tidsobestämt frihetsberövande, följt av kriminalvård i frihet. I regel skulle den tilltalade vid domen ha fyllt 18 men ej 21 år. Vidare förutsattes att sådan fostran och utbildning som gavs i ungdomsfängelse var lämplig för den dömde.

Påföljden verkställdes i och utom anstalt under sammanlagt högst 5 år. Den började med en vistelse i anstalt, som i regel varade omkring 1 år. Vid vård utom anstalt stod den dömde under övervakning.

3.5.5 Tidigare publicering

Den officiella kriminalvårdsstatistiken går tillbaka till år 1830. Ett sammandrag för åren 1830–1856 finns publicerat i *Bidrag till Sveriges Officiella Statistik* under titeln *B. Rättsväsendet. Ny följd. Sammandrag af Justitie-Statsministerns Underdåniga Embetsberättelse för åren 1830 till och med 1856, Stockholm 1868*.

En regelbunden publicering av dåvarande fångvårdsstyrelsens årsberättelser påbörjades 1857 i *Bidrag till Sveriges Officiella Statistik* under titeln *G. Fångvård. Ny följd*.

Fr.o.m. år 1911 har årsberättelserna publicerats av Kungliga Fångvårdsstyrelsen i serien *Sveriges Officiella Statistik* under benämningen *Fångvården år 1911 o.s.v.*

Vissa sammanfattande och översiktliga tabeller har för åren 1871 t.o.m. 1913 publicerats i *Statistisk tidskrift* under rubriken *Sveriges Officiella Statistik i sammandrag* och fr.o.m.

1914 i *Statistisk årsbok* under rubriken *Rättsväsen* samt i *Historisk statistik för Sverige* (Stockholm 1960). Se nu även för perioden 1751–1984 *Brott och straff i Sverige 1750–1984* (Urval nr 18).

För perioden 1948 till 1959 finns inga tryckta årsberättelser. 1960 års berättelse utgavs i stencilform med titeln *Kriminalvården* av Kungliga Fångvårdsstyrelsen. Fr.o.m. 1961 återupptogs publiceringen under titeln *Kriminalvården*. Den senaste rapporten i denna serie avser 1990/91.

Sedan år 1974 ingår delar av kriminalvårdens redovisning i *Rättsstatistisk årsbok*.

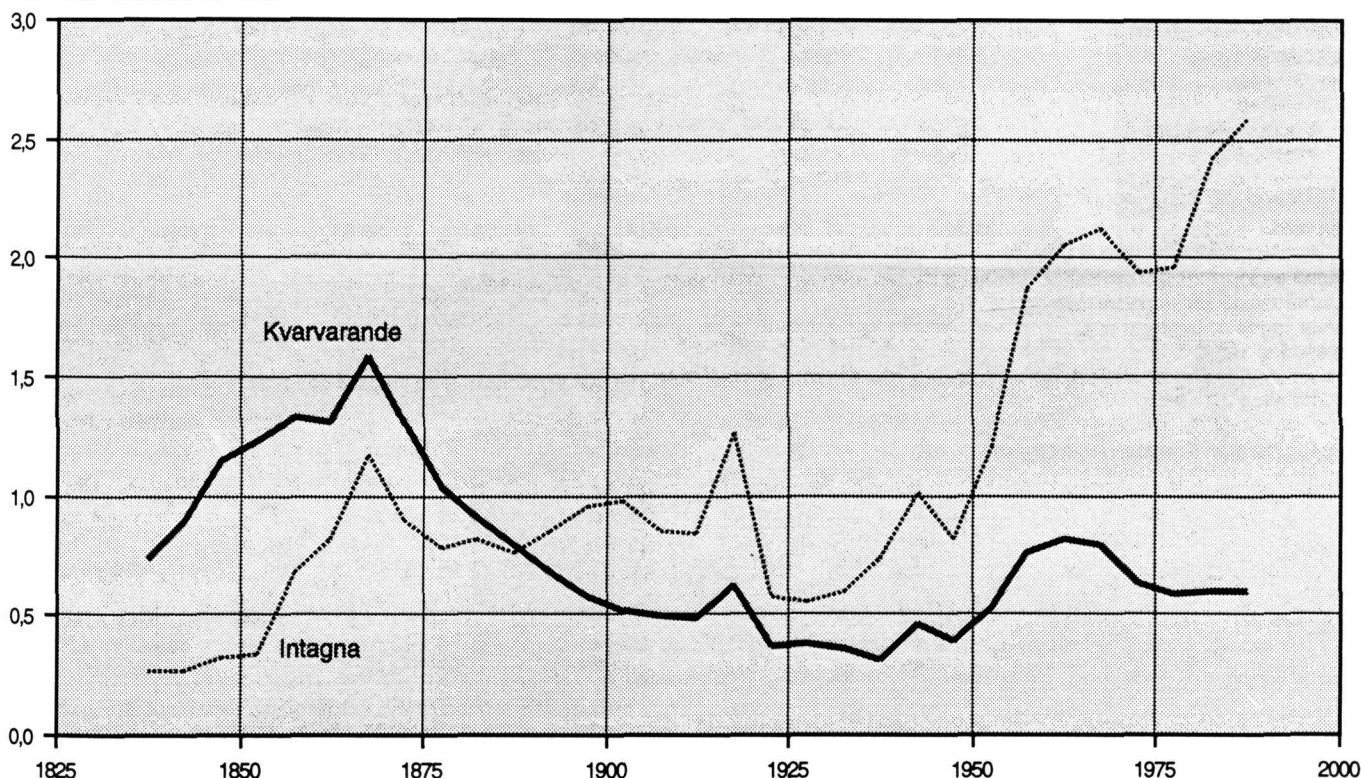
För åren 1966 t.o.m. 1974 har SCB årligen publicerat uppgifter över avslutad kriminalvård i *Statistiska meddelanden serie R, Kriminalstatistik, Verkställan av dom* respektive *Avslutad kriminalvård* (1974).

Diagram 3.5.1

Till frihetsstraff dömda personer som tagits in i kriminalvårdsanstalt samt kvarvarande den 31 december, 1836–1990, per 1 000 av folkmängden vid årets slut i åldern 15–69 år. 5-års medeltal

Persons admitted to prison and persons in prison on December 31st, 1836–1990, per 1 000 of the population 15–69 years of age at the end of the year. 5-year averages

Per 1 000 invånare 15–69 år

Tabell 3.5.1**Genomsnittligt antal personer inom anstaltsvård och frivård, 1965–1991**

Average institutional and non-institutional populations, 1965–1991

Anmärkning. 5-års medeltal avseende åren 1965–1989.

	1965–69	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991
Personer i anstalter¹	5 376	4 899	4 223	4 704	4 583	4 977	4 965
<i>Gripna, anhållna, häktade</i>	726	736	672	831	821	987	965
Gripna, anhållna	94	111	133	159	98	57	60
Häktade	632	625	539	672	716	930	905
därav undersökningsfall ²	169	112	54	39	38	36	24
<i>Dömda</i>	4 564	4 106	3 514	3 833	3 721	3 928	3 944
till fängelse	3 202	3 104	3 028	3 734	3 716	3 927	3 944
till skyddstillsyn med anstaltsbehandling	72	73	63	1	.	.	.
till ungdomsfängelse	541	391	166	4	.	.	.
till internering	749	538	257	94	5	1	.
<i>Förvandlingsstraff för böter</i>	23	12	5	2	..	..	..
<i>Övriga³</i>	63	45	32	38	41	62	56
därav överförda till psykiatrisk vård	27	14	3	1	-	-	-
Personer i frivård	20 537	22 343	16 324⁴	14 726^{5, 6}	12 227	12 543	12 999
<i>Dömda till skyddstillsyn</i>	16 947	18 584	13 244	11 616	8 338	8 145	8 535
<i>Frigivna under övervakning</i>	3 590	3 759	3 080	3 110	3 889	4 398	4 464
Villkorligt frigivna	2 397	2 547	2 334	3 026	3 889	4 398	4 464
Överlämnade till vård utom anstalt:							
Ungdomsfängelse	538	500	269	6	.	.	.
Internering	655	712	477	77	.	.	.
Samtliga personer i anstalter och i frivård	25 913	27 242	20 547	19 430	16 810	17 520	17 964

1) Intagna på kriminalvårdsanstalter, allmänna häkten och med häkten samordnade polisarrester.

2) Avser rättspsykiatrisk undersökning.

3) I förvar tagna utlänningar m.fl.

4) Lagändring 1974.

5) Genom omläggning av statistikrutinerna är uppgifter fr.o.m. 1 januari 1980 inte helt jämförbara med tidigare uppgifter.

6) Lagändring 1 juli 1983.

Källa. Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.2

Personer som intagits i kriminalvårdsanstalter och häkten, 1965–1991

Persons admitted to prison and remand prison, 1965–1991

Anmärkning: 5-års medeltal avseende åren 1965–1989.

	1965–69	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991
Gripna, anhållna, häktade	36 437	34 172	32 442	35 462	33 546	39 935	38 010
Dömda	11 699	11 238	11 006	13 826	14 854	15 833	13 422
till Fångelse	9 977	9 946	10 224	13 780	14 854	15 833	13 422
till Skyddstillsyn med anstaltsbehandling	680	641	494	2	.	.	.
till Ungdomsfångelse	500	315	99	-	.	.	.
till Internering	542	336	189	44	.	.	.
Förvandlingsstraff för böter	217	109	37	29²	..	..	..
Samtliga¹ intagna under året	48 704	45 519	43 485	49 317	48 400	55 768	51 432
Därav							
i Kriminalvårdsanstalter	14 057	14 175	11 203	13 986	14 855	15 833	13 422
i Häktena	34 271	31 344	32 282	35 331	33 545	39 935	38 010

1) Kategorin "Övriga" (se ovan tabell 3.5.1) ingår ej. Dubbelräkningar av personer som både tagits in på häkte och sedan på anstalt förekommer.

2) Registeromläggning har medfört att bötesförvandling fr.o.m. 1983 registreras som fängelse.

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.3

Personer som nyintagits i kriminalvårdsanstalt efter strafftid vid intagning, 1965–1991

Persons who started prison sentences, by length of sentence, 1965–1991

Anmärkning: 5-års medeltal avseende åren 1965–1989.

En person redovisas endast för den första intagningen under året för respektive påföljd, dvs. återintagningar under året redovisas ej.

	1965–69	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991
Fängelse¹	9 977	9 946	10 224	13 780	14 854	15 833	13 422
1/2–2 månader	5 472	6 141	6 356	7 873	7 955	8 121	5 892
3–5 månader	1 488	1 238	1 225	2 244	2 332	2 645	2 564
6–11 månader	2 039	1 620	1 519	2 065	2 500	2 707	2 672
1 år	813	723	807	1 041	1 355	1 456	1 391
2 år	108	135	179	285	348	418	441
3 år	26	42	62	118	156	198	204
4 år och däröver	29	46	75	151	204	281	254
Livstid	2	1	1	3	4	7	4
Internering (minsta tid)	125	54	27	3	.	.	.
1 år	64	30	9	-	.	.	.
2 år	37	16	10	2	.	.	.
Mer än 2 år	24	8	8	1	.	.	.
Förvandlingsstraff för böter	217	109	37	29²	..	..	..
Högst 30 dagar	57	24	10	6	..	..	..
31–90 dagar	160	85	27	23	..	..	..

1) Fr.o.m. 1980 inklusive skyddstillsyn med fängelse (BrB 28:3).

2) Registeromläggning har medfört att bötesförvandling registreras som fängelse fr.o.m. 1983.

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.4**Personer som nyintagits i kriminalvårdsanstalt efter ålder och påföljd, 1965–1991**

Persons who started prison sentences, by age and sentence, 1965–1991

Anmärkningar: 5-års medeltal avseende åren 1965–1989.

En person redovisas endast för den första intagningen under året för respektive påföljd, dvs. återintagningar under året redovisas ej.

Ålder och Påföljd	1965–69	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991
15–17 år	28	27	14	27	30	42	35
Fängelse	8	12	7	27	30	42	35
Ungdomsfängelse	20	15	7	.	.	.	.
18–20 år	1 339	1 288	1 108	1 085	995	1 063	800
Fängelse	697	771	841	1 083	995	1 063	800
Förvandlingsstraff för böter	5	3	1	1	..	..	..
Ungdomsfängelse	280	162	45	.	.	.	.
Internering	-	-	-	-	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts-behandling	357	352	221	1	.	.	.
21–24 år	2 778	2 812	2 515	2 723	2 811	2 947	2 372
Fängelse	2 482	2 591	2 364	2 718	2 811	2 947	2 372
Förvandlingsstraff för böter	32	16	5	4	..	..	..
Ungdomsfängelse	26	9	1	.	.	.	.
Internering	9	2	1	-	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts-behandling	229	194	144	1	.	.	.
25–29 år	2 041	2 504	2 523	3 073	3 087	3 250	2 912
Fängelse	1 918	2 399	2 432	3 066	3 087	3 250	2 912
Förvandlingsstraff för böter	39	25	8	5	..	..	..
Internering	38	18	8	2	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts-behandling	46	62	75	-	.	.	.
30–39 år	2 548	2 272	2 799	4 130	4 455	4 706	4 260
Fängelse	2 396	2 196	2 728	4 118	4 455	4 706	4 260
Förvandlingsstraff för böter	58	28	13	11	..	..	..
Internering	57	22	15	1	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts-behandling	37	26	43	-	.	.	.
40– år	2 591	2 033	1 878	2 778	3 476	3 825	3 043
Fängelse	2 476	1 978	1 852	2 769	3 476	3 825	3 043
Förvandlingsstraff för böter	83	36	11	8	..	..	..
Internering	21	12	4	1	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts-behandling	11	7	11	-	.	.	.
Samtliga	11 325	10 936	10 837	13 816	14 854	15 833	13 422
Fängelse ¹	9 977	9 947	10 224	13 780	14 854	15 833	13 422
Förvandlingsstraff för böter	217	108	38	29	..	..	..
Ungdomsfängelse	326	186	53	.	.	.	.
Internering	125	54	28	4	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts-behandling	680	641	494	2	.	.	.

1) Skyddstillsyn med fängelse (BrB 28:3) ingår fr.o.m. 1980.

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.5

Personer som dömts till fängelse och som under 1991 tagits in i kriminalvårdsanstalt efter ålder, kön och huvudbrott
 Persons sentenced and admitted to prison, by age, sex and principal offence, 1991

Anmärkningar: Personer som dömts till *skyddstillsyn med fängelse* (BrB 28:3) ingår.

Uppgifterna är ej jämförbara med tidigare år p.g.a. ändrade statistikrutiner. Se sid 116.

Huvudbrott	Ålder vid intagning								Summa	Därav kvinnor
	15–17	18–20	21–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–		
Brott mot brottsbalken										
3 kap. Brott mot liv och hälsa	3	129	364	435	346	248	357	125	2 007	34
därav mord (3:1)	-	5	6	7	5	4	7	1	35	3
dråp (3:2)	-	1	2	4	3	1	6	7	24	3
misshandel (3:5)	-	88	305	368	281	198	274	94	1 608	15
grov misshandel (3:6)	3	34	43	49	46	42	59	21	297	10
4 kap. Brott mot frihet och frid	-	10	30	43	53	48	64	20	268	5
6 kap. Sexualbrott	3	18	25	35	35	34	73	28	251	3
8 kap. Stöld och andra tillgreppsbrott	27	391	749	803	644	415	354	59	3 442	169
därav stöld (8:1)	-	121	358	363	320	194	182	32	1 570	89
grov stöld (8:4)	11	94	166	187	162	118	100	13	851	48
rån, även grovt (8:5-6)	13	99	76	80	47	27	28	8	378	8
tillgrepp av fortskaffningsmedel (8:7)	3	75	146	158	105	64	38	4	593	19
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	1	29	146	247	193	178	171	44	1 009	94
därav bedrägeri, även grovt (9:1,3)	-	10	76	133	114	94	107	28	562	70
hälteri (9:6)	1	18	70	112	74	80	62	16	433	22
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	-	3	6	12	16	16	28	12	93	4
11 kap. Gäldenärsbrott	-	1	-	7	8	21	45	28	110	2
12 kap. Skadegörelse	-	2	14	1	5	-	3	-	25	-
13 kap. Allmänfarliga brott	1	8	5	6	13	10	8	2	53	6
14 kap. Förfalskningsbrott	-	9	22	28	28	24	16	2	129	10
15 kap. Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	-	4	18	17	14	8	8	2	71	6
16 kap. Brott mot allmän ordning	-	-	1	2	-	-	3	1	7	-
17 kap. Brott mot allmän verksamhet	-	38	116	168	128	95	86	23	654	22
därav våld eller hot mot tjänsteman (17:1)	-	32	104	159	123	90	76	21	605	18
21 kap. Brott av krigsmän	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-
därav rymning (21:12)	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-
Brott mot andra lagar										
Trafikbrottslagen (1951:649)	-	65	324	450	438	447	723	372	2 819	123
därav grovt rattfylleri (4a§), rattfylleri (4§)	-	45	262	344	361	361	619	329	2 321	94
Utlänningslagen (1980:376, 1989:529)	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Varusmuggningslagen (1960:418)	-	4	17	43	31	21	23	9	148	13
Narkotikastrafflagen (1968:64)	-	36	167	315	266	199	149	30	1 162	107
därav grovt narkotikabrott (3§)	-	3	25	56	59	47	36	13	239	35
Skattebrottslagen (1971:69)	-	-	-	4	10	16	30	22	82	2
Vapenlagen (1973:1176)	-	8	22	27	20	19	19	7	122	4
Värnpliktslagen (1941:967)	-	37	286	177	48	31	16	-	595	-
Lagen om vapenfri tjänst (1966:413)	-	2	24	29	8	1	-	-	64	-
Övrigt	-	6	36	62	66	57	53	28	308	20
Summa	35	800	2 372	2 912	2 371	1 889	2 229	814	13 422	624

Källa: Uppgift från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.6

Personer som dömts till fängelse och som under 1991 tagits in i kriminalvårdsanstalt efter ålder, kön och strafftidens längd

Persons sentenced and admitted to prison, by age, sex and length of sentence, 1991

Anmärkning. Intervallet 1 månad omfattar dömda upp t.o.m. 1 månad och 29 dagar

2 månader omfattar dömda upp t.o.m. 2 månader och 29 dagar, osv.

Strafftid	Ålder vid intagning								Summa	därav kvinnor
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-		
1 månad	7	233	901	833	629	526	766	369	4 264	180
2 månader	13	131	238	356	260	235	294	101	1 628	83
3 månader	3	107	200	252	200	154	152	51	1 119	69
4 månader	2	39	228	265	200	156	152	58	1 100	43
5 månader	1	14	48	84	85	44	56	13	345	9
6 månader	3	58	179	221	205	169	143	42	1 020	43
7 månader	-	10	22	55	41	41	33	9	211	9
8 månader	2	31	100	162	136	111	107	24	673	34
9 månader	-	14	33	47	58	31	41	1	225	9
10 månader	-	38	64	111	66	63	70	15	427	22
11 månader	1	7	19	23	19	23	20	4	116	1
1 år	1	94	219	299	294	205	226	53	1 391	68
2 år	1	13	59	105	76	66	80	41	441	26
3 år	-	7	33	40	42	30	40	12	204	13
4 år	1	1	13	23	16	12	19	6	91	4
5 år	-	1	7	13	13	8	7	3	52	3
6 år	-	1	4	9	13	3	9	5	44	6
7 år	-	-	-	1	5	2	5	-	13	-
8 år	-	1	3	5	5	5	5	5	29	-
9 år	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-
10 år	-	-	1	4	6	1	3	2	17	2
11 år	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
12 år	-	-	1	-	1	1	-	-	3	-
13 år	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
14 år	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Livstid	-	-	-	2	-	2	-	-	4	-
Summa	35	800	2 372	2 912	2 371	1 889	2 229	814	13 422	624

Källa: Uppgift från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.7

Personer som intagits i respektive avgått från kriminalvårdsanstalt samt beläggning vid årets början och slut, 1965–1991

Persons admitted to and released from prison, 1965–1991, plus population at beginning and end of year

Anmärkningar: 5-års medeltal avseende åren 1965–1989.

Tabellen avser endast personer som dömts till fängelse, ungdomsfängelse, internering eller skyddstillsyn med anstaltsbehandling

Jämförbarheten mellan uppgifterna om *Beläggning 1 januari/Beläggning 31 december* och *Intagna under året/Avgångna under året* är något bristfällig. Se utförligt RSA 1984, sid 116.

	1965–69	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991
Beläggning 1 januari	4 461	4 075	3 230	3 489	3 335	3 404	3 716
Intagna under året	11 699	11 238	11 007	11 626	14 854	15 833	13 422
Avgångna under året	11 653	11 825	11 090	13 862	14 449	15 403	13 551
Därav							
Dömda till fängelse	10 047	10 449	10 172	13 792	14 449	15 403	13 551
Frigivna efter full tid	6 948	7 406	7 351	8 446	7 930	8 127	6 084
Villkorligt frigivna	3 099	3 043	2 821	5 346	6 519	7 276	7 467
Överlämnade till vård utom anstalt	958	755	330	61	.	.	.
Dömda till ungdomsfängelse	427	343	125	4	.	.	.
Dömda till internering	531	412	205	57	.	.	.
Dömda till skyddstillsyn med anstaltsbehandling	648	648	588	8	.	.	.
Beläggning 31 december	4 433	3 806	3 279	3 439	3 408	3 716	3 663

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.8

Antal personer i kriminalvårdsanstalter och häkten efter kategori den 31 december, 1965–1991

Prison and remand prison populations at the end of the year, 1965–1991, by legal status

Anmärkning: 5-års medeltal avseende åren 1965–1989.

	1965–69	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991
Gripna, anhållna, häktade	665²	625	581	713	756	850	857
Gripna, Anhållna	70	87	103	106	79	35	41
Häktade	595	538	478	607	677	815	816
därav undersökningsfall ¹	173	118	40	39	46	51	29
Dömda	4 434	3 806	3 300	3 472	3 470	3 689	3 646
till Fängelse	3 042	2 851	2 848	3 397	3 465	3 688	3 646
till Skyddstillsyn med anstaltsbehandling	82	76	59	-	.	.	.
till Ungdomsfängelse	551	374	143	.	.	.	.
till Internering	759	505	250	75	5	1	.
Förvandlingsstraff för böter	17	10	3	2	..	..	..
Övriga	43²	39	31	33	46	62	65
därav överförda till psyk. vård	32	14	2	1	-	-	-
Samtliga	5 159	4 480	3 915	4 220	4 272	4 601	4 568
Kriminalvårdsanstalter	4 944	4 130	3 312	3 465	3 433	3 627	3 572
Häkten	215	350	603	755	839	974	996

1) Avser rättspsykiatrisk undersökning.

2) Beräknade uppgifter.

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.9**Antal rymningar, 1965–1991**

Escapes, 1965–1991

Anmärkning. 5-års medeltal avseende åren 1965–1979. En person redovisas för varje rymningstillfälle under året. Uteblivande efter permission har ej räknats såsom rymning.

År	Antal rymningar		Totalt	Därav direkt från anstalt	
	Från sluten anstalt	Från öppen anstalt		Sluten anstalt	Öppen anstalt
1965–1969	221	366	557	..	..
1970–1974	268	437	705	..	..
1975–1979	627	1 129	1 756	215	911
1980	515	754	1 269	171	599
1981	460	703	1 163	147	553
1982	505	747	1 252	204	604
1983	438	602	1 040	164	488
1984	427	477	904	153	391
1985	510	470	980	165	374
1986	621	378	999	178	296
1987	698	436	1 134	206	330
1988	640	497	1 137	226	404
1989	625	481	1 106	189	397
1990	639	436	1 075	193	352
1991	481	503	984	144	387

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.10**Beviljade permissioner från kriminalvårdsanstalterna, 1965–1991**

Furloughs from prison, 1965–1991

Anmärkning: 5-års medeltal avseende åren 1965–1979.

År	Beviljade permissioner			Därav missköta					
	Sluten anstalt	Öppen anstalt	Totalt	Genom uteblivande		På annat sätt		Totalt Antal	%
				Sluten anstalt	Öppen anstalt	Sluten anstalt	Öppen anstalt		
1965–1969	5 227	5 146	10 373	657	257	274	155	1 343	13
1970–1974	10 835	9 113	19 948	1 051	398	361	249	2 059	10
1975–1979	18 479	23 006	41 485	1 804	1 003	445	627	3 879	9
1980	18 852	22 296	40 878	1 489	693	383	373	2 938	7
1981	18 095	22 414	40 509	1 312	586	433	483	2 814	7
1982	17 735	23 014	40 749	1 340	515	472	384	2 711	7
1983	16 310	23 309	39 619	1 033	426	318	316	2 093	5
1984	15 808	22 038	37 846	945	349	203	199	1 696	4
1985	17 821	22 361	40 182	1 012	308	189	135	1 644	4
1986	18 130	22 079	40 209	1 057	255	219	151	1 682	4
1987	19 436	23 782	43 218	1 119	286	252	114	1 771	4
1988	20 039	22 311	42 350	1 053	245	267	115	1 680	4
1989	19 381	25 024	44 405	851	329	189	129	1 498	3
1990	15 751	29 934	45 685	617	321	208	213	1 359	3
1991	20 419	32 843	53 262	549	298	184	203	1 234	2

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.11**Genomsnittlig tid i anstalt i dagar för de dömda personer för vilka anstaltsvården upphörde åren 1965–1991**

Average number of days served in prison by persons released, 1965–1991

Anmärkning. 5-års medeltal avseende åren 1965–1989

Den genomsnittliga tiden i anstalt har erhållits genom att medelbeläggningen under året multiplicerats med 365 och dividerats med antalet personer som intagits under året.

	1965–69	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990	1991 ²
Samtliga dömda ¹	143	133	117	102	92	91	107
därav till fängelse (inkl. BrB 28:3)	112	109	104	99	92	91	107

1) Fängelse, ungdomsfängelse, internering, BrB 28:3 (åren 1965–1980: skyddstillsyn med anstaltsbehandling; fr.o.m. 1980 skyddstillsyn med fängelse).

2) OBS! En del av ökningen mellan 1990 och 1991 är skenbar. P.g.a. lagändringen angående rattfylleri minskade under 1991 antalet fångar med korta strafftider. Detta medför att den genomsnittliga strafftiden ökar.

Tabell 3.5.12**Dygnskostnaden i kronor per klient inom anstaltsvård och frivård budgetåren 1966/67–1990/91**

Daily costs in Swedish Kronor per client under institutional care and non-institutional care, 1966/67–1990/91

Budgetår	Kriminalvårdsanstalterna		Frivården	
	Löpande priser	I 1990/91 års penningvärde	Löpande priser	I 1990/91 års penningvärde
1966/67	94	566	2	12
1967/68	96	558	2	12
1968/69	100	568	3	17
1969/70	120	652	4	22
1970/71	140	707	5	25
1971/72	180	853	6	28
1972/73	180	803	6	27
1973/74	230	948	8	33
1974/75	302	1 133	13	49
1975/76	311	1 061	14	48
1976/77	352	1 084	17	52
1977/78	441	1 226	21	58
1978/79	469	1 201	24	61
1979/80	511	1 180	28	65
1980/81	549	1 125	32	66
1981/82	585	1 088	32	60
1982/83	607	1 038	31	53
1983/84	727	1 149	38	60
1984/85	808	1 180	46	67
1985/86	872	1 212	52	72
1986/87	910	1 210	57	76
1987/88	877	1 114	55	70
1988/89	893	1 063	59	70
1989/90	1 182	1 300	67	74
1990/91	1 206	1 206	73	73

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen..

Tabell 3.5.13**Antal personer under övervakning den 1 januari 1965–1992**

Number of persons under supervision January 1st, 1965–1992

Anmärkning. 5-års medeltal avseende åren 1965–1979.

År	Överförda till vård utom anstalt		Villkor- ligt fri- givna med övervak- ning	Dömda till skydds- tillsyn	Samtliga
	Dömda till ung- doms- fängelse	Dömda till in- terne- ring			
1965–1969	516	634	2 285	16 720	20 155
1970–1974	505	704	2 485	19 256	22 950 ^{1, 2}
1975–1979	292	498	2 326	13 279	16 395
1980	69	257	2 522	11 910	14 758 ³
1981	9	236	2 659	11 754	14 658
1982	.	.	2 984	12 568	15 552
1983	.	.	3 248	13 394	16 642
1984	.	.	3 223	9 407	12 535
1985	.	.	3 415	8 448	11 863
1986	.	.	3 607	8 328	11 935
1987	.	.	3 620	8 511	12 131
1988	.	.	3 822	8 358	12 180
1989	.	.	4 329	8 257	12 586
1990	.	.	4 441	8 180	12 621
1991	.	.	4 304	8 440	12 744
1992	.	.	4 467	8 449	12 916

1) 1974 exkl. Faluns skyddskonsulentdistrikt. 2) Lagändring 1974. 3) Genom omläggning av statistikrutinerna år uppgifterna fr.o.m. 1 januari 1980 inte helt jämförbara med tidigare uppgifter.

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.14**Nyttillkomna övervakningsfall inom frivården, 1965–1991**

Persons newly received for supervision, 1965–1991

Anmärkning. 5-års medeltal avseende åren 1965–1979.

År	Överförda till vård utom anstalt		Villkor- lig fri- givna med övervak- ning	Dömda till skydds- tillsyn	Över- flyttade från annat nordiskt land	Samtliga
	Dömda till ung- doms- fängelse	Dömda till in- terne- ring				
1965–1969	427	531	3 099	7 484	..	11 541
1970–1974	344	412	3 043	7 569	..	11 368
1975–1979	125	205	2 820	6 542	30 ¹	9 722
1980	21	178	3 909	6 387	63	10 558
1981	1	108	4 328	6 919	48	11 404
1982	.	.	5 026	7 285	48	12 359
1983	.	.	5 524	6 657	39	12 220
1984	.	.	4 382	6 090	45	10 517
1985	.	.	4 570	6 183	42	10 795
1986	.	.	4 633	6 535	42	11 210
1987	.	.	4 959	6 497	47	11 503
1988	.	.	5 592	6 544	28	12 164
1989	.	.	5 563	6 501	23	12 087
1990	.	.	5 483	6 694	30	12 207
1991	.	.	5 338	7 229	..	12 567

1) Exkl. åren 1975 och 1976

Källa: Uppgifter från Kriminalvårdsstyrelsen.

Appendix

Tvärsnittundersökningen per 1 mars 1991

Kriminalvårdsstatistiken bygger i första hand på uppgifter om personer som tas in på anstalt ("flödesstatistik"). En annan utgångspunkt är att beskriva anstaltspopulationer en given dag ("tvärsnittsstatistik"). I princip gäller att beskrivningar enligt *flödesstatistiken* lägger tonvikten på fångar med kortare strafftider, medan *tvärsnittsstatistiken* betonar de längre strafftiderna. Andra skillnader beror på att variablerna ifråga varierar med strafftidens längd. T.ex. kan det tänkas (se dock nedan), att andelen kvinnor är lägre i tvärsnittsredovisningen beroende på att kvinnor kanske avtjänar kortare strafftider än män.

Bortsett från enstaka undersökningar (SOU 1971:74; Svensson 1983) har det sedan 60-talet inte funnits någon systematisk redovisning av fängelsestatistik enligt tvärsnittsprincipen. Kriminalvårdsstyrelsen framställer sedan 1983 sådan statistik intermittert och nedan redovisas uppgifter som avser personer inskrivna i kriminalvårdsanstalt den 1 mars 1983, 1986, 1989 och 1992. Uppgifterna avseende den 1 mars 1992 jämförs med intagningsstatistiken för 1991.

Det bör beaktas att beläggningen på de svenska kriminalvårdsanstalterna uppvisar avsevärda säsongvariationer. Den 1 mars avser alltid en tidpunkt med *hög* beläggning på anstalterna.

Resultat

Skillnaderna mellan intagnings- och tvärsnittsstatistiken är obefintliga eller små när det gäller variablerna *kön* och *ålder*.

Kön: I båda fallen är cirka 5 procent av de intagna kvinnor.

Ålder: Tvärsnittspopulationen är *något* äldre än intagningspopulationen. Detta beror på, att strafftiderna varierar med åldern på så vis att yngre personer avtjänar något kortare strafftider än äldre.

Nationalitet: Andelen utländska medborgare är *högre* i tvärsnitts- än i intagningsstatistiken. I båda fallen framträder mönstret att andelen utländska medborgare ökar med strafftidens längd. Av de 38 livstidsfångarna som var intagna den 1 mars 1992 var 16 personer (eller 42 procent) utländska medborgare.

Studerar man variablerna *strafftid* och *brottstyp*, så uppträder – helt enligt förväntningarna – tydligare skillnader mellan intagnings- och tvärsnittsstatistiken. Intagningsstatistiken domineras således av kortare strafftider och brottstyper som leder till kortare straff, medan tvärsnittsstatistiken domineras av längre strafftider och brottstyper som leder till längre straff. *Tablåerna 2 och 3* åskådliggör detta.

Mellan 1983 och 1992 ökade andelen inskrivna i grupperna 18–20 och 40– år och bland utländska medborgare. Även olika typer av våldsbrott och strafftider på minst ett år har ökat.

Referenser

SOU 1971:74, Kriminalvård i anstalt. Bilaga 1: Statistisk utredning angående kriminalvårdens anstaltsklientel. Stockholm 1971, s 208 ff.

Svensson, Bo. "Böter i stället för fängelse?". Nordisk Tidsskrift för Kriminalvidenskab, 1982:2, s 103 ff.

Tablå 1

Kriminalvårdsanstalterna – intagningar under 1990 och inskrivna 1 mars (1983, 1986, 1989–1992) efter kön och ålder

	Ålder						Summa	Därav kvinnor
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-		
1990								
Intagningar	42	1 063	2 947	3 250	4 706	3 825	15 833	727
Procent	0	7	19	20	30	24	100	5
1 mars 1992								
Inskrivna	8	173	579	910	1 503	1 128	4 301	202
Procent	0	4	14	21	35	26	100	5
1 mars 1991								
Inskrivna	9	204	645	980	1 523	1 064	4 425	208
Procent	0	5	15	22	34	24	100	5
1 mars 1990								
Inskrivna	5	174	674	977	1 455	1 024	4 309	188
Procent	0	4	16	23	34	24	100	4
1 mars 1989								
Inskrivna	6	157	722	945	1 452	1 021	4 303	212
Procent	0	3	17	22	34	24	100	5
1 mars 1986								
Inskrivna	3	187	687	914	1 385	902	4 078	171
Procent	0	5	17	22	34	22	100	4
1 mars 1983								
Inskrivna	-	134	691	1 192	1 657	936	4 610	177
Procent	-	3	15	26	36	20	100	4

Tablå 2

Kriminalvårdsanstalterna – intagningar under 1991 och inskrivna 1 mars (1983–1992) efter strafftid och medborgarskap

Strafftid	Intagningar			Inskrivna											
	1991			1 mars 1992			1 mars 1989			1 mars 1986			1 mars 1983		
	Antal	Proc.	Utl.	Antal	Proc.	Utl.	Antal	Proc.	Utl.	Antal	Proc.	Utl.	Antal	Proc.	Utl.
1 månad	4 264	32	622	394	9	53	522	12	56	629	15	81	768	17	108
2 månader	1 628	12	326	305	7	69	376	9	61	374	9	77	466	10	68
3 månader	1 119	8	221	200	5	36	208	5	40	241	6	50	302	6	50
4 månader	1 100	8	229	169	4	27	186	4	28	161	4	31	187	4	41
5 månader	345	3	75	59	1	10	73	2	10	46	1	7	101	2	11
6 månader	1 020	8	237	228	5	45	218	5	53	212	5	45	271	6	51
7 månader	211	2	39	54	1	8	53	1	10	47	1	9	88	2	13
8 månader	673	5	135	197	5	40	186	4	38	178	4	29	237	5	25
9 månader	225	2	41	75	2	17	71	2	6	60	1	8	101	2	13
10 månader	427	3	101	178	4	31	180	4	33	195	5	30	169	4	27
11 månader	116	1	20	43	1	8	58	1	6	49	1	8	65	1	11
1 år	1 391	10	315	823	19	189	887	21	159	738	18	133	829	18	143
2 år	441	3	139	451	10	128	389	9	89	358	9	94	359	8	94
3 år	204	2	75	315	7	105	256	6	74	199	5	46	208	4	60
4 år	91	1	29	204	5	79	180	4	49	151	4	60	136	3	58
5 år	52	0	20	136	3	58	96	2	18	118	3	44	90	2	33
6 år	44	0	19	141	3	57	95	2	31	102	3	35	83	2	37
7 år	13	0	8	65	2	26	56	1	16	49	1	23	37	1	12
8 år	29	0	12	95	2	37	63	2	25	43	1	15	30	1	11
9 år	2	0	2	12	0	5	19	0	6	19	1	8	21	1	9
10 år	17	0	9	73	2	29	68	2	15	64	2	22	30	1	14
11 år	1	0	0	8	0	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12- år	5	0	2	32	1	8	23	1	5	19	1	5	9	0	4
Livstid	4	0	2	38	1	16	24	1	10	18	0	8	15	0	7
Okänd	-	-	-	6	-	-	16	0	-	8	-	4	8	0	3
Summa	13 422	100	2 678	4 301	100	1 082	4 303	100	838	4 078	100	872	4 610	100	903
Procent utl. medborg.			20			25			19			21			20

Tablå 3

Kriminalvårdsanstalterna – intagningar under 1991 och inskrivna 1 mars 1992 (1983, 1986, 1989)

Brottslagrum	Intagningar		Inskrivna							
	1991		1 mars 1992		1 mars 1989		1 mars 1986		1 mars 1983	
	Antal	Proc.	Antal	Proc.	Antal	Proc.	Antal	Proc.	Antal	Proc.
Mord/Dråp	59	0	212	5	138	3	136	3	112	2
Grov misshandel	297	2	227	5	198	5	129	3	119	3
Övriga brott mot person	2 170	16	608	14	494	12	418	10	418	9
Grov stöld	851	6	371	9	340	8	416	10	536	12
Rån, inkl. grovt	378	3	335	8	235	5	239	6	158	3
Övriga förmögenhetsbrott	3 450	26	899	21	841	20	967	24	949	21
Brott mot allmänheten	253	2	102	2	54	1	60	2	197	4
Brott mot staten	663	5	131	3	104	2	154	4	71	2
Summa brott mot BrB	8 121	61	2 885	67	2 404	56	2 519	62	2 560	56
Rattfylleri, inkl. grovt	2 321	17	332	8	513	12	555	14	728	16
Narkotikabrott	1 162	9	696	16	645	15	621	15	748	16
Skattebrott	82	1	32	1	43	1	87	2	70	1
Övriga brott	1 736	13	356	8	698	16	296	7	504	11
Samtliga brott	13 422	100	4 301	100	4 303	100	4 078	100	4 610	100

3.6 Återfall i brott och kohortstatistik

Recidivism

Criminality among Swedish Birth Cohorts

3.6.1 Återfall i brott

Vid tolkning av återfallsstatistiken bör beaktas, att den inte beskriver personers *faktiska* återfallsbenägenhet, utan endast personers risker att ånyo straffas för brott – givet upptäckt och lagföring.

Några resultat

Återfallsstatistiken för åren 1973-1985 bekräftar i allt väsentligt den kunskap som tidigare återfallsundersökningar frambragt (se utförligt RS-PM 1991:2 *Återfall i brott, 1973-1985*).

- Män återfaller i brott oftare än kvinnor; men det finns ingen skillnad i återfall mellan manliga och kvinnliga recidivister.
- Yngre personer återfaller oftare än äldre; men mot slutet av undersökningsperioden uppvisar 15-33-åringarna samma *genomsnittliga* återfallsfrekvenser.
- Personer utan tidigare känd brottsbelastning klarar sig i tre fall av fyra från en ny lagföring inom tre år. Däremot återfaller personer med hög tidigare brottsbelastning i mycket stor utsträckning; återfallsbrottet är dock inte sällan av lindrigare slag och ofta ett förmögenhetsbrott.
- Upprepade återfall i *samma* brottstyp avser framför allt narkotika- och stöldbrott samt olovlig körning.
- Antalet personer som lagförts ytterligare minst två gånger inom 3 år har minskat från 22 800 personer toppåret 1981 till 19 200 personer i slutet av undersökningsperioden (1989).
- Naturaliserade och kyrkobokförda utländska medborgare straffas ånyo något oftare för brott än svenska medborgare.
- Återfallsstatistiken visar att risken att åter lagföras för brott i Sverige tenderar att minska bland såväl utländska som bland svenska medborgare i åldrarna 15-24 år.
- På grund av den samlade lagförda brottslighetens genomsnittligt låga straffvärde utgör böter, villkorlig dom och åtalsunderlåtelse över 80 procent av de tillämpade påföljderna.

- Villkorlig dom uppvisar *systematiskt* lägre återfallsandelar än ingripande påföljder. Även böter medför relativt gynsamma återfallssiffror.
- I de nedre lagföringsklasserna uppvisar fängelse lägre återfallsandelar än skyddstillsyn; i de höga är utfallet omvänt.
- Den totala återfallsfrekvensen har under perioden 1973-1989 varit stabil (omkring 35 procent). Återfall bland debutanter och i de yngre åldersklasserna tyder på minskningar. Svaga öknings noterats däremot för kvinnor och män över 30 år.

Insamling, bearbetning, kvalitet m.m.

Återfallsstatistiken grundar sig på samma underlag som utnyttjas inom statistiken *För brott lagförda personer* (se ovan avsnitt 3.4) och omfattar i princip samtliga brott och samtliga påföljder. Följande begränsningar gäller dock. Statistiken innehåller *inte* uppgifter om

- föreläggande av ordningsbot
- åtalunderlåtelse som inte omfattas av Rikspolisstyrelsens personbladsrutin
- fylleribrott (avkriminaliserades 1 januari 1977)
- brott mot annan trafiklagstiftning än trafikbrottslagen (SFS 1951:649)
- domar i högre instans.

Ingen hänsyn har tagits till uppgifter om dödsfall eller utvandring under uppföljningsperioden.

För en ingående beskrivning av insamlingsrutinerna, se RS-PM 1991:2 *Återfall i brott 1973-1985*.

Definitioner och begrepp

Debutant. En person som inte tidigare lagförts för något *grövre* brott.

Grövre brott. Begreppet omfattar följande påföljder och åtalsunderlåtelse: fängelse; (ungdomsfängelse och internering numera avskaffade); skyddstillsyn; villkorlig dom; överlämnande till sluten psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda; vård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall, om för brottet är stadgat fängelse; vård inom socialtjänsten; åtalsunderlåtelse enligt LUL 1 och 6 §§ samt RB 20:7 st 1, punkt 2 och 4.

Huvudbrott. Om en lagföreläggelse avser flera brott av varierande svårhetsgrad räknas som huvudbrott det brott som har det strängaste straffet i sin straffskala. Se vidare ovan avsnitt 3.4.5 *Huvudbrott*.

Huvudpåföljd. Om en och samma dom innehåller flera olika påföljder räknas som huvudpåföljd den strängaste påföljden i domen. Se vidare ovan avsnitt 3.4.5 *Huvudpåföljd*.

Ingångsbrott. Brott i ingångslagföreläggelsen. Om en lagföreläggelse avser flera brott räknas det s.k. *huvudbrottet* som ingångsbrott.

Ingångslagföreläggelse. Lagföreläggelse som inträffat under ingångsperioden och från vilken uppföljning sker. I regel väljs den *första* lagföreläggelsen under året som ingångslagföreläggelse.

Lagföreläggelse. Sammanfattande benämning för meddelad åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller dom i brottmål i tingsrätt.

Lagföreläggelsesklass. Anger personens tidigare brottsbelastning. I denna redovisning anger lagföreläggelsesklassen antalet gånger före ingångslagföreläggelsen som en person lagförts för *grövre* brott.

Recidivist. Med recidivist avses här en person som tidigare lagförts för *grövre* brott.

Tid till första återfall. Tiden mellan tidpunkten för *ingångslagföreläggelsen* och tidpunkten för det första återfallsbrottet.

Uppföljningsperiod. Den period, här 3 år, under vilken en lagförd person följs upp med avseende på återfallsbrott. Utgångspunkt för perioden är datum för personens ingångslagföreläggelse.

Tidigare publicering

Statistiska centralbyrån började publicera statistik över återfall i brott år 1972. Denna statistik avsåg endast återfall i s.k. *grövre* brott. Med *grövre* brott avses huvudsakligen brott som lett till strängare straff än böter.

Redovisningen kom att omfatta åren 1966 t.o.m. 1975 med 3- respektive 5-års uppföljning och har publicerats i serien *Statistiska meddelanden* (SM), undergrupp R.

1981 publicerade Statistiska centralbyrån dessutom en utförligare återfallsstatistik som inte inskränkte sig enbart till s.k. *grövre* brott. Redovisningen omfattade åren 1973–1979 och publicerades i *Statistiska meddelanden* (SM), undergrupp R 1981:5.3. Ett urval ur denna statistik ingick också i *Rättsstatistisk årsbok* 1981 t.o.m. 1987 (avsnitt 3.6).

Denna undersökning följdes upp 1991 med rapporten *Återfall i brott, 1973–1985. En översikt* (RS-PM 1991:2). Ett urval av tabellerna från denna rapport presenteras nedan.

Tabell 3.6.1.1

Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter kön, antal tidigare lagföringar för grovre brott och lagföringår

Persons who recidivate within 3 years, by gender, prior criminal record and year of adjudication

Anmärkning: Andel % anger andel som återfallit.

Tidigare lagföringar	Kön		Lagföringår						
			1973	1975	1977	1979	1981	1983	1985
0	Kvinnor	Antal	13 245	13 312	13 362	14 452	15 128	14 866	14 446
		Andel %	13	14	15	15	14	15	15
	Män	Antal	68 501	64 314	61 378	62 065	64 679	62 424	53 353
		Andel %	26	27	28	28	27	25	24
1–2	Kvinnor	Antal	1 125	1 124	1 457	1 509	1 795	2 015	1 956
		Andel %	43	52	52	51	48	49	48
	Män	Antal	15 095	14 770	14 982	15 610	17 655	18 443	15 905
		Andel %	55	54	56	55	53	50	48
3–4	Kvinnor	Antal	249	292	349	412	481	536	560
		Andel %	61	70	67	65	69	68	69
	Män	Antal	5 397	5 202	5 275	5 402	5 854	6 289	5 890
		Andel %	69	68	70	69	67	65	61
5–9	Kvinnor	Antal	125	160	227	288	299	388	430
		Andel %	69	82	78	77	78	78	77
	Män	Antal	5 280	5 241	5 469	5 543	5 948	6 502	6 124
		Andel %	79	78	79	77	77	74	72
10–	Kvinnor	Antal	19	24	30	44	78	102	136
		Andel %	74	96	73	77	99	88	88
	Män	Antal	2 891	3 359	3 860	4 115	4 539	5 239	5 184
		Andel %	85	87	89	88	87	86	85
Totalt	Kvinnor	Antal	14 763	14 912	15 425	16 705	17 781	17 907	17 528
		Andel %	17	19	21	21	21	23	23
	Män	Antal	97 164	92 886	90 964	92 735	98 675	98 897	86 456
		Andel %	37	38	41	40	40	39	38
Totalt	Antal		111 927	107 798	106 389	109 440	116 456	116 804	103 984
	Andel %		35	36	38	37	37	36	35

Tabell 3.6.1.2

Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter ålder vid lagföringen och lagföringsår

Persons who recidivate within 3 years, by age and year of adjudication

Anmärkning: Andel % anger andel som återfallit.

Ålder vid lagföringen		Lagföringsår						
		1973	1975	1977	1979	1981	1983	1985
15–17 år	Antal	13 780	13 800	12 750	13 446	15 230	14 790	12 353
	Andel %	52	52	53	52	49	44	42
18–20 år	Antal	15 035	15 897	15 766	15 442	16 349	16 928	15 218
	Andel %	45	46	47	46	44	42	41
21–24 år	Antal	17 067	16 124	16 558	16 805	17 304	16 795	14 845
	Andel %	40	42	45	44	43	41	41
25–29 år	Antal	16 617	15 590	15 414	15 053	15 978	15 861	13 684
	Andel %	37	38	41	43	43	44	42
30–39 år	Antal	19 548	19 654	20 760	22 225	24 019	23 865	21 159
	Andel %	32	33	36	36	36	38	38
40–49 år	Antal	13 590	12 397	11 365	11 824	12 859	13 666	13 332
	Andel %	25	24	26	26	26	27	27
50–59 år	Antal	9 778	8 412	7 821	8 126	8 098	7 853	6 833
	Andel %	16	15	17	17	18	19	18
60– år	Antal	6 512	5 924	5 955	6 519	6 619	7 046	6 560
	Andel %	9	9	9	9	10	12	11
Totalt	Antal	111 927	107 798	106 389	109 440	116 456	116 804	103 984
	Andel %	35	36	38	37	37	36	35

Tabell 3.6.1.3

Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter antal tidigare lagföringar för grövre brott

Persons who recidivate within 3 years, by prior criminal record and year of adjudication

Anmärkning: Andel % anger andel som återfallit.
I Totalt ingår *samtliga* lagförda personer.

Tidigare lagföringar		Lagföringår						
		1973	1975	1977	1979	1981	1983	1985
0	Antal	81 746	77 626	74 740	76 517	79 807	77 290	67 799
	Andel %	24	25	26	25	25	23	22
1	Antal	10 827	10 619	10 901	11 554	13 235	13 695	11 953
	Andel %	51	51	52	51	49	47	44
2	Antal	5 393	5 275	5 538	5 565	6 215	6 763	5 908
	Andel %	60	61	61	61	59	57	55
3	Antal	3 324	3 190	3 338	3 389	3 713	4 024	3 819
	Andel %	68	66	68	66	66	63	59
4	Antal	2 322	2 304	2 286	2 425	2 622	2 801	2 631
	Andel %	70	71	73	72	70	67	65
5	Antal	1 652	1 619	1 760	1 751	1 881	2 124	1 999
	Andel %	75	74	74	73	74	70	71
6	Antal	1 238	1 259	1 303	1 360	1 518	1 697	1 530
	Andel %	78	77	77	78	75	73	72
7	Antal	960	983	1 053	1 140	1 129	1 213	1 253
	Andel %	81	79	81	79	79	77	72
8	Antal	876	822	876	849	947	1 015	938
	Andel %	82	83	82	80	80	77	77
9	Antal	679	718	704	731	772	841	834
	Andel %	83	81	84	81	82	79	75
10	Antal	699	645	654	608	636	724	684
	Andel %	80	82	83	82	76	82	78
15	Antal	212	246	288	306	318	334	356
	Andel %	89	91	91	83	88	85	82
20	Antal	19	44	87	148	142	169	183
	Andel %	95	98	99	95	92	91	87
25	Antal	2	10	20	34	64	87	88
	Andel %	100	100	100	94	89	94	93
30	Antal	-	4	6	9	25	24	45
	Andel %	-	100	100	100	100	88	96
35	Antal	-	-	5	7	10	12	20
	Andel %	-	-	100	100	100	83	100
Totalt	Antal	111 927	107 798	106 389	109 440	116 456	116 804	103 984
	Andel %	35	36	38	37	37	36	35

Tabell 3.6.1.4

Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter huvudbrott och antal tidigare lagföringar för grövre brott
 Persons who recidivate within 3 years, by principal offence and prior criminal record

Anmärkning: % anger andel som återfallit.

Huvudbrott	Antal tidigare lagföringar för grövre brott											
	0 ggr		1–2 ggr		3–4 ggr		5–9 ggr		10– ggr		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Brott mot brottsbalken (BrB)	385 592	32	126 564	56	46 810	70	49 052	78	37 806	88	645 824	46
Brott mot person	53 438	30	19 532	52	6 988	64	6 914	72	4 591	83	91 463	43
Brott mot liv och hälsa	35 900	30	13 644	52	4 866	64	4 879	72	3 214	82	62 503	43
<i>därav</i> mord, dråp	485	13	167	26	73	40	97	45	95	60	917	26
misshandel inkl. grov vållande till annans död	31 420	32	12 959	53	4 676	65	4 668	72	3 065	83	56 788	46
Brott mot frihet och frid	2 041	10	197	37	51	43	46	63	15	80	2 350	15
Årekränkning	14 004	31	4 745	52	1 693	65	1 632	73	1 192	85	23 266	43
Sexualbrott	249	22	44	50	20	65	22	55	16	75	351	32
<i>därav</i> våldtäkt inkl. grov	3 204	27	1 075	44	406	55	380	67	168	79	5 233	37
Brott mot familj	520	34	268	52	118	60	117	71	59	80	1 082	48
Brott mot familj	81	19	24	46	3	0	1	0	1	100	110	25
Brott mot förmögenhet	280 504	33	86 650	59	33 579	72	36 529	80	29 677	88	466 939	48
Tillgreppsbrott	196 278	33	54 836	63	21 404	76	23 845	83	20 605	90	316 968	49
<i>därav</i> snatteri	77 745	24	13 288	55	4 843	68	5 463	76	4 436	82	105 775	35
stöld	56 273	45	21 652	66	8 564	77	9 207	84	7 682	91	103 378	59
grov stöld	10 869	56	6 619	73	3 195	82	4 279	88	4 518	95	29 480	73
bilstöld m.m.	12 438	57	6 627	74	2 869	84	3 159	89	2 603	94	27 696	71
rån inkl. grovt	1 291	49	884	64	436	79	540	82	674	90	3 825	68
Bedrägeri m.m.	45 893	30	19 078	52	7 878	67	8 557	76	6 564	86	87 970	47
<i>därav</i> bedrägeribrott (1–3 §§)	30 374	27	12 929	50	5 405	65	5 842	75	4 296	84	58 846	44
hälteri m.m.	15 221	36	6 042	57	2 442	73	2 670	79	2 242	89	28 617	52
Förskingring m.m.	7 737	28	2 426	48	850	61	915	70	622	84	12 550	40
Brott mot borgenär m.m.	4 088	14	1 048	25	256	33	198	44	61	36	5 651	18
Skadegörelsebrott	26 508	37	9 262	57	3 191	68	3 014	75	1 825	84	43 800	48
Brott mot allmänheten	9 407	22	2 792	49	1 041	64	1 040	73	607	89	14 887	36
Allmänfarliga brott	2 378	17	593	42	189	52	142	64	65	82	3 367	27
<i>därav</i> mordbrand inkl. grov	506	34	267	50	104	53	66	61	28	86	971	44
Förfalskning m.m.	4 400	25	1 452	50	560	69	579	74	341	89	7 332	40
Mened m.m.	2 629	21	747	52	292	63	319	76	201	93	4 188	37
Brott mot staten	42 243	31	17 590	50	5 202	67	4 569	76	2 931	86	72 535	43
Brott mot allmän ordning	11 925	31	3 186	52	914	65	829	72	485	80	17 339	40
Brott mot allmän verksamhet	15 674	33	7 319	56	2 904	69	2 962	78	2 292	87	31 151	50
<i>därav</i> våld mot tjänsteman m.m.	13 498	34	6 562	57	2 641	70	2 751	79	2 168	88	27 620	51
Högmålsbrott	161	25	37	51	6	50	3	100	-	-	207	32
Brott mot rikets säkerhet	18	6	3	0	-	-	-	-	-	-	21	5
Tjänstefel m.m.	406	8	19	26	-	-	3	100	-	-	428	9
Brott av krigsmän	14 059	31	7 026	43	1 378	63	772	72	154	86	23 389	38
Brott mot andra lagar	606 463	20	103 412	48	31 763	63	28 860	73	17 552	84	788 050	28
Trafikbrottslagen	348 813	20	62 359	48	19 199	63	17 746	74	11 304	86	459 421	29
<i>därav</i> rattfylleri, rattonykterhet	88 348	26	28 286	45	8 762	59	7 694	68	3 931	81	137 021	36
smitning	13 603	21	2 668	47	748	61	588	72	380	86	17 987	30
olovlig körning	79 510	36	20 959	60	7 991	72	8 463	81	6 583	90	123 506	48
Narkotikastrafflagen	14 249	42	10 114	61	4 403	73	4 472	81	3 024	89	36 262	60
Varusmuggningslagen	119 541	16	11 459	43	2 475	59	1 735	70	605	77	135 815	20
Tillverkning av drycker m.m.	5 292	23	1 565	45	578	53	644	59	414	69	8 493	34
Skattebrottslagen	11 480	10	1 210	26	263	32	185	46	63	48	13 201	12
Miljöskyddslagen	71	13	3	67	-	-	-	-	-	-	74	15
Naturvårdslagen	2 706	21	466	49	117	57	93	69	25	88	3 407	28
Vägtrafikförfattningar	204	8	5	20	-	-	-	-	-	-	209	8
Övrigt	104 107	20	16 231	44	4 728	58	3 985	68	2 117	78	131 168	27
Totalt	992 055	24	229 976	52	78 573	67	77 912	77	55 358	87	1 433 874	36

Tabell 3.6.1.5

Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter huvudpåföljd och antal tidigare lagföringar för grövre brott
 Persons who recidivate within 3 years, by principal sanction and prior criminal record

Anmärkning: % anger andel som återfallit.

I Totalt ingår även påföljder som ej särredovisats.

Huvudpåföljd	Antal tidigare lagföringar för grövre brott											
	0 ggr		1–2 ggr		3–4 ggr		5–9 ggr		10– ggr		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Fängelse	51 807	28	30 971	48	13 947	67	17 626	80	15 407	91	129 758	51
Livstids fängelse	6	0	6	33	3	0	1	0	3	33	19	16
Ungdomsfängelse¹	19	58	48	83	67	91	59	98	48	96	241	90
Internering¹	1	100	8	38	7	43	41	63	96	86	153	76
Sluten psykiatrisk vård	1 022	26	781	50	493	66	664	75	570	83	3 530	55
Vård i specialistsjukhus	21	38	19	79	16	88	11	91	1	100	68	71
Öppen psykiatrisk vård	116	26	48	48	9	44	20	60	9	67	202	37
Skyddstillsyn	21 468	49	19 564	61	7 972	71	7 660	77	4 436	83	61 100	62
Skyddstillsyn med fängelse	1 327	62	1 573	73	846	81	907	86	607	94	5 260	76
Villkorlig dom	69 053	26	17 673	42	3 789	51	2 600	55	990	61	94 105	31
Vård inom socialtjänsten	3 430	71	2 353	83	651	92	292	93	71	99	6 797	78
Vård av missbrukare	298	43	390	55	288	67	477	72	458	79	1 911	65
Dagsböter	254 237	24	60 917	49	18 548	62	15 569	70	7 431	79	356 702	33
Normerade böter	5 573	7	188	24	46	33	17	53	3	67	5 827	8
Böter	8 395	23	2 358	48	834	62	835	68	497	73	12 919	35
Strafföreläggande böter	155 916	19	18 813	45	4 523	60	3 486	69	1 713	78	184 451	24
Strafföreläggande dagsböter	319 105	19	39 288	48	9 924	63	8 011	72	4 078	79	380 406	25
Fri från påföljd	93	16	15	40	9	56	9	67	6	83	132	28
Påföljd eftergiven	722	13	90	36	18	28	10	50	15	40	855	16
BrB 34:1.1 fängelse	15	47	554	58	453	77	911	86	1 110	91	3 043	81
BrB 34:1.1 ungdomsfängelse¹	-	-	18	89	65	86	237	95	330	98	650	95
BrB 34:1.1 internering¹	-	-	-	-	6	50	152	79	1 765	91	1 923	90
BrB 34:1.1 skyddstillsyn	14	50	8 893	69	6 272	79	6 210	83	3 389	88	24 778	78
BrB 34:1.1 skyddstillsyn m. fängelse	1	100	380	79	387	87	379	88	284	93	1 431	86
BrB 34:1.1 villkorlig dom	4	50	629	44	92	48	58	55	13	54	796	46
Åtalsunderlåtelse												
LUL 1§	60 810	50	9 584	78	1 150	93	249	97	14	93	71 807	55
RB 20:7 ungdomsfängelse¹	2	50	49	65	113	95	383	94	603	97	1 150	94
LUL 6§	768	86	1 073	90	983	94	1 449	96	733	98	5 006	93
RB 20:7 p 3	6 339	41	7 414	65	4 681	79	7 039	86	8 611	93	34 084	74
RB 20:7 p 4	2 222	28	1 017	56	593	70	784	80	731	89	5 347	54
RB 20:7 p 1	27 446	24	4 721	54	1 591	65	1 520	73	1 098	81	36 376	33
LVM 46§	188	41	183	61	129	68	216	71	225	78	941	65
RB 20:7 p 2	94	22	21	29	10	80	12	58	12	100	149	36
RB 20:7 st 2	4	25	2	0	-	-	-	-	-	-	6	17
Totalt	992 055	24	229 976	52	78 573	67	77 912	77	55 358	87	1 433 874	36

1) Upphävd.

3.6.2 Kohortstatistik

Den traditionella kriminalstatistiken har sitt huvudintresse riktat mot frekvens och utveckling av brott respektive lagföringar för brott. Redovisningen efter kohortmetoden belyser *risker* för olika födelseårgångar att komma i kontakt med rättsväsendet och bli föremål för lagföring.

Kohortstatistiken beskriver däremot *inte* olika födelseårgångars *faktiska* brottsbenägenhet.

Statistikens förutsättningar

*Födelsekohort*redovisningen innebär att varje årskull (alla födda 1951, 1952, 1953 osv.) redovisas för sig med avseende på hur stor andel som lagförs för brott av olika slag, hur många lagföringar varje årskull utsätts för före en viss ålder, hur belastningsfördelningen inom årskullarna ser ut.

Statistiken bygger på uppgifter om personer som dömts eller meddelats åtalsunderlåtelse för s.k. *grövre brott*. Med grövre brott avses i stora drag brott som lett till strängare påföljd än böter. Detta medför en systematisk underrapportering av det totala antalet lagföringar. Underrapporteringen rör emellertid i regel endast mindre allvarliga brott.

Därutöver gäller ytterligare begränsningar ifråga om uppgifternas omfattning. Endast *fällande domar i tingsrätt* och vissa åtalsunderlåtelse ingår. *Återkallelser* av åtalsunderlåtelsebeslut beaktas inte. På grund av svårigheten att för utländska medborgare kunna bestämma om en lagföring innebär debut eller återfall, inskränker sig statistiken nedan till *personer födda som svenska medborgare*. Vidare bygger statistiken på *huvudbrott*, vilket innebär att endast det svåraste brottet i varje lagföring redovisas. Svårhetsgraden bestäms enligt en inom SCB upprättad ranglista som bygger på lagparagrafernas straffsatser.

För enkelhets skull har brotten nedan sammanfattats i några få grupper: *våldsbrott* (kap 3–7 BrB, rån samt våld mot tjänsteman), *stöldbrott* (kap 8 BrB, exkl rån) och *narkotikabrott* (narkotikastrafflagen samt varusmuggningslagen).

En utförlig presentation av SCB:s kohortstatistik finns i RS-promemoria 1987:12 "*Kriminalitetsutveckling och -belastning belyst genom födelsekohortstatistik. Födda 1951–1967*". Statistiken över grövre brott beskrivs ingående i RS-promemoria 1987:1 "*Databasen. Lagföringar för grövre brott*".

Uppgifterna nedan avser födda 1951–1972 och omfattar perioden 1966–1991.

Tabell 3.6.2.1

Svenska medborgare födda 1951–1972, som någon gång lagförts för grövre brott innan fyllda 22 år. Ålder vid brottet

Swedish citizens born 1951–1972 who at least once were found guilty of serious offences before the age of 22. Age at time of offence

Födel- seår	Kohort- storlek (1 000- tal)	Andel (i procent) som någon gång lagförts för grövre brott						Totalt antal per 100 000	
		Samtliga brott						Lag- föringar	Brott
		-17 år	-21 år	Därav					
				Våld	Stöld	Narkotika	Övrigt		
1951	106	3,7	6,3	1,0	4,4	0,6	2,1	13 614	50 858
1952	106	3,7	6,3	0,9	4,4	0,6	2,1	13 963	52 075
1953	105	3,8	6,2	1,0	4,4	0,6	2,1	13 902	51 326
1954	101	4,2	6,6	1,0	4,7	0,5	2,3	14 890	54 371
1955	103	4,4	6,9	1,0	5,0	0,5	2,4	15 578	55 958
1956	104	4,4	6,8	1,1	4,9	0,4	2,5	15 170	54 989
1957	102	3,9	6,3	1,0	4,6	0,3	2,3	14 297	52 522
1958	101	3,7	6,2	1,0	4,4	0,3	2,5	13 749	49 550
1959	100	3,7	6,3	1,0	4,3	0,4	2,5	13 514	48 218
1960	98	3,3	6,0	1,0	4,0	0,4	2,4	12 568	43 872
1961	100	3,3	6,0	1,0	4,0	0,5	2,4	12 528	43 270
1962	103	3,5	6,1	1,0	4,1	0,4	2,5	12 762	43 918
1963	108	3,5	5,9	1,0	4,0	0,4	2,2	11 856	40 669
1964	117	3,5	5,9	0,9	4,0	0,3	2,2	11 512	37 901
1965	117	3,5	6,0	1,0	4,0	0,3	2,3	11 243	37 402
1966	117	3,4	5,8	0,9	3,9	0,2	2,2	10 239	32 278
1967	116	3,2	5,6	1,0	3,6	0,2	2,2	9 888	31 261
1968	108	2,8	5,2	1,0	3,3	0,2	2,0	8 928	27 806
1969	102	2,7	5,1	1,0	3,2	0,1	2,0	8 548	26 225
1970	104	2,7	..	..	..	..	..	..	..
1971	108	2,7	..	..	..	..	..	..	..
1972	107	2,6	..	..	..	..	..	..	..

Tabell 3.6.2.1 visar:

- Mellan 5 och 6 procent i varje kohort debuterar i något grövre brott innan fyllda 22 år. Den största debutfrekvensen gäller ungdomar födda 1955, den lägsta födda 1969. Statistiken ger inget stöd åt antagandet att ungdomars kriminella belastning skulle ha ökat under senare år.
- Vanligast är debut i stöldbrott (ca 4 procent). Mindre än en halv procent i varje kohort lagförs någon gång för narkotikabrott. Tendensen är minskande. Debut i våldsbrott är oförändrad (1 procent).

- Det totala antalet lagföringar per kohort kulminerade med 1955-års kohort. För den registrerades ca 15 600 lagföringar med ca 56 600 konstaterade brott. Därefter har lagföringarna minskat med omkring 50 procent. En del av minskningen bör tillskrivas ändrad åtalspraxis. Någon ändring av påföljdsvalet i riktning mot fler böter eller lindriga åtalsunderlåtelse kan inte påvisas.

Tabell 3.6.2.2

Svenska medborgare födda 1951–1969. Antal för grövre brott lagförda personer innan fyllda 22 år. Ålder vid lagföring

Swedish citizens born 1951–1969. Number of persons found guilty of serious offences before the age of 22. Age at time of criminal proceedings

Födelse- år	För grövre brott lagförda personer innan fyllda 22 år Per 100 000 i kohorten											
	Samt- liga	Endast 1 gång		Minst 5 ggr.		Någon anstalts- påföljd	Lagförda minst två gånger för				Övrigt	Samt- liga
		Antal	Proc.	Antal	Proc.		Väld	Stöld	Narko- tika			
1951	6 010	3 702	62	560	9	1 484	25	149	1 553	107	230	2 308
1952	5 978	3 652	61	601	10	1 374	23	142	1 586	101	216	2 326
1953	5 904	3 587	61	572	10	1 279	22	179	1 610	69	237	2 317
1954	6 242	3 806	61	640	10	1 330	21	168	1 694	67	280	2 436
1955	6 455	3 936	61	667	10	1 354	21	162	1 785	47	318	2 519
1956	6 363	3 900	61	610	10	1 312	21	168	1 680	36	371	2 463
1957	5 907	3 632	61	574	10	1 199	20	183	1 549	17	348	2 275
1958	5 771	3 611	63	523	9	1 253	22	187	1 440	26	334	2 160
1959	5 822	3 671	63	505	9	1 255	22	171	1 424	30	340	2 151
1960	5 508	3 478	63	463	8	1 201	22	160	1 296	31	314	2 031
1961	5 578	3 501	63	454	8	1 202	22	182	1 282	29	325	2 077
1962	5 770	3 623	63	462	8	1 199	21	133	1 316	50	377	2 147
1963	5 509	3 519	64	403	7	1 129	20	144	1 278	33	306	1 991
1964	5 533	3 679	66	381	7	1 023	18	142	1 167	35	276	1 855
1965	5 526	3 672	66	379	7	1 011	18	144	1 169	25	281	1 854
1966	5 360	3 695	69	282	5	1 028	19	136	1 017	23	221	1 665
1967	5 188	3 569	69	269	5	1 042	20	141	974	19	241	1 619
1968	4 824	3 365	70	251	5	1 042	22	160	833	14	193	1 459
1969	4 864	3 439	71	237	5	976	20	134	831	18	199	1 425

Tabell 3.6.2.2 visar:

- I varje kohort lagförs mellan 5 000 och 6 000 personer för grövre brott innan fyllda 22 år. Den största lagföringsbelastningen uppvisar 1955 års kohort, den lägsta 1969 års kohort.
- De allra flesta i en kohort lagförs aldrig för något grövre brott. Av de som lagförs, lagförs 2 av 3 endast en gång, mellan 5 och 10 procent lagförs minst 5 gånger, innan fyllda 22 år. Den högbelastade gruppens storlek har mer än halverats sedan 1955 års kohort.

- Mellan 1 000 och 1 500 personer har någon gång dömts till frihetsberövande påföljd. Tendensen är minskande. Trots färre frihetsberövande påföljder ökar inte kohorternas kriminella belastning.
- Återfallsbrotten avser vanligen stöldbrott. Mellan 130 och 190 personer i varje kohort lagförs minst två gånger för våldsbrott. Antalet personer som lagförs minst två gånger för narkotikabrott var 100 för kohorterna 1951 och 1952. Motsvarande antal i efterföljande kohorter har successivt minskat till under 20.

3.7 För narkotikabrott lagförda personer

Persons found guilty of drug offences

3.7.1 Några resultat

Nedan följer en översiktlig beskrivning av narkotikabrottsligheten som den framträder i lagföringsstatistiken¹. Redovisningen ger *inte* någon beskrivning av narkotikamissbruket eller den *faktiska* narkotikabrottsligheten, utan enbart av den brottslighet som uppdagas genom åklagarnas och domstolarnas verksamhet – baserad på polisens och tullens spaningsarbete. Lagföringsstatistiken underskattar systematiskt brottslighetens *volym* (dvs. den faktiska brottsligheten är större). Statistiken ger dock troligen – att döma av jämförelser med andra källor – en rättvisande bild av bl. a. brottslighetens *struktur* (dvs. vad gäller ålders- och könsfördelningen, förekomsten av olika preparat osv.).

● *Stabil utveckling*

Totalt lagfördes 1991 ca 7 600 personer för narkotikabrott.

Anm. Avrundade uppgifter.

	1979	1981	1983	1985	1987	1989	1991
Totalt	4 500	8 200	7 100	6 100	6 200	7 000	7 600
därav åtals- under- låtelse	1 200	1 360	1 080	820	690	920	910

Ökningen efter 1979 bör ses mot bakgrunden av att riksåklagaren år 1980 meddelade åklagarna nya tillämpningsföreskrifter angående narkotikabrott (RÅC I:94). Dessa innebar att även innehav av mycket små mängder av narkotika ska beivras. Också polisen intensifierade sina insatser – speciellt mot gatuhanteringen av narkotika (utförligt Eriksson–Eriksson,

1983). Att den *faktiska* brottsligheten skulle ha förändrats under dessa år är däremot inte sannolikt² (Solarz, 1985).

Resultatet av policyförändringarna³ blev inte oväntat, att antalet personer som lagfördes för narkotikabrott (framför allt för smärre mängder cannabis) ökade kraftigt. Statistik från SCB visar därutöver, att ökningen avsåg framför allt personer som redan tidigare varit i kontakt med rättsväsendet. Mindre än en fjärdedel av ökningen gällde personer *utan* tidigare kriminell belastning (SCB Urval nr 18, tablå 4.3).

● *Cannabis förekommer oftast*

Cannabis svarar för 57 procent av de narkotiska medel som i Sverige förekommer i lagföringssammanhang. Den grova narkotikabrottsligheten rör i 33 procent av fallen cannabis.

Centralstimulantia, vanligen amfetamin, svarar för 28 procent, opiater för 8 procent samt sömn- och rogivande medel för 7 procent.

Kokain, som 1973 registrerades för första gången i polisens beslagsstatistik, förekom 1991 i 101 fall.

Hallucinogener, främst LSD, är mycket ovanliga i Sverige och förekom 1991 i 20 domar.

● *Narkotikabrottsligheten är fortfarande ett storstadsfenomen*

De tre storstadslänen svarade 1991 för 64 procent av cannabisfallen och för hälften av fallen med centralstimulantia. Stockholm och Malmö står för 77 procent av de 632 fall som gällde opiater; i Göteborg registrerades endast 26 fall.

Fördelningen mellan storstäderna och övriga riket är i stort sett konstant över tid. Detta gäller för samtliga medel.

1) Med lagföring avses här åtalsunderlåtelse, strafförelägganden (böter utfärdade av åklagaren) eller domar.

En person kan lagföras flera gånger under samma år, dvs. s.k. dubbelräkningar förekommer. Narkotikabrottet behöver inte vara huvudbrottet i lagföringen.

2) Det gäller troligen även för missbruksutvecklingen (jfr Karlsson–Olsson, 1983; Svensson, 1986).

3) Bl.a. ökade antalet polismän som huvudsakligen varit sysselsatta med spaning och utredning i narkotikaärenden, från 322 årsarbets-krafter år 1979 till 391 år 1981 och 523 år 1984. År 1991 uppgick antalet till 522 (uppgift från Rikspolisstyrelsen).

Även lagföringsstatistiken visar det kända faktum, att opiatmissbruk nästan uteslutande förekommer i Stockholms- och Malmöområdet. Anledningen till varför opiatmissbruket är sällsynt i Göteborg är okänd. Det har dock hävdats, att skillnaden bl. a. skulle bero på att *påföljdsvalet* för narkotikabrott är strängare i Göteborg än i Stockholm och Malmö. En översiktlig granskning av lagföringsstatistiken visade emellertid, att skillnaderna i påföljdsvalet knappast kan anföras som förklaring (se utförligt RSÅ 1984, s 133).

● Narkotikabrotten gäller framför allt innehav

61 procent av narkotikabrotten 1991 gällde innehav av narkotika. Smuggling (då även inräknat små och mycket små mängder) utgjorde 14 procent. 4 fall av framställning och 137 fall av bruk avgjordes. Resten av brotten (23 procent) gällde överlåtelse av narkotika. Andelen smugglingsbrott är större de senaste åren. Detta beror uteslutande på en ändring av kodningsrutinerna (se avsnitt 3.7.4).

● Små mängder förekommer oftast

Inte överraskande gäller, att små mängder av narkotika förekommer oftast och stora mängder minst. År 1991 var fördelningen mellan små, "medelstora" och stora mängder för cannabis 74, 22 respektive 4 procent samt för centralstimulantia 59, 31 respektive 10 procent. Sedan toppåren i början på 80-talet har ökningarna skett i samtliga mängdgrupper då det gäller centralstimulantia och opiater. För cannabis har det skett en ökning då det gäller små mängder medan medelstora och stora mängder har minskat.

● Grova narkotikabrott är relativt få

Faktorer såsom mängd resp. medel, hänsynslöshet, yrkesmässighet och dylikt har betydelse för om ett narkotikabrott ska bedömas som ringa, normalt eller grovt. 69 procent av narkotikabrotten 1991 bedömdes av åklagarna och domstolarna som ringa, mellangruppen svarade för 26 procent och de grova narkotikabrotten för 5 procent.

Utvecklingen för *domar* avseende grova narkotikabrott har haft följande utseende (i absoluta tal, inkl. grov varusmuggling):

	1975	1980	1985	1987	1989	1991
Totalt	379	453	352	289	340	376
därav domar avseende enbart cannabis	203	287	118	86	86	104
Procent	54	63	34	30	25	28

● Narkotikabrotten går inte allt längre ner i åldrarna

Relativt sett lagförs åldersgruppen 21–29 år oftare för narkotikabrott än andra åldersgrupper.

Andelen 15–17-åringar har sedan 1975 sjunkit från 7 till 2 procent av de lagförda personerna. 18–24-åringarnas andel minskade under samma period från 60 till 23 procent, medan 25–39-åringarna har ökat från 30 till 61 procent. Narkotikabrottsstatistiken stöder således *inte* uppfattningen, att narkotikabrottsligheten går allt längre ner i åldrarna.

Snarare ger statistiken uttryck för en systematisk förskjutning *uppåt* i åldrarna, vilket antyder att narkotikabrottsligheten kanske bör betraktas som ett generationsfenomen.

Liknande framgår även av SCB:s kohortstatistik, där man har valt att studera hur många personer¹ i en födelseårgång (dvs. alla födda 1951, 1952 t.o.m. 1969) som har lagförts för s.k. *grövre brott*² under sin ungdomstid. Denna statistik visar bl.a. att andelen personer som någon gång mellan 15 och 21 år lagförts för ett grövre brott mot narkotikastrafflagen har minskat i de yngre kohorterna. Medan 0,6 procent av de födda 1951 någon gång mellan 15 och 21 år lagfördes för ett grövre brott mot narkotikastrafflagen, var motsvarande andel för de födda 1969 endast 0,1 procent (se avsnitt 3.6.2).

● Ungefär var tredje som lagförs för narkotikabrott döms till fängelse

Av de 7 600 personer som 1991 lagfördes för narkotikabrott³ fick

- 12 procent åtalsunderlåtelse
- 38 procent böter
- 33 procent frihetsberövande påföljd och
- 17 procent övriga påföljder.

Påföljdsvalet har förändrats sedan mitten av 70-talet. Andelen åtalsunderlåtelse har sjunkit från 40 procent (1975) till 12 procent (1991) medan böter (inkl. strafförelägganden) har ökat från 14 till 38 procent. Förändringen förklaras främst av två faktorer (Olsson, 1980): *dels* av den debatt som fördes under 1978–1979 om tillämpningen av åtalsunderlåtelse och *dels* av det ökade antalet ringa brott.

1) Kohortstatistiken omfattar endast svenska medborgare.

2) Ang. begreppet grövre brott, se ovan avsnitt 3.6.

3) Obs! Narkotikabrottet behöver inte vara huvudbrottet i lagföringen.

Andelen frihetsstraff har ökat sedan mitten av 70-talet. I *absoluta* tal – huvudsakligen som en följd av policyändringen 1980 (se ovan) – mer än fördubblades antalet frihetsberövanden mellan 1975 och 1982. År 1991 var antalet 2 498. De korta frihetsstraffen har ökat snabbare än de långa och ökningen faller framför allt på åldersgruppen 25–39 år. Mellan 1984 och 1985 ökade fängelsedomarna med 10 procent. Ökningen har till 70 procent att göra med den fullständighetskontroll som genomfördes 1985 (se nedan s. 137). Resterande ökning (55 domar) avser uteslutande domar med strafftider över 1 år. Ökningen fortsatte därefter fram till 1988.

Mycket tyder på att påföljdsvalet har skärpts under de senaste åren. Användningen av korta frihetsstraff förefaller ha ökat på bekostnad av andra mindre ingripande påföljder (jfr RSA 1988, s. 124).

Straffmätningen för narkotikabrott är speciell på så sätt att *hela* fängelsestraffskalan används. För andra brottstyper gäller däremot som regel att de utdömda fängelsestraffen ligger nära lagrummens straffminimum (Grönvall, 1980).

1991 uppgick den genomsnittligt ådömda fängelsestrafftiden till 5,6 månader för narkotikabrott enligt 1 § NSL och till 46 månader för grovt narkotikabrott enligt 3 § NSL. Vidare avsåg grovt narkotikabrott eller grov varusmuggling 53 procent av de 230 domar som 1991 ledde till fängelsestraff över 4 år.

Medelstrafftiden avseende s.k. *rena* fall (lagföringen avser endast ett medel) uppgick 1991 för *opiat*er till 31 månader, för *centralstimulantia* till 15 månader och för *cannabis* till 6 månader.

Värt att notera är också att 8 av 10 fängelsedomar för narkotikabrott *inte* gäller grova narkotikabrott och att de ofta avser *cannabis*.

● *Andelen kvinnor stabil – utländska medborgare ökar*

Andelen kvinnor har varit kring 13–16 procent sedan 1975 och uppgick 1991 till 13 procent.

Andelen utländska medborgare låg 1975 – 1986 mellan 10 och 14 procent men har sedan ökat och uppgick 1991 till 19 procent (varav nordborna utgjorde 46 procent). Andelen utländska medborgare är större vid grova narkotikabrott, 38 procent 1991.

● *Tidigare belastning*

1991 svarade ca 6 150 personer för de totalt 6 700 domar och strafförelägganden som avgjordes under året. 464 personer lagfördes 2 gånger, 42 personer 3 gånger och 3 personer 4 gånger för narkotikabrott under året. År 1985 var drygt hälften tidigare straffade för narkotikabrott och 75 procent var tidigare straffade för grövre brott (antingen narkotikabrott eller annat

brott). Andelen personer som straffats för första gången och där debutbrottet var ett narkotikabrott uppgick till uppskattningsvis 15–20 procent. Statistiken visar tydligt att narkotikabrottsligheten är mycket starkt knuten till personer med kriminell belastning. 1991 uppgick andelen personer som lagförts för brott enligt narkotikastrafflagen och som *inte* var lagförda tidigare, till 15 procent.

Referenser

Eriksson, Inger-Eriksson, Ulla Britt, Polisens insatser mot gatulangning av narkotika – ett utvärderingsförsök. Brå. Kansli PM 1983:9.

Grönvall, Gunnar, "En undersökning av svensk straffmätningsspraxis", ingår i Påföljdsval, straffmätning och straffvärde. Brå-Rapport 1980:2, s. 219–234. Stockholm: Liber, 1980.

Karlsson, Christer-Olsson, Orvar, Narkotikamissbrukets förändringar – metoder, metodproblem och bedömning av utvecklingen", ingår i Narkotikautvecklingen 1983, Brå-Rapport 1983:6, s. 19–53. Stockholm: Liber, 1983.

Olsson, Orvar, "Rubricering, praxis och påföljder vid narkotikamål 1969–1979", ingår i Brotsutvecklingen, Lägesrapport 1980, Brå-Rapport 1980:3, s. 111–136. Stockholm: Liber, 1980.

SCB Urval nr 18, Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750–1984. Statistiska centralbyrån, 1985.

Solarz, Artur, "Narkotikabrottslighet, narkotikamissbruk och kontrollpolitik under perioden 1980–1984", ingår i Brotsutvecklingen 1985, Brå Forskning 1985:5, s. 155–165.

3.7.2 Statistikens syfte och omfattning

Statistiska centralbyrån (SCB) har fr.o.m. 1975 årligen specialbearbetat uppgifter om personer som lagförts för narkotikabrott. Denna statistik tas fram av flera skäl. Utvecklingen av narkotikabrottsligheten och förändringar i narkotikalagstiftningen har medfört ett allmänt intresse för och ett behov av statistik över åklagarnas och domstolarnas verksamhet på detta område. Vidare finns från Riksåklagarens sida behov av uppgifter om praxis vad gäller domar i narkotikamål för att underlätta åklagarnas bedömningar. Dessutom åligger det Sverige

att rapportera till den internationella narkotikakontrollens organ om narkotikabrottslighet och narkotikamissbruk.

Uppgiftslämnandet till narkotikastatistiken regleras enligt en speciell kungörelse (KK 1968:72) som innebär att landets domstolar respektive åklagardistrikt ska sända in domar och godkända strafförelägganden som avser narkotikabrott till Socialstyrelsen. Fr.o.m. 1987 skickar tingsrätterna domarna direkt till SCB, medan strafföreläggandena skickas via RPS (SFS 1987:85).

Statistiken i denna redovisning omfattar uppgifter om personer som:

- dömts, dvs. som fällts till ansvar för narkotikabrott i mål i första instans
- godkänt strafföreläggande för narkotikabrott, dvs. böter som utfärdas direkt av åklagaren.

I de flesta diagram och tabeller redovisas även åtalsunderlåtelse för brott mot narkotikastrafflagen. *Åtalsunderlåtelse* ingår inte i specialbearbetningen vilket innebär att vi inte har så detaljerad information om dem. Åtalsunderlåtelse hämtas från SCBs statistik över *För brott lagförda personer*.

Med narkotikabrott avses här:

- brott mot narkotikastrafflagen (SFS 1968:64), NSL
- brott mot varusmuggningslagen (SFS 1960:418), VSL, där varan utgjorts av narkotika

T.o.m. 30 juni 1983 kan narkotikalagstiftningen beskrivas på följande sätt.

Narkotikastrafflagen innehöll bestämmelser om straff för tillverkning, saluhållande, överlåtelse och innehav av narkotika. Brotten var indelade i tre svårhetsgrader; narkotikaförseelse (2 §), narkotikabrott (1 §) och grovt narkotikabrott (3 §). Straffskalan omfattade för narkotikaförseelse endast böter, för narkotikabrott böter eller fängelse i högst tre år och för grovt narkotikabrott fängelse i lägst två och högst tio år. Varusmuggningsbrotten var också indelade i tre grader, med i stort sett samma straffskala som för brotten i narkotikastrafflagen.

Två ändringar i narkotikalagstiftningen har sedan skett. Den första trädde i kraft 1 juli 1983. I narkotikastrafflagen (SFS 1983:363) utvidgades gärningsbeskrivningarna till sex huvudtyper (1 §, punkt 1–6). Innehav och överlåtelse kvarstår i oförändrad form. Förvärv och annan hantering av narkotika i överlåtelssyfte kriminaliserades. I stället för tillverkning infördes benämningen framställning och på så sätt faller även odling av narkotiska växter under gärningsformen. Saluhållande av narkotika avskaffades eftersom det saknar praktisk betydelse.

En ny brottstyp, vårdslöshet med narkotika (3a §) infördes, med böter eller fängelse högst ett år i straffskalan. Straffbe-

stämmelserna från narkotikaförordningen, som reglerade den legala hanteringen av narkotika, flyttades till narkotikastrafflagen (5a §). Möjligheterna att döma för medverkan, försök, förberedelse och stämpling till narkotikabrott utvidgades.

Den andra lagändringen trädde i kraft i mars 1985 (SFS 1985:9–10). Möjligheterna att utdöma böter för narkotikabrott (1 § NSL) och varusmuggling av narkotika (1 § VSL) togs bort. Benämningen narkotikaförseelse ersattes med ringa narkotikabrott. För ringa varusmuggling utvidgades straffskalan från enbart böter till böter eller fängelse 6 månader. En livlig debatt om en eventuell straffbeläggning av själva konsumtionen av narkotika föregick lagändringen. Det beslutades dock att konsumtion av narkotika även i fortsättningen ska falla utanför det straffbelagda området, men detta ändrades 1 juli 1988, då även bruk av narkotika blev straffbart.

Försök, förberedelse, stämpling, medhjälp till brott eller anstiftan ingår i redovisningen men särredovisas inte.

3.7.3 Insamling och bearbetning

SCB får från tingsrätterna resp. rikspolisstyrelsen kopior av domar och godkända strafförelägganden där narkotikabrott förekommit i lagföringen. Eftersom en lagföring kan innefatta flera olika brott så kan det förutom ett eller flera narkotikabrott ingå även andra typer av brott i en lagföring. Uppgifter om narkotikabrottets rubricering, typ av narkotika och mängden narkotika m.m. kodas från domsakten respektive strafföreläggandet. I de fall en person i samma lagföring har flera narkotikabrott, skedde kodningen tidigare med avseende på det *grövsta* brottet. Fr.o.m. 1988 kodas däremot *samtliga* brott med avseende på medel och mängd.

Efter kodningen databehandlas materialet. Maskinella kontroller görs och orimliga uppgifter granskas manuellt och rättas.

I samband med att SCB fr.o.m. 1975 åtog sig den statistiska bearbetningen av narkotikadomarna gjordes en översyn av bearbetningsrutinerna. Vissa variabler, såsom medborgarskap, förekomst av andra brott än narkotikabrott och påföljd, som tidigare kodades från narkotikadomarna/strafföreläggandena, hämtas istället direkt från SCBs statistik över *För brott lagförda personer*.

3.7.4 Kvalitet och jämförbarhet

Exakta jämförelser mellan den löpande redovisningen av narkotikabrott i statistiken över *För brott lagförda personer* och

narkotikaredovisningen i detta avsnitt, med avseende på antalet personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott är inte möjliga att göra p.g.a. olikheter i brottsredovisningen.

Narkotikadomarna (och strafföreläggandena) har specialbearbetats sedan 1969. När SCB 1975 övertog bearbetningen byggdes redovisningen delvis ut och en del nya rutiner infördes. Det betyder att uppgifterna före och efter 1975 inte är helt jämförbara. En skillnad är att uppgifterna fr.o.m. 1975 baserar sig på avgöranden i första instans medan den redovisning som avser åren 1969–1974 är baserad även på avgöranden i högre instans (hovrätt eller Högsta domstolen). Det sistnämnda gäller förutsatt att ett överklagande medfört en ändring av tingsrätts eller hovrätts dom och att detta avgörande varit tillgängligt vid tidpunkten för bearbetningen. SCB har gjort en urvalsundersökning av 10 procent av hovrättsdomarna med narkotikabrott avseende 1975–1979, som visar följande. Av narkotikadomarna överklagades 13 procent varav 40 procent ledde till ändring i hovrätten. En del av dessa ändringar saknar betydelse för statistiken.

Främst av kostnadsskäl infördes ett förenklat sätt att bearbeta materialet fr.o.m. 1981. I stället för att som tidigare koda efter vad domstolen anför i det s.k. domskälet, kodas i stället uppgifterna i åklagarens stämningsansökan. Detta innebär en tidsbesparing. En provkodning som gjordes innan omläggningen visade, att för 21 av 133 kodade fall avvek domstolens bedömning från åklagarens. I samtliga fall var det dock fråga om *små* avvikelser. Dessa kunde t.ex. gälla att åklagarens yrkande avsåg större mängder respektive försök till överlåtelse medan domstolen fastställde en mindre mängd och enbart innehav. En annan förväntad följd av att koda efter åklagarens yrkande är att antalet olika medel överskattas något, men detta belyses inte helt i undersökningen. Eftersom avvikelserna var så små bedömdes kvaliteten på den förenklade kodningen som fullt acceptabel. Det är fortfarande möjligt att göra jämförelser över tid. 1985 gjordes smärre ändringar i kodningsschemat som dock inte påverkar statistikens jämförbarhet över tid.

1985 genomfördes också en bortfallsundersökning angående *domar* för narkotikabrott. Undersökningen visade att 261 domar inte hade kommit med i det statistiska underlaget. Domarna begärdes in till SCB och påfördes statistiken. Detta innebär att nedgången i antalet lagföringar mellan 1984 och 1985 *faktiskt* är större än den som redovisas i statistiken, eftersom liknande bortfall bör ha förekommit också under tidigare år. Hälften av de efterskickade domarna avsåg personer i ålderna 25–39 år och drygt hälften var fängelsedomar. Fr.o.m. 1986 sker bortfallskontrollen rutinmässigt och omfattar både domar och strafförelägganden.

1988 ändrades kodningen delvis. Brottstyperna fick en finare indelning. Detta innebär att överlåtelse- och smuglingsbrott nu oftare kan redovisas för sig istället för tillsammans med innehav. Medel och mängd avser nu *samtliga* narkotikabrott i lagföringen mot tidigare enbart det *grövsta* brottet.

3.7.5 Definitioner och begrepp

I detta avsnitt har endast ett fåtal definitioner och begrepp medtagits. En utförligare redovisning ges i Statistiska meddelanden R11 SM 9203, Kriminalstatistik. För narkotikabrott lagförda personer 1991. Vissa begrepp återfinns även i avsnitt 3.4.5 i denna årsbok.

Lagföring: Sammanfattande benämning för meddelad åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller dom i brottmål. Narkotikastatistiken omfattar huvudsakligen godkända strafförelägganden och domar i tingsrätt. Åtalsunderlåtelser har dock lagts till i vissa tabeller och diagram. Ordningsbot kan överhuvud taget inte förekomma. Frikännande domar ingår ej.

Narkotikabrott: Detta begrepp används som sammanfattande benämning på de brott som ingår i narkotikastatistiken. Narkotikabrott är också den juridiska benämningen på brott enligt 1 § NSL.

Narkotiska medel: Som narkotika räknas de medel som enligt svensk lagstiftning är klassificerade som narkotika. Dessa medel finns upptagna i förteckningar som upprättas av Läke-medelsverket, se Läke-medelsverkets författningssamling *LVFS 1990:47 (SOSFS 1987:2)*

De narkotiska medlen kan indelas i följande huvudgrupper:

- Cannabis. Till denna grupp räknas haschisch och marijuana, som utvinns ur olika delar av cannabisplantan.
- Centralstimulantia. De vanligaste medlen i denna grupp är s.k. amfetaminer såsom preludin och ritalina, som framställs på kemisk väg.
- hallucinogener. LSD och meskalin hör till hallucinogenerna, varav LSD är det vanligaste medlet.
- Opiater. Opium utvinns ur den orientaliska vallmon. Genom rening av råopium erhålls morfin, som också är ett viktigt läkemedel. Ersättningsämnen för morfin såsom heroin, kan framställas på kemisk väg, s.k. morfinderivat.
- Sömn- och rogivande medel. Dessa medel som kan köpas i Sverige endast efter ordination av läkare, missbrukas oftast på så vis att personen tar högre doser än vad som föreskrivits.

I diagram 3.7.3 där typ av medel redovisas, har hallucinogener samt sömn- och rogivande medel slagits samman till gruppen "Övriga" p.g.a. sin ringa förekomst.

Person/Lagföring: Om inte annat anges redovisas en persom som lagförts flera gånger under året en gång för varje lagföring.

3.7.6 Tidigare publicering

Statistiken över lagförda för narkotikabrott publiceras i serien Statistiska meddelanden (SM) serie R, under rubriken "Kriminalstatistik. För narkotikabrott lagförda personer". Den första publikationen avsåg åren 1975–1979 (SM R 1980:12). Sedan dess har statistiken redovisats årligen. 1985 publicerades den undantagsvis i serien "RS-promemorior".

För åren 1954–1968 finns en sammanställning av domar i narkotikamål i narkomanvårdskommittén betänkande (SOU 1969:52). Fr.o.m. 1969 fortsatte redovisningen av narkotikadomar på uppdrag av Riksåklagaren. För 1969 redovisades resultaten kvartalsvis (Riksåklagaren, u.å.). Vidare finns en rapport med uppgifter för åren 1969–1970 (Rexed och Wickberg, u.å.) och en för åren 1969–1973 (Wickberg, u.å.).

Ansaret för undersökningen av narkotikadomar övertogs 1974 av Brottsförebyggande rådet och fr.o.m. 1975 har alltså SCB svarat för den statistiska bearbetningen. Brottsförebyggande rådet har publicerat en rapport avseende "rubricering,

praxis och påföljder vid narkotikamål, 1969–1979", baserad på ovanstående material (Orvar Olsson, i Brå Rapport 1980:3).

3.7.7 Ytterligare statistik inom området

Utöver den narkotikastatistik som redovisas i detta avsnitt finns det inom andra grenar av rättsstatistiken särredovisning av narkotikastrafflagen och i viss mån även varusmugglingslagen. Vissa av dessa uppgifter finns också med i denna årsbok, se främst avsnitt 3.2 och 3.4 men även 3.5 och 3.6.

Vidare redovisar *Rikspolisstyrelsen* statistik över hos polisen och tullen *beslagtagen narkotika*.

Hänvisningar till statistik och undersökningar rörande narkotika ges även i *Socialstyrelsens* publikation *Genomgång av statistik inom området beroendeframkallande medel, sept 1980* och i *Brå-apropå 1983:1*.

I årsskriften Rapport 92 som utges av *Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)* ges bl.a. en översikt över narkotikastatistik och aktuella narkotikaundersökningar. Narkotikakontrollens utveckling i Sverige behandlas av Artur Solarz (*CAN, PM-serie, Nr 2 1987*).

Brottsförebyggande rådet har publicerat tre rapporter om narkotika. *Narkotikautvecklingen (BRÅ-Rapport 1982:2 och 1983:6)*. Narkotikautvecklingen 1990 behandlas i *BRÅ-Rapport Brottsutvecklingen*. A. Solarz, Vem blir drogmissbrukare? Brå-rapport 1990:3.

En redovisning av narkotikabrott bland utländska medborgare finns i *BRÅ-Rapport 1983:4*.

Diagram 3.7.1

För narkotikabrott lagförda personer, 1969–1991, efter beslutstyp

Persons found guilty of drug offences, 1969–1991, by type of decision

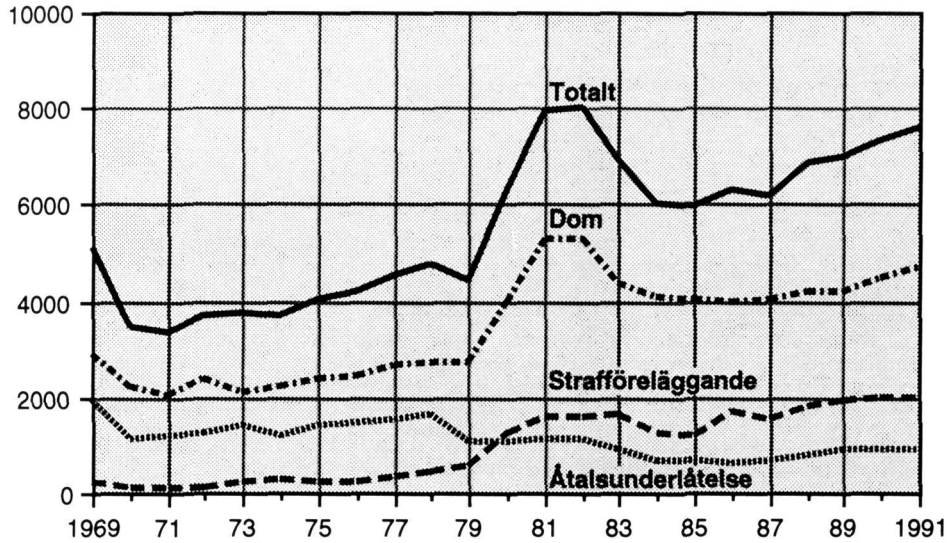
Antal
personer

Diagram 3.7.2

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter brottsrubricering

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by seriousness of the offence

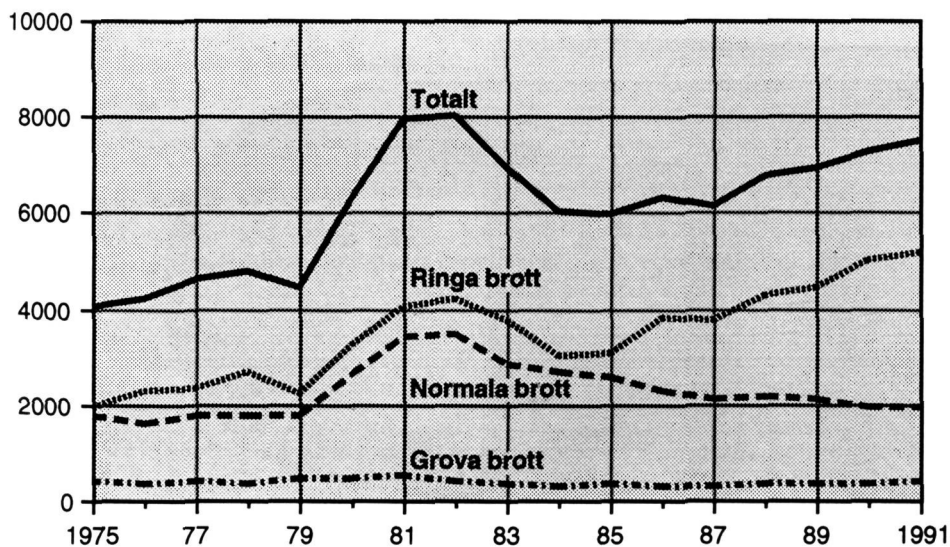
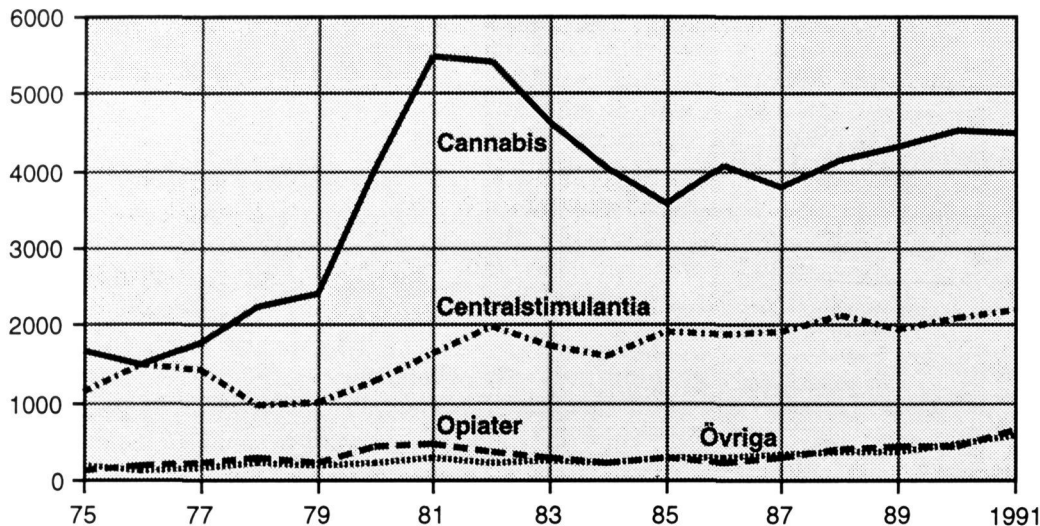
Antal
personer

Diagram 3.7.3**För narkotikabrott lagförda¹ personer, 1975–1991, efter typ av medel²**

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by type of drug

Antal
personer

1) Åtalsunderlåtelse ingår ej.

2) I det fall det i en lagföring förekommit olika typer av narkotika redovisas samtliga dessa typer (s.k. bruttoredovisning).

Diagram 3.7.4**För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter ålder och per 100 000 av den straffmyndiga medelfolkmängden**

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by age and per 100 000 of the mean population 15 years of age and over

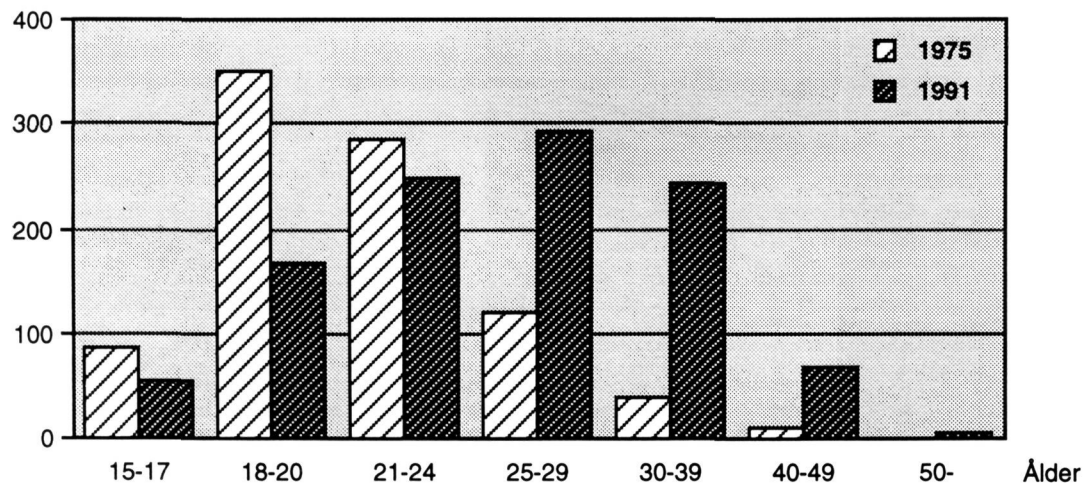
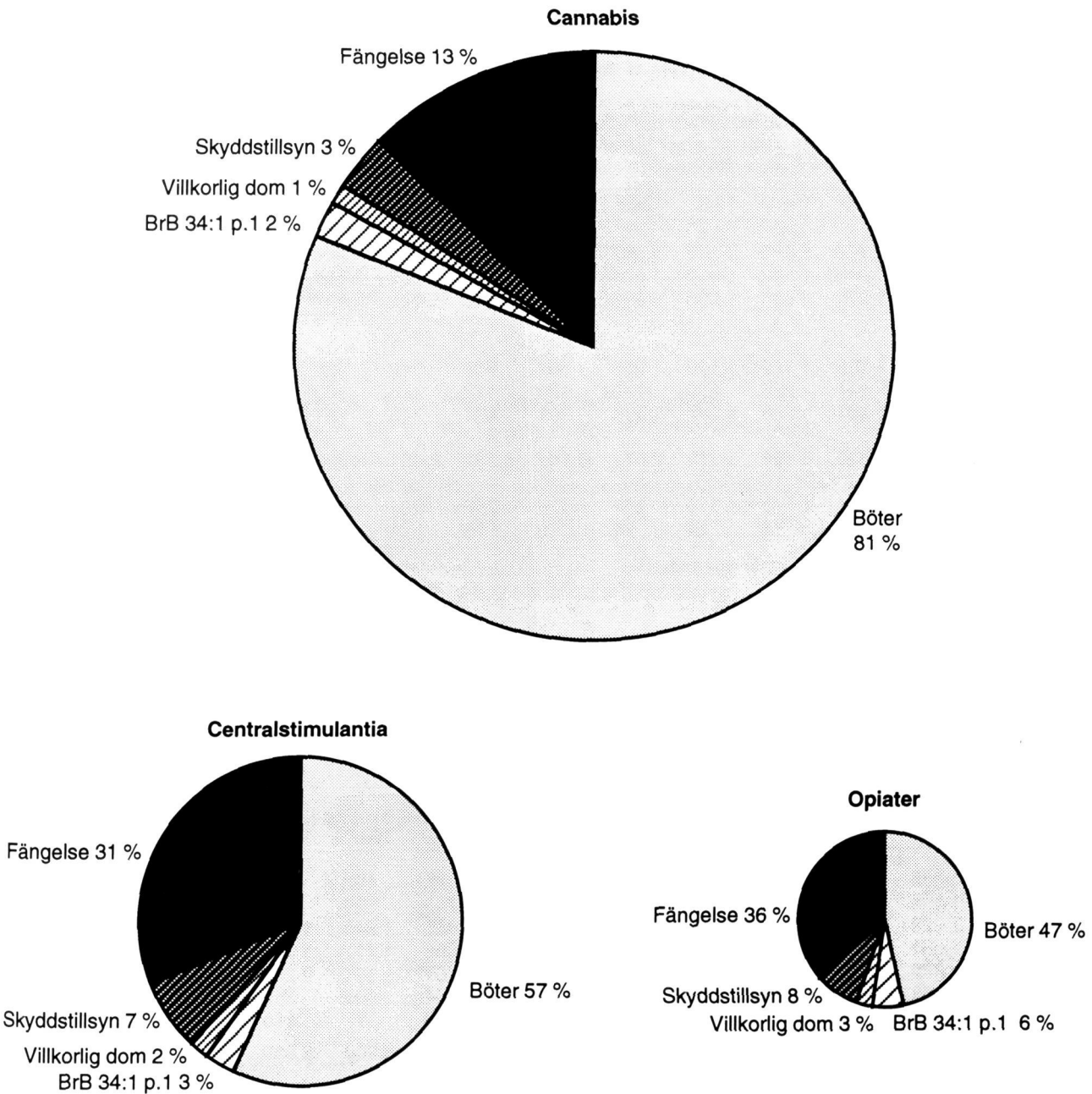
Antal
personer

Diagram 3.7.5

Personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för *enbart* brott mot *narkotikastrafflagen*, efter typ av narkotika i lagföringar där endast *en typ* förekommit samt efter huvudpåföljd, 1991

Persons who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced for offences only against the Narcotics Drug Act of 1968, by type of drug where only one type of drug was involved, and by principal sanction, 1991

Eftersom det har visat sig att de tabeller som publiceras i Statistiska meddelanden, Kriminalstatistik. För narkotikabrott lagförda personer, är komplicerade och svårlästa, presenteras här i årsboken några enkla översiktstabeller avseende perioden

1975–1991. Tabellerna bygger på de uppgifter som publicerats i ovan nämnda Statistiska meddelanden. En del specialbearbetningar har också gjorts.

Tabell 3.7.1

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter beslutstyp och kön

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by type of decision and sex

Anm. Denna översiktstabell syftar till att beskriva vilka populationer som ingår i narkotikastatistiken. De flesta tabellerna nedan bygger, på grund av bristfälligheter i grundmaterialet, endast på vissa delpopulationer – framför allt domar och strafförelägganden.

Man kan utgå från att åtalsunderlåtelseerna i de flesta fall avser hantering av små mängder cannabis. Detta innebär att i de tabeller där åtalsunderlåtelse *inte* ingår, underskattas andelen ringa cannabisbrott och överskattas andelen övriga brott.

	1975–79	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Domar	2 587	3 973	5 266	5 307	4 367	4 109	4 049	3 979	4 006	4 188	4 191	4 465	4 692
Strafförelägganden	366	1 246	1 572	1 619	1 624	1 232	1 197	1 706	1 511	1 840	1 906	1 997	2 008
Summa	2 953	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097	6 462	6 700
Åtalsunderlåtelse ¹													
Huvudbrott	1 445	1 060	1 122	1 108	935	682	709	640	628	735	819	806	805
Bibrott	212	141	236	139	148	126	112	76	63	87	98	81	107
Summa	1 657	1 201	1 358	1 247	1 083	808	821	716	691	822	917	887	912
Totalt därav	4 610	6 420	8 196	8 173	7 074	6 149	6 067	6 401	6 208	6 850	7 014	7 349	7 612
kvinnor	677*	844	1 116	1 118	962	876	907	904	852	930	916	973	961
procent	15	13	14	14	14	14	15	14	14	14	13	13	13

1) Avser endast åtalsunderlåtelse för brott mot narkotikastrafflagen.

*) Uppgift delvis skattad.

Tabell 3.7.2

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter ålder vid beslutet

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by age at time of decision

	1975–79	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
15–17 år	232	365	501	454	303	174	123	141	123	166	189	204	181
18–20 år	1 002	1 335	1 570	1 471	1 162	941	785	753	629	670	620	635	574
21–24 år	1 408	1 928	2 273	2 106	1 755	1 483	1 278	1 455	1 346	1 372	1 343	1 281	1 192
25–29 år	1 021	1 581	2 035	2 171	1 986	1 606	1 582	1 655	1 717	1 750	1 725	1 734	1 835
30–39 år	588	890	1 327	1 509	1 435	1 488	1 744	1 887	1 911	2 230	2 449	2 645	2 812
40–49 år	115	143	201	249	219	266	381	364	405	552	598	730	858
50– år	32	37	53	74	66	65	62	70	77	110	90	120	160
Samtliga	4 398	6 279	7 960	8 034	6 926	6 023	5 955	6 325	6 208	6 850	7 014	7 349	7 612
"Bortfall" ¹	212	141	236	139	148	126	112	76	-	-	-	-	-

1) Åtalsunderlåtelse med brott mot narkotikastrafflagen som bibrott.

Tabell 3.7.3

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter medborgarskap

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by citizenship

	1975–79	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Samtliga¹	4 398	6 279	7 960	8 034	6 926	6 023	5 955	6 325	6 145	6 763	6 916	7 268	7 505
därav													
utl. medborgare	491	815	941	949	886	729	797	860	937	1 161	1 241	1 421	1 462
procent	11	13	12	12	13	12	13	14	15	17	18	20	19
Endast domar och strafförelägganden	2 953	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097	6 462	6 700
därav													
utl. medborgare	368	709	806	838	795	668	706	803	883	1 079	1 142	1 275	1 337
procent	12	14	12	12	13	13	13	14	16	18	19	20	20
därav													
nordbor	179	352	451	460	421	378	429	509	520	576	614	672	617
procent	49	50	56	55	53	57	61	63	59	53	54	53	46

1) Åtalsunderlåtelse för brott mot narkotikastrafflagen som bibrott ingår ej.

Tabell 3.7.4

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter medel¹ och region

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by type of drug and geographic region

Anm. Åtalsunderlåtelse ingår ej.

I det fall det i en lagföring förekommit olika typer av narkotika redovisas *samtliga* dessa typer (s.k. bruttoredovisning).

Medel och region	1975–79	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Cannabis													
Storstäderna ²	890	2 419	3 080	2 892	2 754	2 064	2 043	2 555	2 294	2 699	2 831	2 848	2 883
Övriga riket	752	1 594	2 394	2 514	1 872	1 959	1 518	1 504	1 473	1 429	1 491	1 674	1 610
Ej uppgivet	266	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Summa	1 908	4 013	5 474	5 406	4 626	4 029	3 561	4 059	3 767	4 128	4 322	4 522	4 493
Centralstimulantia													
Storstäderna	599	592	850	1 077	907	899	1 018	1 033	955	1 107	1 023	1 110	1 080
Övriga riket	565	662	765	883	808	696	858	827	962	1 000	925	956	1 079
Ej uppgivet	29	-	-	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Summa	1 193	1 254	1 615	1 961	1 715	1 599	1 876	1 860	1 917	2 107	1 948	2 066	2 159
Opiater													
Storstäderna	166	373	388	278	235	173	217	186	245	285	344	320	490
Övriga riket	30	50	67	60	47	38	53	38	55	86	79	88	118
Ej uppgivet	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	199	423	455	338	282	211	270	224	300	371	423	408	608
Samtliga domar och strafförelägganden	2 953	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097	6 462	6 700

1) Hallucinogener, sömn- och rogvivande medel m.m. redovisas inte här.

2) "Storstäderna" omfattar Stockholms län, Malmöhus län, och Göteborgs och Bohus län.

Tabell 3.7.5

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter typ av hantering

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by type of offence

	1975–79	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Domar och straff- förelägganden													
Enbart bruk ¹	.	.	.	.	.	.	.	.	.	15	124	102	116
därav ringa brott	.	.	.	.	.	.	.	.	.	14	113	98	105
Enbart innehav	1 420	2 563	3 419	3 711	3 189	2 765	2 765	3 130	2 989	3 196	3 221	3 714	4 002
därav ringa brott	807	1 713	2 483	2 710	2 390	2 140	2 067	2 599	2 573	2 722	2 787	3 292	3 570
Enbart överlåtelse ²	.	.	.	.	.	.	.	.	.	942	1 122	891	1 147
därav ringa brott	.	.	.	.	.	.	.	.	.	89	116	113	146
Framställning	5	8	14	6	9	7	4	4	5	9	26	10	3
därav ringa brott	1	-	1	1	2	1	-	-	4	5	15	3	-
Smuggling	707	1 460	1 609	1 446	1 350	1 202	1 115	1 225	1 257	1 553	1 437	1 411	1 361
därav ringa brott	202	604	575	526	589	390	435	628	589	813	772	791	719
Övriga ³	821	1 188	1 796	1 763	1 443	1 367	1 362	1 326	1 266	313	167	334	71
därav ringa brott	39	39	98	129	110	70	117	143	178	61	42	104	23
Summa	2 953	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097	6 462	6 700
Åtalsunderlåtelse⁴													
Narkotikastrafflagen	1 445	1 060	1 122	1 108	935	682	709	640	628	735	819	806	805
därav ringa brott	1 235	859	881	840	673	435	429	411	407	495	604	602	612
Totalt	4 398	6 279	7 960	8 034	6 926	6 023	5 955	6 325	6 145	6 763	6 916	7 268	7 505
därav													
ringa brott	2 284	3 215	4 038	4 206	3 764	3 036	3 048	3 781	3 751	4 199	4 449	5 003	5 175
normalt brott	1 729	2 601	3 429	3 442	2 849	2 689	2 546	2 288	2 099	2 199	2 124	1 942	1 942
grovt brott	385	463	493	386	313	298	361	256	295	365	343	323	388

1) Bruk av narkotika är straffbart fr.o.m. den 1 juli 1988.

2) Enbart överlåtelse kan särredovisas först fr.o.m. 1988.

3) Huvudsakligen överlåtelse av narkotika enbart eller i kombination med innehav.

4) Åtalsunderlåtelse för brott mot narkotikastrafflagen som bibrott ingår ej.

Tabell 3.7.6

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter medel¹ och viktklass²

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by type of drug and quantity

Anm. Åtalsunderlåtelse ingår ej.

I det fall det i en lagföring förekommit olika typer av narkotika redovisas *samtliga* dessa typer (s.k. bruttoredovisning).

Medel och mängd	1975–79	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Cannabis													
liten/ringa	979	2 342	3 216	3 322	3 000	2 458	2 285	2 706	2 483	2 764	3 031	3 304	3 330
medelstor	724	1 310	1 939	1 799	1 403	1 337	1 076	1 175	1 065	1 136	1 082	1 045	978
stor	205	361	319	285	223	234	200	178	219	228	209	173	185
Summa	1 908	4 013	5 474	5 406	4 626	4 029	3 561	4 059	3 767	4 128	4 322	4 522	4 493
Centralstimulantia													
liten/ringa	612	732	928	1 126	1 023	901	983	1 020	1 056	1 174	1 059	1 201	1 264
medelstor	475	464	585	710	586	580	694	697	731	751	725	696	676
stor	106	58	102	125	106	118	199	143	130	182	164	169	219
Summa	1 193	1 254	1 615	1 961	1 715	1 599	1 876	1 860	1 917	2 107	1 948	2 066	2 159
Opiater													
liten/ringa													
medelstor	141	331	321	229	202	152	208	180	211	279	288	315	486
stor	58	92	134	109	80	59	62	44	89	92	135	93	122
Summa	199	423	455	338	282	211	270	224	300	371	423	408	608
Samtliga domar och straff-förelägganden	2 953	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097	6 462	6 700

1) Hallucinogener, sömn- och rogivande medel m.m. redovisas inte här.

2) Viktklasserna för de olika medlen har definierats på följande sätt. Klassgränserna följer ungefärligen domstolarnas bedömning av "ringa", "normala" och "grova brott".

Medel	Viktklass (gram)		
	liten/ringa	medelstor	stor
Cannabis	– 25	26–1 000	1 001–
Centralstimulantia	– 5	6– 250	251–
Opiater	.	– 25	26–

Tabell 3.7.7

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter påföljd

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by sanction

	1975–79	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Åtalsunderlåtelse	1 657	1 201	1 358	1 247	1 083	808	821	716	691	822	917	887	912
Strafförelägganden	366	1 246	1 572	1 619	1 624	1 232	1 197	1 706	1 511	1 840	1 906	1 997	2 009
Böter genom dom	511	941	1 304	1 271	1 025	954	732	631	573	600	665	780	900
Villkorlig dom	145	254	314	348	300	259	253	247	216	167	174	192	215
Barnavårdslagen/ Socialtjänsten	32	52	118	83	65	35	34	37	29	39	36	47	50
Skyddstillsyn	483	682	806*	787	588	631	610	608	558	578	576	684	657
Fängelse m.m.	1 071	1 573	2 090*	2 259	1 876	1 791	1 976	2 043	2 244	2 444	2 384	2 427	2 498
BrB 34:1 p.1	342	467	567	558	510	437	441	412	385	358	353	327	365
Övriga	3	4	67*	1	3	2	3	1	1	2	3	8	6
Samtliga	4 610	6 420	8 196	8 173	7 074	6 149	6 067	6 401	6 208	6 850	7 014	7 349	7 612

*) Uppgifterna osäkra.

Tabell 3.7.8

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1991, efter fängelsestraffets längd

Persons found guilty of drug offences, 1975–1991, by length of prison sentence

	1975–79	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Fängelse													
– 2 mån ¹	177	322	516	671	604	544	584	657	741	744	687	706	711
3 – 6 mån	290	522	659	685	461	464	505	542	579	668	683	745	753
7 – 12 mån	282	308	429	402	365	373	394	428	463	460	449	458	464
13 – 24 mån	179	237	283	214	201	172	199	195	197	253	240	197	213
25 – mån	106	163	178	252	218	221	277	198	254	295	301	289	342
UF, Int, SPV²	37	21	25	35	27	17	17	23	10	24	24	32	15
Samtliga	1 071	1 573	2 090	2 259	1 876	1 791	1 976	2 043	2 244	2 444	2 384	2 427	2 498

1) Inkl. skyddstillsyn med anstaltsbehandling eller med fängelse.

2) Ungdomsfängelse (upphörde 1980), internering (upphörde 1981), sluten psykiatrisk vård.

3.8 Nordisk kriminalstatistik

Nordic Criminal Statistics*

3.8.1 Inledning

I samarbete med de statistiska centralbyråerna i Danmark, Norge och Finland har SCB sammanställt kriminalstatistik från dessa länder samt från Sverige för perioden 1950–1980. Uppgifterna har publicerats under titeln *Nordisk kriminalstatistik 1950–1980* (Köpenhamn 1982).

Följande brottstyper ingår i denna redovisning

- mord, dråp
- misshandel
- våldtäkt
- rån
- inbrott/grov stöld
- tillgrepp av motorfordon
- övriga tillgreppsbrott
- bedrägerier o.d.
- rattfylleri
- samtliga brott mot brottsbalken/strafflagen

Varje enskild brottstyp redovisas i fyra olika tabeller och diagram, som avser

- antal registrerade brott (1950–1980)
- uppklaringsprocent (1950–1980)
- antal för brott lagförda personer (1950–1980)
- påföljdernas fördelning (1950–1980, 5-års intervall)

I övrigt innehåller publikationen en sammanställning av de ifrågavarande strafflagstiftningarna, en beskrivning av påföljdssystemen samt en redovisning av de statistiska insamlings-, bearbetnings- och redovisningsrutinerna. Lagändringar och omläggningar av statistiska rutiner under perioden 1950–1980 har i möjligaste mån dokumenterats.

Av utrymmesskal redovisas här enbart *diagram* över vissa *hos polisen registrerade brott 1950–1990* (ang. basuppgifterna, se *Nordisk statistisk årsbok 1992*). Uppgifterna är beräknade i relation till den straffmyndiga befolkningen vid årets slut i åldern 15 (Norge 14) – 67 år. Fr.o.m. 1 januari 1990 är även i Norge straffmyndighetsåldern 15 år.

3.8.2 Definitioner och begrepp

Diagrammen nedan har försetts med en sammanställning av de lagrum redovisningen bygger på. Uppgifterna om lagparagraf avser år 1990. För dokumentation av eventuella lag- och statistikändringar under perioden 1950–1980 hänvisas till *Nordisk kriminalstatistik 1950–1980*.

3.8.3 Jämförbarhet i allmänhet

Det faktum att SCB publicerar en sammanställning av kriminalstatistiska uppgifter från de nordiska länderna innebär inte att uppgifterna verkligen är jämförbara. Frågan om huruvida uppgifter som hämtas ur officiella statistiska publikationer kan användas i kriminalpolitiskt och vetenskapligt sammanhang är *empirisk*, dvs. i varje enskilt användningsfall måste man pröva om de officiella uppgifterna lämpar sig som underlag för analys eller ej. Något generellt svar finns ej. Lämpligheten är bl.a. beroende av vilken frågeställning undersökningen avser.

Tre typer av jämförande undersökningar förekommer:

- strukturjämförelser
- nivåjämförelser
- jämförelser av trender

Strukturjämförelser avser t.ex. följande frågor: Dominerar tillgreppsbroten brottsbilden i olika länder? Vilken åldersprofil har de för brott lagförda personerna i olika länder?

Nivåjämförelser avser t.ex. följande frågor: Vilket land har den högsta rånfrekvensen? Vilket land redovisar de flesta böterna?

Jämförelser av trender avser däremot frågor som: Skiljer sig rånutvecklingen över tid i olika länder? Har användningen av villkorlig dom varierat i olika länder under 1970-talet?

*) An English summary has been published under the title "Nordic Criminal Statistics 1950–1989". This report may be obtained from Statistics Sweden, S-115 81 Stockholm, Sweden.

Innan man kan besvara sådana frågor bör man beakta följande. Officiella statistiska uppgifter om brott och påföljder styrs i allt väsentligt av tre faktorer:

- *statistiska förhållanden:*
 - a) formella: gällande insamlings- och bearbetningsregler;
 - b) informella: statistiksystemets sätt att fungera i praktiken
- *rättsliga förhållanden:*
 - a) formella: strafflagens, processrättens, sociallagstiftningens utformning m.m. samt kontrollorganens formella organisation;
 - b) informella: lagarnas användning och kontrollorganens arbetssätt i praktiken;
- *faktiska förhållanden:*
 - brotsbenägenhet, tillfällesstruktur, upptäcktsrisker, anmälningsbenägenhet, poliseffektivitet m.m.

Tillförlitliga *struktur- och nivåjämförelser* förutsätter att man har fullgod kontroll över de rättsliga och statistiska förhållandena innan man kan uttala sig om att observerade likheter eller skillnader i uppgiftsmaterialet är reella, dvs. beroende på de *faktiska* förhållandena.

I allmänhet torde det vara så, att noggrant utförda jämförelser i bästa fall leder till påståenden av typ: brotsfrekvensen är högre/lika/lägre i land A jämfört med land B. Däremot torde det i de allra flesta fall vara en omöjlighet att med acceptabel säkerhet kvantifiera skillnaderna (t.ex. två gånger högre, 30 procent lägre).

Vid *jämförelser av trender* är läget något annorlunda. Här behöver man inte i första hand känna till på vilken nivå tidsserierna ligger, utan det räcker om man kan hålla eventuella förändringar i de rättsliga och statistiska förhållandena under kontroll. Detta är naturligtvis en nog så svår uppgift; framför allt är det komplicerat att få grepp om *informella* ändringar i rättssystem och i de statistiska rutinerna.

Det grundläggande antagandet i analysen av trender är att eventuella förändringar i dessa tillskrivs förändringar i faktiska förhållanden ("reell" förändring), förutsatt att man kan utesluta förändringar i rättsliga och statistiska förhållanden.

Sammantaget är det två huvudproblem som en jämförande analys av trender måste lösa:

- kontinuitetsproblemet
- kongruensproblemet

Kontinuitetsproblemet rör frågan om den enskilda uppgiftsserien (t.ex. registrerade rån i land A) har samma rättsliga och

statistiska innehåll vid samtliga mättillfällen samt hur man ska bedöma eventuella förändringar.

Kongruensproblemet (vilket även gäller för nivåjämförelser) rör frågan om de använda uppgifterna är jämförbara länderna emellan.

För att underlätta analysarbetet med kontinuitets- och kongruensproblemet har i huvudpublikationen *Nordisk kriminalstatistik 1950–1980* dokumenterats

- strafflagstiftningen samt eventuella förändringar under redovisningsperioden
- det statistiska regelsystemet samt eventuella förändringar under redovisningsperioden.

Någon dokumentation av processrätten, andra i sammanhanget betydelsefulla rättsområden (t.ex. socialtjänstlagstiftningen), effektstudier eller undersökningar om statistikens kvalitet har däremot inte tagits med.

3.8.4 Jämförbarhet mellan nordiska länder

Vad gäller *brotsbeskrivningarna* visar jämförelser, att det förekommer skillnader mellan de nordiska länderna, men skillnaderna tycks i allmänhet vara små (undantag: bedrägeribrotten).

Sättet att föra statistik skiljer sig emellertid påtagligt mellan länderna och jämförbarheten påverkas härigenom. Här har inte givits någon mera uttömmande beskrivning av dessa skillnader, men följande bör sägas.

De *svenska* antalsuppgifterna tenderar att vara högre än övriga länders uppgifter. Det beror bl.a. på att i Sverige sker registrering vid anmälningsstillfället, *att* även handlingar vilka senare visar sig vara ej brottsliga ingår samt *att* ingen form av huvudbrotsredovisning tillämpas. Dessutom tycks antalsräkningen av brott vara mest generös i Sverige.

De *norska* antalsuppgifterna är i allmänhet lägre än uppgifterna i de övriga länderna. Det beror bl.a. på att polisstatistiken i Norge bygger på brott för vilka polisen avslutat sin utredning¹. Därtill kommer att den norska statistiken endast omfattar *förbrytelser* och inte förseelser, vilket t.ex. innebär att snatterier inte ingår i den norska statistiken (sedan 1972), men däremot i den danska, finska och svenska statistiken.

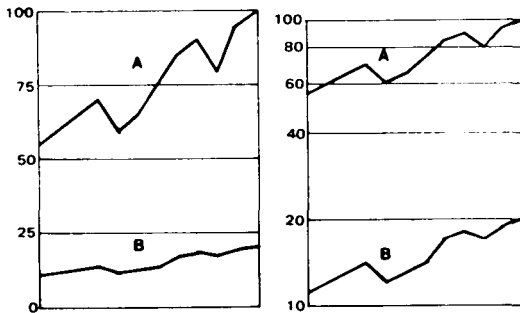
Danmark och Finland placerar sig någonstans mellan Sverige och Norge.

¹ Fr.o.m. 1984 gäller i vissa polisdistrikt (Oslo m.fl.), att ärendet är *slutgiltigt avgjort*. Fr.o.m. 1990 finns dock också vissa uppgifter om *polis-anmälda brott*.

3.8.5 Diagrammen

Diagrammen har ritats med logaritmisk skala, dvs. brottsantalet framställs inte i vanliga aritmetiska tal utan i deras logaritmer.

Fördelen med ett logaritmiskt diagram är att det visar de *relativa* förändringarna medan det aritmetiska visar de *absoluta* förändringarna. I diagrammet nedan är skalan till vänster aritmetisk och skalan till höger logaritmisk.

När talen är ritade med aritmetisk skala tycks kurva A ha en mycket kraftigare tillväxt än kurva B. I det logaritmiska diagrammet däremot visas att de relativa ökningarna är ungefär lika stora (kurvorna löper "parallellt").

Den synliga skillnaden mellan trenderna beror på att den aritmetiska skalans förändringar räknas från nollinjen medan däremot förändringarna i det logaritmiska diagrammet sker från punkt till punkt (Bunte-Jörberg, *Historia i siffror*, 1966, sid 87).

3.8.6 Referenser och ytterligare statistik inom området

Den senaste samlade beskrivningen av brottsutvecklingen i Danmark, Norge, Sverige och Finland finns i "Nordic Criminal Statistics 1950–1989" utgiven av Nordisk Statistisk Sekretariat i serien *Nordisk statistisk skriftserie*, nr. 57 (København, 1991).

Övrig litteratur

Näsberg M. "Nordisk jämförelse", i: *Brottsutvecklingen. Lägesrapport 1984. Brottsförebyggande rådet. Rapport 1984:5*, ss 68–71. Stockholm 1984.

Balvig F. "Theft in Scandinavia 1970–1978". Norman Bishop (ed): *Crime and Crime Control in Scandinavia*. Scandinavian Research Council 1980, pp 1–6.

Brottsförebyggande rådet. *Brottsutvecklingen. Lägesrapport* (publiceras årligen sedan 1976).

Christie N. *Hvor tett et samfun?* 2. rev. utgave. Universitetsforlaget 1982.

Hauge R - Wolf P. "Criminal Violence in Three Scandinavian Countries". *Scandinavian Studies in Criminology*, Vol 5, pp 25–33. Oslo 1974.

Hofer H. *Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750–1984*. Urval nr. 18. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1985.

Hurwitz S - Christiansen K.O. *Criminology. The New and Completely Revised Edition of the Standard Scandinavian Study*. London 1983.

Justis- og politidepartementet. *Om kriminalpolitikken*. St. meld. nr. 104 (1977–1978). Beriktiget avtrykk. Trykt den 24 maj 1978.

Knudsen R. "Den registrerede kriminalitet i Danmark fra 1960", *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* 1977, ss 249–266.

Lenke L. *"Alcohol and Criminal Violence"*, Stockholm 1990.

Lenke L. *Risken för våldsbrott i Sverige – i komparativ belysning*. Stockholm 1978 (stencil).

Levekårsundersökelsen 1983. Statistisk Sentralbyrå. NOS B 511. Oslo 1985.

Moe M. *Straffsystemet*. København 1976 (1:a uppl) och 1978 (2:a uppl).

Nordisk Statistisk Årsbok. Olika årgångar.

Nordiska rådet. *Straffsystemet i Norden*. NU B 1977:25. Stockholm 1977.

Nordiska rådet och Nordiska statistiska sekretariatet. *Levnadsnivå och Ojämlighet i Norden*. En komparativ analys av de nordiska levnadsnivåundersökningarna. Göteborg 1983.

Nordisk Strafferetskomité. *Alternativer til frihedsstraf*. Nu A 1980:13. Stockholm 1981.

Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab. "Kriminalitetsudviklingen 1950–1982", 1984:2, ss 83–176.

Ólafsdóttir H. "Kriminalitetstendenser i det islandske samfunn", *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* 1985, ss 81–100.

Skog O.J. - Bjørk E. "Alkohol og voldskriminalitet. En analyse av utviklingen i Norge 1931–1982", *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* 1988:1, ss 1–23.

Snare A (in collaboration with L. P. Olaussen). Crime and Criminal Justice in Norway During the Last Twenty Years. Stensilserie nr 32. Institutt for kriminalogi og strafferett. Universitetet i Oslo 1979.

Sveri K. Vergleichende Kriminalitätsanalyse mit Hilfe von Opferbefragungen: die skandinavische Erfahrung. Sonderdruck aus: Das Verbrechenopfer in der Strafrechtspflege. Herausgegeben von Hans Joachim Schneider. Berlin - New York 1982.

Tham H. "Crimes, Drugs, and Suicide in the Scandinavian Countries since 1950". Hansen m.fl. (red), Welfare Trends in the Scandinavian Countries. Under publicering.

Törnudd P. Crime Trends in Finland 1950–1977. Research Institute of Legal Policy. No 29. Helsinki 1978.

Vogel J. Leva i Norden. Levnadsnivå och ojämlikhet vid slutet av 80-talet. Nordisk Statistisk Skriftserie 54. København 1990.

**Lättfattliga framställningar om brott och straff
i de nordiska länderna:**

Danmark

Flemming Balvig & Cecilie Højgård
Kriminalitet og straf i tal og tekst.
Borgen, 1988.

Norge

Cecilie Højgård og Flemming Balvig
Kriminalitet og straff i tall og tekst.
Universitetsforlaget, 1988

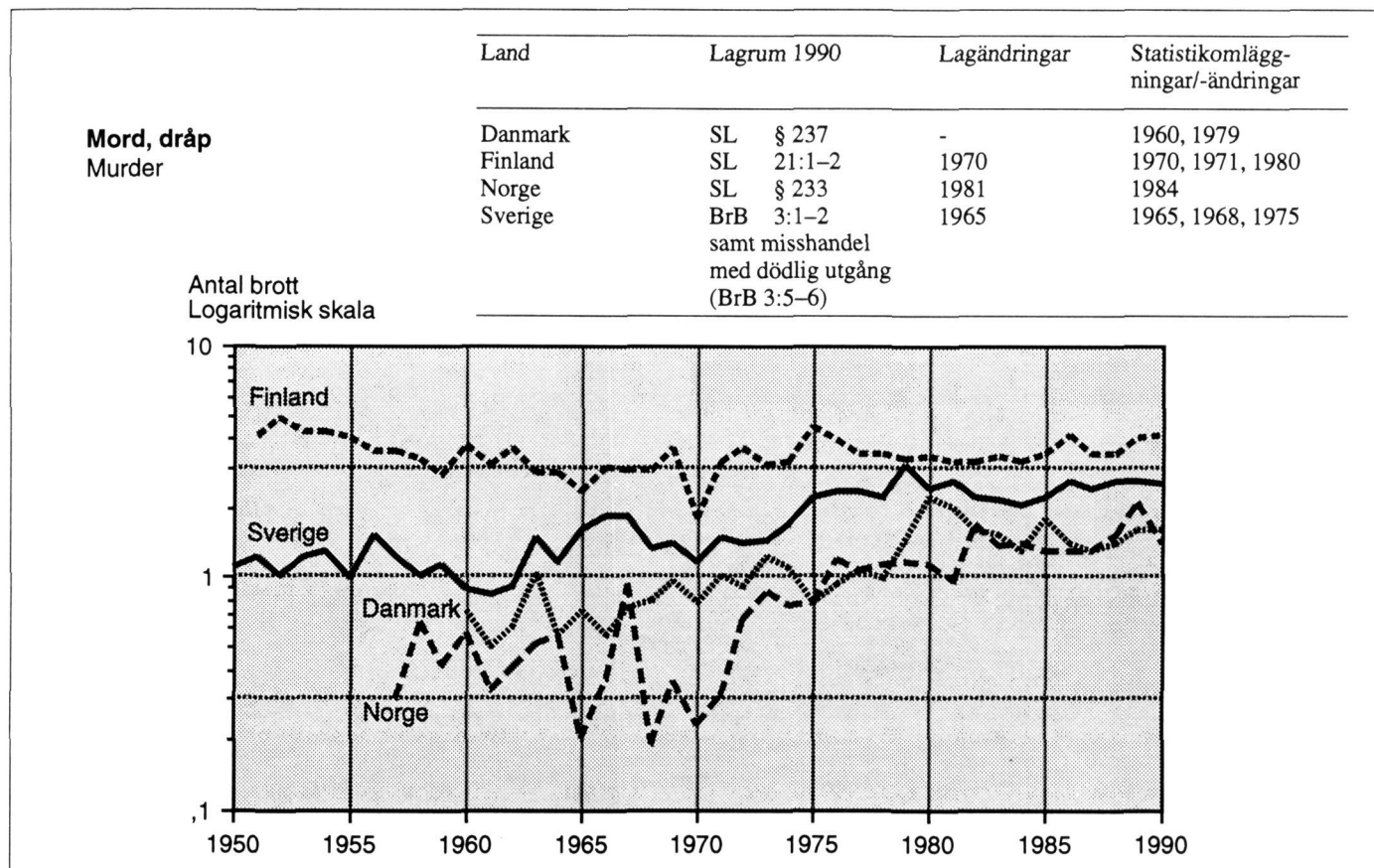
Statistisk Sentralbyrå
Kriminalitet og rettsvesen.
Oslo, 1988

Sverige

Statistiska centralbyrån
Brott och rätt i siffror.
6:e omarbetade upplagan.
Örebro, 1991

Diagram 3.8.1A Mord, dråp (Murder)**Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut 1950–1990**

Reported offences per 100 000 of the population, 15 (14)–67 years of age, at the end of the year, 1950–1990

Diagrammet avser endast *fullbordade* brott. Jämförelser med dödsorsaksstatistiken visar, att diagrammet beskriver rangordningen mellan länderna i stort sett rättvisande. Finland ligger högst. Skillnaderna mellan de övriga länderna i slutet av perioden är små.

Bedömningen av utvecklingen över tid störs av statistikomläggningar i Finland 1970 (misshandel med dödlig utgång exkluderas), Sverige 1975 (misshandel med dödlig utgång inkluderas) och Danmark 1979 (månadsvis registrering införs). Detta innebär, att brottsnivån i Finland underskattas medan brottsnivån i Sverige överskattas.

Uppgången 1979 i Sverige och 1982 i Norge beror på två fall av seriemord av äldre på sjukhus respektive äldreomsorg. Uppgången i Danmark efter 1978 och i Norge under 80-talet finns även i dödsorsaksstatistiken. Enligt denna blir differensen mellan Finland och de övriga länderna mar-

kant. 1987/88 rapporterade Finland 2,7 mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång per 100 000 invånare. Motsvarande antal uppgick i Danmark till 1,1, i Sverige till 1,3 och i Norge till 1,3.

Procent som uppger att de har drabbats av hotelser eller våld, 1986/87

Slag av Hot/Våld	Danmark	Finland	Norge	Sverige
1-årsperiod				
Inget hot eller våld	94	93	95	95
Hot eller våld	6	7	5	5
Våld med eller utan märken	(2)	3	3	2
Våld med synliga märken	1	1,5	1,6	1,5

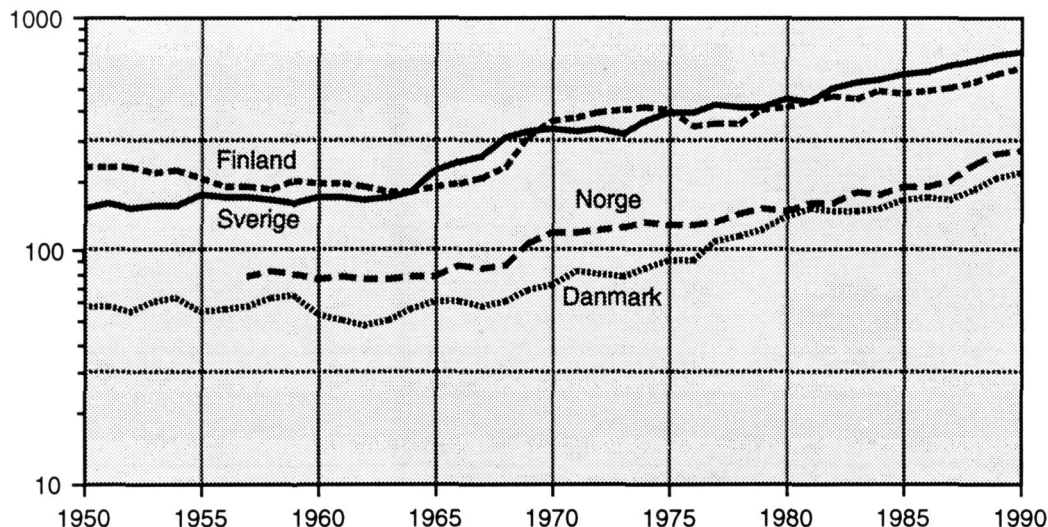
Källa: Vogel (1990, sid. 170).

Diagram 3.8.1B Misshandel (Assault)**Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut 1950–1990**

Reported offences per 100 000 of the population, 15 (14)–67 years of age, at the end of the year, 1950–1990

Misshandel
Assault

Land	Lagrum 1990	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL §§ 244–246	1989	1960, 1979
Finland	SL 21:5–8	1970, 1975	1951, 1970, 1971, 1980
Norge	SL §§ 228, 229, 231	1981, 1989	1984
Sverige	BrB 3:5–6 exkl. misshandel med dödlig utgång	1965, 1982	1965, 1968, 1975

Antal brott
Logaritmisk skala

Jämförelser med offerundersökningar från mitten av 70-talet (se sid 156; Hauge & Wolf 1974; Lenke 1978; Sveri 1982) tillåter slutsatsen, att diagrammet beskriver rangordningen mellan länderna i så måtto rättvisande, att misshandel är vanligare i Finland och Sverige än i Norge och Danmark. Offerundersökningar avseende 80-talet placerar däremot Danmark, Norge och Sverige på ungefär samma nivå.

Ökningen i alla länder efter mitten av 60-talet är troligen delvis reell, att döma av jämförelser med lagföringsstatistiken. Det kan tilläggas, att den registrerade alkoholkonsumtionen ökade kraftigt i samtliga länder mellan 1965 och mitten av 70-talet. Alkoholkonsumtionens förändringar har spelat en betydande roll för att förklara den *historiska* misshandelsutveck-

lingen i åtminstone Finland (Törnudd 1978), Norge (Skog 1988) och Sverige (Lenke 1990).

Alkoholkonsumtionens förändring i Norden mellan 1965 och 1989. Liter ren alkohol per 100 000 invånare 15 år och äldre

Land	1965 liter	1975 liter	1980 liter	1985 liter	1989 liter
Danmark	6,5	11,7	11,7	12,1	11,4
Finland	3,3	8,0	7,9	8,0	9,4
Norge	3,7	5,5	5,9	5,1	5,0
Sverige	5,7	7,6	6,7	6,1	6,6

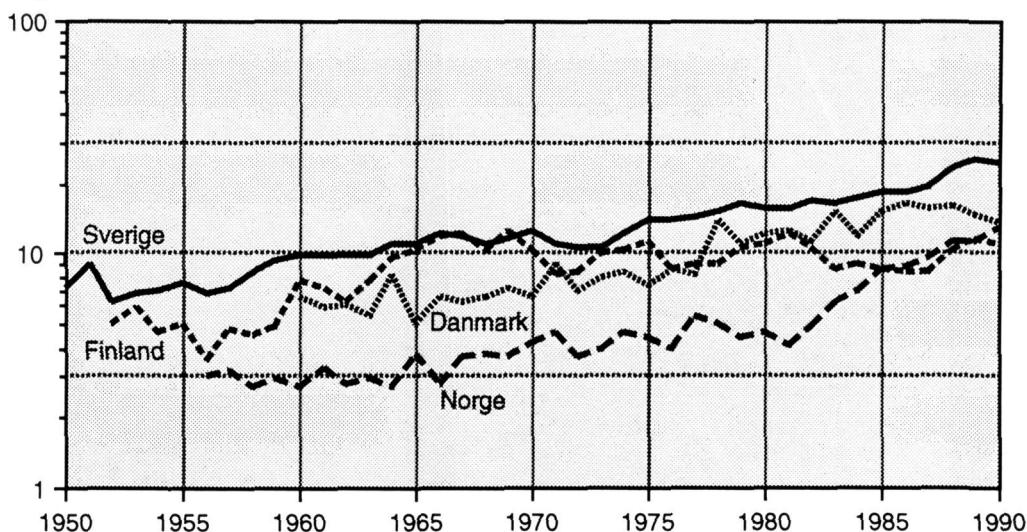
Källa: Nordisk Statistisk Årsbok 1975, s 194 och 1991, s 259.

Diagram 3.8.1C Våldtäkt (Rape)**Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut 1950–1990**

Reported offences per 100 000 of the population, 15 (14)–67 years of age, at the end of the year, 1950–1990

Våldtäkt
Rape

Land	Lagrum 1990	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL §§ 216–217, 221, 224	1965, 1967, 1981	1960, 1973, 1979, 1981
Finland	SL 20:1	1971	1951, 1971, 1980
Norge	SL § 192	1963, 1981	1984
Sverige	BrB 6:1	1965, 1984	1965, 1968, 1975

Antal brott
Logaritmisk skala

Det är svårt att bedöma tillförlitligheten i uppgifterna i diagrammet eftersom det saknas statistik från andra områden än kriminalstatistikens. Någon säker rangordning mellan länderna kan därför inte göras. I alla länder är dock antalet våldtäkter som anmäls till polisen lägre jämfört med exempelvis misshandel eller rån.

Jämförelser med lagföringsstatistiken ger vid handen, att våldtäktsbrotten de senaste 15 åren har ökat – antingen faktiskt eller p.g.a. ökad anmälningsbenägenhet – i Danmark och Norge, medan de i stort sett varit oförändrade i Finland. Utvecklingen i Sverige diskuteras utförligare ovan i avsnitt 3.1.

Enligt de nordiska levnadsnivåundersökningarna hyser de svenska kvinnorna störst oro för att drabbas av våld utanför hemmet (alla former av våld, ej endast våldtäkt).

Procent som hyser oro att utsättas för våld, 1986/87

Kön/Ålder	Danmark ¹	Finland ¹	Norge	Sverige
Män	7	5	3	6
Kvinnor	18	19	15	29
Därav 16–24 år	22	26	14	27
35–44 år	18	17	12	22
65–74 år	11	16	22	44

1) Ej helt jämförbart.

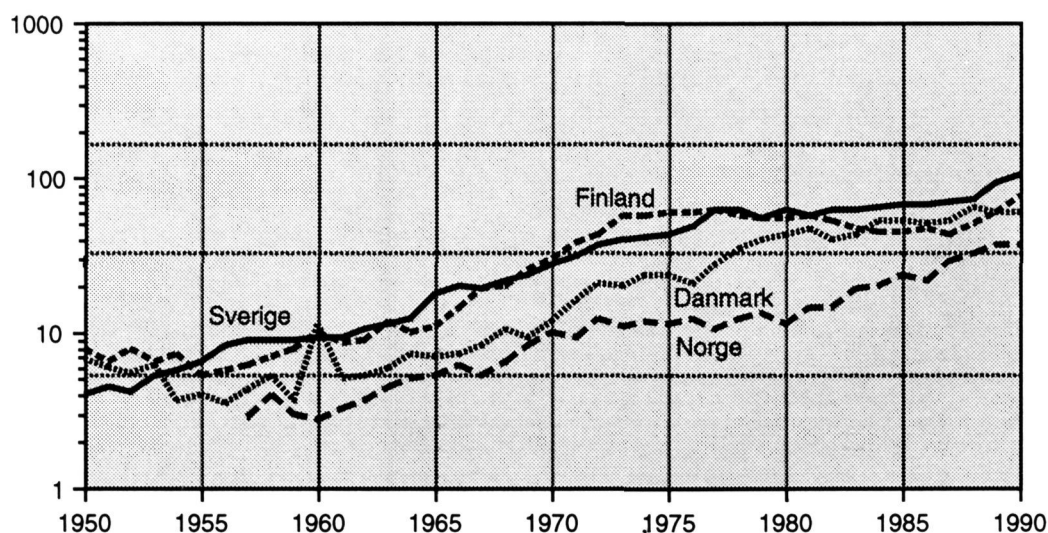
Källa: Vogel (1990, s 179).

Diagram 3.8.1D Rån (Robbery)**Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut 1950–1990**

Reported offences per 100 000 of the population, 15 (14)–67 years of age, at the end of the year, 1950–1990

Rån
Robbery

Land	Lagrum 1990	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL § 288	-	1960, 1979
Finland	SL 31:1–3.4 ³	1973	1951, 1971, 1980
Norge	SL §§ 267–269	1967, 1972	1984
Sverige	BrB 8:5–6	1965, 1976	1965, 1968, 1975

Antal brott
Logaritmisk skala

Även här saknas jämförbar statistik från andra områden än kriminalstatistikens. Jämförelser med lagföringsstatistiken leder dock till slutsatsen, att rånbroten har ökat i alla länderna. Den avmattning som inträffar i Norge och Finland under 70-talet framgår även av lagföringsstatistiken.

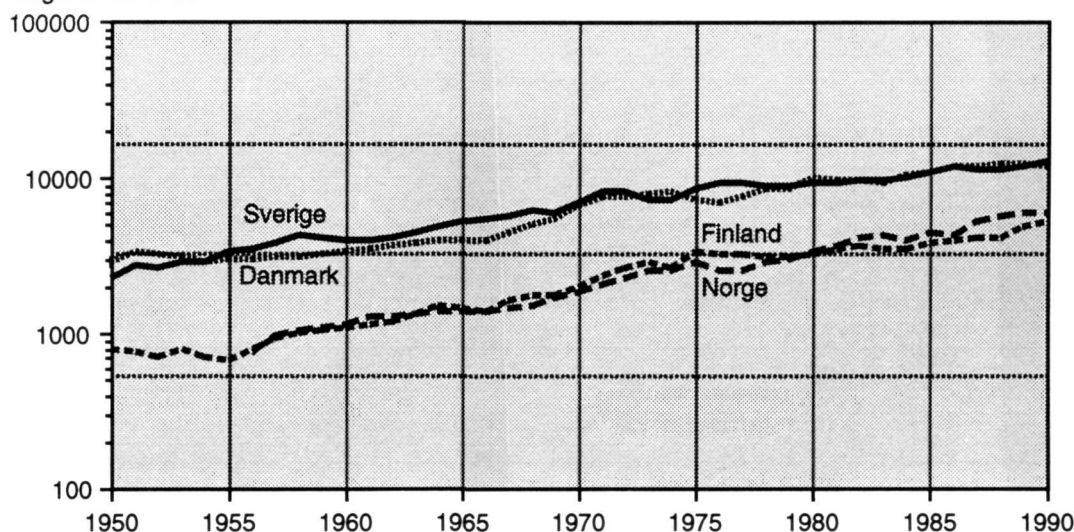
Ännu i slutet av 1930-talet förekom rån mycket sällan i Norden. I Sverige lagfördes exempelvis 16 personer årligen för rån under perioden 1936–1940. Femtio år senare uppgick antalet till omkring 500 personer. Denna utveckling förklaras bl.a. av att en grupp kriminellt belastade medborgare uppstod efter andra världskriget (se ovan avsnitt 3.1).

Diagram 3.8.1E Tillgreppsbrott (exkl. rån) (Theft)**Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut 1950–1990**

Reported offences per 100 000 of the population, 15 (14)–67 years of age, at the end of the year, 1950–1990

**Tillgreppsbrott
(exkl. rån)
Theft**

Land	Lagrum 1990	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL §§ 276, 293	1961, 1973	1960, 1979
Finland	SL 28:1–3, 38:6a 2	1964, 1973	1951, 1971, 1980
Norge	SL §§ 257, 258, 260	1972	1984
Sverige	BrB 8:1–4, 7–11	1965, 1972, 1976	1965, 1968, 1975

Antal brott
Logaritmisk skala

Jämförelser med offerundersökningar (se även avsnitt 2) ger en samstämmig bild: stöldbrottsligheten är högre i Sverige och Danmark än i Norge och Finland.

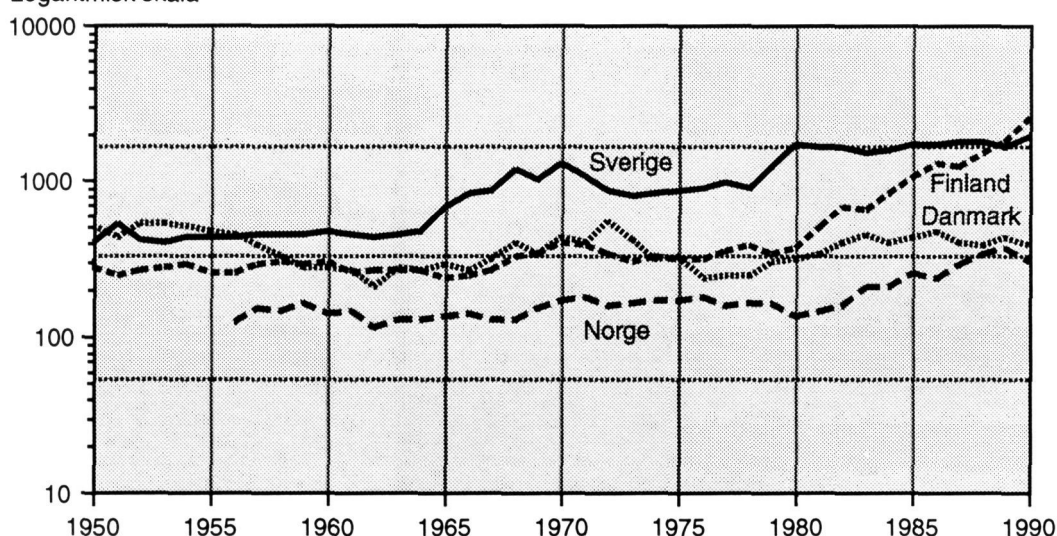
Procent som uppger att de varit utsatta för stöld under en 1-års period. 1980-talet

Utsatt/eller ej	Danmark (1982)	Finland (1980)	Norge (1981)	Sverige (1984/85)
Ej utsatta för stöld	85	90	92	81
Utsatta för stöld	15	10	8	19

Även den privata konsumtionen i de olika länderna har länge haft samma rangordning (utförligt *Levnadsnivå och Ojämlighet i Norden*, s 78 f). Den har varit högst i Danmark och Sverige och lägst i Finland. Under 60- och 70-talet har dock Norge och Finland haft en snabbare ekonomisk tillväxt än Danmark och Sverige. Vid slutet av 80-talet har Norge passerat Sverige, och Finland ligger nu nära de andra länderna (Vogel, 1990:8). Brottsutvecklingen tycks följa denna utveckling överraskande väl, att döma av den större brottsökningen i Norge och Finland under 80-talet.

Diagram 3.8.1F Bedrägeri o.d. (Fraud)**Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut 1950–1990**

Reported offences per 100 000 of the population, 15 (14)–67 years of age, at the end of the year, 1950–1990

**Bedrägeri o.d.
Fraud**Antal brott
Logaritmisk skala

Land	Lagrum 1990	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL §§ 278–280, 283	1973	1960, 1979
Finland	SL 28:1, 1a, 2 29:1–3, 40:7	1973	1951, 1971, 1980
Norge	SL §§ 255–256, 270–278	1980	1975, 1984
Sverige	BrB 9:1–3, 8–10; 10	1965, 1971, 1977 1979, 1986	1965, 1968, 1975

Det är svårt att bedöma tillförlitligheten i uppgifterna i diagrammet vad gäller *nivån* mellan länderna. Detta beror dels på att kriminaliseringen är mer omfattande i Sverige än i de övriga länderna; dels på att det saknas jämförbar statistik från andra områden än kriminalstatistikens. De uppgifter som framgår av offerundersökningarna uppvisar så gott som inga skillnader.

Nedgången i *Danmark* efter 1972 har bl.a. sin förklaring (Moe 1976) i ett minskat antal checkbedrägerier samt i en lagändring ang. vidareförsäljning av varor som köpts under egendomsförbehåll (kreditköp). Straffansvaret togs bort ur strafflagen.

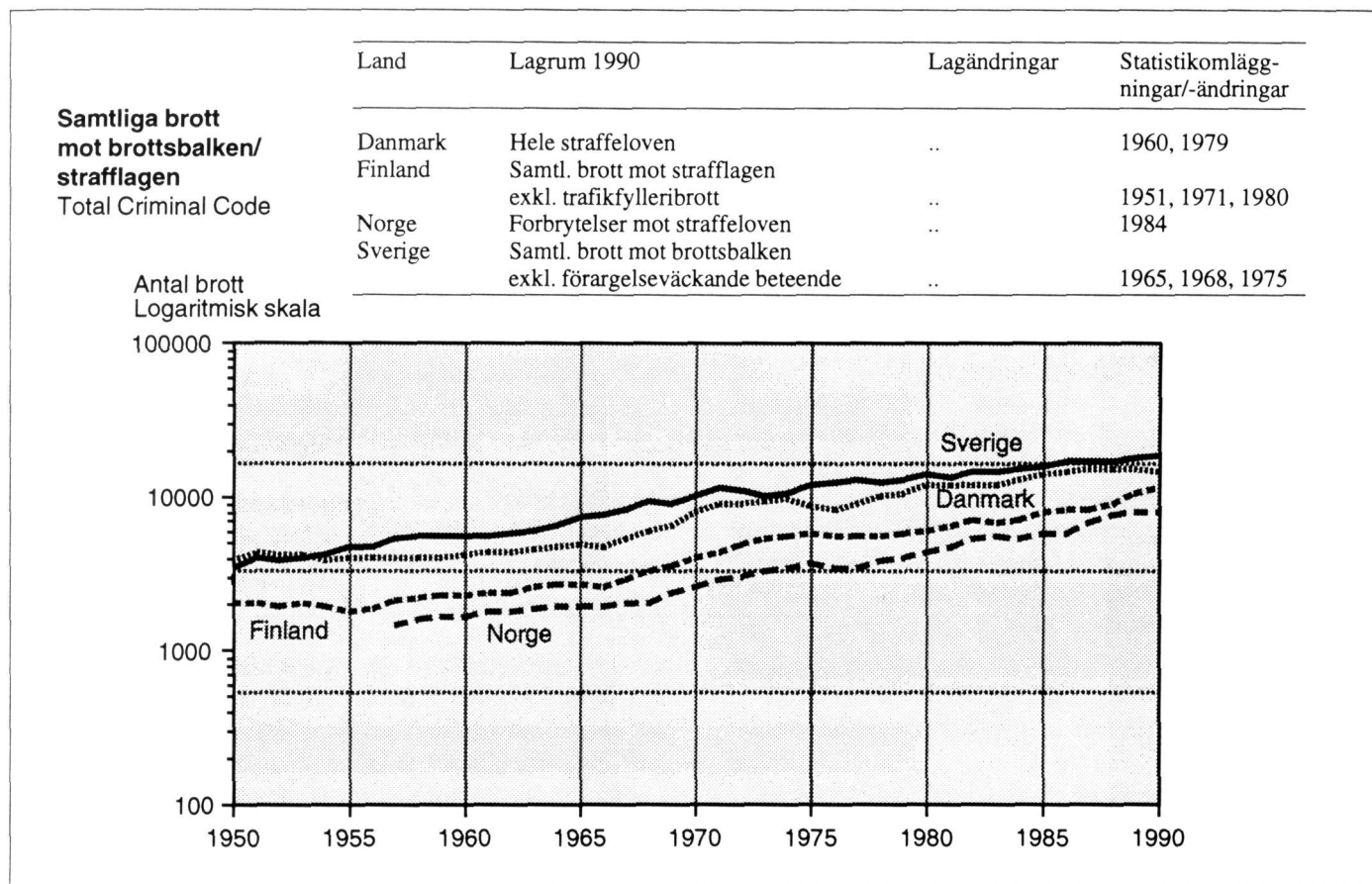
Uppgången i *Sverige* i slutet av 60-talet berodde på ett ökat antal checkbedrägerier, medan uppgången av slutet av 70-talet hänger samman med dels en allt mer utbredd användning och missbruk av konto- och kreditkort, dels att speciella kontrollinsatser gjorts mot bidragsbedrägerier (såsom bo-

stadsbidrag). Missbruk av konto- och kreditkort förklarar också en stor del av brottsökningen i *Finland*.

Bedrägeribrottens utveckling i Sverige sedan mitten av 1960-talet är belysande på många sätt. De två topparna i statistiken illustrerar hur brottsutvecklingen påverkas av "tillfällsstrukturer" (inga checkbrott utan att checkar accepteras som betalningsmedel). De visar också i vilken hög grad som statistiken styrs av förändringar i anmälningsbenägenheten (t.ex. i vilken omfattning kontokortsföretagen bestämmer sig för att polisanmäla brott) eller då det gäller kontrollinsatser (av exempelvis kommunkontor, försäkringsbolag eller sjuk-kassor).

För övrigt är bedrägeribrotten klart vanligare i storstäderna (p.g.a. större anonymitet där). Bedrägeribrotten är inte heller något ungdomsbrott, eftersom ungdomar ännu inte riktigt är inlemmade i de vuxnas vardags- och bidragsekonomi.

Diagram 3.8.1G Samtliga brott mot brottsbalken/strafflagen (Total Criminal Code)
Registrerade brott per 100 000 av befolkningen i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut 1950–1990
 Reported offences per 100 000 of the population, 15 (14)–67 years of age, at the end of the year, 1950–1990

Diagrammet är i huvudsak en återspeglning av förmögenhetsbrottslighetens omfattning och utveckling i de olika länderna (se ovan diagram 3.8.1E och F). Samtidigt beskriver diagrammet strafflagstiftningens olika täckningsgrad (mer omfattande kriminalisering i Sverige och Finland än i Norge och Danmark).

I någon mån belyser diagrammet även de straffrättsliga kontrollsystemens effekter på brottsligheten. Kriminalitetsutvecklingen i t.ex. Norge och Finland har sedan slutet av 50-talet i det närmaste varit identisk – trots att de straffrättsliga kontrollsystemen skiljer sig mycket tydligt från varandra.

I Finland jämfört med Norge

- a) har uppklaringsprocenten under hela perioden varit dubbelt så hög;

- b) lagförs fler personer - räknat i förhållande till hur många brott som klaras upp av polisen;
 c) används nästan inga åtalsunderlåtelser och minst dubbelt så många frihetsberövande påföljder per 100 000 invånare;
 d) är även fängelsestraffen avsevärt längre: Finland har tillsammans med Danmark det största antalet fångar i Norden (69 per 100 000 invånare år 1990), Norge det lägsta¹ (56 per 100 000 invånare).

Dessa förhållanden ger vid handen, att det inte finns något enkelt och självklart samband mellan t.ex. hög uppklaringsprocent, många eller långa fängelsestraff å ena sidan och brottsnivån respektive brottsutvecklingen å andra sidan.

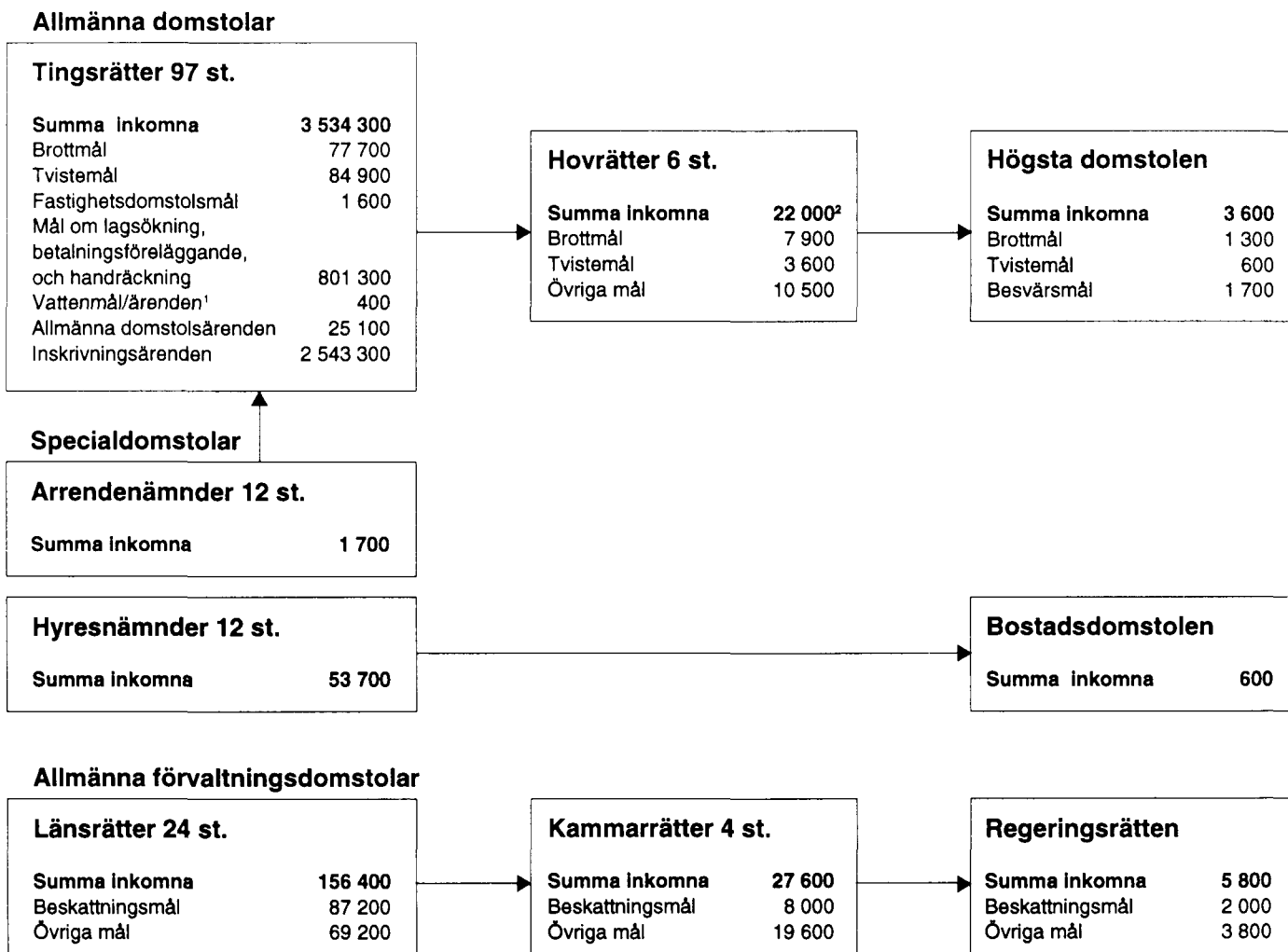
¹) Island oräknat.

4 Statistik över domstolarnas m.fl. verksamhet

Court statistics

4.1 Domstolarnas verksamhet

Court statistics, overview

1) Inklusive 186 mål i Statens Va-nämnd.

2) Inklusive 37 mål inkomna till Vattenöverdomstolen vid Svea hovrätt.

4.1.1 Allmänt

Den dömande verksamheten utövas i Sverige av allmänna domstolar, specialdomstolar, allmänna förvaltningsdomstolar samt vissa myndigheter. Rättegångsbalken (RB) i Sveriges rikets lag och vissa speciallagar innehåller de viktigaste reglerna om processerna. De flesta domstolarna och myndigheterna med uppgifter inom rättsväsendets område sorterar under justitiedepartementet, övriga under social-, finans- eller arbetsmarknadsdepartementet.

Domstolarna är i regel uppbyggda enligt ett s.k. instanssystem, vilket innebär att domar/beslut kan överklagas till högre instans.

Förändringar förekommer ständigt inom och mellan domstolarna och antalet mål varierar kraftigt mellan de olika domstolarna.

I RSÅ redovisas uppgifter från de domstolar och myndigheter som skickar in uppgifter till SCB. Av den anledningen finns det en del domstolar och myndigheter som inte redovisas nedan.

I ovanstående tablå redovisas relationerna mellan allmänna domstolar, vissa specialdomstolar och allmänna förvaltningsdomstolar samt till dessa domstolar inkomna mål och ärenden.

4.1.2 Statistikens syfte och omfattning

Statistiken avser att belysa frekvensen av mål och ärenden hos domstolarna m.fl., målens och ärendenas beskaffenhet och handläggningsordning, målens utgång, handläggningstid samt fullföljds- och ändringsfrekvens och variationerna i tiden i dessa avseenden. Samtidigt vill den ge en bild av arbetsbördan hos domstolar, kronofogdemyndigheter m.fl. Dessutom avser den att belysa frekvensen av rättshjälp samt kostnaderna för samhället.

Denna rapport avser redogörelseåret 1991 och lämnar lik- som rapporterna för åren 1974-1990 en redovisning av verksamheten vid de allmänna underrätterna, inskrivningsmyndigheterna, hovrätterna, Högsta domstolen (HD), de allmänna förvaltningsdomstolarna, hyresnämnderna, arrendenämnderna och Bostadsdomstolen. Dessutom redovisas beslut i nådeärenden och om rättshjälp.

4.1.3 Insamling och bearbetning

Statistiken grundar sig i huvudsak på uppgifter, som enligt kungörelsen (1971:933) om rättsstatistiken och kungörelsen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem (RI) rapporteras till rättsstatistiken. Dessutom har efter överenskommelse med Domstolsverket (DV) inhämtats uppgifter till rättssta-

tistiken ur de för de allmänna förvaltningsdomstolarna respektive hyresnämnderna och arrendenämnderna gällande på automatisk databehandling grundade informationssystemen.

Uppgifterna hämtas dels från särskilda av SCB, i samråd med DV, fastställda blanketter som av uppgiftslämnarna sänds direkt till SCB och dels ur de olika delsystem som ingår i informationssystemen inom rättsväsendet (RI) och Centralnämnden för fastighetsdata (CFD).

I det följande redogörs för de uppgifter som insamlats från de olika myndigheterna m.fl.

Tingsrätt. Från DV hämtas uppgifterna om tvistemål, fastighetsdomstolsmål samt brottmål. DV levererar årligen på magnetband uppgifter ur sitt diarie- och redovisningssystem för tingsrätter och hovrätter till SCB. I hovrättsuppgifterna inkluderas mål vid Vattenöverdomstolen som inkommit fr.o.m. 1984. Uttaget till SCB görs från DVs s.k. målregister, som består av uppgifter vilka enligt rättstatistikkungörelsen rapporteras till DV. Uppgiftsskyldigheten omfattar från tingsrätt alla mål som dagbokförts i de särskilda dagböckerna över tvistemål, brottmål, fastighetsdomstolsmål och från hovrätt alla dagbokförda tvistemål, brottmål och övriga mål. Uppgifterna lämnas på blanketter betecknade rapport 1 och 2. Rapport 1 lämnas när målet dagbokförs och rapport 2 när målet slutligt handlagts. Blanketterna fastställs av DV i samråd med SCB.

Till grund för statistiken ligger även av DV ur systemet framställda maskintabeller, vilka fortlöpande levereras bl.a. till SCB.

På statistikblankett 1 och 1a lämnas för halvår och helår till SCB uppgifter om antalet konkurser och konkursärenden, mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning, slutligt handlagda ärenden upptagna i bouppteckningsprotokollet m fl ärenden, inskrivningsmyndigheternas ärenden samt allmänna domstolsärenden. Uppgifter rörande ärenden hos inskrivningsmyndigheterna i 71 domsagor lämnas dock månatligen från CFD till SCB. Blanketterna granskas och kompletteras efter kontakt med uppgiftslämnarna. Tabellerna framställs manuellt.

Uppgifterna om lagfart och inskrivning av tomträtt erhålls på magnetband från länsstyrelserna. SCB bearbetar uppgifterna maskinellt.

Sjöfartsregistret lämnar årligen på statistikblankett 7 uppgifter till SCB om antalet inkomna ärenden m.m.

Statistiken över äktenskapsskillnader slutligen grundar sig på blankett B som kontinuerligt insänds till äktenskapsregistret från tingsrätterna. Uppgifterna om äktenskapsskillnad dataregistreras och tabellerna tas fram maskinellt. Viss manuell bearbetning sker också.

Tingsrätterna aviserar i Post- och Inrikes Tidningar samtliga tillkomna konkurser och förhandlingar om offentligt ackord. Med dessa aviseringar som underlag och uppgifter från Centrala Företags- och arbetsställeregistret producerar SCB fr.o.m. 1982 en utvidgad konkursstatistik och fr.o.m. 1985 en statistik över offentliga ackord.

Riksskatteverket lämnar utdrag ur näringsförbudsregistret till SCB. Materialet behandlas manuellt.

Va-nämnden. Va-nämnden har lämnat uppgifter angående mål inkomna, slutligt handlagda, balanserade och fullföljda till Vattenöverdomstolen.

Tingsrätt som är vattendomstol. På statistikblankett 2 lämnas årligen till SCB arbetsredogörelse med uppgifter om antalet balanserade, inkomna och slutligt handlagda mål och ärenden. På statistikblankett 9 redovisas kvartalsvis vissa uppgifter rörande domar och slutliga beslut i vattenmål, t.ex. vad målet angått, antal handläggningsdagar etc. Bearbetningen sker helt manuellt.

Hovrätt. Uppgifter om tvistemål, brottmål samt övriga mål hämtas från DV (se vidare ovan under *Tingsrätt*).

Vattenöverdomstolen. Uppgifter inhämtas från DV (se vidare ovan under *Tingsrätt*).

Högsta domstolen. På statistikblankett 6 lämnas kvartalsvis till SCB uppgifter om antalet från föregående respektive till följande kvartal balanserade, under kvartalet inkomna och slutligt handlagda ansökningar om prövningstillstånd i tvistemål, brottmål och besvärsmål, mål vari prövningstillstånd inte behövs, ansökningar om resning och domvillobesvär respektive återställande av försutten tid samt andra i HD förekommande ärenden. Dessutom lämnas på blanketten antalsuppgifter beträffande under kvartalet handlagda revisionsmål och besvärsmål vari prövningstillstånd meddelats. Särskild redovisning lämnas kvartalsvis på statistikblankett 12 för varje av HD avgjort mål, som fullföljts genom revision eller besvär och som inte rapporteras till RI. Från RI inhämtas uppgifter om brottmål som avgjorts genom dom eller slutligt beslut. Rikspolisstyrelsen (RPS) lämnar uppgifterna på magnetband till SCB. Uppgifterna på magnetbandet listas varefter tabeller tas fram dels maskinellt och dels manuellt. Uppgifterna på statistikblanketterna granskas. Viss komplettering görs vid besök i HD. Tabellerna framställs manuellt.

Nådeansökningar. Från RI inhämtas uppgifter om beslut i nådeärenden som meddelats under redogörelseåret. Rapport om av regeringen meddelade dylika beslut lämnas till RPS av expeditionschefen i Justitiedepartementet. Uppgifter ges om

- beslutets innehåll (ansökan avslagen respektive helt eller delvis beviljad)
- ådömd påföljd,
- brottet,
- ansökningens innehåll,
- sökandens ålder och kön m.m.

Uppgifterna lämnas till SCB på magnetband och tabellerna framställs maskinellt efter kodning och granskning.

Allmän förvaltningsdomstol. Uppgifterna inhämtas från årstabeller som framtagits ur DVs informationssystem för de allmänna förvaltningsdomstolarna och som av DV lämnas till SCB. Av de uppgifter tabellerna innehåller må nämnas antalet in- respektive utbalanserade samt inkomna och avgjorda mål fördelade på målgrupper i

- länsrätterna
- kammarrätterna
- Regeringsrätten

Dessutom lämnas uppgifter om handläggningssätt, sammanträdestid m.m. beträffande de avgjorda målen. Viss bearbetning av tabellerna görs manuellt på SCB.

Bostadsdomstolen, hyresnämnder och arrendenämnder. Uppgifter om Bostadsdomstolens, hyresnämndernas och arrendenämndernas verksamhet hämtas från DV, ur informationssystemet framtagna tabeller, vilka fortlöpande levereras till SCB. Uppgifterna ur tabellerna sammanställs manuellt hos SCB.

Kronofogdemyndigheter. Statistiken grundar sig på Riksskatteverkets arbetsstatistik över kronofogdemyndigheternas verksamhet.

Allmän rättshjälp. Uppgifter om rättshjälp vid tingsrätter och hovrätter hämtas från DVs magnetband. Rättshjälpsuppgifterna från HD kommer in på blankett 12 vad gäller tvistemål och besvärsmål och via magnetband från RPS när det är brottmål. Ur IMDOC-systemet tar DV fram uppgifter om rättshjälp för Regeringsrätten och kammarrätter. Uppgifterna är ännu ej tillförlitliga. Från Vattenöverdomstolen redovisas rättshjälpen på rapport 1 och 2. Från Rättshjälpsmyndigheten erhålls bl.a. uppgifter om rättshjälpsärendenas art och utbetald rättshjälp. Övriga domstolar och myndigheter som har befo-

genhet att lämna rättshjälp redovisar sina uppgifter på rapport rättshjälp.

DVs ekonomienhet har slutligen gjort en sammanställning av rättshjälpskosnader från förbrukningen av rättshjälpsanslaget år 1991.

Övriga myndigheter. I tabell 4.12.1 redovisas en sammanställning av uppgifter från några myndigheter med verksamhet inom rättsväsendets område. Statistiken härrör i huvudsak från ämbetsberättelser och internstatistik.

4.1.4 Förändringar i jämförelse med föregående år *Ändringar i den judiciella indelningen och organisationen.*

Allmänna underrätter. Förordningen (1979:572) med tingsrättsinstruktion har ändrats genom förordningen (1991:810). Ändringen har trätt i kraft den 1 juli 1991.

Hovrätter. Förordningen (1979:569) med hovrättsinstruktion har ändrats genom förordningen (1991:134). Ändringen har trätt i kraft den 1 maj 1991.

Kammarrätter. Förordningen (1979:571) med kammarrättsinstruktion har ändrats genom förordningen (1991:543). Ändringen har trätt i kraft den 1 juli 1991.

Rättshjälpsmyndigheten. Den 1 januari 1991 inrättades en central rättshjälpsmyndighet för att handlägga vissa ärenden om rättshjälp (lag om ändring av rättshjälpslagen 1989:360). Rättshjälpsmyndigheten har i stort övertagit de tidigare rättshjälpsnämndernas (vilka upphörde den 31 december 1990) arbetsuppgifter. Förordningen (1990:1048) med instruktion för Rättshjälpsmyndigheten trädde i kraft den 1 januari 1991.

Rättshjälpsnämnden. Besvärsnämnden för rättshjälp heter numera Rättshjälpsnämnden. Förordningen (1990:1049) med instruktion för Rättshjälpsnämnden trädde i kraft den 1 januari 1991.

4.1.5 Definitioner och begrepp

Balanserade mål. Mål inkomna till tingsrätt och hovrätt vilket för tiden för uttaget ur målregistret inte rapporterats som avgjort har i statistiken betraktats som balanserat till följande år.

Bostadsdomstolen. Domstolen är domför med fyra ledamöter (liten sammansättning) om inte någon av dem begär att målet

skall prövas av sju ledamöter (stor sammansättning).

Brottmål. Se nedan under *Mål. Tingsrätt.*

Familjemål. Som sådant räknas mål om boskillnad, hemskillnad, äktenskapsskillnad, faderskap till barn samt vårdnad.

Fullföljdsfrekvens. Fr.o.m. 1974 med undantag för 1981 redovisas de av tingsrätterna under redogörelseåret avgjorda målen som fullföljts till hovrätt i relation till hela antalet av tingsrätterna under året avgjorda mål (se tabellerna 4.2.1.6, 4.2.1.10, 4.2.12 och 4.2.13). För fullföljdsfrekvensen i hovrättsmålen gäller att antalet av hovrätterna under redogörelseåret avgjorda mål ställs i relation till antalet till HD under året inkomna ansökningar om prövningstillstånd (se tabell 4.2.4.7). I tabell 4.4.4 ställs de av hyresnämnderna under redogörelseåret avgjorda ärenden i relation till antalet under samma period till bostadsdomstolen inkomna besvärsmål.

Inteckning, inskrivning. Härmed avses i tabell 4.2.1.2 samtliga ärenden avseende inteckning i fast egendom, tomträtt, företag (före den 1 juli 1967 förlagsintekning), skepp eller skeppsbyggen (före den 1 januari 1976 fartyg), luftfartyg respektive järnväg, inskrivning av tomträtt, nyttjanderätt, servitut och rätt till elektrisk kraft.

Mindre tvistemål. Vid redovisning i tabellerna 4.2.1.3–4.2.1.5 och 4.2.4.3 har som *avgjort* dylikt mål räknats endast mål som, enligt lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål av mindre värden, slutligt handlagts i förenklad rättegång oberoende av hur målet diarieförts vid anhängiggörandet.

Mål som handlagts i förenklad rättegång. Se ovan under *Mindre tvistemål.*

Mål. Tingsrätt. Fr.o.m. 1972 har varje under särskilt nummer diariefört mål räknats som särskilt mål. Mål betraktas som avgjort först då det slutligen handlagts i alla delar. Dom som i brottmål givits särskilt beträffande en eller flera av de tilltalade eller beträffande något av åtalen mot en av dem eller deldom eller mellandom i tvistemål räknas sålunda inte som ett särskilt mål. Dock har överflyttade mål räknats som avgjorda när överflyttningbeslutet meddelats. Mål överflyttade inom samma tingsrätt/hovrätt ingår i allmänhet inte i tabellerna.

Tingsrätter som fastighetsdomstol. Mål handlagda av tingsrätt som fastighetsdomstol redovisas i tabellerna 4.2.1.11 och

4.2.1.12. Jämför i övrigt *Tingsrätt* ovan.

Tingsrätt som är vattendomstol. Vid redovisning i tabell 4.2.1.15 räknas som ett mål endast mål som slutligt avgjorts till alla delar. I tabell 4.2.1.16 räknas däremot såsom ett mål även del av mål, vilket avgjorts genom deldom eller mellandom.

Hovrätt. Se ovan beträffande *Tingsrätt*.

Högsta domstolen. Mål som fullföljts av RÅ, JO eller JK eller i vilka HD är första instans, besvär över beslut av styrelsen för advokatsamfundet, frågor om utlämning samt avvisande av talan redovisas som mål i vilket prövningstillstånd inte behövs.

Notariemål. Som sådant har redovisats mål som enligt 20 § 10 p tingsrättsinstruktionen (1975:511) får handläggas av tingsnotarie.

Sjöfartsregistret. Under registerärenden i dagbok A redovisas registerärenden i skeppsregistret och skeppsbyggnadsregistret (skepp=större fartyg). Registerärenden i båtregistret redovisas i dagbok B (båtar=vissa mindre fartyg). Under ärenden i dagbok C redovisas de ärenden, som inte omedelbart leder till införing i de olika registren.

Twistmål. Se ovan under *Mål. Tingsrätt*.

Va-nämnden. Va-nämnden prövar mål enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar samt mål enligt lagen (1976:838) om allmänna fjärrvärmeanläggningar.

4.1.6 Tidigare publicering

Statistik över domstolarnas verksamhet finns redovisad fr.o.m. år 1830. Fr.o.m. detta år intogs vissa rättsstatistiska uppgifter i Justitiestatsministerns årsberättelse och fr.o.m dubbelår-

gången 1857/1858 publicerades rättstatistiken i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik (SOS).

Fr.o.m. 1913 ersattes Justitiestatsministerns årliga berättelse angående rättsväsendet av tre av SCB utarbetade redogörelser ingående i den nya serien Sveriges officiella statistik. Den processtatistiska redogörelsen, benämnd Domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet utgavs för 2-årsperioder under 1913–1960 med undantag för en 3-årsperiod omfattande 1945–1947 samt med rubriken Domstolarna årligen under 1966–1973. Luckor föreligger i serien för 1919–1920 samt 1948 och 1961.

Med redogörelseåret 1973 upphörde den processtatistiska publikationen Domstolarna. Motsvarande uppgifter publiceras fr.o.m. redogörelseåret 1974 i Rättstatistisk årsbok (RSÅ)

Den särskilda redogörelsen för lagfartsärenden som tidigare ingick i den processtatistiska redogörelsen publiceras fr.o.m. 1965 i serien Statistiska meddelanden (SM): Fastighetsprisstatistik med underrubriken P.

Preliminära sammanställningar av tingsrätternas arbetsredogörelser föreligger dessutom hos SCB.

4.1.7 Ytterligare statistik inom området

Utöver de i denna publikation redovisade uppgifterna kan ytterligare uppgifter om ärenden angående lagfarter hämtas ur SM P serien, SCB. I serien RS-promemoria redovisas mål och ärenden i Tingsrätterna halvårsvis och konkurser kvartalsvis. Fr.o.m. helåret 1990 redovisas mål och ärenden i tingsrätterna i SM. För konkursredovisningen har motsvarande övergång till SM skett fr.o.m. 1a kvartalet 1991. Beträffande tingsrätternas, hovrätternas, länsrätternas, kammarrätternas, Regeringsrättens, hyresnämndernas, arrendenämndernas och Bostadsdomstolens verksamhet kan ytterligare uppgifter hämtas från maskintabeller hos DV. För ytterligare uppgifter från de myndigheter som redovisas i tabell 4.6.1 hänvisas till respektive myndighet.

4.2 Allmänna domstolar

Ordinary courts

Sverige är indelat i 97 domsagor. Domsaga är tingsrättens domkrets. Tingsrätten är som regel första domstol (instans). Hovrätt är överrätt i mål som fullföljs från tingsrätt. I vissa fall kan hovrätt vara första instans. Det finns 6 hovrätter. Högsta domstolen (HD) är överrätt i mål som fullföljs från hovrätt.

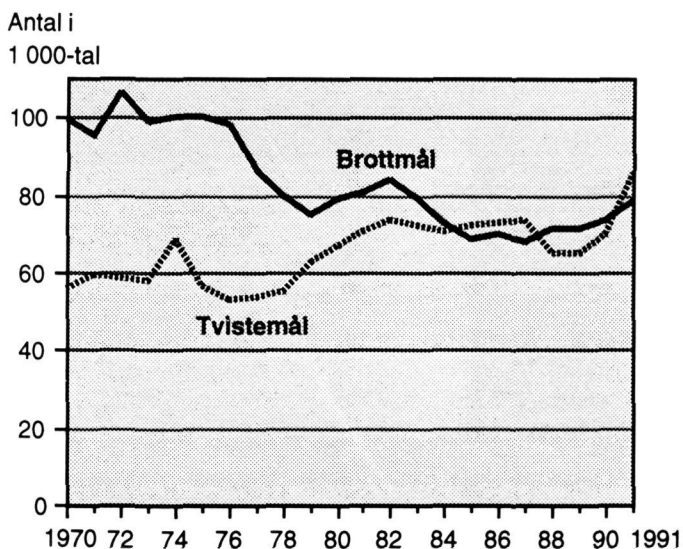
4.2.1 Tingsrätter

Tingsrätterna är s.k. allmänna underrätter om inte annat föreskrivs. Tingsrätterna handlägger tvistemål, brottmål, mål om lagsökning och betalningsföreläggande, fastighetsmål, vattenmål m.m. I vissa sammanhang fungerar de då också som

- inskrivningsmyndighet	93 st	
- fastighetsdomstolar	24 st	
- vattendomstolar	6 st	
- sjöfartsregistret	1 st	(Stockholms tr)

mera uppgifter se nedan.

Inkomna tvistemål och brottmål 1970–1991

Tvistemål

84 923 tvistemål kom *in till tingsrätterna* under år 1991. Det är 21 procent (14 737) fler mål än föregående år. Det är det högsta antalet inkomna tvistemål under den senaste 30-årsperioden. En del av ökningen kan förklaras av att hyrestvister och vissa andra mål som tidigare behandlades som fastighetsdomstolsmål fr.o.m. den 1 januari 1991 behandlas som tvistemål. Genomsnittet inkomna mål per år perioden 1986–1990 var 69 252. Antalet *avgjorda mål* var 77 760 år 1991, en ökning med 16 procent (11 010) jämfört med 1990.

Antalet *domar* var 38 951 och *beslut* 38 809 år 1991. Vid en jämförelse mellan antalet *domar* respektive *beslut* under år 1990 med 1991 har antalet *domar* ökat med 8 procent och antalet *beslut* med 26 procent.

Avskrivna och övriga beslut ökade med 18 procent resp. 46 procent. Fördelningen mellan *avskrivna* och *övriga beslut* var 25 335 resp. 13 162 vilket innebär 65 procent resp. 34 procent av samtliga *beslut*. Överflyttade mål var 312 år 1991 mot 324 år 1990. Observera att *deldomar* inte ingår i redovisningen.

Av mål i *ordinär rättegång* har 28 procent *avskrivits* under år 1991, jämfört med 27 procent år 1990. Av mål som handlagts i *förenklad rättegång* *avskrevs* år 1991 45 procent jämfört med 47 procent 1990.

Fullföljdsfrekvensen till hovrätterna i de avgjorda tvistemålen var 7 procent för mål som handlagts i *ordinär rättegång* och 5 procent för mål som handlagts i *förenklad rättegång*.

Brottmål

77 700 brottmål kom *in till tingsrätterna* under år 1991. Det är 7 procent (4 763) fler mål än föregående år. Genomsnittet inkomna mål per år perioden 1986–1990 var 70 420. Antalet *avgjorda mål* var 73 646 år 1991, en ökning med 1 procent jämfört med 1990. Antal *domar och beslut* i brottmål var år 1991 64 530 resp. 9 116. Vid en jämförelse mellan antalet *domar* respektive *beslut* under år 1990 och 1991 är antalet *domar* praktiskt taget lika, medan *besluten* ökade med 6 procent.

Avskrivna mål var 4 140 år 1991, en ökning med knappt 1 procent jämfört med 1990. Ungefär 6 procent av brottmålen avskrivs och 13 procent fullföljs till hovrätt. Antalet fullföljda brottmål var ungefär lika mellan 1990 och 1991, 9 498 resp. 9 522.

Fastighetsdomstol

24 tingsrätter fungerar som fastighetsdomstolar, dvs. en i varje län. Fastighetsdomstolarna behandlar bl.a. hyrestvister (inkomna före den 1 januari 1991), arrendetvister och fastighetsbildningsmål.

Eftersom hyrestvister och vissa andra mål, som tidigare behandlats som fastighetsdomstolsmål, numera handläggs som tvistemål har antalet inkomna och avgjorda minskat kraftigt från 1990 till 1991. Inkomna mål har minskat från 7 225 till 1 585 och avgjorda från 8 243 till 3 608.

De avskrivna målen svarar för 29 procent av samtliga avgjorda mål. 11 procent fullföljdes till hovrätt år 1991.

Allmänna domstolsärenden och övriga ärenden

Vid tingsrätterna handläggs ett stort antal ärenden. Allmänna domstolsärenden är bl a adoption, umgängesrätt och ärenden enligt namnlagen. Totalt behandlades drygt 25 000 allmänna domstolsärenden år 1991. Ärenden upptagna i boupptecknings- och avhandlingsprotokoll uppgår till drygt 127 000 år 1991. De flesta är inregistrering av bouppteckningar, ca 91 000. Drygt 31 000 ärenden om förmynderskap och godmanskap behandlades år 1991. Se även 4.8.3 Mål och ärenden om ekonomi.

Vattendomstolar

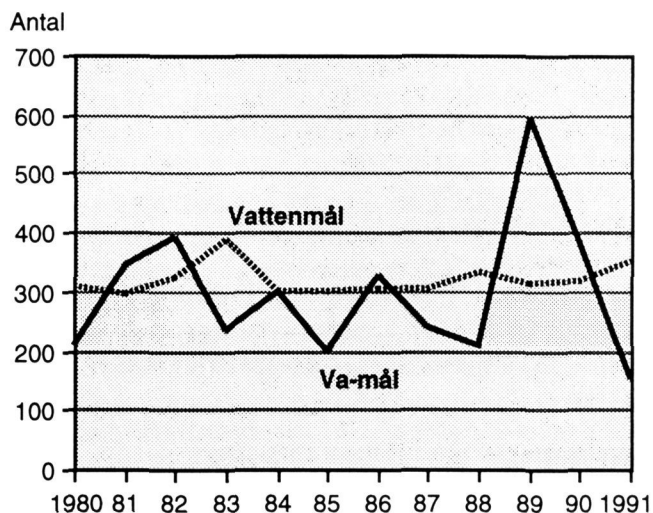
6 tingsrätter är också vattendomstolar, d.v.s. första instans i vattenmål nämligen Luleå, Umeå, Östersunds, Stockholms,

Växjö och Vänersborgs. Svea hovrätt är vattenöverdomstol. Högsta domstolen är sista instans.

Vattenmål kan vara bl.a. ansökningsmål, stämningsmål och förrättningsmål. *Ansökningsmål* innebär att ansökan lämnas in om att få fastställt frågor om t.ex. tillstånd eller godkännande av vattenföretag. *Stämningsmål* innebär att någon stämmer en viss person om t.ex. ett dammbygge har tillkommit i laga ordning. *Förrättningsmål* är besvär över beslut vid förrättningar enligt vattenlagen.

Under 1991 inkom till vattendomstolarna 348 mål. De flesta målen är ansökningsmål. År 1983 inkom totalt 388 mål, vilket är den högsta siffran under 80-talet. Det är Växjö vattendomstol som visar den absolut största ökningen det året, 146 mål

Inkomna vattenmål och va-mål 1980–1991

Fastighetsdomstolsmål 1983–1991

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Inbalanserade	4 405	4 644	5 693	6 096	6 105	6 093	5 744	5 170	4 077
Inkomna	7 178	8 132	8 137	8 271	8 047	7 587	7 040	7 225	1 585
Avgjorda genom dom	3 640	3 759	4 282	4 469	4 280	4 507	4 391	5 315	2 038
därav tredskodom	1 729	2 066	2 285	2 054	2 231	2 697	2 518	2 474	810
Avgjorda genom beslut	3 363	3 296	3 442	3 724	3 740	3 364	2 929	2 928	1 570
därav avskrivna	2 749	2 744	2 942	3 144	3 185	2 912	2 479	2 453	1 050
Summa avgjorda	7 003	7 055	7 724	8 193	8 020	7 871	7 320	8 243	3 608
Balanserade till följande år	4 580	5 721	6 106	6 174	6 132	5 809	5 465	4 152	2 053

mot 50 år 1984. Det största antalet slutligt handlagda mål under 80-talet redovisas för år 1984, det var då den nya vattenlagen trädde i kraft.

Vattenmålen är ofta mycket komplicerade och handläggningstiden blir lång. 1991 avgjordes 31 ansökningsmål som inkommit till vattendomstolen för mer än 10 år sedan. Det motsvarar 9 procent av samtliga avgjorda mål. Endast 20 procent av målen avgjordes inom 3 månader. Som en jämförelse kan nämnas att motsvarande siffra för tvistemål i tingsrätt var 42 procent.

Antalet ärenden till vattendomstol har under en längre period fram till 1982 varit omkring 100 per år. År 1983 inkom 177 ärenden för att 1984 öka till 429, vilket är det högsta antalet under 1970- och 80-talet. År 1991 var antalet ärenden 31. Det innebär nästan 14 gånger fler ärenden år 1984 än 1991. Den stora ökningen 1984 skedde vid vattendomstolen i Östersund.

Statens va-nämnd

Statens va-nämnd, som inrättades den 1 juli 1970, prövar huvudsakligen tvister mellan brukare och huvudman för allmän vatten-, avlopps- eller vattenvärmeanläggning. Beslut överklagas hos vattenöverdomstolen och sist i Högsta domstolen.

På begäran av domstol, Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) eller länsstyrelser avger nämnden yttranden om mål som gäller de tre ovan nämnda områdena.

År 1991 var antalet inkomna mål 186. Det högsta värdet under 1980-talet var 596 mål år 1989. 153 mål blev slutligt

handlagda under 1991. Såväl antalet inkomna mål som slutligt handlagda är de lägsta antalen under den senaste tioårsperioden. 17 mål eller 11 procent av de handlagda målen fullföljdes till vattenöverdomstolen jämfört med 14 mål år 1990.

Inskrivningsmyndigheter

93 av landets 97 tingsrätter fungerar även som inskrivningsmyndighet. Vid inskrivningsmyndighet handläggs bl. a. lagfart, inskrivningar av tomträtt, inteckning i fastighet, inskrivning av servitut och nyttjanderätt samt gravationsbevis.

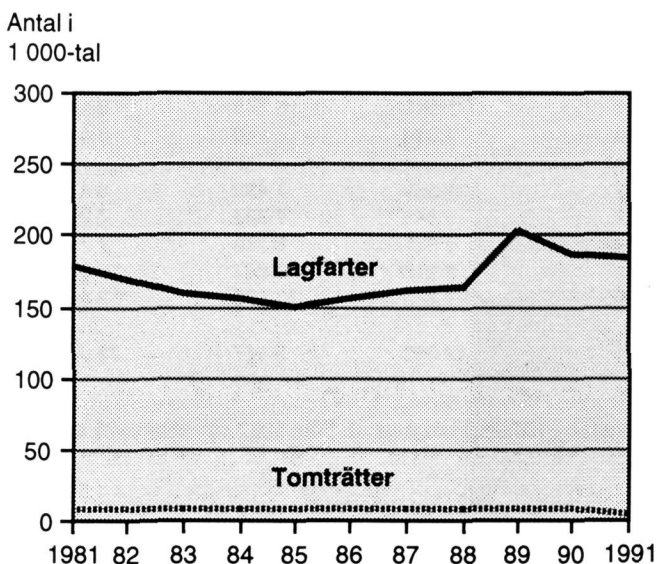
Samtliga *inteckningar och gravationsbevis rörande företag* handläggs fr. o. m. 1 januari 1986 vid inskrivningsmyndigheten i Malmö. Tidigare handlades dessa ärenden vid samtliga inskrivningsmyndigheter.

Inskrivningsmyndigheten i Stockholms domsaga handlägger ärenden angående *järnvägs- och luftfartygsinteckningar*.

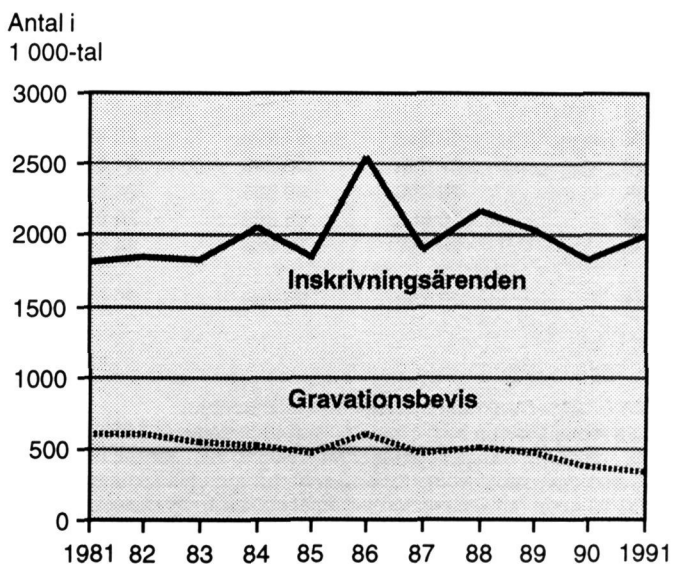
En särskild enhet vid Stockholms tingsrätt handlägger *sjöfartsregistret*, ett register för skepps- och båtregistren samt skeppsbyggnadsregistret. Sjöfartsregistret handlägger samtliga registerärenden inklusive inteckning i fartyg.

Antal ärenden vid inskrivningsmyndighet uppgick år 1991 till drygt 2,5 miljoner. Av dessa var inskrivningar av lagfarter 184 300 och tomträtter 4 500. Ärenden angående inteckning och inskrivning av servitut, nyttjanderätt etc. uppgick till 2 012 800. Det innebär en ökning med 11 procent från år 1990 till år 1991. 325 500 gravationsbevis utfärdades under 1991, en minskning med 12 procent jämfört med 1990.

Inskrivning av lagfarter och tomträtter, 1981–1991

Inskrivningsärenden och gravationsbevis, 1981–1991

Tabell 4.2.1.1

Tingsrätter¹: inkomna, slutligt handlagda och till följande år balanserade tvistemål, brottmål, mål om lagsökning och betalningsföreläggande samt konkurser 1960, 1970, 1975, 1980–1991

District Courts: civil cases, criminal cases, debt-recovery cases, injunctions to pay and bankruptcies, entered, finally dealt with and pending at the end of the year 1960, 1970, 1975, 1980–1991

Mål år	Inkomna	Slutligt hand- lagda	Balanserade till följande år	Mål år	Inkomna	Slutligt hand- lagda	Balanserade till följande år
Tvistemål ²				Mål om lagsökning och betalnings- föreläggande			
1960	(³)	38 389	(⁴)	1960	147 325	146 872	9 020
1970	55 666	54 998	11 510	1970	208 396	202 835	22 479
1975	56 581	55 558	26 354	1975	231 328	226 305	32 066
1980	67 296	64 783	31 341	1980	492 953	463 157	100 083
1981	70 769	69 089	32 975	1981	531 238	524 156	107 171
1982	73 465	72 129	34 165	1982	532 462	544 195	95 807
1983	71 992	72 654	33 268	1983	486 346	498 101	84 199
1984	70 592	70 046	33 642	1984	486 353	477 493	89 792
1985	72 121	70 834	34 764	1985	508 244	494 746	103 337
1986	72 574	72 143	34 897	1986	502 542	510 394	95 437
1987	73 333	72 116	35 786	1987	537 633	520 016	113 029
1988	64 847	64 347	35 948	1988	562 348	549 264	125 839
1989	65 319	62 555	38 585	1989	602 704	564 697	163 483
1990	70 186	66 750	40 749	1990	645 569	611 452	197 803
1991	84 923	77 760	47 675	1991	786 453	720 760	263 573
Brottmål ²				Konkurser			
1960	(³)	116 483	(⁴)	1960	1 483	1 486	1 514
1970	99 257	94 633	33 288	1970	3 740	3 123	3 069
1975	99 777	100 427	29 313	1975	4 131	4 305	3 035
1980	78 888	77 537	25 035	1980	4 671	4 047	5 033
1981	80 312	78 710	26 587	1981	5 951	4 488	6 497
1982	83 927	81 718	28 501	1982	5 769	5 027	7 251
1983	79 036	80 829	26 400	1983	6 231	5 592	7 906
1984	72 702	74 780	23 951	1984	7 040	6 746	8 193
1985	68 700	68 425	23 976	1985	7 384	7 175	8 413
1986	69 847	67 494	25 456	1986	7 552	7 492	8 478
1987	67 856	68 209	24 679	1987	6 848	7 333	7 966
1988	70 798	69 509	24 984	1988	6 527	6 769	7 716
1989	70 664	68 880	26 326	1989	8 213	6 863	9 026
1990	72 937	72 984	24 559	1990	11 648	7 278	13 661
1991	77 700	73 646	28 071	1991	19 312	9 167	23 829

1) Före 1971–01–01 häradsrätter och rådhusrätter.

2) Vid redovisningen av tvistemålen och brottmålen år 1970 är den statistiska enheten = handläggningseenhet. Före 1967 och efter 1971 har varje i målförteckningen upptaget mål räknats som särskilt mål.

3) Gemensam redovisning för tvistemål och brottmål sammanlagt 157 154.

4) Gemensam redovisning för tvistemål och brottmål sammanlagt 31 101.

Tabell 4.2.1.2

Tingsrätter: slutligt handlagda mål samt inskrivningsärenden 1960, 1970, 1975, 1980–1991

District Courts: cases and other matters finally dealt with, 1960, 1970, 1975, 1980–1991

Anm. I tabellen ingår inte expropriationsmål, mål handlagda av ägodelningsrätt/domare och fastighetsdomstolsmål.

År	Tvistemål och brottmål			Mål om lagsökning och betalningsföreläggande			Ärenden hos inskrivningmyndighet			
	Hela antalet ¹	därav		Hela antalet	därav		Inskrivning av		Inteckning och inskrivn. av servitut, nyttjanderätt etc. inkl. ärenden ³	Gravitationsbevis
		Tviste-mål %	Brott-mål %		Lagsök-nings-mål %	Mål om betaln.-förel. %	Lagfart ²	Tomträtt		
1960	154 900	24,8	75,2	146 900	27,0	73,0	120 300	2 900	527 600	259 100
1970	149 600	36,8	63,2	202 800	25,5	74,5	154 500	6 700	701 800	401 900
1975	156 000	35,6	64,4	226 300	22,9	77,1	206 900	12 900 ⁴	1 228 500	639 600
1980	142 300	45,5	54,5	463 200	15,8	84,2	168 000	8 900	1 727 900	578 000
1981	147 800	46,7	53,3	524 200	15,7	84,3	177 200	7 500	1 793 900	592 100
1982	153 800	46,9	53,1	544 200	17,2	82,8	167 800	7 800	1 842 100	593 100
1983	153 500	47,3	52,7	498 100	18,0	82,0	158 400	7 500	1 809 100	539 900
1984	144 800	48,4	51,6	476 900	19,7	80,3	154 800	7 200	2 053 000	520 400
1985	139 300	50,9	49,1	494 700	20,1	79,9	149 000	7 200	1 838 100	457 100
1986	139 600	51,7	48,3	510 400	20,9	79,1	153 500	7 500	2 536 700	595 100
1987	140 300	51,4	48,6	520 000	20,7	79,3	160 700	6 700	1 894 100	460 700
1988	133 900	48,1	51,9	549 300	20,5	79,5	180 800	7 300	1 969 300	490 500
1989	131 400	47,6	52,4	564 600	18,6	81,4	202 800	8 300	2 020 000	466 500
1990	139 700	47,8	52,2	611 500	18,6	81,4	185 700	6 900	1 818 900	371 700
1991	151 400	51,4	48,6	720 800	19,3	80,7	184 300	4 500	1 991 800	325 500

1) År 1970 är vid redovisningen av tvistemål och brottmål den statistiska enheten = handläggningseenhet. Före 1967 och efter 1971 har varje i målförteckningen upptaget mål räknats som särskilt mål.

2) Vilande lagfarter ingår inte.

3) Skepp och skeppsbyggnad ingår. Före 1976 fartyg.

4) År 1975 redovisades vissa specialfall av lagfarna fång som tomträtter.

Tabell 4.2.1.3**Tingsrätter: tvistemål 1991**

District Courts: civil cases, 1991

	Hela antalet mål
<i>Balanserade från föregående år</i>	
Hela antalet	40 512
Mindre tvistemål ¹	6 186
Övriga mål	34 326
<i>Inkomna under året</i>	
Hela antalet	84 923
därav	
Gemensamma ansökningar enl ÄktB ²	21 165
Mindre tvistemål ¹	21 900
<i>Avgjorda under året</i>	
Hela antalet	77 760
Mindre tvistemål ¹	20 414
Övriga mål	57 346
Utan huvudförhandling	41 150
Med huvudförhandling	16 196
<i>Rättens avgörande</i>	
Dom	38 951
Beslut	38 809
Överflyttade	312
Avskrivna	25 335
Övriga beslut	13 162
<i>Balanserade till följande år</i>	
Hela antalet	47 675
Mindre tvistemål ¹	7 758
Övriga mål	9 917

1) Mål enligt lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden.

2) ÄktB = äktenskapsbalken

Tabell 4.2.1.4**Tingsrätter: avgjorda tvistemål efter målens handläggning och avgörande 1991**

District Courts: civil cases finally dealt with, by type of proceedings and decision, 1991

	Hela antalet mål	Familje- mål	Övriga mål
<i>Mål som handlagts i ordinär rättegång</i>			
Avskrivna	16 158	4 082	12 076
Efter muntlig förhandling	4 341	690	3 651
Övriga	11 817	3 392	8 425
Överflyttade till annan domstol	282	183	99
Avgjorda genom tredskodom	6 424	133	6 291
Övriga avgjorda mål	34 482	24 798	9 684
Utan muntlig förhandling	23 962	20 558	3 164
Med muntlig förhandling	10 520	4 240	6 280
Summa	57 346	29 196	28 150
<i>Mål som handlagts i förenklad rättegång</i>			
Avskrivna	9 177	1	9 176
Avgjorda genom tredskodom	5 108	-	5 108
Övriga avgjorda mål	6 129	-	6 129
Utan muntlig förhandling	3 826	-	3 826
Med muntlig förhandling	2 303	-	2 303
Summa	20 414	1	20 413

Tabell 4.2.1.5

Tingsrätter: avgjorda tvistemål efter beskaffenhet och processtidens längd 1991

District Courts: civil cases finally dealt with, by nature and duration of proceedings, 1991

Anm. Avskrivna och inom tingsrätten överflyttade mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid ¹ T.o.m. 1 mån.	Över 1 t.o.m. 2 mån.	Över 2 t.o.m. 3 mån.	Över 3 t.o.m. 6 mån.	Över 6 mån.
<i>Mål som handlagts i ordinär rättegång</i>						
Gemensamma ansökningar om äktenskaps- skillnad	17 399	5 294	1 401	291	177	10 236
Talan om äktenskapsskillnad som anhängig- gjorts genom stämning	4 139	180	285	187	198	3 289
Förklaring att viss man ej är fader och fast- ställande av faderskap	658	23	63	59	98	415
Vårdnad om barn m.m.	2 918	604	765	377	381	791
Arbetstvist	169	8	20	12	58	71
Hänskjutna mål angående lagsökning	805	83	125	133	252	212
Hänskjutna mål angående betalningsföreläggande	2 672	158	488	512	762	752
Hänskjutna mål angående handräckning	206	30	42	34	52	48
Hyrestvister	938	61	315	242	252	68
Militära mål	-	-	-	-	-	-
Andra mål	10 982	612	1 814	1 835	2 828	3 893
Summa	41 188	7 072	5 396	3 761	5 156	19 803
<i>Mål som handlagts i förenklad rättegång</i>						
Hänskjutna mål angående lagsökning	333	49	73	76	85	50
Hänskjutna mål angående betalningsföreläggande	6 668	441	1 387	1 376	2 109	1 355
Hänskjutna mål angående handräckning	31	3	5	7	6	10
Övriga mål	4 205	281	1 043	957	1 259	665
Summa	11 237	774	2 508	2 416	3 459	2 080

1) Tiden från det målet kommit in till tingsrätten och till tingsrättens avgörande.

Tabell 4.2.1.6

Tingsrätter: fullföljdsfrekvensen efter beskaffenhet i de avgjorda tvistemålen 1991

District Courts: frequency of appeal against judgements in civil cases, by nature 1991

Anm. Avskrivna och inom tingsrätten överflyttade mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	därav fullföljda till hovrätt Antal	I % av mål avgjorda av tingsrätt
<i>Mål som handlagts i ordinär rättegång</i>			
Gemensamma ansökningar om äktenskaps- skillnad	17 399	319	1,8
Talan om äktenskapsskillnad som anhängig- gjorts genom stämning	4 139	337	8,1
Förklaring att viss man ej är fader och fast- ställande av faderskap	658	108	16,4
Vårdnad om barn m.m.	2 918	224	7,7
Arbetsstvist	169	4	2,4
Hänskjutna mål angående lagsökning	805	105	13,0
Hänskjutna mål angående betalningsföreläggande	2 672	187	7,0
Hänskjutna mål angående handräckning	206	47	22,8
Hyrestvister	938	22	2,3
Militära mål	-	-	-
Andra mål	10 982	1 555	14,2
Summa	41 188	2 922	7,1
<i>Mål som handlagts i förenklad rättegång</i>			
Hänskjutna mål angående lagsökning	333	42	12,6
Hänskjutna mål angående betalningsföreläggande	6 668	382	5,7
Hänskjutna mål angående handräckning	31	2	6,5
Övriga mål	4 205	153	3,6
Summa	11 237	579	5,2

Tabell 4.2.1.7

Tingsrätter: brottmål 1991

District Courts: criminal cases, 1991

	Hela antalet mål
Balanserade från föregående år	24 017
Inkomna under året	77 700
Avgjorda under året	73 646
<i>Rättens avgörande</i>	
Dom	64 530
Beslut	9 116
därav	
Överflyttade	3 645
Avskrivna	4 140
Balanserade till följande år	28 071

Tabell 4.2.1.8

Tingsrätter: avgjorda brottmål efter processtidens längd m.m. 1991

District Courts: criminal cases finally dealt with, by duration of proceedings etc., 1991

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid				
		T.o.m. 1 mån.	Över 1 t.o.m. 2 mån.	Över 2 t.o.m. 3 mån.	Över 3 t.o.m. 6 mån.	Över 6 mån.
<i>Målens beskaffenhet</i>						
Notariemål	9 049	1 144	1 994	1 624	2 226	2 061
Andra brottmål	64 597	14 738	15 462	10 942	13 401	10 054
<i>Rättens sammansättning vid avgörandet</i>						
Ensamdomare	12 017	3 608	2 073	1 467	1 992	2 877
Nämnd	61 598	12 272	15 375	11 093	13 626	9 232
Jury	31	2	8	6	9	6
Avgjorda genom dom	64 530	12 549	16 160	11 717	14 373	9 731
Avgjorda genom beslut	9 116	3 333	1 296	849	1 254	2 384
därav avskrivna	4 140	565	572	444	688	1 871
Summa	73 646	15 882	17 456	12 566	15 627	12 115
därav med tolk	4 686	1 502	910	687	826	761

Tabell 4.2.1.9

Tingsrätter: i brottmål tilltalade personer efter målets avgörande och med offentlig försvarare samt personer dömda till kriminalregisterpåföljd med personutredning m.m., 1991

District Courts: prosecuted persons, with public defence counsel etc., 1991

Anm. Avskrivningsbeslut ingår ej i tabellen.

Avgörandet m.m.	Tilltalade		Personer dömda till kriminalregisterpåföljd				
	Hela antalet	Därav med offentlig försvarare	Hela antalet	Med personutredning	Därav med Person undersökning	Rättspsyk. undersökning	Läkarintyg ¹
Fällande dom	71 524	33 165	38 209	14 962	14 258	451	1 606
Frikännande dom	4 421	2 202	-	-	-	-	-
Slutligt beslut	151	84	99	2	1	-	1
därav bötesförvandling	53	19	8	1	1	-	-
Summa	76 096	35 451	38 308	14 964	14 259	451	1 607

1) Läkarintyg enligt 7 § lagen (1964:542) om personundersökning i brottmål.

Tabell 4.2.1.10

Tingsrätter: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda brottmålen 1991

District Courts: frequency of appeal against convictions, 1991

	Hela antalet mål	därav fullföljda till hovrätt	
		Antal	I % av mål avgjorda av tingsrätt
<i>Målens beskaffenhet</i>			
Notariemål	9 049	486	5,4
Andra brottmål	64 597	9 036	14,0
<i>Rättens sammansättning vid avgörandet</i>			
Ensamdomare	12 017	628	5,2
Nämnd	61 598	8 875	14,4
Jury	31	19	61,3
Avgjorda genom dom	64 530	9 086	14,1
Avgjorda genom beslut	9 116	436	4,8
därav avskrivna	4 140	114	2,8
Summa	73 646	9 522	12,9
därav med tolk	4 686	1 119	23,9

Tabell 4.2.1.11

Tingsrätter som är fastighetsdomstol: avgjorda mål efter beskaffenhet och processtidens längd 1991

Real Estate Courts: cases finally dealt with, by nature and duration of proceedings, 1991

Anm. Avskrivna och inom tingsrätten överflyttade mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid ¹				
		T.o.m. 1 mån.	Över 1 t.o.m. 2 mån.	Över 2 t.o.m. 3 mån.	Över 3 t.o.m. 6 mån.	Över 6 mån.
<i>Målens beskaffenhet</i>						
Mål om handräckning vars handläggning återupptagits efter ansökan om återvinning	37	2	4	4	9	18
Fastighetsbildningsmål	484	27	16	26	137	278
Mål/ärenden om expropriation m.m. enligt bygglagen	181	-	-	-	3	178
Mål om tomträtt	256	18	23	26	37	152
Hyrestvist	1 047	6	80	178	369	414
Arrendetvist	85	6	3	2	11	63
Mål/ärenden enligt miljöskyddslagen	4	-	-	-	1	3
Andra fastighetsdomstolsmål	464	6	25	29	91	313
Summa	2 558	65	151	265	658	1 419
därav mål upptagna efter tredskodom	810	2	83	168	316	241

1) Tiden från det målet inkommit till tingsrätten och till tingsrättens avgörande.

Tabell 4.2.1.12

Tingsrätter som är fastighetsdomstol: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda fastighetsdomstolsmålen 1991

Real Estate Courts: frequency of appeal against judgements in Real Estate Court cases, 1991

Anm. Avskrivna och inom tingsrätten överflyttade mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	därav fullföljda till hovrätt Antal	I % av mål avgjorda av tingsrätt
<i>Målens beskaffenhet</i>			
Mål om handräckning vars handläggning återupptagits efter ansökan om återvinning	37	4	10,8
Fastighetsbildningsmål	484	136	28,1
Mål/ärenden om expropriation m.m. enligt bygglagen	181	1	0,6
Mål om tomträtt	256	2	0,8
Hyrestvist	1 047	90	8,6
Arrendetvist	85	21	24,7
Mål/ärenden enligt miljöskyddslagen	4	2	50,0
Andra fastighetsdomstolsmål	464	33	7,1
Summa	2 558	289	11,3
därav mål upptagna efter tredskodom	810	2	0,2

Tabell 4.2.1.13

Tingsrätter: balanserade, inkomna och avgjorda domstolsärenden samt fullföljdsfrekvensen av dem 1991

District Courts: legal matters pending, entered, finally dealt with and frequency of appeals against decisions, 1991

	Antal ärenden
Inbalanserade	15 091
Inkomna	25 118
Avgjorda	25 483
därav fullföljda till hovrätt	603
Balanserade till följande år	14 726

Tabell 4.2.1.14

Statens va-nämnd: inkomna, slutligt handlagda och till följande år balanserade mål samt fullföljdsfrekvensen i de slutligt handlagda målen 1981–1991

Water supply, sewage and district heating tribunal: cases entered, finally dealt with, pending at the end of the year and frequency of appeal against the rulings, 1981–1991

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Inkomna mål	344	391	237	300	199	326	241	206	596	382	186
Slutligt handlagda mål	223	320	323	257	238	284	247	276	506	411	153
Till följande år balanserade	257	328	242	285	246	288	282	209	299	270	302
Fullföljda till vattenöverdomstolen											
Antal	20	33	36	34	39	58	30	33	19	14	17
I % av de slutligt handlagda	9,0	10,3	11,1	13,2	16,4	20,4	12,2	11,9	3,8	3,4	11,1

Tabell 4.2.1.15

Tingsrätter som är vattendomstol: inkomna, slutligt handlagda och till följande år balanserade vattenmål och ärenden 1981–1991

Water Rights Courts: cases entered, finally dealt with and pending at the end of the year, 1981–1991

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
<i>Mål</i>											
Inkomna under året	294	324	388	298	299	306	304	332	311	320	348
Slutligt handlagda under året	339	322	315	393	313	301	308	351	356	314	365
Ansökningsmål	329	306	299	382	297	288	283	331	338	302	350
Stämningsmål	6	9	8	4	2	6	12	12	13	11	8
Förrättningsmål	.	.	.	2	2	3	7	5	5	1	3
Handräckningsmål	.	.	.	1	4	3	1	1	1	3	2
Mål om tillstånds giltighet m.m.	.	.	.	-	1	-	-	-	-	-	-
Besvär- och underställningsmål	4	7	8	4	7	1	5	2	1	-	2
Balanserade till följande år	768	770	844	749	735	742	738	719	675	681	663
<i>Ärenden</i>											
Inkomna under året	100	113	177	429	55	62	51	36	33	44	31
Slutligt handlagda under året	114	108	104	103	136	173	213	75	48	40	35
Balanserade till följande år	23	28	101	427	346	235	73	34	23	27	23

Tabell 4.2.1.16

Tingsrätter som är vattendomstol: avgjorda vattenmål efter målets art m.m. 1991

Water Rights Courts: civil cases finally dealt with, by nature of case etc., 1991

Målets art (siffrorna betecknar kapitel, paragraf och punkt i vattenlagen)	Hela antalet mål	Antal mål som varit återförvisade eller vilande	Antal mål i vilka tidigare meddelats domar el. beslut	Antal sådana domar och beslut	Fördelning efter tiden mellan målens inkommande och deras avgörande					Målet hänskjutet till regeringens prövning
					T.o.m. 3 mån.	Över 3 mån. t.o.m. 1 år	Över 1 t.o.m. 5 år	Över 5 t.o.m. 10 år	Över 10 år	
Enligt äldre lag (1918:523)										
<i>Ansökningsmål</i>	32	1	28	670	-	-	-	5	27	3
därav										
Byggnad i vatten (11:17 p1-6)	25	1	25	644	-	-	-	2	23	3
Vattentäkt (11:17 p7-10)	1	-	1	5	-	-	-	-	1	-
Nyprövning enl. 4 kap (11:17 p13)	4	-	-	-	-	-	-	3	1	-
Vattenavledning (11:17 p19)	1	-	1	4	-	-	-	-	1	-
Anstånd med fullbordande av företag m.m. (11:17 p20)	1	-	1	17	-	-	-	-	1	-
<i>Underställningsmål</i>	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
rörande syneförrättning (11:17 p60)	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Summa	33	1	28	670	-	-	-	6	27	3
Enligt ny lag (1983:291)										
<i>Ansökningsmål</i>	315	1	14	30	68	183	52	9	3	3
för annat vattenföretag än markavvattningsföretag										
därav										
Tillstånd till utförande enl. 4 kap (13:13 p2)	224	1	12	26	57	125	32	7	3	3
Godkännande av utfört ändrings-/lagningsarbete enl. 4 kap (13:13 p3)	5	-	1	3	1	1	2	1	-	-
Prövning av lagligheten enl. 4 kap (13:13 p4)	53	-	1	1	4	35	13	1	-	-
Utskrivning av vattenanläggning enl. 14 kap 5§ (13:13 p7)	23	-	-	-	4	15	4	-	-	-
Förlängning av arbetstiden enl. 15 kap 2§ 2st (13:13 p9)	6	-	-	-	2	4	-	-	-	-
Omprövning av villkor enl. 15 kap (13:13 p10)	3	-	-	-	-	2	1	-	-	-
Anmälan om oförutsedda skador enl. 15 kap	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
<i>Stämningsmål</i>	4	-	-	-	-	2	1	-	1	-
Ersättning för skada eller intrång genom vattenanläggning som inte tillkommit i laga ordning eller inte är av laga beskaffenhet (13:14 p2)	4	-	-	-	-	2	1	-	1	-
<i>Förrättningsmål</i>	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Besvär över beslut enl. 12 kap (13:15)	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
<i>Mål om ansvar och handräckning</i>	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-
därav										
Handräckningsmål	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Summa	322	1	14	30	70	186	53	9	4	4
Samtliga mål	355	2	42	700	70	186	53	15	31	6

Tabell 4.2.1.17

Tingsrätter: ärenden i boupptecknings- och avhandlingsprotokollen, förmynderskaps- och godmanskaps-ärenden samt inskrivningsmyndighetens ärenden 1991

District Courts: estate inventory guardianship and executor cases, and cases in Court Registrar, 1991

	Antal ärenden
<i>I boupptecknings- och avhandlingsprotokollen upptagna ärenden m.m.</i>	
I bouppteckningsprotokollet upptagna ärenden	
Inregistrering av bouppteckning	91 106
Dödsboanmälan	7 781
Äktenskapsförord	11 155
Gåva mellan makar	664
Lösöreköp	133
Kallelse å okända borgenärer	883
Anmälan om bodelning	3 634
Övriga	10 692
Summa	126 048
I avhandlingsprotokollet upptagna ärenden	1 131
Förmynderskap och godmanskap	31 231
<i>Inskrivningsmyndighetens ärenden</i>	
Ärenden i dagboken del A	370 909
del B	1 643 192
del C	2 505
Ärenden i dagboken över företagsinteckningar	141 758
Summa dagboksärenden	2 158 364
Gravationsbevis	325 470
därav	
avseende företagsinteckning	50 976
angående luftfartyg	153
Äganderättsbevis	5 270
därav fastighetsbevis	3 333
Bevis som avses i 4 § 4 st gravationsbeviskun- görelsen (1971:710)	14
Uppgifter till fastighetsbildningsmyndighet	11 818
Upplägg för nybildade fastigheter	25 284
Yttrande enligt 12 kap 10 § fastighetsbildnings- lagen (1970:988) ¹	902
Summa	368 758
Samtliga inskrivningsärenden	2 527 122
<i>Dessutom tillkommer</i>	
Ärenden avseende fastigheter som förs i fastighetsbok	6 783
Inskrivningsärenden angående luftfartyg (dagbok B)	545
Sjöfartsregistrets ärenden	9 013

1) Dessa ärenden ingår även i dagbok del A.

Tabell 4.2.1.18

Tingsrätter¹: Sjöfartsregistrets ärenden 1991

District Courts: Register of shipping matters, 1991

	Antal ärenden
<i>Sjöfartsregistrets ärenden</i>	
Ärenden i dagbok del A	6 206
del B	1 212
del C registerärenden	289
båtregisterärenden	381
Partrederiärenden	26
Registerutdrag	876
Bevis om icke-registrering	13
Summa	9 003
<i>Tingsrättens ärenden, handlagda å sjöfartsregistret</i>	
Ärenden angående dödande av förkommen inteckningshandling och om dödande av inteckning då inteckningshandlingen förkommit, såvitt avser skepp- och skepps- byggen	7
Ärenden om registrering av båtbyggnads- förskott	3
Summa	10
Samtliga ärenden	9 013

1) Sjöfartsregistret är placerat i Stockholms tingsrätt.

Tabell 4.2.1.19**Tingsrätter: beviljade lagfarter och inskrivningar av tomträtt, länsvis 1991**

District Courts: registrations of title to real estate and site leasehold rights, by county, 1991

Län	Lagfart	Inskrivning av tomträtt
Stockholms	20 865	1 798
Uppsala	5 358	8
Södermanlands	5 395	127
Östergötlands	7 872	220
Jönköpings	6 843	5
Kronobergs	4 374	-
Kalmar	7 122	57
Gotlands	1 923	7
Blekinge	4 218	-
Kristianstads	8 454	42
Malmöhus	13 457	238
Hallands	6 883	58
Göteborgs och Bohus	12 687	407
Älvsborgs	10 741	146
Skaraborgs	6 056	1
Värmlands	7 792	172
Örebro	5 621	151
Västmanlands	4 130	503
Kopparbergs	10 613	2
Gävleborgs	7 146	174
Västernorrlands	7 061	-
Jämtlands	5 332	3
Västerbottens	7 227	1
Norrbottnens	7 169	346
Hela riket	184 339	4 466

Tabell 4.2.1.20**Tingsrätter: beviljade lagfarter efter fång och beskattningsnatur 1991**

District Courts: registrations of title to real estate, by nature of title and character of assessment, 1991

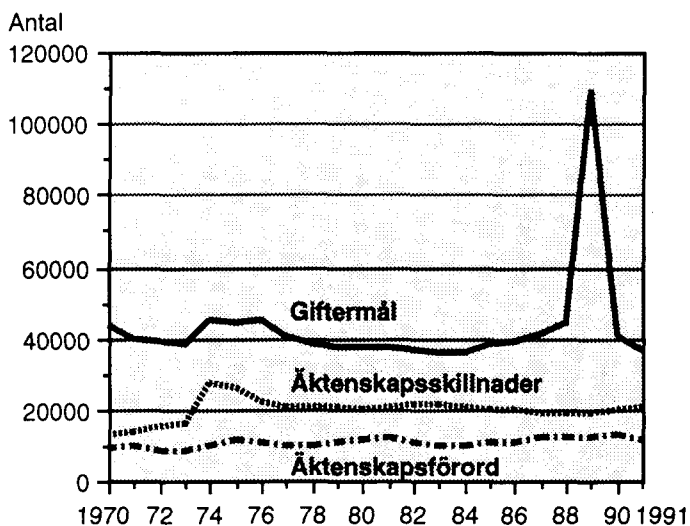
Fång	Jordbruks- fastighet	Annan fastighet	Summa
Frivillig försäljning	13 728	112 355	126 083
Köp vid exekutiv- och konkurs- försäljning	51	849	900
Expropriation o.d.	6	15	21
Byte	123	397	520
Gåva	6 824	11 196	18 020
Äktenskapsförord, arv eller gifterätt samt testamente	8 405	29 625	38 030
Annat fång	129	636	765
Summa	29 266	155 073	184 339

4.2.2 Familjerätt

Familjerätt är den del av civilrätten som behandlar rättsnormer som reglerar familjelivet, d.v.s. regler om äktenskap och dess rättsverkningar, om föräldrar och barn, förmynderskap och enligt hävd också arvsordning.

De ständiga förändringarna inom det sociala och ekonomiska området påverkar familjebildningen och har medfört ny lagstiftning också inom familjerättens område. Lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem är ett exempel på hur t.ex. samlevnad utan äktenskap har fått en sådan omfattning och betydelse att lagreglering behövs.

Giftermål, äktenskapsskillnader och äktenskapsförord, 1970–1991

Äktenskapsskillnader och giftermål

År	Giftermål	Äktenskapsskillnader
1960	50 149	8 958
1965	59 963	9 563
1970	43 278	13 174
1975	44 103	25 751
1980	37 569	20 250
1981	37 793	20 695
1982	37 051	21 270
1983	36 216	21 068
1984	36 210	20 601
1985	38 297	20 185
1986	38 830	19 518
1987	41 064	18 938
1988	44 098	18 838
1989	108 928	19 404
1990	40 416	19 959
1991	36 547	20 970

Antalet *äktenskapsskillnader* har under 80-talet hållit sig omkring 20 000. År 1991 ökade antalet äktenskapsskillnader med 5 procent. Antalet *giftermål* 1991 var det lägsta sedan 1984 och 10 procent lägre än 1990. Det höga antalet giftermål 1989 berodde på ny lagstiftning beträffande änkepension som trädde i kraft den 1 januari 1990. Om man ser på medelfolkmängden gifta kvinnor framgår att år 1991 skiljde sig 1 228 gifta kvinnor på 100 000, det högsta värdet sedan år 1975.

Familjemål m.m. år 1984–1991

År	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Gemensam ansökan om äktenskapsskillnad	16 954	16 690	16 235	15 754	15 511	15 766	16 295	17 399
Talan om äktenskapsskillnad genom stämning	3 713	3 567	3 401	3 280	3 403	3 464	3 885	4 139
Boskillnad	919	965	1 295	2 614	54 ¹	1	1	.
Äktenskapsförord	10 068	10 809	10 771	12 127	12 085	12 552	13 222	11 155
Gåva mellan makar	.	.	.	.	1 307	1 304	1 081	664
Faderskap	599	520	522	555	617	559	604	658
Vårdnad m.m.	2 847	3 022	2 872	2 839	2 915	2 958	2 996	2 918
Omyndighetsförklaring	53	35	14	15	10	3 ²	1	.
Omyndighetsf. hävande	321	390	599	680	552	11 ²	1	.

1) Boskillnadsinstitutet avskaffat i äktenskapsbalken.

2) Institutet omyndighetsförklaring och omyndighetsförklarings hävande avskaffat i föräldrabalken.

Hälften av äktenskapsskillnaderna sker under de första 10 åren av äktenskapet. I 6 av 10 äktenskapsskillnader finns barn under 18 år. De flesta barnen, ca 89 procent, finns i äktenskap som upplöses inom 20 år.

Vid beaktande av domsskäl framgår att de flesta är ense om äktenskapsskillnad, ca 2 procent är oense. Ansökan om äktenskapsskillnad kan antingen ske gemensamt eller genom stämning. Nästan 2 av 5 saknar barn, vilket innebär att de troligen gemensamt ansökt om äktenskapsskillnad. En hypotes är då att stämningsansökan beror på oenighet beträffande vårdnad av barn eller underhållsbidraget och således berör 5 000–6 000 barn.

Mål om *vårdnad av barn* har sjunkit högst betydligt fr.o.m. 1983 då den nya lagen (1983:47) om vårdnad och umgänge med barn, (ändrad genom lag 1983:484), trädde i kraft. År 1991 var vårdnadsfallen 2 918 mot 5 844 år 1982. Minskningen beror på att flertalet föräldrar som inte är gifta med varandra kan få gemensam vårdnad om barnen genom att anmäla gemensam vårdnad vid pastorsämbetet, fr.o.m. den 1 juli 1991 lokala skattemyndigheter. Tidigare var ett tingsrättsbeslut nödvändigt även för denna grupp.

Några uppgifter om vårdnadsfrågor finns i utredningen "Vårdnad och underhåll 1989", som gjorts av SCB. Undersökningen var en totalundersökning och omfattade 19 371 domar där föräldrarna varit gifta med varandra och 1 182 domar där föräldrarna inte varit gifta med varandra.

Några huvudresultat för 1989 visar att vid...

...ingen tidigare vårdnadsdom/beslut

- för 76 procent av barnen består den gemensamma vårdnaden. 22 procent fick modern som ensam vårdnadshavare och 2 procent fick fadern.

- den "faktiska vistelsen" för barnen ändras inte genom gemensam vårdnad, 90 procent placeras hos modern och 10 procent hos fadern.
- av barnen under 6 år får fadern ensam vårdnad om endast 1 procent, medan modern får ensam vårdnad om 32 procent.
- fadern får ensam vårdnad om drygt 2 procent av pojkarna och drygt 1 procent av flickorna.
- syskongrupper delas sällan mellan föräldrar.
- för 55 procent av barnen fastställdes underhållsbidraget i samband med vårdnadsdomen/beslutet.
- 91 procent av antalet fastställda underhållsbidrag betalas av fadern.
- 53 procent av mödrarna och 17 procent av fäderna får rätts hjälp.
- umgängesrätten regleras för 3 procent av barnen vid skilsmässan.

...ändring av tidigare vårdnadsdom/beslut

- 35 procent av ändringarna innebär övergång till gemensam vårdnad.
- fadern får ensam vårdnad om fler barn i samband med ändring av tidigare vårdnadsdom än vid skilsmässa.

År 1991 var antalet *äktenskapsförord* 11 155, en minskning med 2 067 jämfört med år 1990. Motsvarande siffror för *gåva mellan makar* var 658 år 1991, en minskning med 423 jämfört med 1990.

Tabeller om familjer se även under 4.2.1 Tingsrätter.

Tabell 4.2.2.1**Tingsrätter, hovrätter och Högsta domstolen: äktenskapsskillnader 1960, 1965, 1970–1991**

District Courts, Courts of Appeal, the Supreme Court: divorces, 1960, 1965, 1970–1991

År	Samtliga äktenskaps- skillnader	därav med barn under 18 år ¹	På 100 000 av	
			Hela medel- folkmängden	Medelfolk- mängd gifta kvinnor
1960	8 958	5 795	119,8	503,4
1965	9 563	5 754	123,7	514,2
1970	13 174	8 173	163,8	684,6
1971	13 682	9 266	168,9	711,7
1972	15 189	10 203	187,0	795,0
1973	16 294	11 263	200,2	860,0
1974 ²	27 208	15 971	333,4	1 448,5
1975	25 751	17 511	314,3	1 383,0
1976	22 411	15 058	272,6	1 212,9
1977	20 994	14 026	254,4	1 144,0
1978	20 599	13 798	248,9	1 134,8
1979	20 785	13 776	250,6	1 153,5
1980	20 250	13 339	243,7	1 135,2
1981	20 695	13 707	248,7	1 172,5
1982	21 270	13 862	255,5	1 218,7
1983	21 068	13 559	253,0	1 221,2
1984	20 601	13 249	247,1	1 208,2
1985	20 185	13 101	241,7	1 195,2
1986	19 518	12 347	233,2	1 165,6
1987	18 938	11 810	225,5	1 138,1
1988	18 838	11 535	223,3	1 136,2
1989	19 404	11 792	228,5	1 154,0
1990	19 959	12 432	233,2	1 167,0
1991	20 970	13 102	241,8	1 228,0

1) Åren 1960 till 1970 äktenskapsskillnader med barn under 15 år.

2) Nya regler om äktenskapsskillnad trädde i kraft 1974-01-01.

Tabell 4.2.2.2**Tingsrätter, hovrätter och Högsta domstolen: äktenskapsskillnader efter barnantal och äktenskapets varaktighet 1991**

District Courts, Courts of Appeal, the Supreme Court: divorces, by number of children and by duration of marriage, 1991

Uppgifterna grundar sig på till äktenskapsregistret rapporterade äktenskapsskillnader som vunnit laga kraft.

Barnantal m.m.	Äktenskapets varaktighet i år¹								Summa	därav	
	–4	5–9	10–14	15–19	20–24	25–29	30–34	35–		med betänke- tid	utan betänke- tid
Antal äktenskap med nedanstående antal barn under 18 år											
0	2 948	1 143	502	334	778	1 109	553	501	7 868	1 334	6 534
1	1 749	1 190	704	697	927	333	44	18	5 662	4 791	871
2	1 148	1 555	1 254	1 032	380	51	7	11	5 438	5 272	166
3	269	455	437	345	60	9	2	2	1 579	1 549	30
4	56	77	87	81	19	1	1	2	324	315	9
5	8	17	17	17	-	2	-	2	63	61	2
6	2	4	6	6	1	-	-	-	19	17	2
7	-	1	2	3	-	-	-	-	6	5	1
8	-	-	-	1	1	-	-	-	2	2	-
Över 8	2	-	2	2	2	1	-	-	9	8	1
Summa äktenskap	6 182	4 442	3 011	2 518	2 168	1 506	607	536	20 970	13 354	7 616
Summa barn	5 150	6 089	5 029	4 304	1 977	492	68	64	23 173	21 805	1 368
Antal barn per äktenskap											
Utländska domar²	0,83 3	1,37 4	1,67 3	1,71 6	0,91 2	0,33 3	0,11 1	0,12 -	1,11 22	1,63 .	0,18 .

1) Antal år mellan vigselåret och domsåret.

2) Svea hovrätts beslut att i främmande land meddelat beslut om upplösning av äktenskapet skall gälla här i riket.

Tabell 4.2.2.3**Tingsrätter, hovrätter och Högsta domstolen: äktenskapsskillnader efter lagrum, samt av hovrätt undanröjda domar på äktenskapsskillnad 1991**

District Courts, Courts of Appeal, the Supreme Court: divorces, by law sections and divorces vacated by Courts of Appeal, 1991

	Äktenskapsskillnader enligt 5 kap Äktenskapsbalken				Samtliga	därav			Av hovrätt/ HD undan- röjda domar på äkten- skaps- skillnad ¹
	§ 1 (makarna ense om äkten- skaps- skillnad)	§ 2 (makarna ej ense om äkten- skaps- skillnad)	§ 4 (särlev- nad sedan minst 2 år)	§ 5 (på grund av äkten- skaps- hinder)		med betän- ketid	utan betän- ketid	med barn under 16 år	
Tingsrätter	20 167	501	242	12	20 922	13 322	7 600	11 849	.
Hovrätter	28	7	-	1	36	24	12	17	58
Högsta domstolen	4	6	2	-	12	8	4	7	1
Samtliga	20 199	514	244	13	20 970	13 354	7 616	11 873	59

1) Av tingsrätt meddelad dom om äktenskapsskillnad som efter gemensamt överklagande undanröjts.

Tabell 4.2.2.4

Tingsrätter: barn fördelade efter kön, ålder och vårdnadshavare 1989. Ingen tidigare vårdnadsdom. Föräldrarna tidigare gifta med varandra.

District Courts: children by sex, age and guardian, 1989. Parents earlier married to each other.

Ålder Kön	Antal barn				Procent			
	Gemensam vårdnad	Modern	Fadern	Summa	Gemensam vårdnad	Modern	Fadern	Summa
0 – 1 år	351	350	6	707	50	50	1	100
Pojke	183	185	5	373	49	50	1	100
Flicka	168	165	1	334	50	49	0	100
2 – 3 år	1 465	721	25	2 211	66	33	1	100
Pojke	764	324	17	1 105	69	29	2	100
Flicka	701	397	8	1 106	63	36	1	100
4 – 5 år	1 668	619	33	2 320	72	27	1	100
Pojke	844	291	19	1 154	73	25	2	100
Flicka	824	328	14	1 166	71	28	1	100
6 – 8 år	2 450	683	50	3 183	77	21	2	100
Pojke	1 248	370	36	1 654	75	22	2	100
Flicka	1 202	313	14	1 529	79	20	1	100
9 – 11 år	2 291	581	57	2 929	78	20	2	100
Pojke	1 201	294	35	1 530	78	19	2	100
Flicka	1 090	287	22	1 399	78	21	2	100
12 – 14 år	2 354	474	62	2 890	81	16	2	100
Pojke	1 201	231	37	1 469	82	16	3	100
Flicka	1 153	243	25	1 421	81	17	2	100
15 – 17 år	2 821	446	84	3 351	84	13	3	100
Pojke	1 406	197	51	1 654	85	12	3	100
Flicka	1 415	249	33	1 697	83	15	2	100
Samtliga barn	13 400	3 874	317	17 591	76	22	2	100
Pojke	6 847	1 892	200	8 939	77	21	2	100
Flicka	6 553	1 982	117	8 652	76	23	1	100

4.2.3 Mål och ärenden om ekonomi

Lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning

För att förenkla rutinerna vid tingsrätterna då en borgenär (fordringsägare) har ett krav som enbart gäller pengar används lagsökning eller betalningsföreläggande. Dessa förfaranden är snabbare och billigare rutiner än andra typer av mål och ärenden.

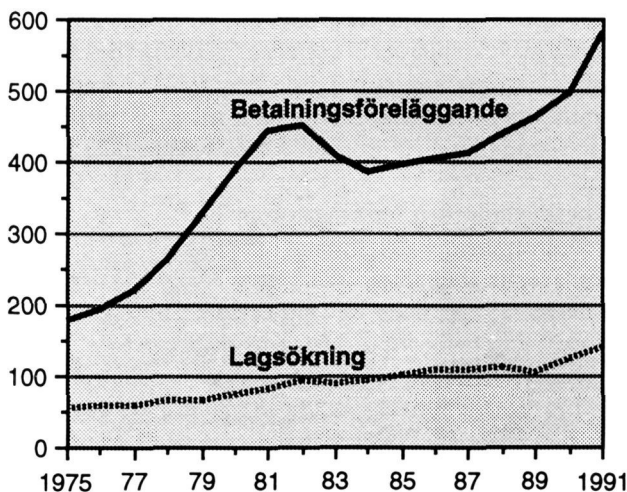
Lagsökning kan en borgenär använda sig av om han har ett skuldebrev eller ett annat *skriftligt fordringsbevis* som är förfallet till betalning. Rätten fastställer i ett lagsökningsutslag att betalningsskyldighet föreligger. Den betalningsskyldige kan begära återvinning, vilket innebär att fordran provas i en vanlig rättegång vid tingsrätt.

Betalningsföreläggande kan den borgenär ansöka om vid tingsrätt som har en fordran på pengar som *inte* grundar sig på *skriftligt fordringsbevis* och inte avser skadestånd. Om kravet medges eller om inget svar kommer till domstolen skrivs ett slutbevis ut. Även i detta fall kan den betalningsskyldige begära återvinning. Förnekar denne skulden kan inget slutbevis ges och ärendet får tas upp i domstol.

Handräckning ansöks då krav ej gäller pengar och ansöks med vissa undantag vid tingsrätten. Förfarandet är ungefär

Slutligt handlagda mål om lagsökning och betalningsföreläggande, 1975–1991

Antal i
1 000-tal

som vid lagsökning och används t.ex. vid avhysning (vräkning) och vid återtagande av uthyrd egendom. I samband med den nya Handräckningslagen av 1981 som trädde i kraft 1982 erhåller SCB statistik fr.o.m. 1982 som inte är jämförbar med tidigare års redovisning.

Inkomna och slutligt handlagda handräckningsmål år 1985–1991

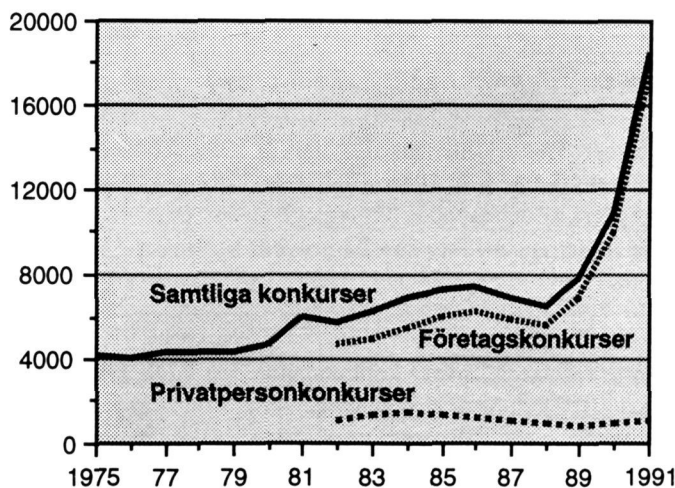
År	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Inkomna	15 659	16 370	14 273	11 968	12 015	15 673	14 672
Slutligt handlagda	14 909	15 720	14 400	11 674	10 029	13 764	13 939
därav avhysning	12 200	12 556	10 509	7 528	5 812	5 946	7 902

Avhysningar har ökat till 7 902 år 1991 från 5 946. Det är en ökning med 33 procent.

Konkurs innebär att en person (gäldenär) eller ett företag inte kan betala sina skulder och att en ansökan därför lämnas in till domstol som fattar beslut om konkurs. Samtliga tillgångar fördelas mellan borgenärer beroende på hur och om de har säkerheter. I första hand fördelas tillgångarna till fordringsägare med särskild förmånsrätt t.ex. företagshypotek, därefter skall staten ha in skatterna, de anställda sina löner och i sista hand kommer övriga borgenärer.

Tillkomna konkurser, 1975–1991

Antal

Under 1970-talet uppgick antalet konkurser i genomsnitt till 4 178 per år. En kraftig ökning har skett under 1980-talet. För år 1991 redovisas 18 424 nya konkurser vilket är det högsta antalet någonsin.

Konkurser och antal anställda 1985–1991

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Samtliga därav	7 228	7 361	6 785	6 414	7 714	10 796	18 424
Företag	5 892	6 200	5 768	5 567	6 879	9 887	17 378
Privatpersoner	1 336	1 161	1 017	847	835	909	1 046
Antal anställda	19 248	16 635	14 973	10 600	14 941	25 512	64 128

Ackord innebär att gäldenär och borgenärer kommer överens om att skulderna sätts ner så att konkurs kan undvikas. Det är som regel bäst för alla parter. Ackordcentralerna i Stockholm, Göteborg och Malmö har hand om ackorden.

Företagskonkurser och ackord fördelade efter antal anställda, 1989–1991

Antal	Konkurser			Ackord		
	1989	1990	1991	1989	1990	1991
Anställda						
0	4 762	6 580	10 444	19	27	71
1– 2	845	1 354	2 510	11	14	20
3– 5	568	831	1 877	13	8	23
6– 10	359	538	1 141	8	12	20
11– 20	205	320	790	7	8	18
21– 50	111	198	429	3	11	11
51–100	23	49	132	1	–	5
100–	6	17	55	1	1	3
Samtliga	6 879	9 887	17 378	63	81	171

SCB redovisar ackordstatistik fr.o.m. år 1985. Antalet ackord har ökat från 134 år 1985 till 171 år 1991. År 1991 hade 37 procent av de drabbade företagen 1–10 anställda, 42 procent hade ingen anställd medan 22 procent hade mer än 10 anställda.

Näringsförbud

Näringsförbud infördes i konkurslagen den 1 juli 1980. Näringsförbud kan meddelas gäldenär som i samband med konkurs förfarit grov otillbörligt mot borgenär eller om en person upprepade gånger förekommit i samband med konkurs.

Genom lagen om näringsförbud den 1 juli 1986 kan näringsförbud meddelas även en person som i egenskap av enskild näringsidkare gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Detta oavsett om konkurs föreligger eller ej. Näringsförbud kan också meddelas om en person i avsevärd omfattning inte har betalat skatt, tull eller avgift som omfattas av lagen om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter.

Näringsförbud kan vara tillfälligt eller slutgiltigt. Det senare är bestämt till max 5 år. Den som meddelas näringsförbud får inte driva näringsverksamhet eller som styrelseledamot eller i någon annan engenskap företräda aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening eller stiftelse som driver verksamhet med bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen. Talan om näringsförbud förs vid tingsrätt av åklagare.

Vid utgången av år 1991 hade 159 personer näringsförbud.

Kronofogdemyndighet (KFM)

Kronofogdarna är verksamma i landets 24 kronofogdemyndigheter. Av dessa är 22 domstolar dessutom tillsynsmyndighet i konkurser. KFM har exekutiva uppgifter. De verkställer indrivning av pengar från betalningsskyldiga genom att

- göra utmätning
- ålägga arbetsgivare innehålla lön
- avhysa ("vräka") från bostad
- återtaga varor som sålts på avbetalning

Staten, företag och privatpersoner m fl kan vara uppdragsgivare till kronofogdemyndigheten, som handlägger allmänna och enskilda mål. Stat och kommun är fordringsägare i allmänna mål som kan avse obetalda skatter, arbetsgivaravgifter, böter eller studiemedel m.m. och privatpersoner och företag i enskilda mål som avser lån, hyror m.m.

Vid 1991 års början uppgick de samlade skatte- och avgiftsskulder, s.k. *allmänna mål*, till 25,9 miljarder kronor. Under året debiterades 15,3 miljarder kronor hos KFM och 3,7 miljarder drevs in. 4,5 miljarder avkortades (återkallades från indrivning). 2,0 miljarder kronor preskriberades. Vid årets slut hade skatte- och avgiftsskulder ökat till 31,1 miljarder kronor, en ökning med 20 procent. Av de balanserade skulderna var

- 23 % bearbetningsbart fordringsbelopp
- 8 % fordringsbelopp där anstånd beviljats
- 37 % pågående konkurser
- 2 % avslutade konkurser
- 30 % avskrivna belopp (passiv indrivning), kan bearbetas på nytt med begränsat resultat

Den 31 december 1991 fanns 374 143 gäldenärer med allmänna mål registrerade. Av dessa hade 51 procent skulder på 1–5 000 kronor. Dessa skulder motsvarade 0,7 procent av to-

tala skuldbeloppet. 1,2 procent hade skulder på mer än 1 miljon kronor (skuldbeloppet motsvarade 46 procent av totala skuldbeloppet).

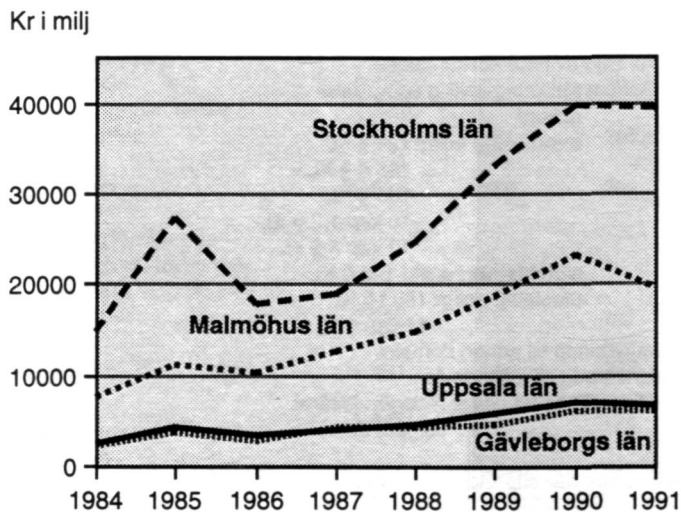
I *enskilda mål* redovisade KFM 1 070 miljoner kronor år 1991 avseende utsöknings- och avbetalningsmål, 348 miljoner införsel av underhållsbidrag och 169 miljoner levererade utsokningsavgifter.

År 1991 inkom 13 806 ansökningar om *avhysning*, en ökning med 11 procent jämfört med 1990. Avhysningen verkställdes i 6 021 fall.

Beviljade och dödade inteckningar i fast egendom, 1991

Län	Beviljade		Dödade	
	Antal	Belopp i milj kr	Antal	Belopp i milj kr
Stockholms	58 149	39 434	31 132	9 270
Uppsala	13 806	6 731	7 549	1 746
Södermanlands	15 960	6 807	8 797	2 269
Östergötlands	11 265	5 032	6 990	1 595
Kalmar	14 696	5 383	9 359	1 826
Malmöhus	40 977	19 590	27 731	6 020
Hallands	18 580	8 261	10 562	2 648
Göteborgs o Bohus	33 590	19 919	19 426	4 784
Skaraborgs	15 855	6 926	11 304	2 470
Värmlands	16 268	7 729	9 942	3 356
Örebro	13 993	5 918	9 508	2 438
Västmanlands	11 322	5 511	7 202	1 525
Gävleborgs	15 427	5 897	10 797	2 018
Västernorrlands	14 872	5 489	11 999	2 603

Totalt belopp för beviljade inteckningar i fast egendom för vissa län, 1984–1991

År 1991 inkom 7 935 ärenden om *exekutiv fastighetsförsäljning*, 56 procent fler än 1990. Detta är det högsta antal sedan kronofogdemyndigheten övertog uppgiften från överexekutor år 1982.

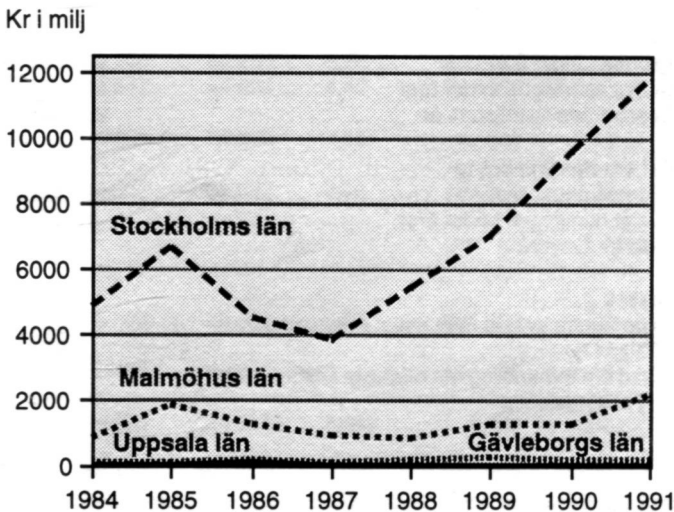
Inteckningsstatistik

SCB har fram till och med 1982 totalredovisat inteckningsstatistik framställd på manuell väg ur kopior av inskrivnings-

Beviljade och dödade inteckningar i tomträtt, 1991

Län	Beviljade		Dödade	
	Antal	Belopp i milj kr	Antal	Belopp i milj kr
Stockholms	8 520	11 874	4 526	1 652
Uppsala	56	18	27	1
Södermanlands	772	332	364	56
Östergötlands	1 209	486	746	109
Kalmar	389	102	219	23
Malmöhus	2 384	2 156	1 446	420
Hallands	478	223	285	71
Göteborgs o Bohus	2 144	1 994	1 553	754
Skaraborgs	40	64	18	12
Värmlands	1 011	425	535	126
Örebro	686	331	483	70
Västmanlands	2 519	677	1 124	269
Gävleborgs	931	159	652	84
Västernorrlands	44	156	26	79

Totalt belopp för beviljade inteckningar i tomträtt för vissa län, 1984–1991

myndigheternas dagböcker. Åren 1974–1975 pågick försöksverksamhet med maskinell registrering av bland annat inteckningar parallellt med den manuella. Uppsala domsaga var den första inskrivningsmyndighet med full rättsverkan för sitt ADB-stödda inskrivningsregister. Det omfattade samtliga inskrivningar redan år 1976, med undantag av en del inteckningar som t. ex. inteckningar i del i fastighet. Efter hand har allt fler inskrivningsmyndigheter övergått till ADB. Vid årsskiftet 1991–1992 ingick 76 procent av samtliga inskrivningsmyndigheter. Cirka 0,5 procent av inteckningarna ligger utanför dataregistrering och finns i manuellt förda böcker. Siffran varierar något beroende på hur länge inskrivningsmyndigheten ingått i datasystemet.

Centralnämnden för fastighetsdata (CFD) i Gävle är samordnande myndighet för dataregistret. Hösten 1995 beräknas samtliga inskrivningsmyndigheter ingå i CFDs dataregister.

I tablåerna, på föregående sida, redovisas värden för de län som helt övergått till ADB-registrering före den 1 januari 1991.

I den redovisade 8-årsperioden för Stockholms, Uppsala, Malmöhus och Gävleborgs län framkommer att totala beloppet för beviljade inteckningar i fast egendom är ungefär densamma år 1990 som 1991 medan beviljade inteckningar i tomt-rätt fortsätter att öka. Värdet på de beviljade inteckningarna var år 1991 3 gånger större än för de dödade.

Tabell 4.2.3.1

Tingsrätter: mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning samt konkurser och konkursärenden m.m. 1991
District Courts: debt-recovery cases, injunctions to pay and bankruptcies etc., 1991

	Hela antalet mål		Hela antalet mål
Mål om lagsökning		Konkursärenden	
Balanserade från föregående år	43 696	<i>Konkursansökningar</i>	
Inkomna under året	153 451	Inkomna under året	28 786
Slutligt handlagda under året	138 937	därav från borgenär	
I fastighet eller skepp/skeppsbyggnad		staten	7 507
intecknad fordran	20 164	annan	6 958
Annan fordran	118 773	<i>Konkurser</i>	
Balanserade till följande år	58 210	Balanserade från föregående år	13 684
Mål om betalningsföreläggande		Tillkomna under året	19 312
Balanserade från föregående år	154 184	Upphörda	8 157
Inkomna under året	633 002	Till följd av hävt konkursbeslut	124
Slutligt handlagda under året	581 823	Genom förlikning/frivillig uppgörelse	17
Balanserade till följande år	205 363	ackord	-
Mål om handräckning		avskrivning enligt 124 § KL	1
Inkomna under året	14 672	185 d § KL	126
Slutligt handlagda under året	13 939	186 § KL	3
därav avhysning	7 902	10 kap 1,2 § KL	4 915
Ackord		10 kap 3 § KL	137
Förordnande av god man enligt ackordslagen		slututdelning enligt 146 § KL	94
(1970:847)	938	utdelning enligt 185 f § KL	185
Beslut om förhandling om offentligt ackord enligt		11 kap 18 § KL	2 555
25 § ackordslagen	117	Överflyttande till annan domstol	1 010
		Balanserade till följande år	23 829
		därav tillkomna under redogörelseåret	16 279
		tidigare år	7 550
		Konkurser där efterutdelning kungjorts enligt 20 § KL	9

Tabell 4.2.3.2

Tingsrätter: företagskonkurser efter bransch och anställda 1991

District Courts: bankruptcies in enterprises, 1991

Bransch	Antal företagskonkurser			Summa		Antal företag enligt CFAR	Andel därav i konkurs	Antal årsanställda enligt CFAR	Andel därav berörda av konkurs
	Aktiebolag	Handelsbolag	Enskilda firmor	Antal företag	Antal anställda				
Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske	185	31	141	357	560	73 695	0,48	45 054	1,24
Brytning av mineraliska produkter	18	-	-	18	39	700	2,57	11 934	0,33
Livsmedels-, dryckesvaru- och tobakstillverkning	84	9	16	109	692	3 005	3,63	70 851	0,98
Textil-, beklädnads-, läder- och lädervarutillverkning	99	5	5	109	1 122	2 932	3,72	22 953	4,89
Trävarutillverkning	262	15	30	307	3 704	6 762	4,54	60 900	6,08
Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning, grafisk produktion	356	23	21	400	2 684	6 372	6,28	114 767	2,34
Tillverkning av kemiska produkter, petroleumprodukter, gummi- och plastvaror	106	3	3	112	1 231	2 165	5,17	64 411	1,91
Tillverkning av varor av mineraliska ämnen utom metaller	34	4	2	40	332	1 263	3,17	23 469	1,41
Metallframställning	17	1	-	18	705	416	4,33	38 035	1,85
Verkstadsvarutillverkning	987	59	100	1 146	14 228	20 120	5,70	416 778	3,41
Annan tillverkning	27	6	8	41	56	1 258	3,26	7 162	0,78
El-, gas-, värme och vattenförsörjning	3	-	-	3	3	650	0,46	25 448	0,01
Byggnadsverksamhet	1 376	118	356	1 850	9 728	51 458	3,60	247 071	3,94
Partihandel och varuförmedling	1 903	107	121	2 131	5 700	39 058	5,46	200 483	2,84
Detaljhandel	2 132	343	394	2 869	5 647	64 934	4,42	241 850	2,33
Restaurang- och hotellverksamhet	741	151	103	995	5 359	13 860	7,18	75 988	7,05
Samfärdsel	653	68	259	980	4 069	32 042	3,06	183 503	2,22
Bank- och försäkringsverksamhet, fastighetsförvaltning, uppdragsverksamhet	2 326	571	127	3 024	5 696	88 864	3,40	331 786	1,72
Tjänster	691	144	227	1 062	2 400	49 817	2,13	164 020	1,46
Okänd	1 345	288	174	1 807	173	24 288	7,44	3 739	4,63
Summa	13 345	1 946	2 087	17 378	64 128	483 659	3,59	2 350 202	2,73

Tabell 4.2.3.3**Företagskonkurser: företagskonkurser efter bransch och antal anställda år 1987–1991**

District Courts: bankruptcies in enterprises, 1987–1991

Bransch	Företagskonkurser									
	1987		1988		1989		1990		1991	
	Summa	Antal anställda	Summa	Antal anställda	Summa	Antal anställda	Summa	Antal anställda	Summa	Antal anställda
Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske	229	285	197	120	209	316	233	420	357	560
Brytning av mineraliska produkter	6	7	3	5	9	44	14	62	18	39
Livsmedels-, dryckesvaru- och tobakstillverkning	68	309	54	165	65	178	66	260	109	692
Textil-, beklädnads-, läder- och lädervarutillverkning	62	885	80	1 031	66	866	135	1 879	109	1 122
Trävarutillverkning	133	947	113	455	99	723	175	1 331	307	3 704
Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning, grafisk produktion	121	864	125	274	151	432	204	1 033	400	2 684
Tillverkning av kemiska produkter, petroleumprodukter, gummi- och plastvaror	60	188	52	141	49	201	68	240	112	1 231
Tillverkning av varor av mineraliska ämnen utom metaller	18	170	18	50	15	50	27	104	40	332
Metallframställning	7	98	9	32	6	83	29	413	18	705
Verkstadsvarutillverkning	387	2 992	337	1 662	394	2 435	665	4 102	1 146	14 228
Annan tillverkning	28	48	24	98	18	31	22	50	41	56
El-, gas-, värme och vattenförsörjning	1	3	2	-	-	-	-	-	3	3
Byggnadsverksamhet	701	1 653	692	1 289	773	1 741	1 070	1 892	1 850	9 728
Partihandel och varuförmedling	773	1 365	718	945	958	1 667	1 369	3 248	2 131	5 700
Detaljhandel	1 152	1 633	1 140	1 302	1 415	1 970	1 901	2 832	2 869	5 647
Restaurang- och hotellverksamhet	324	1 213	310	962	334	1 009	541	2 414	995	5 359
Samfärdsel	343	673	338	668	416	952	565	1 747	980	4 069
Bank- och försäkringsverksamhet, fastighetsförvaltning, uppdragsverksamhet	509	998	553	771	832	1 390	1 221	1 843	3 024	5 696
Tjänster	471	632	470	593	562	814	718	1 518	1 062	2 400
Okänd	375	11	332	38	508	39	864	125	1 807	173
Summa	5 768	14 973	5 567	10 600	6 879	14 941	9 887	25 512	17 378	64 128

Tabell 4.2.3.4

Tingsrätter: antal förhandlingar om offentligt ackord efter bransch och antal anställda 1991

District Courts: Hearings on composition without bankruptcy, 1991

Bransch	Aktiebolag		Handelsbolag etc.		Enskilda firmor		Summa	
	Antal		Antal		Antal		Antal	
	Ackord	Anställda	Ackord	Anställda	Ackord	Anställda	Ackord	Anställda
Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske	1	2	-	-	-	-	1	2
Brytning av mineraliska produkter	1	-	-	-	-	-	1	-
Livsmedels-, dryckesvaru- och tobakstillverkning	1	17	-	-	-	-	1	17
Textil-, beklädnads-, läder- och lädervarutillverkning	-	-	-	-	-	-	-	-
Trävarutillverkning	2	65	-	-	-	-	2	65
Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning, grafisk produktion	4	47	-	-	-	-	4	47
Tillverkning av kemiska produkter, petroleumprodukter, gummi- och plastvaror	1	21	-	-	-	-	1	21
Tillverkning av varor av mineraliska ämnen utom metaller	1	13	-	-	-	-	1	13
Metallframställning	-	-	-	-	-	-	-	-
Verkstadsvarutillverkning	14	401	-	-	2	-	16	401
Annan tillverkning	-	-	-	-	-	-	-	-
El-, gas- värme och vattenförsörjning	-	-	-	-	-	-	-	-
Byggnadsverksamhet	14	165	-	-	1	4	15	169
Partihandel och varuförmedling	19	240	2	3	1	3	22	246
Detaljhandel	14	106	6	15	-	-	20	121
Restaurang- och hotellverksamhet	9	127	3	23	-	-	12	150
Samfärdsel	2	96	-	-	-	-	2	96
Bank- och försäkringsverksamhet, fastighetsförvaltning, uppdragsverksamhet	42	356	22	1	1	-	65	357
Tjänster	1	1	1	8	-	-	2	9
Okänd	5	1	1	-	-	-	6	1
Summa	131	1 658	35	50	5	7	171	1 715

Tabell 4.2.3.5**Tingsrätter, hovrätter och Högsta domstolen: beslut om näringsförbud 1983–1991**

District Courts, Courts of Appeal and The Supreme Court: Decisions of prohibition to carry on business, 1983–1991

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
<i>Tingsrätter</i>									
Näringsförbud									
Tillfälligt	20	14	11	12	20	4	14	16	15
Slutligt	40	46	31	14	21	24	17	16	15
– 1 år	1	-	-	-	-	-	-	-	-
1 år– 2 år	-	9	4	5	2	-	1	-	-
2 år– 3 år	14	20	11	5	7	11	9	9	9
3 år– 4 år	4	9	2	1	3	3	8	5	3
4 år– 5 år	21	17	14	3	10	9	7	2	3
Förlängning	1	-	1	-	-	-	1	3	-
<i>Hovrätter</i>									
Näringsförbud									
Tillfälligt	-	-	-	-	1	2	1	4	-
Slutligt	5	19	12	9	17	12	21	14	14
– 1 år	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1 år– 2 år	-	2	1	2	3	1	-	-	-
2 år– 3 år	3	7	3	3	6	3	5	5	10
3 år– 4 år	2	4	5	1	2	4	7	4	2
4 år– 5 år	2	5	3	3	7	5	9	5	2
Förlängning	-	3	1	-	1	1	-	2	-
Nedsättning	1	1	1	-	-	-	-	-	-
<i>Högsta domstolen</i>									
Tillfälligt näringsförbud	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Avslutade näringsförbud</i>									
Upphävda/undanrörda									
Tillfälligt	2	3	1	1	6	4	-	3	2
Slutligt	1	-	5	-	1	-	1	-	-
Upphörda	1	8	27	37	45	58	34	34	24
Avlidna	1	-	1	5	2	-	-	-	-
<i>Antal personer med näringsförbud vid årets slut</i>									
Tillfälligt	21	20	14	21	22	19	18	22	27
Slutligt	94	159	176	157	152	127	125	122	132
Summa	115	179	190	178	174	146	143	144	159

Tabell 4.2.3.6

Kronofogdemyndigheter: inkomna, handlagda, avslutade och till följande år balanserade mål och ärenden 1990 och 1991
 Offices of the Crown Bailiff cases, 1990 and 1991

	Inkomna		Handlagda		Avslutade		Balanserade	
	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991
Allmänna mål	1 071 565	1 170 591	.	.	1 046 242	1 105 475	728 762	793 878
därav företagsskatter	281 514	322 911	.	.	.	.	.	.
införselelmal	.	.	72 509	71 621	.	.	.	.
Enskilda mål	577 899	641 368	.	.	571 578	633 701	261 433	269 100
Utsökningsmål	552 496	616 078	.	.	.	.	.	.
därav ansökan om avhysning	12 458	13 806	5 026 ¹	6 021 ¹	.	.	.	.
Avbetalningsmål	3 172	3 601	.	.	.	.	.	.
Införselelmal	22 231	21 689	.	.	.	.	.	.
Lönegarantiärenden/löneborgenärer	29 508	63 454	.	.	.	.	.	.
Tillsynsmyndighet i konkurser	11 248	18 838	.	.	7 230	9 087	13 374	23 125
Fastighetsförsäljning								
Kungjorda fastigheter	.	.	1 307	2 159	.	.	.	.
Exekutiv försäljning	5 085	7 935	.	.	812 ²	1 507 ²	3 101	5 462

1) Verkställda.

2) Antal fastigheter vari auktion hållits.

Källa: Tabeller från Riksskatteverket.

4.2.4 Hovrätter

Domar och beslut som meddelats i allmän underrätt kan överklagas i hovrätt som är överrätt. Antalet hovrätter är 6, nämligen

- Svea hovrätt
 - Göta hovrätt
 - Hovrätten över Skåne och Blekinge
 - Hovrätten för Västra Sverige
 - Hovrätten för Nedre Norrland
 - Hovrätten för Övre Norrland
- Svea hovrätt är vattenöverdomstol.

Tingsrätts dom i brottmål och tvistemål överklagas inom tre veckor efter domen till hovrätt. Överklagandet skickas in skriftligt till underrätt och kallas *vad*.

Övriga beslut överklagas genom *besvär*, som skall inges till tingsrätten inom två veckor.

Hovrätterna består av lagfarna domare och nämndemän. De senare finns endast med vid brottmål. Fördelningen är 3–4 domare och 2–3 nämndemän. Nämndemän deltar inte vid bötesförvandlingsmål.

Tvistemål

Antalet till hovrätter inkomna tvistemål år 1991 var 3 618 inklusive mål till Vattenöverdomstolen.

3 092 tvistemål avgjordes i *ordinär rättegång* och 593 i *förenklad rättegång*. Av de avgjorda målen i ordinär rättegång avskrevs 21 procent och 72 procent prövades i sak. 44 % av

underinstansens avgörande fastställdes och drygt 28 procent ändrades.

Brottmål

År 1991 inkom 7 928 brottmål till hovrätterna och 7 955 brottmål avgjordes. 16 procent avskrevs och 80 procent prövades i sak.

Underinstansens avgörande fastställdes i ca 1/2 av målen och 1/3 ändrades.

Övriga mål

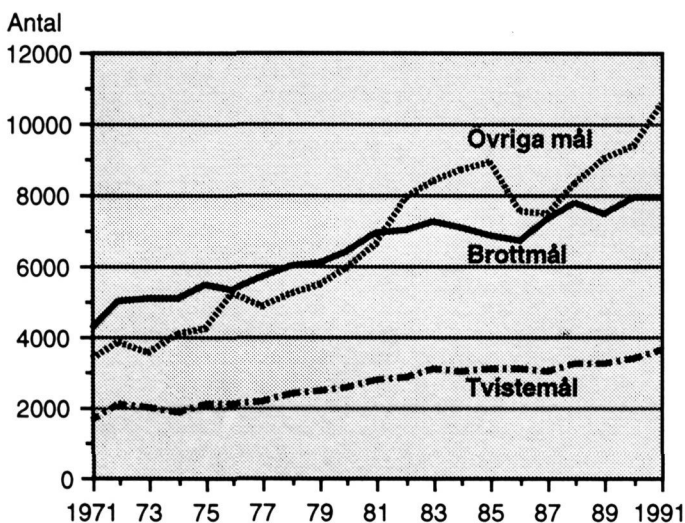
1991 inkom 10 541 övriga mål till hovrätterna och 10 470 avgjordes.

Twistemål och övriga mål som avgjorts ökade med 12 procent mellan åren 1990 och 1991. Ökningen för avgjorda brottmål var 8 procent.

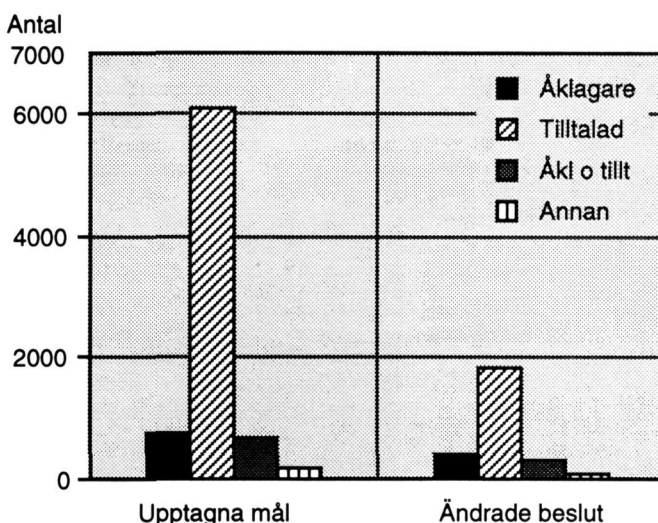
Talan fullföljdes från tingsrätt till hovrätt av den *tilltalade* i mer än 3/4 av målen men endast 30 procent ändrades. Något mindre än 1/10 fullföljdes av *åklagare*. Av dessa ändrades 57 procent. Något mindre än 9 procent fullföljdes av *åklagare och tilltalad*, 46 procent ändrades.

Till Högsta domstolen (HD) fullföljdes år 1991 ca 1/5 av brottmålen avgjorda i hovrätt, 1/5 av tvistemålen och 17 procent av övriga mål.

Inkomna tvistemål, brottmål och övriga mål, 1971–1991

Ändringsfrekvens av till prövning upptagna brottmål, 1991

Tabell 4.2.4.1

Hovrätter: inkomna, slutligt handlagda och till följande år balanserade mål 1960, 1970, 1975, 1980 och 1985–1991

Courts of Appeal: cases entered, finally dealt with and pending at the end of the year, 1960, 1970, 1975, 1980 and 1985–1991

	Inkomna	Slutligt handlagda	Balanserade till följande år
<i>Twistemål</i> ¹			
1960	1 853	1 896	895
1970	1 721	1 691	906
1975	2 095	2 047	1 136
1980	2 549	2 453	1 427
1985	3 055	2 978	1 824
1986	3 082	3 084	1 822
1987	2 998	2 863	1 886
1988	3 229	2 874	2 267
1989	3 261	2 941	2 573
1990	3 401	3 319	2 701
1991	3 618	3 715	2 594
<i>Brottmål</i> ¹			
1960	4 119	4 089	1 108
1970	4 323	4 263	1 329
1975	5 431	5 144	1 999
1980	6 383	6 360	2 155
1985	6 838	6 837	2 596
1986	6 690	6 704	2 491
1987	7 326	6 905	2 904
1988	7 745	7 508	3 145
1989	7 465	7 205	3 390
1990	7 952	7 786	3 671
1991	7 928	7 955	3 588
<i>Övriga mål</i> ¹			
1960	2 089	2 038	529
1970	3 314	3 295	718
1975	4 264	4 248	1 129
1980	5 956	5 903	1 512
1985	8 906	8 931	1 992
1986	7 545	7 718	1 690
1987	7 459	7 533	1 594
1988	8 295	7 829	2 116
1989	9 037	8 646	2 458
1990	9 352	9 316	2 617
1991	10 541	10 470	2 574
<i>Samtliga mål</i> ¹			
1960	8 061	8 023	2 532
1970	9 358	9 249	2 953
1975	11 790	11 439	4 264
1980	14 888	14 716	5 094
1985	18 799	18 746	6 412
1986	17 317	17 506	6 003
1987	17 783	17 301	6 384
1988	19 269	18 211	7 528
1989	19 763	18 792	8 421
1990	20 705	20 421	8 989
1991	22 087	22 140	8 756

1) Vid redovisningen av mål 1970 är den statistiska enheten = handläggningssenheter. Övriga år har varje i målförteckningen upptaget mål räknats som särskilt mål.

Tabell 4.2.4.2

Hovrätter: balanserade, inkomna och avgjorda mål 1991

Courts of Appeal: cases pending, entered and finally dealt with, 1991

	Hela antalet mål
<i>Twistemål</i>	
Balanserade från föregående år	2 691
Inkomna under året	3 618
Avgjorda under året	3 715
Avskrivna	693
Avgjorda utan huvudförhandling	2 785
Avgjorda efter huvudförhandling	930
Avgjorda med nämnd	170
Balanserade till följande år	2 594
<i>Brottmål</i>	
Balanserade från föregående år	3 615
Inkomna under året	7 928
Avgjorda under året	7 955
Avskrivna	1 235
Avgjorda utan huvudförhandling	2 335
Avgjorda efter huvudförhandling	5 620
Avgjorda med nämnd	4 864
Balanserade till följande år	3 588
<i>Övriga mål</i>	
Balanserade från föregående år	2 503
Inkomna under året	10 541
Avgjorda under året	10 470
Avskrivna	468
Balanserade till följande år	2 574
<i>Samtliga mål</i>	
Balanserade från föregående år	8 809
Inkomna under året ¹	22 087
Avgjorda under året	22 140
Balanserade till följande år	8 756

1) Därav 129 mål i vilka hovrätten varit första instans.

Tabell 4.2.4.3

Hovrätter¹⁾: mål avgjorda i andra instans efter avgörandet och beskaftenheten samt beträffande brottmål efter person som fullföljt talan 1991

Courts of Appeal: cases finally dealt with, by decision and nature of cases; criminal cases, by appellant(s), 1991

Anm. Inom hovrätten överflyttade mål ingår ej i tabellen.

A Tvistemål, som handlagts i ordinär rättegång

	Hela antalet mål	Målet avskrivet	Ej prövat i sak	Underinstansens avgörande		Uppgift saknas
				Fastställt	Ändrat	
Ändringsyrkandet har angått						
Äktenskapsskillnad	64	20	14	11	19	-
Fastställande av faderskap	34	4	2	22	6	-
Fastighetsdomstolsmål	156	34	19	60	43	-
Vattenmål	50	13	6	23	8	-
Annat	2 788	575	159	1 245	803	6
Summa	3 092	646	200	1 361	879	6

B Tvistemål, som handlagts i förenklad rättegång

	Hela antalet mål	Målet avskrivet	Underinstansens avgörande	
			Fastställt/Ej prövat i sak	Ändrat
Ändringsyrkandet har angått				
Lagsökning	27	2	25	-
Betalningsföreläggande	361	23	333	5
Annat tvistemål	134	8	126	-
Okänt	71	7	62	2
Summa	593	40	546	7

1) Inklusive Vattenöverdomstolen.

Tabell 4.2.4.3 (forts.)

Hovrätter¹⁾: mål avgjorda i andra instans efter avgörandet och beskaffenheten samt beträffande brottmål efter person som fullföljt talan 1991

C Brottsmål

	Hela antalet mål	Målet avskrivet	Ej prövat i sak	Underinstansens avgörande		Uppgift saknas
				Fastställt	Ändrat	
Mål enligt						
Brottsbalken	3 918	675	161	1 658	1 420	4
Trafikbrottslagen	1 308	173	47	672	414	2
Varusmuggningslagen	92	10	-	49	33	-
Narkotikastrafflagen/-förordningen	169	27	6	82	54	-
Brottsbalken och trafikbrottslagen	547	111	25	227	184	-
Brottsbalken och narkotikastraff- lagen/-förordningen	156	23	2	71	59	1
Varusmuggningslagen och narkotika- strafflagen/-förordningen	31	2	2	16	11	-
Annan författning/andra kombina- tioner	1 650	208	55	846	535	6
Har ej angått brott	84	6	10	46	22	-
Summa	7 955	1 235	308	3 667	2 732	13
Talan fullföljd av						
Åklagare	741	104	4	210	422	1
Tilltalad	6 110	879	278	3 113	1 834	6
Åklagare och tilltalad	695	193	12	172	318	-
Annan	166	28	8	55	75	-
Okänt	243	31	6	117	83	6

D Övriga mål

	Hela antalet mål	Målet avskrivet
Genom besvär fullföljda		
Brottsmål	3 056	69
Twistemål och fastighetsdomstolsmål	1 945	100
Vattenmål	10	2
Övriga ärenden	123	1
Summa	5 134	172

1) Inkl Vattenöverdomstolen

Tabell 4.2.4.4

Hovrätter¹⁾: avgjorda mål efter beskaffenhet och process tidens längd i hovrätten 1991

Courts of Appeal: cases finally dealt with, by nature of case and duration of proceedings in Courts of Appeal, 1991

Anm. Avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid ²					
		T.o.m. 3 mån.	Över 3 mån. t.o.m. 6 år	Över 6 mån. t.o.m. 1 år	Över 1 år	Okänd tid	
<i>Tvistemål</i>							
Ändringsyrkandet har angått							
Äktenskapsskillnad	44	30	10	3	1	-	
Fastställande av faderskap	30	1	3	17	9	-	
Fastighetsdomstolsmål	122	11	20	39	52	-	
Vattenmål	37	4	7	8	18	-	
Annat	2 766	635	586	871	658	16	
Summa tvistemål	2 999	681	626	938	738	16	
<i>Brottmål</i>							
Mål enligt							
Brottsbalken	3 243	1 162	1 049	793	234	5	
Trafikbrottslagen	1 135	252	496	310	75	2	
Varusmuggningslagen	82	29	23	21	9	-	
Narkotikastrafflagen/-förordningen	142	71	45	18	8	-	
Brottsbalken och trafikbrottslagen	436	196	125	96	19	-	
Brottsbalken och narkotikastraff- lagen/-förordningen	133	93	27	13	-	-	
Varusmuggningslagen och narkotikastrafflagen/-förordningen	29	17	7	3	2	-	
Annan författning/andra kombinationer	1 442	427	483	404	120	8	
Har ej angått brott	78	35	12	14	14	3	
Summa brottmål	6 720	2 282	2 267	1 672	481	18	
Mål med tolk	599	300	144	119	36	-	
<i>Övriga mål</i>							
Genom besvär fullföljda							
Brottmål	2 987	2 791	104	70	22	-	
Tvistemål och fastighetsdomstolsmål	1 845	1 261	218	275	91	-	
Vattenmål	8	2	2	3	1	-	
Annat	122	97	17	5	3	-	
Summa övriga mål	4 962	4 151	341	353	117	-	
Omedelbart upptagna mål	116	83	16	11	6	-	

1) Inklusive Vattenöverdomstolen.

2) Tiden från det målet kommit in till hovrätten och till hovrättens avgörande.

Tabell 4.2.4.5

Hovrätter: avgjorda mål fullföljda från tingsrätt efter beskaffenhet och tiden från målets anhängiggörande i första instans och till hovrättens avgörande 1991

Courts of Appeal: cases finally dealt with, by nature and time period from the case's entering 1st instance court until the judgement of the Court of Appeal, 1991

Anm. Övriga mål, vattenmål och avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid						
		T.o.m. 6 mån.	Över 6 t.o.m. 9 mån.	Över 9 mån. t.o.m. 1 år	Över 1 t.o.m. 1,5 år	Över 1,5 t.o.m. 2 år	Över 2 år	Okänd tid
<i>Twistemål</i>								
Ändringsyrkandet har angått								
Äktenskapsskillnad	44	21	3	7	8	3	1	1
Fastställande av faderskap	30	-	-	-	4	5	18	3
Fastighetsdomstolsmål	122	4	6	4	23	23	55	7
Annat	2 766	277	299	336	520	405	724	205
Summa tvistemål	2 962	302	308	347	555	436	798	216
<i>Brottmål</i>								
Mål enligt								
Brottsbalken	3 243	958	698	517	557	215	177	121
Trafikbrottslagen	1 135	197	377	232	221	41	31	36
Varusmuggningslagen	82	26	19	11	13	1	9	3
Narkotikastrafflagen/-förrordningen	142	63	25	18	23	2	3	8
Brottsbalken och trafikbrottslagen	436	143	91	66	74	30	23	9
Brottsbalken och narkotikastraff- lagen/-förrordningen	133	72	21	18	14	4	1	3
Varusmuggningslagen och Narkotikastrafflagen/-förrordningen	29	14	8	3	2	2	-	-
Annan författning/andra kombinationer	1 442	320	332	232	259	119	102	78
Har ej angått brott	78	27	12	11	8	11	5	4
Summa brottmål	6 720	1 820	1 583	1 108	1 171	425	351	262

Tabell 4.2.4.6

Hovrätter¹: ändringsfrekvensen i de till hovrätterna fullföljda och av dem till prövning upptagna målen 1991

Courts of Appeal: frequency at which judgments are altered by Courts of Appeal, 1991

Anm. Avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	därav ändrade Antal	%
<i>Twistemål</i>			
Ändringsyrkandet har angått			
Äktenskapsskillnad	44	19	43
Fastställande av faderskap	30	6	20
Fastighetsdomstolsmål	122	43	35
Vattenmål	37	8	22
Annat	2 766	810	29
Summa twistemål	2 999	886	30
<i>Brottmål</i>			
Mål enligt			
Brottsbalken	3 243	1 420	44
Trafikbrottslagen	1 135	414	36
Varusmuggningslagen	82	33	40
Narkotikastrafflagen/-förordningen	142	54	38
Brottsbalken och trafikbrottslagen	436	184	42
Brottsbalken och narkotikastrafflagen/-förordningen	133	59	44
Varusmuggningslagen och narkotikastrafflagen/-förordningen	29	11	38
Annan författning/andra kombinationer	1 442	535	37
Har ej angått brott	78	22	28
Summa brottmål	6 720	2 732	41
Talan i brottmål fullföljd av			
Åklagare	637	422	66
Tilltalad	5 231	1 834	35
Åklagare och tilltalad	502	318	63
Annan	138	75	54
Okänt	212	83	39

1) Inklusive Vattenöverdomstolen.

Tabell 4.2.4.7

Hovrätter¹: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda målen 1991

Courts of Appeal: frequency at which rulings of Courts of Appeal led to applications for review by the Supreme Court, 1991

Anm. Avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Till HD inkomna ansökningar om prövningstillstånd Antal	1 % av mål avgjorda av hovrätt
Twistemål	2 999	599	20,0
Brottmål	6 720	1 290	19,2
Övriga mål	10 002	1 719	17,1
Summa	19 721	3 608	18,3

1) Inklusive Vattenöverdomstolen.

4.2.5 Högsta domstolen (HD)

HD som finns i Stockholm är oftast tredje och alltid sista instans. Domare i HD är justitieråd. Om någon vill överklaga hovrättens *dom* skriver man till HD och ansöker om revision (ändring). Den som vill överklaga ett *beslut* om ersättning till rättegångsbiträde eller offentlig försvarare skall skriva till HD och anföra besvär.

HD utgörs av 22 justitieråd eller det högre antal som av särskilda skäl finnes erforderligt.

En avdelning av HD är domför med 5 ledamöter. Fler än 7 ledamöter får inte sitta i rätten. I vissa fall då prövningen är av enkel beskaffenhet är avdelningen domför med 3 ledamöter. Frågor om prövningstillstånd får avgöras av en ledamot. Fler än 3 får inte delta.

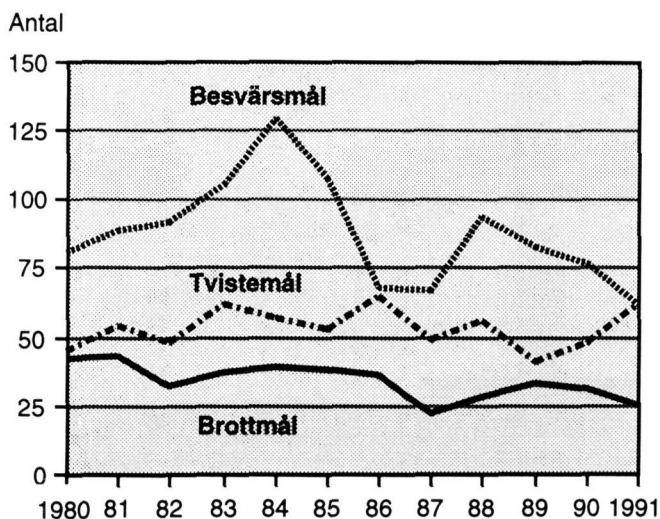
För att ett revisions- eller besvärsmål skall tas upp i HD måste *prövningstillstånd* meddelas. Prövningstillstånd medde-

las om det är av vikt som ledning för rättstillämpningen att talan provas i HD eller då det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning. HD skall även pröva besvär över domvilla och ansökningar om resning eller återställande av försutten tid. Domvilla kan t.ex. innebära felaktig sammansättning i rätten, att någon dömts utan att på rätt sätt blivit stämd eller inte fått föra sin talan i HD.

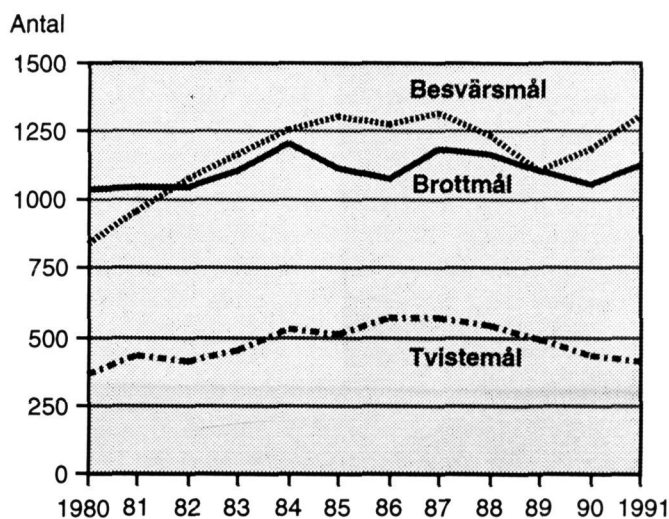
Som första instans tillkommer det HD bl.a. att uppta mål som ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som i utövning av tjänsten begåtts av statsråd och vissa högre tjänstemän.

År 1991 inkom 3 608 ansökningar om prövningstillstånd till HD, 599 tvistemål, 1 290 brottmål och 1 219 besvärsmål. För 13 procent av tvistemålen beviljades prövningstillstånd. Motsvarande siffror för brottmål och besvärsmål var 2 procent resp 5 procent.

Bifallna ansökningar om prövningstillstånd i HD, 1980–1991

Avslagna ansökningar om prövningstillstånd i HD, 1980–1991

Tabell 4.2.5.1**Högsta domstolen: ansökan om prövningstillstånd 1960, 1970, 1975 och 1980–1991**

The Supreme Court: applications for review of cases, 1960, 1970, 1975 and 1980–1991

År	Antal mål i vilka ansöknungen varit bifallen				Antal avslagna ansökningar				Hela antalet mål
	Tviste-mål	Brott-mål	Besvärs-mål	Summa	Tviste-mål	Brott-mål	Besvärs-mål	Summa	
1960	68	37	51	156	277	620	116	1 013	1 169
1970	59	51	76	186	228	626	218	1 072	1 258
1975	48	45	84	177	318	680	422	1 420	1 597
1980	45	42	80	167	356	1 035	831	2 222	2 389
1981	54	43	88	185	426	1 039	955	2 420	2 605
1982	48	32	91	171	409	1 045	1 068	2 522	2 693
1983	62	37	105	204	447	1 104	1 160	2 711	2 915
1984	57	39	129	225	527	1 201	1 251	2 979	3 204
1985	53	38	107	198	507	1 111	1 297	2 915	3 113
1986	65	36	68	169	564	1 070	1 276	2 910	3 079
1987	49	22	67	138	562	1 184	1 315	3 061	3 199
1988	56	28	93	177	534	1 162	1 230	2 926	3 103
1989	41	33	82	156	483	1 105	1 102	2 690	2 846
1990	48	31	76	155	423	1 055	1 186	2 664	2 819
1991	62	25	62	149	409	1 123	1 302	2 834	2 983

Tabell 4.2.5.2

Högsta domstolen: avgjorda mål efter innebörden av HDs avgörande 1960, 1970, 1975, 1980 och 1985–1991

The Supreme Court: cases finally dealt with, by nature of decision of the Supreme Court, 1960, 1970, 1975, 1980 and 1985–1991

Anm. I tabellen ingår inte avslagna ansökningar om prövningstillstånd

Mål År	Hela antalet mål	Ändrings- yrkandet ej till nå- gon del upptaget till prövning	Målet återför- visat	Överklagade avgörandet Fast ställt	Ändrat tillbaka till första instans	Ändrat på annat sätt
<i>Tvistemål</i> ¹						
1960	65	2	1	27	15	20
1970	52	-	3	24	3	22
1975	60	1	2	21	4	32
1980	30	-	2	17	2	9
1985	63	-	4	31	5	23
1986	53	3	2	24	9	15
1987	65	-	3	37	4	21
1988	53	-	4	23	9	17
1989	56	2	4	25	8	17
1990	56	2	4	28	5	17
1991	49	1	5	23	7	13
<i>Brottmål</i> ¹						
1960	44	1	1	9	5	28
1970	57	-	1	5	7	44
1975	39	1	2	9	4	23
1980	48	8	3	13	3	21
1985	51	3	3	25	-	20
1986	52	4	2	12	-	34
1987	43	-	3	12	-	28
1988	45	8	3	14	-	20
1989	51	4	-	11	-	36
1990	46	1	1	15	-	29
1991	39	6	2	12	-	19
<i>Besvärsmål</i> ¹						
1960 ²	75	-	3	49	6	17
1970	92	6	8	43	3	32
1975	124	15	9	60	5	35
1980	138	21	6	66	6	39
1985	167	5	15	90	3	54
1986	156	3	15	71	10	57
1987	129	2	8	62	10	47
1988	179	7	9	92	10	61
1989	194	1	18	97	5	73
1990	150	1	16	81	6	46
1991	154	8	9	74	8	55

1) Handlagda av HD såsom andra och tredje instans.

2) Som besvärsmål har redovisats 3 ospecificerade mål som fullföljts från Vattenöverdomstolen.

Tabell 4.2.5.3

Högsta domstolen: mål och ärenden 1991

The Supreme Court: cases and other legal matters, 1991

A Ansökningar om prövningstillstånd

	Revisionsmål		Besvärs- mål	Summa
	Tviste- mål	Brott- mål		
Balanserade från föregående år	212	229	318	759
Inkomna under året ¹	599	1 290	1 719	3 608
därav specialmål	29	8	136	173
Summa	811	1 519	2 037	4 367
Avskrivna under året	27	52	57	136
Avgjorda under året	468	1 153	1 428	3 049
därav bifallna	62	25	62	149
Balanserade till följande år	316	314	552	1 182
därav specialmål	16	1	68	85
Summa	811	1 519	2 037	4 367
Av de till följande år balanserade målen har till HD inkommit				
under redogörelseåret	285	302	518	1 105
under tidigare år	31	12	34	77

B Mål vari prövningstillstånd meddelats, övriga mål och ansökningar

	Prövningstillstånd meddelat		Besvärs- mål	Summa	Mål vari prövnings- tillstånd ej er- fordras	Besvär över dom- villa	Ansökningar om	
	Tviste- mål	Brott- mål					Resning	Återställ- ande av försutten tid
Balanserade från föregående år	37	17	43	97	55	17	106	10
Mål vari prövningstillstånd meddelats								
under året/Inkomna under året	62	25	62	149	197	44	285 ²	17
därav specialmål	.	.	.	.	6	-	-	-
Summa	99	42	105	246	252	61	391	27
Avskrivna under året	2	-	1	3	16 ³	8	7	2
Avgjorda under året	40	32	68	140	155 ³	32	238	15
därav bifallna	.	.	.	.	14	-	1	5
efter huvudförhandling	8	21	-	29	.	-	-	-
Balanserade till följande år	57	10	36	103	81	22	145	10
därav specialmål	.	.	.	.	16	-	-	-
Summa	99	42	105	246	252	61	391	27
Av de till följande år balanserade målen har till HD inkommit								
under redogörelseåret	20	7	17	44	69	17	125	7
under tidigare år	37	3	19	59	12	5	20	3

1) Här tillkommer 8 andra i HD förekommande ärenden.

2) Därav 171 resningar enl RB 58:1 och 114 resningar enl RB 58:2 och 3.

3) Av dessa mål handlades sammanlagt av HD som andra instans 63 mål.

Tabell 4.2.5.4

Högsta domstolen: avgjorda mål¹ och mål i vilka ansökning om prövningstillstånd avslagits¹ efter tiden från det målet inkommit till HD och till HDs avgörande 1991

The Supreme Court: cases finally dealt with and applications for review refused, by time period in the Supreme Court, 1991

Anm. I HD avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Tiden från det målet inkommit till HD och till HDs avgörande						
		T o m 3 mån.	Över 3 t.o.m. 6 mån.	Över 6 mån. t.o.m. 1 år	Över 1 t.o.m. 1,5 år	Över 1,5 t.o.m. 2 år	Över 2 år	Okänd tid
<i>Twistemål</i>	458	212	103	89	31	14	9	-
Mål enligt 14 § instr. för HD	12	11	-	1	-	-	-	-
Specialmål	29	6	6	7	4	3	3	-
Förtursmål	90	50	26	12	1	1	-	-
Andra mål	327	145	71	69	26	10	6	-
<i>Brottmål</i>	1 162	859	175	81	13	1	-	33
Mål enligt 14 § instr. för HD	291	280	4	1	-	-	-	6
Förtursmål	619	401	135	57	11	1	-	14
Andra mål	252	178	36	23	2	-	-	13
<i>Besvärsmål</i>	1 456	963	255	143	38	16	8	33
Mål enligt 14 § instr. för HD	207	196	4	3	1	-	-	3
Specialmål	107	45	25	21	8	5	3	-
Förtursmål	771	514	136	74	19	4	-	24
Andra mål	371	208	90	45	10	7	5	6
Samtliga mål	3 076	2 034	533	313	82	31	17	66
<i>Avgjorda mål</i>								
Twistemål	49	5	6	14	10	7	7	-
Brottmål	39	11	9	11	2	1	-	5
Besvärsmål	154	64	26	31	14	9	7	3
<i>Avslagna ansökningar om prövningstillstånd</i>								
Twistemål	409	207	97	75	21	7	2	-
Brottmål	1 123	848	166	70	11	-	-	28
Besvärsmål	1 302	899	229	112	24	7	1	30

1) Handlagda av HD som andra och tredje instans.

Tabell 4.2.5.5

Högsta domstolen: avgjorda mål och mål i vilka ansökning om prövningstillstånd avslagits efter tiden från det målet inkommit till första instans och till HDs avgörande 1991

The Supreme Court: cases finally dealt with and applications for review refused, by time period from the case's entering 1st instance court until the decision of the Supreme Court, 1991

Anm. I HD avskrivna mål, besvärsmål och mål avgjorda av HD som första instans ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Tiden från det målet inkommit till första instans och till HDs avgörande				
		T.o.m. 1 år	Över 1 t.o.m. 2 år	Över 2 t.o.m. 3 år	Över 3 år	Okänd tid
<i>Twistemål</i>	458	36	109	141	171	1
Mål enl 14 § instr för HD	12	4	1	5	2	-
Specialmål	29	-	1	9	19	-
Förtursmål	90	9	27	28	25	1
Andra mål	327	23	80	99	125	-
<i>Brottmål</i>	1 162	498	451	86	47	80
Mål enl 14 § instr för HD	291	241	19	5	6	20
Förtursmål	619	189	307	56	28	39
Andra mål	252	68	125	25	13	21
Samtliga mål	1 620	534	560	227	218	81
<i>Avgjorda mål</i>						
Twistemål	49	-	7	16	26	-
Brottmål	39	14	12	5	2	6
Avslagna ansökningar om prövningstillstånd						
Twistemål	409	36	102	125	145	1
Brottmål	1 123	484	439	81	45	74

Tabell 4.2.5.6

Högsta domstolen: ändringsfrekvensen i de av Högsta domstolen avgjorda målen¹ 1991

The Supreme Court: frequency at which judgements are altered by the Supreme Court, 1991

Anm. Mål som i HD avskrivits eller inte upptagits till prövning ingår inte i tabellen.

	Twistemål		Brottmål		Besvärsmål	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Fastställda	23	5,0	12	1,0	74	5,1
Ändrade eller återförvisade	25	5,5	21	1,8	72	4,9
Ansökan om prövningstillstånd avslagen	409	89,3	1 123	97,2	1 302	89,4

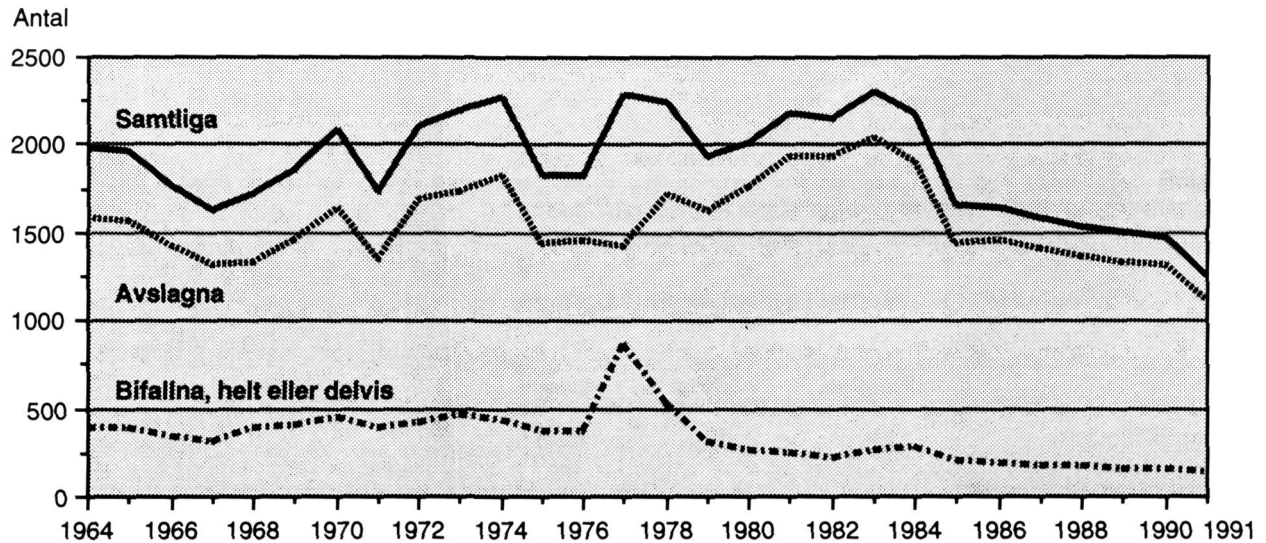
1) Handlagda av HD som andra och tredje instans.

4.2.6 Nåd

Regeringen får genom nåd efterge eller mildra brottspåföljd eller annan sådan rättsverkan av brott. Nådeärenden handläggs inom en särskild enhet vid justitiedepartementet.

År 1991 behandlades 1 254 nådeansökningar av regeringen. 89 procent avslogs och 11 procent bifölls helt eller delvis. Antalet nådeansökningar år 1991 är det lägsta sedan år 1967.

Slutligt handlagda nådeansökningar efter regeringens beslut, 1964–1991

Tabell 4.2.6.1

Nådeansökningar: slutligt handlagda efter regeringens beslut 1970, 1975 och 1980–1991

Petitions for pardon: finally dealt with, by decree, 1970, 1975 and 1980–1991

	1970	1975	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Antal nådeansökningar	2 084	1 818	2 013	2 179	2 147	2 305	2 175	1 644	1 636	1 575	1 532	1 493	1 462	1 254
därav i procent														
Avslagna	78	79	87	89	90	88	87	87	89	90	89	89	90	89
Helt eller delvis bifallna	22	21	13	11	10	12	13	13	11	10	11	11	10	11

Tabell 4.2.6.2

Nådeansökningar: slutligt handlagda efter tiden mellan påföljdens ådömande och regeringens beslut samt efter påföljdens art m.m. 1991

Petitions for pardon: finally dealt with, by time of period between judgement and decree etc., 1991

	Fängelse	Övrigt	Summa
Antal nådeansökningar	1 242	12	1 254
<i>Tiden mellan påföljdens ådömande och regeringens beslut</i>			
T.o.m. 6 mån.	441	3	444
Över 6 mån.–1 år	480	4	484
Över 1 år–2 år	226	2	228
Över 2 år–3 år	54	-	54
Över 3 år	41	3	44
<i>Ansökningen avslagen ¹</i>	1 105	12	1 117
<i>Ansökningen helt eller delvis bifallen</i>	137	-	137
I % av antalet ansökningar	11	-	11

1) Inklusive ej till prövning upptagna.

Tabell 4.2.6.3

Nådeansökningar: slutligt handlagda efter den påföljd sökanden ådömts samt efter nådeansökningens innehåll och innebörd av regeringens beslut 1991

Petitions for pardon: finally dealt with, by sentence, contents of petition and decree, 1991

Ådömd påföljd Ansökningens innehåll	Ansök- ningen avslagen	Ansökningen helt eller delvis bifallen						Påföljden utbytt mot påföljd av annan art eller påföljdskombination					Annan nåd eller lindring	Summa	Hela antalet nåde- ansök- ningar
		Befri- else från på- följ- den	Ned- sätt- ning av påfölj- den	Ned- sätt- ning av straff- tiden	Vill- kor- lig fri- giv- ning	Upp- skov med verk- ställig- heten	Skyddstillsyn		Villkorlig dom		Böter				
							Hela anta- let	Där- jämte böter	Hela anta- let	Där- jämte böter					
<i>Fängelse</i>															
Befrielse från påföljden	624	3	-	2	7	2	22	7	39	33	2	-	77	701	
Befrielse från återstoden av påföljden	59	-	-	1	5	-	-	-	1	1	-	-	7	66	
Nedsättning eller ändring av påföljden	383	1	1	1	2	2	13	5	19	18	-	1	40	423	
Övrigt	39	-	-	1	1	9	-	-	-	-	1	1	13	52	
Summa	1 105	4	1	5	15	13	35	12	59	52	3	2	137	1 242	
<i>Övrigt</i>															
Befrielse från påföljden	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	
Befrielse från återstoden av påföljden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nedsättning eller ändring av påföljden	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Övrigt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Summa	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	
<i>Summa</i>															
Befrielse från påföljden	634	3	-	2	7	2	22	7	39	33	2	-	77	711	
Befrielse från återstoden av påföljden	59	-	-	1	5	-	-	-	1	1	-	-	7	66	
Nedsättning eller ändring av påföljden	384	1	1	1	2	2	13	5	19	18	-	1	40	424	
Övrigt	40	-	-	1	1	9	-	-	-	-	1	1	13	53	
Summa	1 117	4	1	5	15	13	35	12	59	52	3	2	137	1 254	

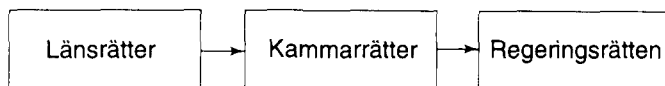
Tabell 4.2.6.4

Nådeansökningar: slutligt handlagda efter brott för vilket påföljden ådömts, sökandens ålder samt innebörden av regeringens beslut, 1991
 Petitions for pardon: finally dealt with, by crimes for which the sentence is imposed, age of petitioner and decree, 1991

Brott för vilket påföljden å dömts	Nådeansökningen helt eller delvis bifallen									Nådeansökningen helt avslagen									Summa Därav		
	Ålder vid tiden för domen						Summa	Därav		Ålder vid tiden för domen						Summa	Därav		nåde- ansök- ningar	Män	Kvin- nor
	18- 20år	21- 24år	25- 29år	30- 39år	40- 59år	60- år		Män	Kvin- nor	18- 20år	21- 24år	25- 29år	30- 39år	40- 59år	60- år		Män	Kvin- nor			
Brott mot																					
Brottsbalken	1	11	7	21	22	3	65	56	9	24	85	105	212	209	15	650	607	43	715	663	52
3-7 kap.	-	5	3	7	4	3	22	20	2	18	38	44	98	87	8	293	282	11	315	302	13
8 kap.	1	3	-	4	1	-	9	9	-	4	32	31	37	25	-	129	115	14	138	124	14
Övriga kap.	-	3	4	10	17	-	34	27	7	2	15	30	77	97	7	228	210	18	262	237	25
Trafikbrottslagen	-	8	5	12	15	2	42	38	4	4	15	32	92	88	8	239	215	24	281	253	28
Skattebrottslagen	-	-	-	1	4	1	6	6	-	-	-	1	7	19	2	29	29	-	35	35	-
Narkotikastrafflagen	-	2	2	1	3	-	8	5	3	1	9	21	36	11	2	80	61	19	88	66	22
Övriga lagar	-	7	7	1	1	-	16	15	1	2	25	50	29	11	2	119	118	1	135	133	2
Summa	1	28	21	36	45	6	137	120	17	31	134	209	376	338	29	1 117	1 030	87	1 254	1 150	104

4.3 Allmänna förvaltningsdomstolar

Administrative courts

Allmänna förvaltningsdomstolar är

- länsrätterna (LR) 24 st
- kammarrätterna (KR) 4 st
- Regeringsrätten (RR).

Samtliga rätter lyder under Justitiedepartementet.

LR och ett stort antal centrala och regionala myndigheter har KR som överrätt. RR är den högsta allmänna förvaltningsdomstolen.

Administrativt samordnas länsrätterna med kammarrätterna och Regeringsrätten av Domstolsverket som är central förvaltningsmyndighet.

Förvaltningsdomstolarna handlägger bl.a. skattemål, körkortsmål, barnavårdsmål och nykterhetsmål. Tyngdpunkten ligger på skattemål, framför allt i LR.

Länsrätter

Under år 1991 inkom till LR 87 163 beskattningsmål och 63 445 övriga mål. Avgjorda beskattningsmål var 77 327, av-

gjorda övriga mål var 63 445. Fr.o.m. 1 jul 1991 redovisas också socialförsäkringsmål. 5 787 socialförsäkringsmål kom in till länsrätterna vilka tidigare handlades av försäkringsrätterna. Antalet avgjorda beskattningsmål var lägst år 1990 sedan de nuvarande länsrätternas organisation infördes den 1 juli 1979. År 1991 ökade beskattningsmålen med 18 procent jämfört med 1990.

Av besvärsmålen som avgjordes i LR under år 1991 prövades 71 procent i sak. Av dessa ändrades

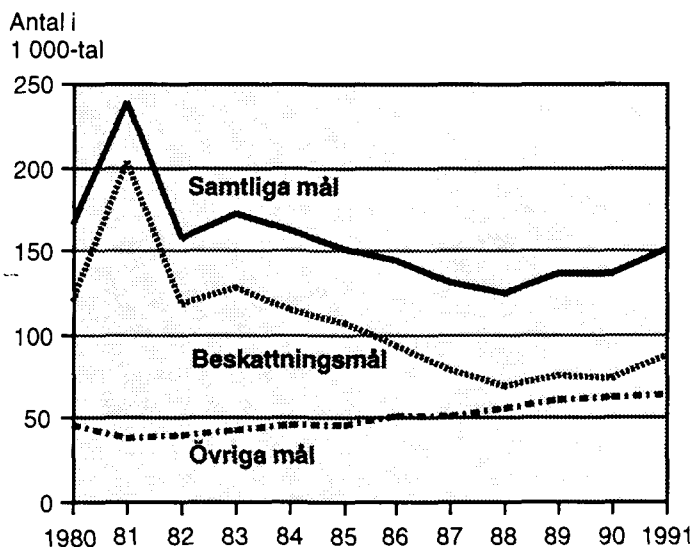
- 52 % av fastighetstaxeringsmålen
- 75 % " inkomsttaxeringsmålen
- 24 % " uppbördsmålen och
- 63 % " folk-och kyrkobokföringsmålen.

Kammarrätter

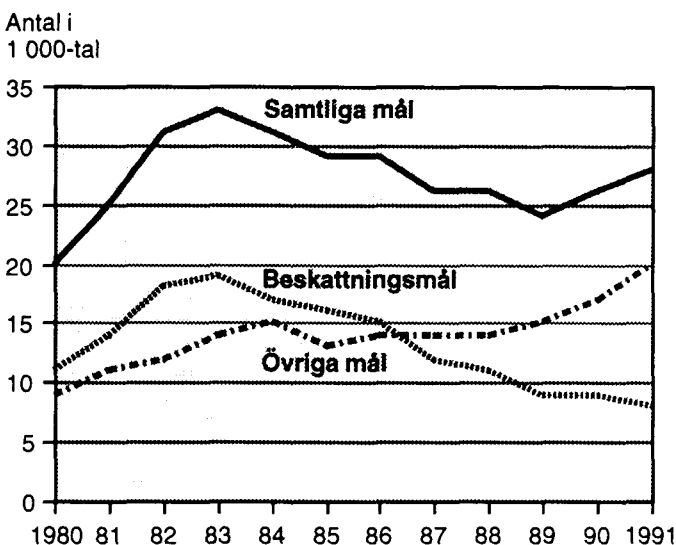
KR finns i Stockholm, Göteborg, Sundsvall och Jönköping. KR är överrätt till LR och har motsvarande funktion också mot ett stort antal centralt och regionalt verksamma myndigheter. Dessa myndigheter redovisas inte i RSÅ.

Antalet avgjorda mål är fler än antalet mål som kom in under året, 28 929 resp 27 654. De inkomna målen är 5 procent fler än år 1990. Ökningen av inkomna mål avser förutom

Inkomna mål i länsrätterna, 1980–1991

Inkomna mål i kammarrätterna, 1980–1991

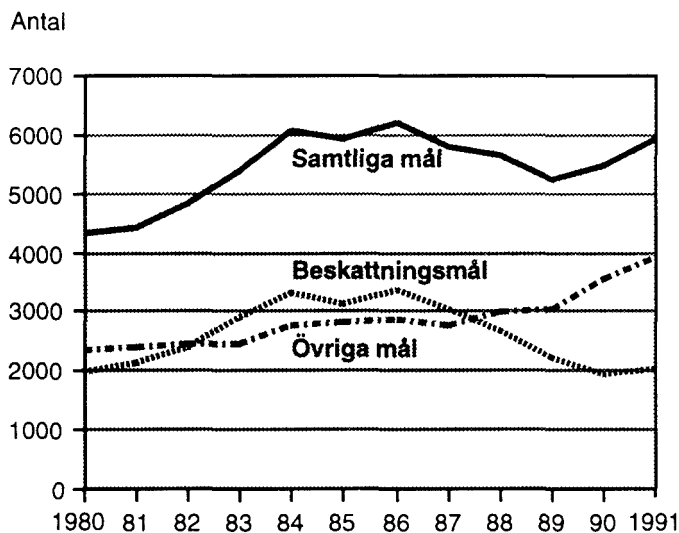
socialförsäkringsmålen, övriga mål som ökat med 12 procent från 17 488 till 19 604. Antalet inkomna beskattningsmål minskade däremot med 9 procent, från 8 811 till 8 050. 29 procent av de avgjorda skattemålen och 1 procent av de övriga avgjorda målen hade år 1991 mer än 2 års handläggningstid.

Regeringsrätten

RR är den högsta allmänna förvaltningsdomstolen. Den prövar besvär över avgöranden i KR samt besvär över vissa beslut av länsstyrelser och centrala myndigheter.

År 1991 inkom 5 893 mål till RR, 5 630 avgjordes. Av de avgjorda målen var 3 634 mål övriga mål. Det är det högsta antalet någonsin och 22 procent fler än 1990.

Inkomna mål i Regeringsrätten, 1980–1991

Tabell 4.3.1

Länsrätter: balanserade, inkomna och avgjorda mål 1980 och 1983–1991

County Courts: cases pending, entered and finally dealt with, 1980 and 1983–1991

Mål	1980	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Balanserade från föregående år	256 288	280 197	211 648	194 543	177 194	160 230	143 804	128 179	127 632	127 762
Beskattningsmål	237 168	269 147	198 277	180 010	162 884	143 771	126 659	110 632	107 102	106 146
Övriga mål	19 120	11 050	13 371	14 533	14 310	16 459	17 145	17 547	20 530	21 616
Inkomna under året	165 361	157 250	160 739	151 386	142 744	129 815	124 793	135 354	136 287	156 395
Beskattningsmål	119 062	118 398	114 379	106 801	92 564	78 638	69 455	75 295	73 874	87 163
Socialförsäkringsmål										5 787 ¹
Övriga mål	46 299	38 852	46 360	44 585	50 180	51 177	55 338	60 059	62 413	63 445
Avgjorda under året	185 884	201 783	177 229	168 489	160 003	146 747	139 811	135 097	135 698	141 536
Beskattningsmål	138 762	166 212	132 368	123 956	112 421	96 550	85 258	78 465	74 914	77 327
Socialförsäkringsmål										764 ¹
Övriga mål	47 122	35 571	44 861	44 533	47 582	50 197	54 553	56 632	60 784	63 445
Balanserade till följande år	235 765	235 662	195 158	177 440	159 935	143 298	128 786	128 436	128 221	142 621
Beskattningsmål	217 468	221 333	180 288	162 855	143 027	125 859	110 856	107 462	106 062	115 982
Socialförsäkringsmål										5 023 ¹
Övriga mål	18 297	14 329	14 870	14 585	16 908	17 439	17 930	20 974	22 159	21 616
Balansens ålder i år										
Beskattningsmål										
–1	92 270	90 557	88 298	80 784	69 202	59 291	51 501	60 715	56 122	60 583
1–2	55 514	89 014	57 848	51 864	45 786	40 985	36 459	25 846	33 798	32 678
2–3	48 703	27 175	22 486	22 374	19 912	18 116	15 252	13 262	9 298	17 215
3–	20 981	14 587	11 656	7 833	8 125	7 467	7 644	7 639	6 844	5 506
Övriga mål										
–1	16 461	13 141	13 518	13 212	15 600	15 949	15 943	18 578	18 919	17 078
1–2	1 542	877	986	1 021	881	1 183	1 624	1 816	2 451	3 260
2–3	236	187	242	196	230	210	250	464	553	895
3–	58	124	124	156	197	95	113	116	236	383

1) Socialförsäkringsmål behandlas vid länsrätterna fr.o.m. 1991–07–01.

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket

Tabell 4.3.2

Länsrätter: ändringsfrekvensen i avgjorda besvärsmål¹ 1991

County Courts: frequency at which judgments are altered by County Courts, 1991

Målgrupp	Målen fördelade efter avgörandet						
	Hela	Ej	Prövade	därav		Ändring	
	antalet	prövade	i sak	Ej ändring		Ändring	
	mål	i sak		Antal	%	Antal	%
Fastighetstaxering	5 823	468	5 355	2 564	47,9	2 791	52,1
Inkomsttaxering m.m.	66 394	8 536	57 858	14 434	24,9	43 424	75,1
Skattetillägg och förseningsavgift	1 039	67	972	340	35,0	632	65,0
Mervärdesskatt	494	62	432	251	58,1	181	41,9
Uppbörd	1 776	145	1 631	1 233	75,6	398	24,4
Folkbokföring och kyrkobokföring	625	154	471	172	36,5	299	63,5
Annan skattelagstiftning	1 077	210	867	500	57,7	367	42,3
Summa	77 228	9 642	67 586	19 494	28,8	48 092	71,2

1) 99 mål angående bevissäkring och betalningssäkring ingår ej i tabellen.

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket

Tabell 4.3.3

Länsrätter: avgjorda mål efter beskaffenhet och processtidens längd 1991

County Courts: cases finally dealt with, by nature and time period in County Courts, 1991

Målgrupp	Hela antalet mål	Handläggningstidens längd i månader					
		0-6	7-12	13-18	19-24	25-36	37-
Fastighetstaxering	5 823	962	3 050	291	338	1 076	106
Skattemål	71 504	11 989	16 327	13 240	10 638	10 867	8 443
Körkortsmål	45 800	34 485	7 740	2 216	753	467	139
Socialförsäkringsmål	764	759	5	.	.	.	.
Sociala mål m.m.	17 645 ¹	16 585	911	93	34	16	6
Samtliga mål	141 536	64 780	28 033	15 840	11 763	12 426	8 694

1) Därav 1 855 mål enligt LVU (vård av unga), 1 952 mål enligt LVM (vård av vuxna missbrukare) samt 11 952 mål enligt SOL (socialtjänstlagen).

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

Tabell 4.3.4

Kammarrätter: balanserade, inkomna och avgjorda mål 1960, 1970, 1975, 1980 och 1984-1991

Administrative Courts of Appeal: cases pending, entered and finally dealt with, 1960, 1970, 1975, 1980 and 1984-1991

Mål	1960	1970	1975	1980	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Balanserade från föregående år	8 658	9 134	25 396	12 708	24 924	25 557	25 569	24 331	21 052	20 332	18 999	17 594
Beskattningsmål	8 089	8 866	20 748	10 543	20 777	21 225	21 500	20 406	17 390	16 783	15 187	13 542
Övriga mål	569	268	4 648	2 165	4 147	4 332	4 069	3 925	3 662	3 549	3 812	4 052
Inkomna under året	10 521	11 806	22 346	20 197	31 073	29 378	28 815	25 934	25 657	23 652	26 299	27 654
Beskattningsmål	9 593	11 211	14 153	11 162	16 562	16 438	14 625	11 987	11 441	8 633	8 811	8 050
Övriga mål	928	595	8 193	9 035	14 511	12 940	14 190	13 947	14 216	15 019	17 488	19 604
Avgjorda under året	10 066	10 548	23 302	20 503	30 538	29 481	30 129	29 257	26 390	25 044	27 735	28 929
Beskattningsmål	9 110	9 957	13 065	11 423	16 204	16 287	15 774	15 066	12 070	10 283	10 621	10 055
Övriga mål	956	591	10 237	9 080	14 334	13 194	14 355	14 191	14 320	14 761	17 114	18 874
Avgjorda med nämnd	..	..	..	263	298	292	322	317	449	543	515	691
Balanserade till följande år	9 113	10 578	24 440	12 402	25 459	25 454	24 255	21 008	20 319	18 940	17 563	16 319
Beskattningsmål	8 572	10 290	21 836	10 282	21 135	21 376	20 351	17 327	16 761	15 133	13 377	11 537
Övriga mål	541	288	2 604	2 120	4 324	4 078	3 904	3 681	3 558	3 807	4 186	4 782
Balansens ålder i år												
Beskattningsmål												
-1	7 755	7 747	12 414	8 048	13 162	13 132	11 851	9 548	9 287	7 057	7 102	6 165
1-2	407	2 105	7 092	1 672	6 573	6 603	6 401	5 635	5 073	5 288	3 674	3 438
2-3	390	438	2 193	443	1 246	1 384	1 841	1 853	1 944	2 056	1 965	1 091
3-	20		137	119	154	257	258	291	457	732	636	843
Övriga mål												
-1	454	273	1 858	1 846	3 692	3 449	3 403	3 133	3 071	3 300	3 765	4 296
1-2	84	15	539	209	542	507	427	473	407	418	332	406
2-3	3	-	200	61	88	106	64	66	62	76	66	68
3-	-	-	7	4	2	16	10	9	18	13	23	12

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket

Tabell 4.3.5

Kammarrätter: avgjorda mål efter beskaffenhet och processtidens längd m.m. 1991

Administrative Courts of Appeal: cases finally dealt with, by nature and time period in Administrative Courts of Appeal etc., 1991

Målgrupp	Målen fördelade efter avgörandet								Handläggningstidens längd i månader							
	Ej prövad i sak	Prövad i sak			Summa			därav		0-6	7-12	13-18	19-24	25-36	37-	Summa
		Utan muntlig förhand- ling	Med muntlig förhand- ling					Ej ändring	Ändring							
								Antal	%							
<i>Beskattnings</i>																
Inkomst- och förmögen- hetsskatt o.d.	655	6 998	303	7 301	5 355	73,3	1 946	26,7		1 371	1 357	1 396	1 357	1 550	925	7 956
Fastighetstaxering	39	133	2	135	111	82,2	24	17,8		49	30	58	15	16	6	174
Mervärdesskatt	20	229	9	238	182	76,5	56	23,5		36	22	47	58	64	31	258
Övrig indirekt skatt	28	382	-	382	298	78,0	84	22,0		157	105	61	42	24	21	410
Uppbörd	36	405	5	410	349	85,1	61	14,9		93	124	83	56	60	30	446
Tullmål	4	113	-	113	106	93,8	7	6,2		28	21	48	8	12	-	117
Skattetillägg och för- seningsavgift	13	330	5	335	259	77,3	76	22,7		81	69	60	57	35	46	348
Övriga skattemål	22	315	9	324	226	69,8	98	30,2		150	39	32	34	64	27	346
Summa	817	8 905	333	9 238	6 886	74,5	2 352	25,5		1 965	1 767	1 785	1 627	1 825	1 086	10 055
<i>Övrigt angående</i>																
Körkort, trafikskott o.d.	207	8 111	159	8 270	6 577	79,5	1 693	20,5		8 281	160	23	8	4	1	8 477
Barnbidrag, bidragsförskott, socialhjälp, familjebidrag samt studiemedelsavgifter	130	3 897	39	3 936	3 570	90,7	366	9,3		3 659	357	37	8	4	1	4 066
Barnavård, nykterhetsvård och kriminalvård	434	1 010	629	1 639	1 422	86,8	217	13,2		1 988	63	16	3	3	-	2 073
Författningar angående byggnation o.d.	216	626	143	769	592	77,0	177	23,0		512	268	114	67	18	6	985
Mantalskrivning o.d.	10	107	1	108	84	77,8	24	22,2		71	16	21	5	5	-	118
Kommunalbesvärsmål	395	943	4	947	877	92,6	70	7,4		869	342	76	37	8	10	1 342
Tryckfrihet m.m. ¹	57	226	-	226	135	59,7	91	40,3		278	5	-	-	-	-	283
Annat	192	1 300	38	1 338	1 105	82,6	233	17,4		936	288	133	90	71	12	1 530
Summa	1 641	16 220	1 013	17 233	14 362	83,3	2 871	16,7		16 594	1 499	420	218	113	30	18 874
Totalt	2 458	25 125	1 346	26 471	21 248	80,3	5 223	19,7		18 559	3 266	2 005	1 845	1 938	1 116	28 929

1) Tryckfrihet, återställande av försutten tid, resning samt mål enligt 2 § behörighetslagen.

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

Tabell 4.3.6

Regeringsrätten: balanserade, inkomna och avgjorda mål 1960, 1970, 1975, 1980 och 1984–1991

The Supreme Administrative Court: cases pending, entered and finally dealt with 1960, 1970, 1975, 1980 and 1984–1991

Mål	1960	1970	1975	1980	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Balanserade från föregående år	6 400	6 115	3 530	3 277	4 275	4 679	4 638	4 548	4 249	3 713	3 539	4 070
Beskattningsmål	5 305	4 321	2 112	2 030	2 792	3 252	3 035	2 932	2 801	2 071	1 853	1 867
Övriga mål	1 095	1 794	1 418	1 247	1 483	1 427	1 603	1 616	1 448	1 042	1 686	2 203
Inkomna under året	4 890	5 083	4 605	4 280	6 041	5 881	6 198	5 761	5 622	5 227	5 437	5 893
Beskattningsmål	1 886	1 858	1 945	1 968	3 314	3 095	3 362	3 012	2 651	2 218	1 931	2 023
Övriga mål	3 004	3 225	2 660	2 312	2 727	2 786	2 836	2 749	2 971	3 009	3 506	3 870
Avgjorda under året	5 104	5 333	4 617	4 443	5 677	5 896	6 296	6 054	6 170	5 300	4 888	5 630
Beskattningsmål	2 030	2 183	2 086	2 293	2 879	3 299	3 505	3 139	3 391	2 398	1 921	1 996
Övriga mål	3 074	3 150	2 531	2 150	2 798	2 597	2 791	2 915	2 779	2 902	2 967	3 634
Balanserade till följande år	6 304	5 873	3 518	3 114	4 639	4 664	4 540	4 255	3 701	3 640	4 088	4 333
Beskattningsmål	5 177	3 996	1 971	1 706	3 227	3 048	2 892	2 805	2 601	1 891	1 863	1 894
Övriga mål	1 127	1 877	1 547	1 408	1 412	1 616	1 648	1 450	1 640	1 749	2 225	2 439
Balansens ålder i år												
Beskattningsmål												
–1	..	..	1 502	1 251	2 559	2 197	2 285	2 199	1 607	1 441	1 344	1 437
1–2	..	..	280	412	597	762	521	548	392	363	443	356
2–3	..	..	135	43	66	83	71	52	58	76	60	92
3–	..	..	54	-	5	6	15	6	4	11	16	9
Övriga mål												
–1	..	..	1 012	1 082	1 165	1 367	1 331	1 170	1 459	1 406	1 829	1 979
1–2	..	..	396	299	212	203	283	227	151	306	345	403
2–3	..	..	97	21	32	33	26	33	21	30	39	51
3–	..	..	42	6	3	13	8	7	9	7	12	6

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

Tabell 4.3.7

Regeringsrätten: avgjorda mål efter beskaffenhet och processtidens längd m.m. 1991

The Supreme Administrative Court: cases finally dealt with, by nature and time period in Supreme Administrative Court etc., 1991

Målgrupp	Målen fördelade efter avgörandet						Handläggningstidens längd i månader						
	Ej prövad i sak	Prövad i sak	därav		Ej ändring	Ändring	0-6	7-12	13-18	19-24	25-36	37-	Summa
			Antal	%	Antal	%							
<i>Beskattning</i>													
Inkomst- och förmögen- hetsskatt o.d.	1 529	113	54	47,8	59	52,2	315	613	384	181	138	11	1 642
Fastighetstaxering	15	2	2	100,0	-	-	2	4	-	9	2	-	17
Mervärdesskatt	50	8	7	87,5	1	12,5	12	28	11	2	4	1	58
Övrig indirekt skatt	61	17	13	76,5	4	23,5	31	30	3	7	7	-	78
Uppbörd	48	2	1	50,0	1	50,0	30	7	2	4	6	1	50
Tullmål	27	2	2	100,0	-	-	4	16	4	4	1	-	29
Skattetillägg och för- seningsavgift	44	3	3	100,0	-	-	9	20	13	1	4	-	47
Övriga skattemål	70	5	3	60,0	2	40,0	42	9	9	2	13	-	75
Summa	1 844	152	85	55,9	67	44,1	445	727	426	210	175	13	1 996
<i>Övrigt angående</i>													
Körkort, trafikskott o.d.	921	40	23	57,5	17	42,5	816	124	18	2	1	-	961
Barnbidrag, bidragsförskott, socialhjälp, familjebidrag samt studiemedelsavgifter	614	29	17	58,6	12	41,4	295	237	81	21	8	1	643
Barnavård, nykterhetsvård och kriminalvård	299	16	11	68,7	5	31,3	296	10	5	4	-	-	315
Författningar angående byggnation o.d.	226	17	12	70,6	5	29,4	96	93	31	18	5	-	243
Mantalskrivning o.d.	30	7	4	57,1	3	42,9	15	7	8	5	2	-	37
Kommunalbesvärsmål	326	16	7	43,7	9	56,3	130	107	50	35	18	2	342
Patent, varumärken, mönsterskydd	43	7	5	71,4	2	28,6	11	10	18	4	7	-	50
Tryckfrihet och sekretess	6	115	89	77,4	26	22,6	59	50	10	2	-	-	121
Resning och återställande av försutten tid	319	138	90	65,2	48	34,8	147	105	121	52	24	8	457
Lagen om rättsprövning (1988:205)	29	43	38	88,4	5	11,6	24	30	12	6	-	-	72
Annat	367	26	14	53,8	12	46,2	145	141	61	29	14	3	393
Summa	3 180	454	310	68,3	144	31,7	2 034	914	415	178	79	14	3 634
Totalt	5 024	606	395	65,2	211	34,8	2 479	1 641	841	388	254	27	5 630

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

4.4 Hyres- och arrendenämnder, bostadsdomstolen

Rent Tribunals, Financy Tribunals, the Housing Court of Appeal

Hyresnämnder, arrendenämnder och bostadsdomstolen är specialdomstolar.

Hyresnämnderna är 12 st till antalet liksom **arrendenämnderna**. Hyres- och arrendenämnderna har gemensamt kansli.

Hyresnämnderna handlägger hyrestvister. De medlar vid hyrestvister, prövar tvister om villkor vid andrahandsupplåtelser eller medlemsskap enligt bostadsrättslagen m.m.

Bostadsdomstolen är överinstans för hyresnämnderna.

Tingsrätterna är överinstans för arrendenämnderna.

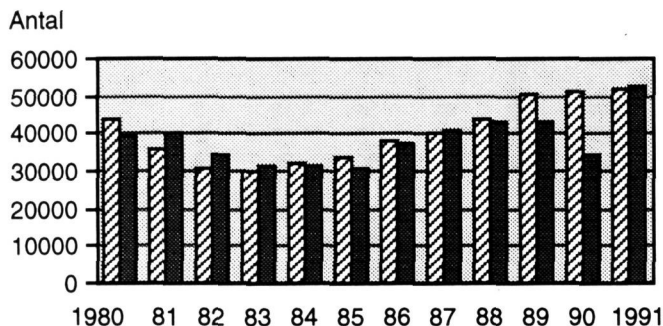
Antalet inkomna ärenden till hyresnämnderna var 52 039 år 1991. Det är 2 procent mer än 1990.

Till arrendenämnderna inkom 1 722 ärenden år 1991 mot 2 567 år 1990 och 3 197 år 1986. Det höga antalet ärenden vid arrendenämnderna 1986 torde ha samband med lagen om arrendators rätt att förvärva arrendestället. Denna lag trädde i kraft den 1 januari 1986.

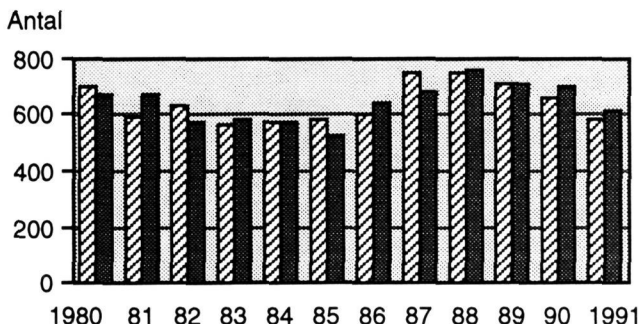
År 1991 prövades 72 procent av hyresnämndernas och 50 procent av arrendenämndernas ärenden i sak. Drygt 1 procent av hyresnämndernas ärenden fullföljdes till bostadsdomstolen.

År 1991 inkom 587 ärenden till bostadsdomstolen och 619 avgjordes.

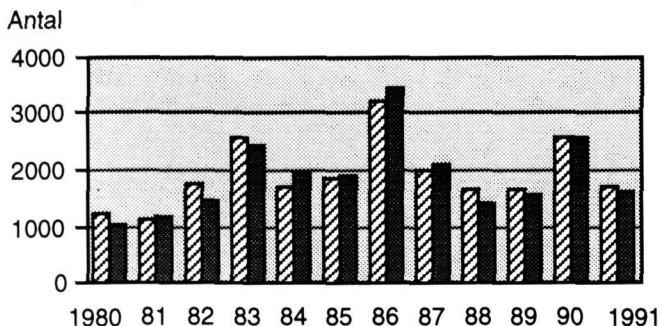
Inkomna och avgjorda ärenden vid hyresnämnderna, 1980–1991

Inkomna och avgjorda ärenden vid bostadsdomstolen 1980–1991

Inkomna och avgjorda ärenden vid arrendenämnderna, 1980–1991

▨ Inkomna
■ Avgjorda

Obs! Skalan för "antal" är olika i diagrammen.

Tabell 4.4.1

**Hyresnämnder, arrendenämnder och bostadsdomstolen:
inkomna, avgjorda och till följande år balanserade ärenden
1980–1991**

Rent Tribunals, Tenancy Tribunals and The Housing Court of
Appeal: cases entered, finally dealt with and pending at the end
of the year, 1980–1991

	Inkomna under året	Avgjorda ¹ under året	Balanserade till följande år
<i>Hyresnämnder</i>			
1980	44 176	39 853	18 675
1981	35 557	40 360	13 978
1982	30 719	34 720	9 977
1983	30 122	31 146	8 953
1984	32 454	31 196	8 731 ²
1985	33 495	30 951	11 275
1986	38 103	37 225	12 146
1987	40 358	40 676	11 825
1988	43 597	42 957	12 464
1989	50 577	43 037	19 999
1990	51 185	54 377	16 300
1991	52 039	52 405	15 925
<i>Arrendenämnder</i>			
1980	1 222	1 038	786
1981	1 137	1 152	747
1982	1 774	1 475	1 046
1983	2 579	2 441	1 184
1984	1 723	1 971	869
1985	1 868	1 925	812
1986	3 197	3 483	524
1987	1 992	2 090	428
1988	1 681	1 427	684
1989	1 680	1 541	829
1990	2 567	2 600	735
1991	1 722	1 631	826
<i>Bostadsdomstolen</i>			
1980	702	678	302
1981	599	672	213
1982	638	573	271
1983	567	587	251
1984	579	574	251
1985	586	525	312
1986	607	641	278
1987	751	680	349
1988	754	762	341
1989	714	708	347
1990	662	700	309
1991	587	619	277

1) Här redovisas endast sådana mål som avgjorts och rapporterats
som avgjorda under respektive år.

2) Balansen för 1984 är framtagna efter manuell inventering och där det
framkommit att balansen var drygt 1 500 färre än beräknat.

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

Tabell 4.4.2

Hyresnämnder och arrendenämnder: avgjorda ärenden fördelade efter avgörandet, rättens sammansättning vid avgörandet, förhandling m.m. 1991

Rent Tribunals and Tenancy Tribunals: cases dealt with, by nature of ruling, composition of the court, type of hearing etc., 1991

	Hyresnämnder		Arrendenämnder	
	Antal	%	Antal	%
Summa avgjorda ärenden	52 405	100	1 631	100
Avskrivna	14 438	27,6	790	48,4
Efter förlikning	1 468	2,8	97	5,9
Annat beslut	12 970	24,7	693	42,5
Prövade i sak	37 944	72,4	819	50,2
Beslut	37 921	72,4	797	48,9
Skiljedom	23	0,0	22	1,3
Avgjorda inför				
Fullsuttet nämnd	6 505	12,4	615	37,7
Ordförande	45 900	87,6	1 016	62,3
Muntlig förhandling	14 894	28,4	680	41,7
Tid för muntlig förhandling/ besiktning i timmar	3 995	.	606	.

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket

Tabell 4.4.3

Hyresnämnder, arrendenämnder och bostadsdomstolen: avgjorda mål och ärenden efter beskaffenhet 1991

Rent Tribunals, Tenancy Tribunals and The Housing Court of Appeal: cases finally dealt with, by nature, 1991

	Hela antalet mål
Hyresnämnder	52 405
därav	
Medling eller skiljedom i hyrestvist	1 467
Utan krav på besittningsskydd	28 116
Förlängning av hyresavtal	3 133
Åtgärdsföreläggande, förlängd tid för åtgärd	1 240
Ärenden enligt hyresförhandlingslagen	9 456
Övriga ärenden	8 933
Arrendenämnder	1 631
därav	
Jordbruksarrende	525
Bostadsarrende	854
Övriga ärenden	252
Bostadsdomstolen	619
därav	
Förlängning av hyresavtal	330
Åtgärdsföreläggande/förlängd tid för åtgärd	35
Överlåtelse av bostad till samboende	9
Prövning av förhandlingsöverenskommelse	19
Övriga ärenden	226

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket

Tabell 4.4.4

Hyresnämnder: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda målen 1991

Rent Tribunals: frequency of appeal against the rulings, 1991

	Hela antalet mål	Inkomna till bostads- domstolen	
		Antal	I % av hela antalet mål
Mål enligt 12 kap. Jordabalken (JB)	41 847	435	1,0
Mål enligt hyresförhandlingslagen	9 456	54	0,6
Övriga mål	1 102	98	8,9
Summa	52 405	587	1,1

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

Tabell 4.4.5

**Bostadsdomstolen: avgjorda mål fördelade efter
beskaffenhet, avgörandets art, rättens sammansättning
vid avgörandet m.m. 1991**The Housing Court of Appeal: cases finally dealt with, by type,
nature of ruling, by composition of the court etc., 1991

	Hela antalet mål
Avgjorda mål	619
Därav	
Mål enligt 12 kap Jordabalken (JB)	446
Mål enligt hyresförhandlingslagen	58
Övriga mål	115
Prövade i sak	
Besvärstalan/ansökan helt eller delvis bifallen	77
Besvärstalan/ansökan ej bifallen	382
Annat beslut	160
Rättens sammansättning	
Stor sammansättning	18
Liten sammansättning	509
Annan	92
Mål som avgjorts efter muntlig förhandling/syn	52
Sammanlagd tid i timmar för muntlig förhandling	140

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

4.5 Rättshjälp

Public legal service

Rättshjälp enligt rättshjälpslagen utgår som

- allmän rättshjälp
- rättshjälp åt misstänkt i brottmål
- rättshjälp genom offentligt biträde och
- rådgivning.

Biträde och rådgivning lämnas av advokat eller biträdande jurist på enskild advokatbyrå.

För handläggning av vissa ärenden om rättshjälp, ersätter fr.o.m. den 1 januari 1991, Rättshjälpsmyndigheten i Sundsvall rättshjälpsnämnderna som fanns i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall.

Rättshjälp är beroende av den rättshjälpsökandes inkomster och försörjningsplikter.

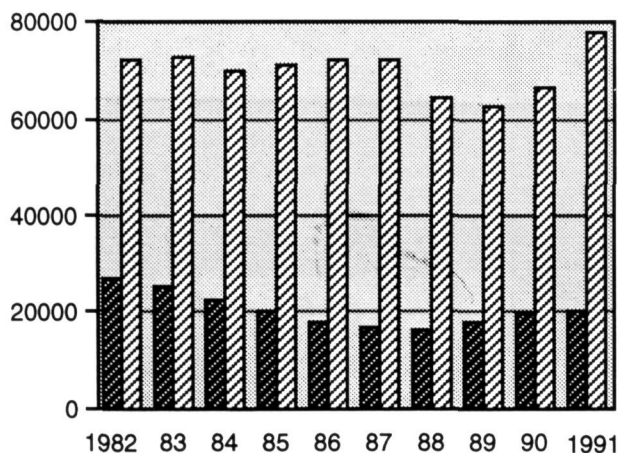
Under 1991 utgick rättshjälp i 23 012 mål vid allmänna domstolar. Statens kostnader för rättshjälp uppgick till 602

miljoner kronor. Till detta kommer kostnader vid specialdomstolar och nämnder utanför det traditionella domstolsväsendet, vilket inte ingår i denna redovisning.

Enligt uppgifter från Rättshjälpsmyndigheten var nettokostnaden för rättshjälp 11 200 kronor per ärende (exklusive brottmål). *Kostnaden per mål varierar kraftigt beroende på ärendets art.* Vårdomsmål medför en nettokostnad för staten på 18 000 kronor per mål, jämfört med skilsmässomål med gemensam ansökan, 6 500 kronor. För skilsmässomål där ansökan skett genom stämning var kostnaden 11 700 kronor. Högsta kostnaden ligger på de 13 socialförsäkringsmålen som avslutades 1991, 33 800 kronor per mål. Kostnaden för rättshjälp i mål om underållsbidrag var endast 5 780 kronor per mål.

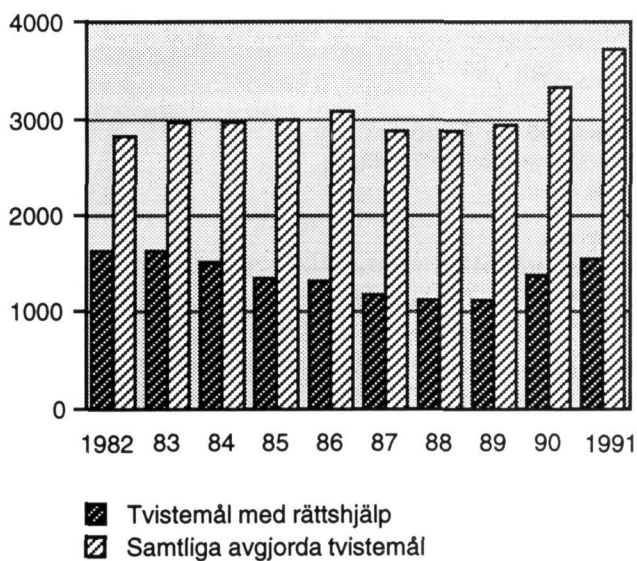
Tingsrätter: Rättshjälp och avgjorda tvistemål, 1982-1991

Antal i
1 000-tal

Hovrätter: Rättshjälp och avgjorda tvistemål, 1982-1991

Antal i
1 000-tal

Tabell 4.5.1

Rättshjälp: slutligt handlagda mål/ärenden med rättshjälp fördelade på domstol och myndighet 1991

Public legal services: cases and decisions finally dealt with, by court and agencies authorizing such services, 1991

Domstol, myndighet	Antal mål/ärenden där allmän rätts- hjälp förekommer	Framställningar om rättshjälp genom offentligt biträde
Tingsrätter	20 587	.
Tvistemål	20 339	.
Brottmål	93	.
Fastighetsdomstolsmål	155	.
Hovrätter	2 191	.
Tvistemål	1 554	.
Brottmål	55	.
Övriga mål	582	.
Högsta domstolen	234	.
Tvistemål	171	.
Brottmål	12	.
Besvärsmål	51	.
Statens va-nämnd	-	.
Länsrätter	..	..
Kammarrätter	..	..
Regeringsrätten	..	..
Hyresnämnder	38	..
Arrendenämnder	2	..
Bostadsdomstolen	5	..
Försäkringsrätter	12	..
Försäkringsöverdomstolen		
Arbetsdomstolen	59	-
Marknadsdomstolen	-	-
Patentbesvärsrätten	-	-
Kriminalvårdsstyrelsen	-	-
Kriminalvårdsnämnd	-	-
Interneringsnämnd	-	-
Psykiatriska nämnden	-	6
Utskrivningsnämnder	-	329

1) Här ingår rättshjälp enligt 36 § Rättshjälpslagen

Tabell 4.5.2**Rättshjälp: statens rättshjäpskostnader fördelade efter domstolar 1991**

Public legal services: costs to the state by court or Public Legal Services Boards authorizing such services, 1991

	Statens rättshjäpskostnader i miljoner kronor					Summa
	Allmän rättshjälp	Rättshjälp åt miss- tänkt i brottmål	Rättshjälp genom offentligt biträde	Måls- ägande biträde	Råd givning	
Allmänna domstolar	7,4	312,6	.	12,2	.	332,2
Förvaltningsdomstolar ¹	0,3	.	34,1	.	.	34,4
Rättshjäpsmyndigheten	261,3	.	2,8	.	1,7	265,8
Domstolsverket	0,1	.	.	.	.	0,1
Summa	269,1	312,6	36,9	12,2	1,7	632,5²

1) Inklusive hyres- och arrendenämnder, Bostadsdomstolen samt försäkringsdomstolar.

2) Det beräknas inflyta 31 miljoner kronor p.g.a. ålagd återbetalningsskyldighet. Den totala samhällskostnaden beräknas därför till 601,5 miljoner kronor. I redovisningen saknas specialdomstolarna och nämnderna utanför det traditionella domstolsväsendet.

Källa: Tabell från Domstolsverket.

Tabell 4.5.3**Rättshjälp: antal inkomna och avslutade ärenden samt statens rättshjäpskostnader fördelade efter ärendets art 1991**

Public legal services: cases entered and finally dealt with and costs to the state, by nature, 1991

Ärendets art	Ärenden		Utbetalade ersättning- ar i tkr.	Återbetal- ningsskyl- dighet i tkr.	Netto- kostnad i tkr.	Netto- kostnad/ ärende
	Inkomna	Avslutade				
Äktenskapsskillnad						
Gemensam ansökan	6 898	7 580	49 170	5 775	43 395	6 487
Ansökan genom stämning	4 563	4 272	50 060	555	49 505	11 718
Vårdnad om barn m.m.	2 981	2 842	51 329	229	51 100	18 061
Underhållsbidrag	7 493	8 206	47 434	4 041	43 394	5 780
Bodelning/bodelningsförrättare	107	106	1 916	179	1 737	18 074
Bodelning/klander	216	188	4 855	111	4 744	25 825
Övrig familjerätt	1 957	1 905	28 814	437	28 377	15 125
Arvsrätt	423	322	5 993	323	5 671	18 613
Skadestånd	2 209	1 546	40 053	1 171	38 882	25 908
Fordran, krav	1 825	1 327	25 905	1 228	24 677	19 521
Fastighetstvist	173	123	2 532	140	2 392	20 588
Arbetsrätt	751	299	5 605	190	5 415	18 745
Annat tvistemål	908	500	10 141	624	9 517	20 282
Verkställighet enligt 21 kap FB	246	163	2 568	246	2 322	15 755
Hyrestvist	264	210	3 258	87	3 171	15 514
Arrendetvist	14	9	187	0	187	20 775
Socialförsäkring	39	13	439	0	439	33 797
Körkort	3	2	15	0	15	7 555
Skatter	8	9	102	2	100	11 308
Övriga förvaltningsärenden	179	54	428	1	427	7 927
Annan angelägenhet	1 349	476	7 703	233	7 470	16 183
Summa	32 606	30 152	338 509	15 573	322 936	11 227

Källa: Tabeller från Rättshjäpsmyndigheten.

4.6 Andra myndigheter inom rättsväsendet

Various agencies with judicial functions

Riksåklagaren (RÅ)

Riksåklagaren är organiserad under justitiedepartementet och är högsta åklagaren under regeringen. RÅ är allmän åklagare i högsta domstolen och central förvaltningsmyndighet för åklagarväsendet. Vidare inspekterar RÅ underordnade myndigheter, anlitas ofta som remissorgan i lagstiftningsfrågor och tillsätter i flesta fall åklagare m.m.

Justitiekanslern (JK)

Justitiekanslern som är regeringens jurist är bl a regeringens juridiske rådgivare och bevakar statens rätt i olika sammanhang. JK har tillsyn över dem som utövar offentlig verksamhet. JK har enligt data-, kreditupplysnings- och inkassolagen besvärsmått över datainspektionens beslut och enligt lagen om TV-övervakning över länsstyrelsernas beslut. JK vakar också över tryck- och yttrandefriheten enligt tryckfrihetsförordningen och radioansvarighetslagen.

Justitieombudsmännen (JO)

Riksdagen utser JO som övervakar att myndigheter och tjänstemän i statlig förvaltning efterlever lagar och författningar och sköter sina uppgifter. JO skall avhjälpa brister i lagstiftningen och olikheter i rättstillämpning. JO tar upp ärenden dels på enskilds begäran, dels på eget initiativ. Mer än två år gamla ärenden behandlas dock ytterst sällan.

Observera att JO inte kan ändra domar och beslut och att JOs beslut inte kan överklagas.

Konsumentverket/Konsumentombudsmannen (KOV/KO)

KOV sorterar under finansdepartementet och är en central förvaltningsmyndighet. KOV skall stödja konsumenterna och förbättra deras ställning på marknaden genom att övervaka marknadens utbud, marknadsföring och säljvillkor, eller stödja forskning, undervisning och utbildning i konsumentfrågor m.m. KO anhängiggör ärenden enligt marknads- och avtalsvillkorlagen. KOVs generaldirektör är också KO.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN ligger under finansdepartementet och prövar tvister mellan konsument och säljare då det gäller en vara eller tjänst, eller rekommenderar hur tvisterna bör lösas.

Nämnden representeras både av konsumenter och näringsidkare.

Näringsfrihetsombudsman (NO)

NO som är en statlig ombudsman hör under finansdepartementet. NO skall främja en öskvärd konkurrens inom näringslivet. NO har genom konkurrenslagen att ingripa mot konkurrensbegränsningar, t.ex. monopol, leveransvägran, prissamverkan och marknadsuppdelning m.m. NO kan föra ärenden vidare till marknadsdomstolen eller allmän domstol beroende på ärendets natur.

Marknadsdomstolen (MD)

MD är en specialdomstol som handlägger ärenden enligt konkurrenslagen, marknadsföringslagen, lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden och lagen om avtalsvillkor mellan näringsidkare.

Mot marknadsdomstolens beslut får talan ej föras.

Arbetsdomstolen (AD)

AD ligger under arbetsmarknadsdepartementet och är enda instans vid arbetstvister mellan arbetsgivare och arbetstagare då kollektivavtal finns. Vid andra arbetstvister är tingsrätterna första och AD andra och sista instans.

Målen följer i stort sett samma regler som mål vid tingsrätt och hovrätt då förlikning är tillåten.

Diskrimineringsombudsmannen (DO)

DO (ombudsman mot etnisk diskriminering) skall verka för att etnisk diskriminering inte förekommer i arbetslivet eller på andra områden av samhällslivet. DO skall genom råd och på annat liknande sätt medverka till att den som utsätts för etnisk diskriminering kan ta vara på sina rättigheter. DO skall särskilt motverka att arbetssökande utsätts för etnisk diskriminering.

Jämställdhetsombudsman (JÄMO)

Skall se till att lagen om jämställdhet mellan män och kvinnor i arbetslivet efterlevs. JÄMO får föra talan i tvist enligt denna lag för en enskild arbetstagare eller en arbetssökande, om den enskilde medger det och om ombudsmannen finner att en dom i tvisten är betydelsefull för rättstillämpningen. Sådan talan förs vid arbetsdomstolen.

Tabell 4.6.1

Inkomna/nya ärenden vid några myndigheter med uppgifter inom rättsväsendet 1981–1991

New cases brought before various agencies with judicial functions, 1981–1991

Myndighet	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Riksåklagaren (RÅ)	993	1 007	1 203	1 125	1 181	997	1 039	1 055	1 067	1 068	1 077
därav											
Överprövningar av under-											
ställda åklagares beslut	227	266	328	313	317	257	242	153	252	253	270
Beviljade prövningstillstånd	41	38	39	51	49	48	35	41	38	26	28
Av RÅ till HD fullföljda mål	14	9	13	10	11	17	11	11	14	9	16
Justitiekanslern (JK)	2 915	2 946	3 352	3 591	3 706	3 885	4 261	4 172	3 856	4 050	4 691
därav											
Skadeståndsmål och											
ärenden	467	548	530	571	632	727	699	777	809	880	861
Tillsynsärende	689	748	749	743	765	782	805	947	809	747	789
Dataärenden	1 193	1 186	1 556	1 696	1 734	1 751	2 067	1 734	1 688	1 734	1 748
Konsumentverket/ Konsumentombudsmannen (KOV/KO)	4 629	4 285	4 320	4 134	4 111	4 030	4 112	4 059	3 726	3 917	3 449
därav											
Anmälningar och förfrågningar	4 286	3 923	3 877	3 696	3 811	3 741	3 869	3 776	3 569	3 410	3 161
från privatpersoner	2 538	2 087	2 018	2 028	2 158	2 104	1 934	2 118	1 532	1 893	1 904
KOV-initiativ	343	362	443	438	300	289	243	283	157	507	288
Allmänna reklamationsnämnden (ARN)	7 194	7 695	7 887	7 965	7 510	7 461	6 940	6 472	6 319	6 440	6 940
Näringsfrihetsombudsmannen (NO)	519	459	585	578	503	485	467	458	436	423	431
därav											
Anmälningar och förfrågningar	326	280	351	333	270	289	254	263	264	279	280
NO-initiativ	134	130	174	163	168	135	126	130	101	70	72
Marknadsdomstolen (MD)	38	28	34	51	48	37	46	40	43	34	39
därav											
Ärenden enligt marknadsföringslagen	30	23	21	35	33	28	36	31	29	24	25
Arbetsdomstolen (AD)	264	235	218	220	228	247	252	239	209	236	297
därav från											
Arbetsgivarsidan	117	58	46	35	46	58	52	56	40	38	51
Arbetstagarsidan	147	177	172	183	182	189	200	183	169	198	246
Diskrimineringsombudsmannen(DO)	.	.	.	.	.	304	676	656	680	736	456
Jämställdhetsombudsmannen (JämO)	.	510	502	503	492	483	508	384	351	205	188
	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90	1990/91	
Riksdagens ombudsmän/Justi-	3 516	3 846	3 528	3 329	3 440	3 021	2 972	3 054	3 668	4 143	
tieombudsmännen (JO)											
därav											
Klagomål och framställningar	3 399	3 688	3 397	3 163	3 323	2 889	2 803	2 855	3 477	3 883	
från enskilda	95	133	101	141	85	84	136	163	176	260	
JO-initiativ											

5 Bilaga

Appendix

Medelfolkmängden i Sverige, 1950–1991. 1 000-tal

Average population in Sweden, 1950–1991. In 1000s

År	Ålder									Totalt	Därav		
	0–14	15–17	18–20	21–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60–		Kvinnor	15–69	15–
1950	1 635	245	261	376	545	1 080	1 022	807	1 042	7 014	3 521	4 932	5 379
1951	1 662	246	258	369	524	1 091	1 035	824	1 061	7 070	3 549	4 955	5 410
1952	1 685	252	253	365	509	1 093	1 047	842	1 081	7 125	3 576	4 977	5 440
1953	1 703	259	249	360	496	1 088	1 058	858	1 101	7 171	3 598	4 996	5 469
1954	1 714	268	250	353	483	1 082	1 067	874	1 123	7 213	3 619	5 015	5 499
1955	1 725	276	256	347	473	1 077	1 073	890	1 146	7 262	3 643	5 041	5 537
1956	1 736	283	263	344	466	1 072	1 074	906	1 171	7 315	3 668	5 069	5 579
1957	1 737	294	273	344	461	1 064	1 073	923	1 194	7 364	3 691	5 104	5 627
1958	1 725	317	281	348	454	1 055	1 070	942	1 219	7 409	3 713	5 149	5 684
1959	1 701	347	286	355	445	1 045	1 062	961	1 245	7 446	3 732	5 198	5 746
1960	1 675	373	298	364	439	1 021	1 063	977	1 271	7 480	3 749	5 247	5 805
1961	1 651	386	321	376	436	991	1 073	988	1 298	7 520	3 768	5 299	5 869
1962	1 629	388	352	385	438	968	1 075	1 000	1 327	7 562	3 789	5 350	5 933
1963	1 613	383	377	401	444	948	1 071	1 012	1 354	7 604	3 810	5 397	5 991
1964	1 610	375	391	426	458	930	1 067	1 021	1 383	7 661	3 838	5 443	6 051
1965	1 620	364	395	461	474	917	1 063	1 027	1 413	7 734	3 872	5 490	6 114
1966	1 635	350	392	499	490	911	1 059	1 028	1 445	7 808	3 907	5 533	6 173
1967	1 649	337	384	525	511	908	1 050	1 028	1 476	7 868	3 937	5 563	6 219
1968	1 657	330	371	536	538	908	1 041	1 024	1 508	7 912	3 962	5 586	6 256
1969	1 665	327	359	540	572	916	1 032	1 018	1 540	7 968	3 991	5 618	6 303
1970	1 676	325	350	540	613	929	1 013	1 021	1 575	8 043	4 027	5 663	6 366
1971	1 684	324	342	528	650	942	986	1 033	1 609	8 098	4 056	5 689	6 414
1972	1 688	324	335	507	672	960	963	1 034	1 640	8 122	4 072	5 690	6 435
1973	1 688	323	329	484	679	990	943	1 030	1 669	8 137	4 084	5 685	6 449
1974	1 690	321	327	467	675	1 033	924	1 025	1 698	8 161	4 099	5 687	6 470
1975	1 695	317	327	456	663	1 082	909	1 021	1 722	8 193	4 118	5 695	6 497
1976	1 696	315	328	451	645	1 130	900	1 015	1 742	8 222	4 135	5 705	6 526
1977	1 691	317	326	451	627	1 175	897	1 007	1 762	8 252	4 153	5 719	6 560
1978	1 678	324	323	450	610	1 215	897	998	1 781	8 276	4 169	5 734	6 598
1979	1 654	338	321	449	595	1 247	903	989	1 798	8 294	4 181	5 752	6 639
1980	1 628	354	322	449	583	1 271	910	969	1 824	8 310	4 193	5 773	6 682
1981	1 601	366	328	444	578	1 288	919	942	1 854	8 320	4 201	5 791	6 720
1982	1 571	370	341	438	575	1 292	939	922	1 877	8 325	4 207	5 805	6 754
1983	1 545	364	356	436	570	1 285	973	904	1 896	8 329	4 212	5 814	6 784
1984	1 528	352	368	440	566	1 267	1 018	887	1 912	8 337	4 218	5 820	6 809
1985	1 517	338	372	453	562	1 244	1 066	873	1 925	8 350	4 227	5 827	6 834
1986	1 508	333	367	472	558	1 222	1 113	865	1 933	8 370	4 238	5 844	6 862
1987	1 502	335	355	489	558	1 202	1 156	862	1 939	8 398	4 253	5 865	6 896
1988	1 504	339	342	502	564	1 184	1 196	863	1 943	8 436	4 272	5 891	6 932
1989	1 515	339	338	504	580	1 172	1 229	870	1 946	8 493	4 299	5 926	6 978
1990	1 535	335	342	495	604	1 165	1 256	879	1 949	8 559	4 331	5 954	7 024
1991	1 563	327	345	481	625	1 162	1 275	890	1 950	8 617	4 360	5 962	7 055

6 Sakregister

Index

- ackord 165–166, 190, 192, 195
 alkohol och misshandel 22, 158
 allmänna mål 190, 197
 Allmänna reklamationsnämnden (ARN) 229–230
 anhållande, anhållna 11, 15, 73–75, 118–119, 123
 anmälda brott 39–61, 157–163
 anmälningsbenägenhet 18–19, 35, 154
 anstaltsvård 112–125
 Arbetsdomstolen (AD) 227, 229–230
 arbetstvist 175–176
 arrendenämnder 164, 222–224
 avgångna från kriminalvårdsanstalt 122
 avhysning 189, 191, 197
 avsättning 92
- beläggning på kriminalvårdsanstalter 112–129
 beskattningsmål 215–221
 besvärsmål 164, 166, 180, 205–210, 227
 betalningsföreläggande 164–165, 172–173, 175–176, 189, 192, 200
 boskillnad 175–176, 184
 Bostadsdomstolen 164, 167, 222–225, 227–228
 bouppteckning 170, 182
 brott
 - anmälda brott 39–61, 157–163
 - brott som kommit till polisens kännedom 39–61, 157–163
 - för brott lagförda personer 21–28, 77–111, 139–152
 - för brott misstänkta personer 64–72
 - i nordiskt perspektiv 153–163
 - offer för brott 16–20
 - uppklarade brott 48–63
 - återfall i brott 112, 130–136
 brottmål 164–167, 169–170, 172–173, 177–178, 198–199, 201–210, 227
 brottsbalken 30 kap. 6 § (BrB30:6) 80, 97–102, 107
 brottsbalken 34 kap. 1 § punkt 1 (BrB 34:1 p1) 81, 92, 97–102, 107
 brottsdeltagande 63–64, 70–71
 brottsstatistik 29–70, 153–163
 böter 82, 86, 89–90, 93–94, 98–103, 108, 111, 152, 213
 bötesförvandling 118–120, 123, 178
- disciplinstraff 93
 Diskrimineringsombudsmannen (DO) 229–230
 domstolarnas verksamhet 164–230
 domstols- och åklagarstatistik 77–111
 domstolsärenden 164–165, 170, 180, 227
 domvillobesvär 205, 208
 dömda personer 21–28, 77–111, 139–152, 178
- ensamdomare 177–178
 enskilda mål 190–191, 197
 exekutiv fastighetsförsäljning 191, 197
 expropriation 179, 183
- faderskapsmål 175–176, 184, 200, 202–204
 familjebidrag 219, 221
 familjemål 174–176, 184–188, 200, 202–204
 fastighetsdomstolar 164–165, 167, 169–170, 179
 fastighetstaxering 215, 217–219, 221
 folkbokföring och kyrkobokföring 215, 217
 folkmängd, relaterat till 84, 87, 89–90, 93
 frigång 113
 frihetsberövande 73–76, 90, 93, 95, 98–105, 108, 110, 112–129, 136, 152
 fri från påföljd 93, 98–103, 108
 frikännande dom 178
 frivård 113–114, 118, 125–126
 fullföljdsfrekvens 167, 170–171, 176, 178–179, 198, 204
 fylleri 76, 92
 fällande dom 178
 fängelse 77, 82, 85–86, 89–90, 93, 95, 98–105, 108, 110–125, 128, 152, 212–213
 fängelse tidens längd 104–105, 110, 119, 125, 152
 förberedelse till brott 34
 föreläggande av ordningsbot 77, 79, 83, 93

- förenklad rättegång 167, 169, 174–176
 företagskonkurser 189–190, 193–194
 förmögenhetsskatt 219, 221
 försök till brott 34
 förvaltningsdomstolar 164, 166, 215–221, 228
 förvandlingsstraff för böter 116, 118, 120, 123
- gravationsbevis 171, 173, 182
 gripande, gripna 11, 73–75, 116, 118–119
 grövre brott 27–28, 91, 127–128
- handläggningstider 171, 175, 177, 179, 181, 202–203, 209–210, 218–219, 221
 handräckning 175–176, 179–181, 189, 192
 historisk kriminalstatistik 21–28
 hovrätter 164, 166–169, 186–187, 196, 198–204, 227
 huvudbrott 82, 116
 huvudpåföljd 72, 82, 86, 89, 93, 98–108
 hyresnämnder 164, 166, 222–225, 228
 häkten 118–119, 123
 häktning 73–75, 118–119, 123
 Högsta domstolen 164, 166, 169, 186–187, 196, 202–210, 227
- inkomstskatt 215, 217, 219, 221
 insamlingsrutiner 14, 80, 115, 130, 142, 165–167
 inskrivningsärenden 164–165, 167, 171, 173, 182
 intagna på kriminalvårdsanstalt 118–129
 inteckningar 167, 171, 173, 182, 191–192
 internationell kriminalstatistik 114, 153–163
 internering 92, 116, 118, 123
 Interneringsnämnden 227
- jordabalken (JB) 225
 Justitiekanslern (JK) 229–230
 Justitieombudsmannen (JO) 229–230
 Jämställighetsombudsmannen (JÄMO) 229–230
- kammarrätter 164, 167, 215–216, 218–219
 kohortstatistik 137–138
 kommunalbesvärsmål 219, 221
 konkurser 166, 189–190, 192–194, 197
 konkursärenden 192
 konsumentverket/konsumentombudsmannen (KOV/KO) 229–230
 kostnader
 - inom kriminalvården 125
 - av egendomsbrott 19
 - av rättshjälp 226, 228
 kriminalregisterpåföljd 82, 85
- kriminalstatistiska undersökningar 15
 kriminalvård 112–129
 kriminalvårdsnämnd 115, 227
 Kriminalvårdsstyrelsen 110, 115, 227
 kronofogdemyndigheter 166, 190–191, 197
 kvinnor 18–19, 23, 27, 65–72, 84, 86–88, 91, 94–95, 97, 99, 102–103, 105, 112, 121, 128, 132, 148, 159, 214
 kyrkobokföring/folkbokföring 36, 64–65, 83, 84, 106, 217
 körkortsmål 215, 218–219, 221
- lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB) 76
 lagen om unga lagöverträdare (LUL) 83, 93, 98–99
 lagen om vård av missbrukare (LVM) 83, 93, 98–99
 lagen om vård av unga (LVU) 83, 217
 lagfarter 165, 171, 173, 183
 lagförda personer (för brott) 21–28, 77–111, 130–152, 178
 lagsökning 165, 172–173, 175–176, 189, 192, 200
 lagändringar 81, 142, 167
 livstid (fängelse) 104–105, 112, 119, 128
 läkarintyg 178
 län 41, 43, 107, 183
 länsrätter 164, 166, 215, 217–218, 227
 lösöre köp 182
- Marknadsdomstolen (MD) 227, 229–230
 medborgarskap 17, 19, 36, 64–65, 84, 86–87, 91, 95, 106, 128, 141, 149
 medelbeläggning på kriminalvårdsanstalter 118
 medelfolkmängd 41–44, 55, 83, 85, 88, 94, 186, 231–232
 medverkan till brott 34
 mervärdeskatt 217, 219, 221
 miljöskyddsmål 179
 misshandel (historisk statistik) 22–23
 misshandel (nordisk statistik) 158
 misshandelsamhet 113, 124
 misstänkta personer (för brott) 64–72
 mord och dråp (historisk statistik) 21–22
 mord och dråp (nordisk statistik) 157
 mål
 - beskattningsmål 215–221
 - besvärsmål 164, 166, 170, 180, 205–210, 227
 - brottmål 163–167, 169–170, 172–173, 177–178, 198–199, 201–210, 227
 - familjemål 174–176, 184–188, 200, 202–204
 - fastighetsdomstolsmål 164–165, 169–170, 179, 200, 202–204, 227
 - fastighetstaxering 215, 217–219, 221
 - körkortsmål 215, 218–219, 221
 - miljöskyddsmål 179

- notariemål 177–178
- sociala mål 218–219, 221
- socialförsäkringsmål 215–218
- tullmål 219, 221
- tvistemål 164–169, 172–176, 198–210, 226–227
- vattenmål 164, 166, 168–171, 180–181, 198, 200–202, 204

narkotikastatistik 139–152, 214
 nordisk kriminalstatistik 114, 153–163
 notariemål 177–178
 nådeansökningar 166, 211–214
 Näringsfrihetsombudsmannen (NO) 229–230
 näringsförbud 166, 190, 196

offentliga ackord 166, 190, 192, 195
 offentligt biträde 226–228
 offer för brott 16–20
 omhändertagande av berusade personer, lag om (LOB) 76
 omyndighetsförklaring 184
 opublicerad statistik 38, 84
 ordningsbot, godkänt föreläggande av 29, 77, 81, 83, 93

patent 221
 permissioner från kriminalvårdsanstalterna 113, 124
 personutredning 178
 polisstatistik 29–70, 153–163
 processtatistik 165–230
 prövningstillstånd 166, 205–206, 208–210
 prövotid 116–117
 psykiatrisk vård 82, 93, 98–103, 108, 111, 118, 123
 publicering av rättsstatistiken 14–15, 37–38, 82–83, 117, 144, 168
 påföljd eftergiven 93, 98–103, 108, 111
 påföljder för brott 82, 85–86, 89–90, 93–94, 98–103, 108, 111

Regeringsrätten 164, 166, 215–216, 220–221, 226
 regional redovisning 40, 42, 61, 107, 149, 183
 resning 205, 208
 Riksdagens ombudsmän (JO) 229–230
 Riksåklagaren (RÅ) 229–230
 rymningar från kriminalvårdsanstalt 113, 123
 rån (historisk statistik) 25
 rån (nordisk statistik) 160
 rättegångsbalken 20 kap. 7 § 1 83, 93, 98–103, 108
 rättens sammansättning 177–178
 rättshjälp 165–166, 226–228
 Rättshjälpsmyndigheten 166–167, 226, 228
 Rättshjälpsnämnden 167
 rättspsykiatrisk undersökning, undersökningsfall 118, 123, 178

rättsstatistik, översikt 11–15
 rättsstatistiska undersökningar 15
 rättsväsendets informationssystem (RI) 14, 80, 115, 165–166

Sjöfartsregistret 165, 168, 171, 182
 skattetillägg och förseningsavgift 217, 219, 221
 skilsmässa 165, 175–176, 184–188, 200, 202–204, 208
 skyddstillsyn 77, 82–83, 86, 89, 93, 98–103, 108, 114, 116, 125–126
 sluten psykiatrisk vård 82–83, 93, 98–103, 108, 111, 118, 123
 socialtjänstlagen (SoL), vård enligt 93, 98–103, 108, 111, 218–219, 221
 statistikomläggningar 35–36, 81, 143
 straff/påföljd 82–83, 85–86, 89–90, 93–95, 98–103, 108, 111
 straffmyndig befolkning 85, 88, 94
 straffprocessuella frihetsberövanden 73–75
 strafftider 104–105, 112–113, 115, 119, 122
 straffföreläggande (SF), godkänt 77, 83, 93–94, 96–103, 108
 stämpling 34
 stöld (historisk statistik) 23–26
 stöld (nordisk statistik) 161
 suspension 92
 särlevnad 187

taxeringsmål 215–221
 tillfälliga omhändertaganden 71–74
 tingsrätter 164–189, 192–196, 227
 tolk 177–178, 202
 tomträtt 165, 171, 173, 183
 treskodom 174, 179
 tullmål 219, 221
 tvistemål 164–169, 172–176, 198–210, 226–227

underrätter, allmänna 164–196, 227
 unga lagöverträdare, lag om (LUL) 83, 93, 98–99
 ungdomsfängelse 93, 118–120, 123, 126
 ungdomskriminalitet 28, 79, 137–138
 uppbörd 215, 217, 219, 221
 uppklarade brott 52–60, 62–63
 uppklaringsgrund 62–63
 uppklaringsprocent 52–60
 utländska medborgare 17, 19, 31, 64–65, 72, 81, 83, 86–87, 91, 95, 128, 141, 149
 utvisade 95

va-nämnd 164, 166, 171, 180
 vattendomstolar 164–166, 168, 170, 180–181
 villkorlig dom 77, 80–82, 86, 89, 98–103, 106–111, 152, 213
 villkorligt frigivna 112–113, 116, 118, 123, 126, 213

våldtäkt (historisk statistik) 23
våldtäkt (nordisk statistik) 159
vård 82, 93, 98–103, 108, 111
vård av missbrukare, lag om (LVM) 93, 98–103, 108, 111, 152, 218
vård enligt socialtjänstlagen (SoL) 93, 98–103, 108, 111, 152, 218
vård utom anstalt 123, 126
vårdnad om barn 167, 175–176, 185, 188

åtalsunderlåtelse (ÅU) 77, 83, 86, 89, 93–94, 98–103, 108
återfall i brott 114, 130–136

äganderättsbevis 182
äktenskapsbalken 174, 187
äktenskapsförord 182, 184
äktenskapsskillnader 165, 175–176, 184–188, 200, 202–204
ändringsfrekvenser 198, 204, 210, 215, 217, 219, 221

öppen psykiatrisk vård 82, 93, 98–103, 108, 111
översikt över redovisningen 4–10
övervakning 112, 125–126
övervakningsnämnder 115

Fler skrifter från oss

Brott och rätt i siffror (6e upplagan!)

Den ger svar på en mängd frågor om brottslighet, lagöverträdare och rättsväsende. Lättläst, 44 sidor.

Ungdomar och brott (3e omarbetade upplagan!)

Beskriver ungdomsbrottsligheten utifrån ett antal frågeställningar. Lättläst, 49 sidor.

Foreign Citizens and Crime. The Swedish Case

Beskriver brottsligheten bland utländska medborgare, 38 sidor.

Modern brottslighet och specialstraffrätt i ljuset av kriminalstatistiken

Beskriver den moderna brottslighetens utveckling enligt kriminalstatistiken under 1980-talet, 51 sidor.

Kvinnors rätt och orätt

En bok om kvinnor och brott – ett hittills försummat ämnesområde. Lättläst, 72 sidor.

Brott och straff i Sverige

Historisk kriminalstatistik från 1750 till våra dagar i text, tabeller och diagram. 390 sidor.

Nordic Criminal Statistics

Brottsstatistik från Danmark, Finland, Norge och Sverige. Perioden 1950–1989 beskrivs i diagram, tabeller och text. På engelska.

Återfall i brott, 1973–1985

Beskriver översiktligt återfallsstatistik för åren 1973–1985. Innehåller många diagram och rikligt med hänvisningar till annan litteratur. 42 sidor.

Vårdnad och underhåll, 1992

Beskriver samtliga vårdnadsdomar/beslut vid tingsrätterna 1992, som berör vårdnad av barn under 18 år. Publiceras i juni 1993.

ISBN 91-618-0486-X
ISSN 0347-7541

SCB
Förlag

SCBs publikationer köps från **SCB Förlag**, 701 89 Örebro, tfn 019–17 68 00 eller telefax 019–17 69 32. De kan också köpas i bokhandeln eller i **SCBs statistikbutiker** Karlavägen 100, Stockholm eller Klostergatan 23, Örebro. I katalogen »Färska fakta» redovisas aktuell publicering. Föregående års publicering redovisas i »Årets tryck». Dessa publikationer kan beställas gratis från SCB. SCBs **Upplysningstjänst** tfn 08–783 48 01 eller tfn 019–17 62 00 kan också ge ytterligare hjälp.